

4339

136

ԻԼՄԻ ՍԱՐՅԸ

ՕՍՄԱՆԻ

ԷՐՄԷՆԻ ՀՈՒՐՈՒՅԱԹԸ ԻՒՆ ԵԱԶՆԻՏԵՂԸ ԻԻՋՐԵ

ԼԻՍԱՆԸ 'ՕՍՄԱՆԻՆԻՆ ՍԱՐՅԸ

ՕԼԱՐԱԳ

ՍՏԱՄՊՈՂՏԱ

Ա. Յ. ԳՅԱՆՆԱՆԸ ԹԱԳԻԱՆԷՆՆԵՒ ԹԱԳ՝ ՕՂՈՎՄՈՒՆԵ ՏՈՒՐ

= 1868 =

Page 25

2080

7339

ԻԼՄԻ ՍԱՐՖԸ ՕՍՄԱՆԻ

ԷՐՄԷՆԻ ՀՈՒՐՈՒՖԱԹԸ ԻԼԷ ԵԱԶԸԼՏԸՂԸ ԻԻԶՐԷ

ԼԻՍԱՆԸ 'ՕՍՄԱՆԻՆԻՆ ՍԱՐՖԸ

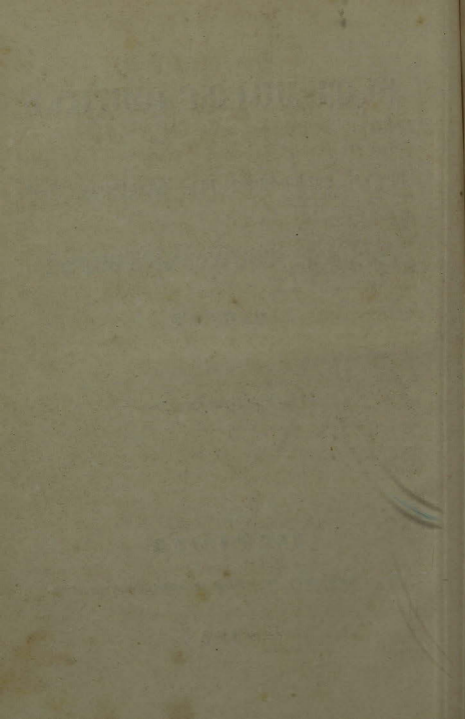
ՕԼԱՐԱԳ

ՍՏԱՄՊՈՒՏԱ

Ա. Յ. ՊՅԵՆՅԱՆԸՆ ԹԱՊԻՍԱՆԷՍԻՆՏԷ ԹԱՊ՝ ՕՐՈՒՆՄՈՒՇ ՏՈՒՇ

= 1868 =

Տ Ի Պ Ա Ճ Է

Տիւնեանքն էլսինէ ի միւսթէլիֆէսինտէն
 ԼԻՍԱՆԸ 'ՕՍՄԱՆԻ, պէյն էթ թալիպին, մէշ-
 հուր վէ մէմաուհ, վէ ֆէսահաթ ու պէլաղաթ
 խուսուսունտա փէսէնտիտէ օլտուղու տէրքեար
 օլուպ՝ հալ պու քի, սուհուլէթ իլէ թահսիլի
 իշխն վէ դավախտաթընը թա'լիս իշխն, հէր
 նէ դատար լիսանը Ֆրանսավի, վէ լիսանը ին-
 կլիգիտէ, վէ Օ'ամանլուլէր իշխն, սա'ատէթ-
 լու Ֆուատ փաշա հաղրէթլէրինին թանիֆ
 պոյուրտուղու Գալապէ 'Օմալէյէ թա'պիր օլու-
 նան րէսալէտէ, սարֆ ուսուլու պուլունուր ի-
 սէ տէ, պու լիսանը սէօյլէյէն Էրմէնի միլլէթի
 իշխն, լիսանը մէղքիւրին դանուն վէ դավախ-
 տինի էօյրէնմէք պապընտա, պիր նէվ՝ իա'նէ
 պուլունմատրղընա նաղարէն, վէ պա խուսուս,
 արամըղտա չէնտ նէվ ճիվան իլմէ թալիպ, վէ
 ումուրու րուհանիյէյէ րաղիպ օլարադ՝ իշպու-
 մէմալիքի մահրուսէտէ իւմիւմի պուլունան լի-
 սանը, կէրէյի կիպի, թահսիլ էթմէք խուսու-
 սունտա եարտըմա միւհթաճ օլտուղունա պի-
 նայէն, մուսաննիֆի հաղիր թարաֆընտան,
 Ֆուատ փաշա հաղրէթլէրինին դավախտի 'օս-
 մանիյէսի էսաս թուլթուլմուշ օլարադ, իշպու-
 րէսալէնին թանիֆ օլունմասընա իպթիտոր
 գըլընմըշ տըր:

'ԻԼՄԻ ՍԱՐՖ տախի՝ հէր 'իլմին անախթարը

օլուպ՝ ուլումուն ա՛լասը օլանն ՚իլմի թէֆսիր
 իչիւն վէ ֆիթապի Շէրիֆին հազգընտա մա՛-
 լիւմաթը թամմէ քէսպի իչիւն , վէսիլէի էլլէմէ
 օլտուղու տախի , իչպու րէսալէնին թամնիֆ
 գըլընմասընա մուճիպ ի ա՛ղիմ տիր :

Պու պապատէ իսէ , պունտան մուղատտէմ ,
 պէօլէ պիր քիթապ պուլունմայըպ՝ պու լիսա-
 նըն գա՛րտէլէրի հիչ պիր եէրտէ , քէմալը իլէ
 միւնտէրիճ պուլունմայարազ , վէ պու գավախ-
 տին նէ օլուպ օլմատըղը տախի՝ պիր տէրէճէ
 շիւպհէ ալթընտա պուլունտուղունտան նաչի ,
 իչպու րէսալէմիղտէ պիր չօգ սէհվիյաթ վէ
 եանկըրչ տախի պուլունաճաղը պի իչթիպահ
 օլուպ՝ օլ խուսուստա մաղուր թութուլաճա-
 ղըմըղ մէ՛միւլ տիր :

Պու տախի , սարֆա իսթի՛մալ օլունաճազ
 իսթիլահ հազգընտա , էլսինէ էֆրէնճիլէյէ իմ-
 թիսալ էթմէք լաղըմ կէլտիյինատէն , չօգ տէֆա՛
 էսքի էլֆաղը թահտիա , վէ եախօտ եէնի մա՛-
 նայա թախտիա էթմէյէ ճէպուր օլտուղումուղ՝
 րէսալէյի միւթալա՛ա էտէնլէրէ տէրքեար օ-
 լաճազ տըր :

Պունուն իլէ , իչպու րէսալէ ի սաղիրէ , լի-
 սանը ՚օամանինին վէ հէր ՚իլմին , վէ պախու-
 սուս ֆիթապը Շէրիֆին մա՛րիֆէթինտէ իղտի-
 յատ պուլմալարընա պիր ճիւզի վէսիլէ օլտուն
 տէյիւ , էրմէնի միլլէթինէ թաղտիմ օլուն-
 մուշ տուր :

ՖԻԶՐԻՍԹ

	ՄԱԼԻՅԷ
Մուգատաէմո	1
ԳՐՍՄԸ ԷՎՎԷԼ—ԻՄԼԱ	2
հարֆ	2
հէճէ	3
քէլիմէ	3
ԳՐՍՄԸ ՍԱՆԻ—ԼՈՒՂԷԹԻ ՍՍԼԻՅԷ	6
իամի ա'միլ	7
իամի դէման վէ մէքեան	8
իամի ալէթ	9
իամի մաստարիյէթ վէ քէյֆիյէթ	10
իամի նիսպէթ	12
իամի թասղիր	13
ՊԱՊԸ ԷՎՎԷԼ—ԻՍՄ	14
քէմմիյէթ	14
քէյֆիյէթ	15
ահվալի իամ	15
ՅԱՍԼԸ ԷՎՎԷԼ, ԷՍՄՍԻ ԹԻԻՐՔԻՅԷ	16
ՅԱՍԼԸ ՍԱՆԻ, ԷՍՄԱԻ ՅԱՐՍԻՅԷ	20
ՅԱՍԼԸ ՍԱԼԻՍ, ԷՍՄԱԻ Ա՛ՐԱՊԻՅԷ	24
ՊԱՊԸ ՍԱՆԻ—ՍԸՅԱԹ	34
ՅԱՍԼԸ ԷՎՎԷԼ, ՍԸՅԱԹԸ ԹԻԻՐՔԻՅԻ	35
ՅԱՍԼԸ ՍԱՆԻ, ՍԸՅԱԹԸ ՅԱՐՍԻՅԷ	36
ՅԱՍԼԸ ՍԱԼԻՍ, ՍԸՅԱԹԸ Ա՛ՐԱՊԻՅԷ	42

ՍԸՖԱԹԸՆ ՏԵՕՐԹ ԳԸՍՄԸ	45
էսմա ի ա'տաս	49
ա'տասը ապլիյէ	49
ա'տասը վասֆիյէ	52
ա'տասը քէսրիյէ	53
ա'տասը թէվզիյիյէ	54
ՊԱՊԸ ՍԱԼԻՍ—ՔԻՆԱՅԷԹ	55
զամիր	55
իամիր իշարէթ	55
միւսպհէմաթ	56
ՅԱՍԼԸ ԷՎՎԷԼ, ՔԻՆԱՅԷԹԻ ԹԻԻՐՔԻՅԷ	56
ՅՍՅԼԸ ՍԱՆԻ, ՔԻՆԱՅԷԹԻ ՅԱՐՍԻՅԷ	70
ՅԱՍԼԸ ՍԱԼԻՍ, ՔԻՆԱՅԷԹԻ ԱՐԱՊԻՅԷ	71
ՊԱՊԸ ԲԱՊԻ—ՅԻՒԼ	73
ՅԱՍԼԸ ԷՎՎԷԼ, ԷՅԱ՛ԼԸ ԹԻԻՐՔԻՅԷ	74
ՊԱՀՍԸ ԷՎՎԷԼ, ՄԱՍՏԱՐ	74
լաղըմ վէ միւթէատտի	76
ֆի'իլի միւթէվաաթ	79
ֆի'իլի միւշարէքէթ	79
մա'լիւմ վէ մէճհուլ	80
միւսպիթ վէ մէնֆի	81
ֆի'իլի ա'մ վէ ֆի'իլի խաս	82
էֆա'լը միւրէքքէպէ	83
զըսմը էվվէլ, խամլէրաէն թէրքիպ օլունան	83
զըսմը սանի, սըֆաթլարտան	83
զիսմը սալիս, ֆի'իլի իգթիսար	84
զըսմը բապի', ֆի'իլի թա'ճիլ	85
զըսմը խամիս, ֆի'իլի մուգարէպէ	85
զըսմը սատիս, ֆի'իլի իսթիմրար	86

գըսմը սասլի'	86
ՊԱՀՍԸ ՍԱՆԻ , ԶԱԹԸ ՖԻՒԼ	88
սուրէթ	89
ղէման	90
Փի'իլի ի'անէ	92
Փի'իլի թիւրքիսին ուսուլու թասրիֆաթը	94
մաստար	94
սուրէթի էմրիյէ	94
սուրէթի իսպարիյէ	95
սուրէթի շարթիյէ	95
սուրէթի իլղամիյէ	95
սուրէթի վուճուպիյէ	96
ղէմանը միւղարի	97
ղէմանը հիքեայէի միւղարի	98
ղէմանը հալ	98
ղէմանը հիքեայէի հալ	98
ղէմանը մազը ի շուհուտի	99
ղէմանը հիքեայէի մազը ի շուհուտի	99
ղէմանը մազը ի նազլի	99
ղէմանը հիքեայէի մազը ի նազլի	99
ղէմանը միւսթադպիլ	100
ղէմանը հիքեայէի միւսթադպիլ	100
բիվայէթ զէմանլարը	104
օլմագ ֆի'իլի	123
ՊԱՀՍԸ ՍԱԼԻՍ—ՖԵՐԻ ՖԻՒԼԼԵՐԻ	125
իամիֆի'իլի	125
սիղա ի բասլիթիյէ	126
նէվի էվէլ , սիղա ի ա'թֆիյէ	126
նէվի սանի , սիղա ի վասֆիյէ	127

նէվի սալիս , սիղա ի թա'գիպիցէ	428
նէվի բապի' , սիղա ի ինթիհալիցէ	428
նէվի իսամիս , սիղա ի իսթիմբար	429
նէվի սատիս , սիղա ի իպթիտալիցէ	429
նէվի սապի' , սիղա ի թէվգիթիցէ	429
նէվի թամին ,	430
սըֆաթը ֆի'իլիցէ	430
միւղարի	431
հալ	431
մաղը ի շուհուտի	431
մաղը ի նազլի	432
միւսթապիլ	432
սըֆաթը ճիւմլէիցէ	432
ՖԱՍԼԸ ՍԱՆԻ , ԷՖԱ՛ԼԸ ՖԱՐՍԻՅԷ	434
հասըը մաստար	434
իսի մաստար	434
էմրի հաղըր	435
սըֆաթը ֆի'իլիցէ , մա'լիւմ վէ մէճհուլ	435
ՖԱՍԼԸ ՍԱԼԻՍ , ԷՖԱ՛ԼԸ Ա՛ՐԱՊԻՅԷ	436
մաստար	436
հասըը մաստար	436
սըֆաթը ֆի'իլիցէ , մա'լիւմ վէ մէճհուլ	438
միւշթապդ մաստարլար	439
(1) իֆա'լ	439
(2) թէֆի'լ	439
(3) միւֆա'ալէ	440
(4) ինֆի'ալ	441
(5) իֆթի'ալ	442
(6) թէֆա''ուլ	442

(7) Թէֆա'ուլ	143
(8) Իֆի'լալ	144
(9) Իսթիֆա'լ	144
ՊԱՊՐ ԻԱՄԻՍ—ԷՏԷՎԱԹ	147
ՅԱՍԼԸ ԷՎՎԵԼ , ՋԱՐՅ	148
լիսանը թիւրքիտէն օլան զարֆլար	148
լիսանը ֆարսիտէն օլան զարֆլար	152
լիսանը ա'րապիտէն օլան զարֆլար	153
ՅԱՍԼԸ ՍԱՆԻ , ՀԱՐՅԸ ՅԵՐՐ	153
լիսանը թիւրքիտէն օլան հուրուֆու ճէրր	154
լիսանը ֆարսիտէն օլանլար	157
լիսանը ա'րապիտէն օլանլար	158
ՅԱՍԼԸ ՍԱԼԻՍ , ՀԱՐՅԸ Ա'ԹՅ	159
լիսանը թիւրքիտէն օլանլար	159
լիսանը ֆարսիտէն օլանլար	162
լիսանը ա'րապիտէն օլանլար	164
ՅԱՍԼԸ ՐԱՊԻ' , ՀՈՒՐՈՒՅՈՒ ՆԻՏԱ	164
լիսանը թիւրքիտէն օլանլար	165
լիսանը ֆարսիտէն օլանլար	165
լիսանը ա'րապիտէն օլանլար	165
ԳՐՍՄԸ ՍԱԼԻՍ ՆԱՀՎ	166
ՊԱՊՐ ԷՎՎԵԼ, ԻՍՄԼԷՐԻՆ ՊԻՐ ՊԻՐԻՆԷ ՕԼԱՆ ՄԻԻՆԱՍԻՊԷԹԼԷՐԻ	167
(1) միւթապագաթ , գա'լտէլի թիւրքիցէ	167
գա'լտէլի ֆարսիցէ	168
(2) իզաֆէթ ,	169
գա'լտէլի թիւրքիցէ	171
գա'լտէլի ֆարսիցէ	171
գա'լտէլի ա'րապիցէ	171

ՊԱՊԸ ՍԱՆԻ ,	ԻՍՄԼԷՐԻՆ ՍԸՅԱԹԼԱՐԱ ՕԼԱՆ	
	ՄԻՒՆԱՍԻՊԵԹԼԵՐԻ	172
(1)	միւթապազաթ , դա'իտէի թիւրքիցէ	172
	դա'իտէի ֆարսիցէ	173
	դա'իտէի ա'րապիցէ	174
(2)	սըֆաթլարըն ճէրը էթմէսի . . .	176
	իամի ա'տէտլէրին միւնասիպէթլէրի	178
	դա'իտէի թիւրքիցէ	179
	դա'իտէի ֆարսիցէ	180
	դա'իտէի ա'րապիցէ	181
ՊԱՊԸ ՍԱԼԻՍ ,	ԻՍՄԼԷՐԻՆ ՔԻՆԱՅԵԹԷ ՕԼԱՆ	
	ՄԻՒՆԱՍԻՊԵԹԼԵՐԻ	181
(1)	դամիրի իզաֆի	181
(2)	իամի իշարէթ	182
ՊԱՊԸ ԲԱՊԻ՝ ,	ՔԻՆԱՅԵԹԻՆ ՄԻՒՆԱՍԻՊԵԹԼԵՐԻ	183
ՊԱՊԸ ԻԱՄԻՍ ,	ՅԻՒԼԻՅ ՄԻՒՆԱՍԻՊԵԹԼԵՐԻ	184
(1)	միւսլթէտայա օլան	184
(2)	խապէրէ օլան	186
	Ֆէր'ի ֆի'իլլէրին միւնասիպէթլէրի	193
	մաստար վէ իամի ֆի'իլլինին	194
ՊԱՊԸ ՍԱՏԻՍ ,	ԶԱՐՅԸՆ ՄԻՒՆԱՍԻՊԵԹԼԵՐԻ	196
ՊԱՊԸ ՍԱՊԻ՝ ,	ՀԱՐՅԸ ՃԵՐՐԻՆ «	198
ՊԱՊԸ ԹԱՄԻՆ ,	(1) ՀԱՐՅԸ Ա՛ԹՅԸՆ «	201
	(2) ՀՈՒՐՈՒՅՈՒ ՆԻՏԱՆԸՆ «	205
ՊԱՊԸ ԹԱՍԻ ,	ՔԵԼԻՄԷԼԵՐԻՆ ՍԸՐԱՍԸ	205
ՃԻՒՄԼԷԼԵՐԻՆ	ՀԱԼԼ ՕԼՈՒՆՄԱՍԸ	207

Մ Ո Ւ Գ Ս Տ Տ Է Մ Ա

1 ԻԼՄԻ ՍԱՐՅ՝ պիր լիսանը տողրու սէօյէյիպ եազմագ ֆէննի տիր . իւլէ աւրֆը 'օմանի' 'օամանլը լիսանընը տողրու սէօյէյիպ եազմագ ֆէննի տիր :

2 Սէօյէյիպ եազտըղըմըղա ճի-մէ վէ +եւմ (իմաստ) տէնիլիր . ճի-մէլէնը՝ քէլիմէլէրտէն , վէ +եւմէլէն (բառ) տախի՝ հարֆլարտան (գիր) միւրէ.ք.քէպ տիր :

3 Իլմի սարֆըն իւչ գըամի վար . ԻՄԼՍ, (ուղ զագրու թիւն) . ԼՈՒՂԷԹԻ ԱՍԼԻՅԷ, (ստուգաբանու թիւն) վէ ՆԱՀՎ (համաձայնու թիւն) :

ԻՄԼՍ՝ քէլիմէլէրին հարֆլարտան նիճէ թէր-քիպ օլունատուղունու թա՛րիֆ էտէր :

ԼՈՒՂԷԹԻ ԱՍԼԻՅԷ՝ քէլիմէլէրտէ ճարի օլան թէպտիլաթը թա՛րիֆ էտէր :

ՆԱՀՎ՝ ճիւմիլէլէրին քէլիմէլէրտէն նիճէ թէր.քիպ օլունատուղունու թա՛րիֆ էտէր :

ԳԸՍՄԸ ԷՎՎԷԼ

ԻՄԼԱ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

4 Հարձ՝ պիր քէյֆիյէթի մախսուսէ իլէ ա-
ղըղտան չըգան սավթ տըր :

Օսմանլը լիսանը՝ քէնտինէ մախսուս հարֆ-
լարը օլմատըղընտան , ա՛րապի եախօտ բում
եախօտ էրմէնի հարֆլարընը իսթի՛մալ էտէր :

Օսմանլը լիսանընա իսթի՛մալ օլունան էրմէ-
նի հարֆլարը , օթուզ պիր աիր . ա գ ե զ
է ը թ ժ ի Լ խ կ հ զ ճ մ յ ն
շ ո չ պ ս վ տ ր ւ փ ք օ ֆ :

5 Պունլարտան պէշ գըթա՛սընա (եա՛նի - , է ,
ը , է , օ) հարձը սովնէ , եախօտ հարէէ (ձայնաւոր)
տէնիր . սրադիլէրի տէ՛ հարո-ֆո- հէճէ (բարաձայն)
թէսմիյէ օլունուր :

6 Իքիշէր հարֆտան ՚իպարէթ օլարադ՝ ան-
ձագ պիր սավթ վէրէն իւչ ա՛տէտ հարֆը
սավթի հէօքմիւնտէ օչան սովնէն (երկրարբատ)
վար քի՛ հէր հարտա հարֆը վահիտ կիպի իս-
թի՛մալ օլունուր , (եա՛նի ե , ի - , օ -) : Պու վէճհ
իլէ հարֆը սավթի սէքիզ ա՛տէտ սայըլապիլիր :

7 Հարֆը սավթի իքի նէվ՝ աիր , սոֆէլ եա-
խօտ հարո-ֆ . վէ իսթիճ եախօտ հարո-ֆ , քի , ա ,
ը , օ , վէ , ու սագիլ եախօտ մէպսուլթ օլուպ ,
տուտագլարը պիր միգտար աչարագ թէլէֆ-

Ֆիւղ օլունուր, աւ, աււ, գւր, գււ, օն, փօն, աւ, աււ կիպի, վէ՛ է, ի, էօ, իւ, խաֆիֆ եա մագւ պուղ օլուպ, տուտագլարը պիր միգտար սը դարադ թէլէֆֆիւղ օլունուր, եւ, աււ, է՛, շէ՛, է՛ն, Կ՛, Կ՛ն կիպի :

8 Հարֆ օլմայրպ լիսանը ա՛րապիտէն ախղ օլունան քէլիմէլէրէ մախսուս ա՛յն հարֆընըն իշարէթի իշխն պիր (,) օլ հէճէնին իւղէրինէ վաղ՝ օլունուր, ա՛ւ, Կ՛, Կ՛ն կիպի :

9 Զէ վէ ճ հարֆլարը՝ ա՛րապի լիսանընտան ախղ օլունան քէլիմէլէրտէ պուլունմայրպ՝ թիւրքի վէ ֆարսի քէլիմէլէրէ մախսուս տուր :

9 Հէճէ՛ (վանկ) անի վահիտտէ պերապեր թէլէֆֆիւղ օլունան պիր, եախսուս զիյատէ հարֆլարա տէնիլիր, ա՛ւ, գւււ, Կ՛, Կ՛ն կիպի :

10 Քէլիմէլէր պիր հէճէլի (միավանկ), եախսուս չօդ հէճէլի (բազմավանկ) տիրլէր, ա՛ւ, ա՛ւ, Կ՛, Կ՛ն, Կ՛ն, Կ՛ն, Կ՛ն կիպի :

11 Քէլիմէնին էվիլէրէ հէճէսինտէն պաշգա հէր հէճէ՛ հարֆը հէճէ իլէ պաշլար, ա՛ւ, ա՛ւ, Կ՛, Կ՛ն կիպի :

12 Հէր պիր հարֆը հէճէնին պիր հարէքէյէ մերպուլթ օլմասը լաղըմ տըր : Անճագ քէլիմէնին ախըրընտա իքի հարֆը հէճէնին, ա՛ւ, գւււ, Կ՛, Կ՛ն կիպի, վէ վասաթընտա իւշ հարֆը հէճէնին պուլունմասը ճայիղ տիր, վէ օլ հալտա իքիսի մագըպընա՝ տիկէրի իսէ՛ մապա՛տընա մերպուլթ օլուր, Կ՛, Կ՛ն, Կ՛ն, Կ՛ն կիպի :

13 քելիմէլէր հանկը ճինս հարէքէ իլէ պաշ-
 արսա՝ սօնկրաքի հարէքէլէր տախի օլ ճինստէն
 օլմագ՝ լիսանի թիւրքինին լէթաֆէթի թէ-
 լէֆֆիւղիւնիւն իգթիզասընտան տըր : Մէսէլա՝
 պիր քելիմէնին էվիլիինտէ հարէքէի խաֆիֆէ
 պուլունտուղու հալտէ , սայըր հարէքէլէր տախի
 խաֆիֆ օլմագ լաղըմ տըր . ֆագաթ էլմա , +իֆեմ ,
 էլմա կիպի վիէք նատիր քելիմէլէրտէ պու դա'ի-
 տէնին խիլաֆը պուլունտուր :

Շերհ : Հու ժու , էգու վէ պա'ղը սայը քելիմէլէր՝ հուէ , հուէ՝
 կէթիրիպ՝ պու դա'իտէյէ քելամըն լէթաֆէթինէ խէլալ կէթի-
 րէճէք տէրէճէտէ ըիւյթթ օլունմաղ :

Գա'իտէյի մէղքիւրէ , իամ վէ ֆի'իլ հիյէթի
 միւխթէլիֆէլէրինտէ միւսթա'մէլ օլուպ իամին
 ճէմի՝ գըլընտըղընտա քելիմէնին ախըրընա
 իմթիսալէն հարէքէի սագիլէ , վէ եախօտ հա-
 րէքէի խաֆիֆէ իսթի'մալ օլունտուր - ալ՝ ալուր-
 քըն՝ քընլուր , րօսի՝ րօսիլուր , սու՝ սուլուր , վէ էվ
 էվլէր , հե+իֆ՝ հե+իֆլէր , կեօ՝ կեօլէր , կե-լ՝ կե-լլէր ,
 ալուլուր , երէնլէր կիպի :

Իամ վէ ֆի'իլ թէպտիլաթընտա , դա'իտէ շու-
 տուր քի , - վէ է կէթիրիլմէտիյի հալտա , սայը
 հարէքէլէրտէն - վէ ը ախըրընա ը . օ վէ -
 ախըրընա - . է վէ է ախըրընա է . եօ վէ է- ա-
 խըրընա է- կէթիրիլիւր . -իւն , քընը , րօսի-ալ ,
 -ալուր , էվին , հե+իֆ , կեօլէն , կե-լէ- , է-գրը , -ըգ-
 րը , պօպր- , սուսր- , կէլտէ , րիլտէ , կեօրրի- , կե-լ-
 րի- կիպի :

14 Գի՛ճ վէ շո՛ հարֆլարը՝ անճաղ հարէքէի սաղիլէյէ միւթթասըլ օլուր, ֆո՛ր, ֆըր, շո՛ կիպի: Գի՛ անճաղ հարէքէի խաֆիֆէյէ իթթխալ օլունուր, ֆե՛ր, ֆե՛ր, ֆե՛լ կիպի: վէ սիլը հարէքէի սաղիլէ իճասլ էթաիյի հալտէ, սիլը է ալայա վաղ՝ օլունմաղ լաղըմ՝ կէլիլը. ֆե՛ր, ֆե՛ն կիպի:

15 Իամ՝ վէ ֆի՛իլ թէպտիլթընտա, քէլիմէնին ախըրընտա ֆ վէ + վէ Բ պուլունուպ պիլը հարէքէ՛ իլալիէ օլունտուղու հալտէ, ֆ դատա, վէ + յիյէ, վէ Բ տիւնէ, թէպտիլ օլունուր, օյո՛ֆ՝ օյո՛ւն, երէ՛՛ երէյէ, եֆո՛րէ՛՛ եֆո՛րէլը, ելիո՛ն՝ ելիոյէ, ելիոն՝՝ երէր կիպի: Իքի հարէքէ պիլիպիլիլինէ իթթխալ էթմէմէսի իչիւն՝ սիլը, վաղ՝ օլունուր ֆե՛լէյէ, ֆե՛լէյէ կիպի: Ֆաղաթ մէղքիւր հարֆլարըն էվվէլինտէ հարֆը հէճէ պուլունուրսա՛ հէմ տախի ֆե՛՛ վէ օ՛ք քէլիմէլէրտէ, սու գա՛իտէ միւսթ՝ամէլ տէյիլտիլը:

16 Գէլիմէլէրին հէճէլէրինին հէփիաի թէլէֆֆիւգտէ սիլը գուվիլէթտէ սէօյլէնմէյիսլ՝ էքսէլիյէ պիլիսինէ զիյատէ գուվիլէթ (շէշա) վէլիլիլը: Պունուն գա՛իտէսի շու տուր քի՛ մատտէի աալիյէ օլան լաֆղլար՝ կէրէք միւճէրրէտ օլուն կէրէք ահվալըն պիլիսինտէ օլուն, պու գուվիլէթ սօն հէճէյէ վէրիլիլը, ֆո՛ն՝, ֆո՛նէ՛լ, ֆո՛նէլրոն, կեւն՝, կեւն՝, կեւնն՝՝ կիպի:

Ֆաղաթ ֆի՛իլի մէնֆի վէ մէնֆիի իղթիտարտա, պու գուվիլէթ՝ հտաթը մէնֆինին էվ

վէլինէ վէրիւիր Կ' Երեմի, Կ' Երեմի կիպի : Հարֆը
 ճէրը օլան էլէ լաֆղը՝ վէ էտաթը թասղիր օլան
 Գ, ճէ տախի՝ պու գուվվէթի գապուլ էթմէյիպ՝
 սայր էտաթլարըն չօղունտա տախի՝ գուվվէթ
 էվվէլքի հէճէյէ վէրիւիր, -'ֆերէ, Կ'յրէ, շէ-
 ր, էյէ կիպի : Լիսանը ա'րապիտէն ալընան
 պիր չօղ լաֆղլար տախի պէօլէտիրլէր, Գ' Երեմի,
 Կ' Երեմի կիպի :

ԳԸՍՄԸ ՍԱՆԻ

ԼՈՒՂԵԹԻ, ՍԱԼԻՅԷ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

17 Քէլիմէլէր պա'ղէն պէսիթ (պարզ), Եա'նի
 Ղայրի միւշթագգտըր, Աւլան, -Է, էվ, շէր կիպի,
 վէ պա'ղէն միւշթագգ (ածանցեալ) Եա'նի
 սայր պիր լաֆղտան պա'ղը էտաթլար (մասնիկ)
 իլէ թէշքիլ օլունմուշ տուր, շէֆէլէ, -ԼԸՍ -էվլէ-
 Կ' Երեմի կիպի :

18 Միւշթագգ օլանլարըն պէսիթ գըամընա
 մատտէի ասլիյէ (արմատ) տէնիր, շէֆէլէ, -Լ, -էվ,
 Կ' Երեմի կիպի :

19 Միւշթագգ օլան իամլէր (անուն)՝ կէրէք
 իամ, կէրէք սըֆաթ (ածական), կէրէք ֆի'ել-
 տէն (բայ) թէրքիպ օլունուրլար . վէ Եէտի ճինս
 օլարագ՝ իամի ա'միլ, իամի զէման, իամի մէք-
 եան, իամի ալէթ, իամի մաստարիյէթ վէ քէյ-

Ֆիյէթ , իամի նիսպէթ , վէ իամի թասղիրտէն
ի'պարէթ տիրլէր :

ԻՍՄԻ Ա՛ՄԻԼ

20 Լիսանը թիւրքիտէն օլարագ :

ԻՍՄԻ Ա՛ՄԻԼ՝ մաստարտան կախօտ իամօնէն
իճէ կախօտ ճէ 'իլավէսի իլէ օլուր : Պու՝ էաի-
ճիսի մա'նասընտա օլուպ պիր քեար իլէ իշթի-
ղալը պէյան էտէր , էն-դճը , էօն- , ճէնիճէ , է-
րըճը , էն-յէնիճէ , է-նիճէ , է-դճի- , է-դիճէ , է-
դիճի-ըճը կիպի :

21 Լիսանը ֆարսիտէ , ֆարսի կախօտ ա'րապի
լաֆղլարա է-ուր , կէր 'իլավէսի իլէ օլուր , կի-ն-ն-
է-ուր , է-ըճիէնէ-ուր , է-նիճիէ-ուր , է-ն-յէնիէ-ուր ,
է-նիէ-ուր կիպի :

Ներհ : Լիսանի 'օամանի՝ թիւրքի , ֆարսի վէ ա'րապի
լիսանլարտան միւրէքքէպ օլուրդունտան , սարֆընտա , կէրէք
քէլիմէլէրի կէրէք դա'իտէսի խուսուսունտա պունլարը
թէֆրիգ էթմէք լազմ կէլիւր , վէ օլ վէճճ իլէ սարֆը
'օամանի իւչ գըմա միւնտէրիճ օլարագ՝ պիրի՝ թիւրքէ
դա'վայիտի . պիրի 'օամանը լիսանընա
գուլանմագ իւզրէ ֆարսի դա'վայիտի . վէ
օլ պիրի՝ 'օամանը լիսանընտա գուլանըլան
ա'րապի դա'վայիտի պէյանընտա սրը :

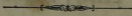
22 Սայր քեար վէ էշղալ սլէյանը իչիւն՝ ուն
(պէքլէյէն) , ուր (դալաբըրան) իամլէրէ 'իլավէ
օլունուր , պէրդան , ուզդան , էլանոուր կիպի :

23 Լիսանը ա'րապիտէ իամի ա'միլ Ֆէ'նէ , Ֆ-'
վէ Ֆ-''-ը վէզնի իւզրէ կէլիւր , -'նէն -'նէն , շէֆ-

գ-ն՝ շէֆիֆ, +ե-ն՝ +ե-ն-ա, բե-ն՝ բե-տու-ն վէ հա-ն՝ հա-ն-
հա-ն կիպի :

Շէ-րհ : Լիսանը ա՛րապիտէ ֆի՛իլ լաֆզը վէ օնուն թէպտի-
լաթը՝ վէզն եախառ էօրնէք անյիւ գու-լանըլըր : Իշպու լաֆզ
իւշ հարֆը, եա՛նի (ն, ' , ւ) հարֆը հէճէլէբաէն ի՛պարէթ օլուպ
ֆե՛նէ վէզնի տէմէք՝ լաֆզըն էվվէլըբի հարէբէսի է , եախոտ - ,
վէ իշինճիսի է , եախոտ ը տէմէքտիր . ֆ-՛-ու վէզնի տէմէք՝
լաֆզըն էվվէլըբի հարէբէսի - , եախոտ է , վէ իշինճի հարֆը
հէճէսի գաթլան-իշ վէ իշինճի հարէբէսի - տէմէք տիր . վէ
ճիւմէ սոյր վէզնէբաէ պէշլէ անկաշըլմալը արր :

Իշպու սուրէթի ախըրէ՛ ա՛տէթ վէ քէսրէթ
իւզրէ էտիճի տէմէք տիր, պաֆֆուլ, ֆասասայ, ա՛նիսար,
բէասա՛ կիպի :

ԻՍՄԻ ԶԵՄԱՆ ՎԷ ՄԷՔԵԱՆ

24 Լիսանը թիւրքիտէ իսիմէրին ախըրընա
ւէ+, ւււէ՛ իլապէսի իլէ՛ իամի մէքեան օլուր, մէշէւէ+,
կե-ւււէ-+, շ-ւււււււււ, էյնէււէ+, էււ-ււււււ կիպի :

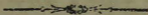
25 Լիսանը ֆարսիտէ իամի մէքեան՝ իամին ա-
խըրընա կե-ան , եախոտ +ե-ր՛ իլապէսի իլէ թէշ-
քիլ օլունուր, իպարէնիւ-է-ան , զէյարէնիւ-է-ան , ֆիննէնիւ-է-րի
կիպի :

26 Պիր տախի շուր , եախոտ -ն-ան , եա իսն-ան ի-
լապէսի իլէ օլուր , կե-ււււււ, կե-ւււ-է-ն-ան , սենիէսն-ան , մե-
շարի-ն-ան , ֆրենիէ-ն-ան կիպի :

27 Պիր տախի րան էտաթը իլէ իամի մէքեան
թէշքիլ օլունուր, նէմէրան (թուզ գօտուզլարը
եէր) , շա՛րան կիպի :

28 Պիր տէ պա՛ղը լաֆղլարա իսնէ լաֆղը-
նըն ՚իլավէսի իլէ պիր նէվ՝ իսմի մէքեան
թէշքիլ օլունուր , մէյիսնէ , ինիսիսնէ , մէշէլէլիս-
նէ կիպի :

29 Լիսանը ա՛րապիտէ իսմի զէման վէ իսմի մէ-
քեան՝ մէֆի՛ւ , մէֆի՛ւ վէզնի տիր . մէմիւ , մաֆաֆ ,
մէմիւ , մէրիւ , մէշէլէլ , մէլիւ՝ կիպի : Մատտէի
ասլիյէնին իքինճի հարֆը պա՛ղըլարընտա է
եախօտ = վէ պա՛ղըլարընտա է եախօտ ը ա-
լըր , մէմիւ , մէմիւ կիպի . վէ պա՛ղէն պուն-
լարըն ակըրընա էտաթը թէէննիս (իգական
մասնիկ) տախի ՚իլավէ օլունուր , մէմիւ , մաֆաֆ-
է (մէզարիսթան) կիպի :

ԻՍՄԻ ԱԼԷԹ

30 Լիսանը թիւրքիտէ մէշէլէլ վէ շէշէ վէզն-
լէրինտէ , իսմի մէմիւ , եա՛նի ֆի՛իլէ ալէթ օլան
շէյէ տէլալէթ էտէն լաֆղլար վարտըր . անճագ
պունլար սէմա՛ի (անկանոն) օլտուգտան պաշգա
փէք նատիր տիրլէր :

31 Ֆարսիտէն ալընմըշ օլան իսմի ալէթլէր
եօգտուր :

Շեհ : Պիր շէյի եազմըշ , եախօտ պիր շէյին եազմը մա՛-
նասընա նա՛մէ լաֆղը՝ սոյը լաֆղլար իլէ թէրքիս օլունուլ պիր
նէվ՝ իսմի ալէթ եախօտըր , շէշէլէլ , մէմիւ , մաֆաֆ կիպի :

32 Լիսանը Ա՛րապիտէն իսմի մէմիւ տախի մէ-

Ֆ՝Ն վէ ՏէՖ՝Ն վէ՛ղնի իւղըէ կէլիը , ԲՖ՝Ն , ԲՆ՝Ն
վէ ԲՆ՝Ն կիպի :

ԻՍՄԻ ՄԱՍՏԱՐԻՅԷԹ ՎԷ ՔԷՅՅԻՅԷԹ

33 Լիսանը թիւրքիտէ մաստարըն հասըլը օլ-
լան հալա տէլալէթ էտէն լաֆղտըր , վէ ֆի'իլ-
տէն միւշ թազզ օլուպ հասըլը մաստար (բայ
անուն) տէնիլիը : Պունտա գա'իտէ՝ էտաթը
մաստարըն եէրինէ էշ , վէ ըշ կէթիլմէք տիր .
Էտէշ , Էտէշ կիպի :

Շեհ : Իշպու էշ էտաթը իլէ օլան շէրլ Է էտաթը իլէ օ-
լան իսմի մաստարտան թէֆրիզ օլունուր : Պունուն իսթի'մայը
ամէլին թարզնա չօզ պագըպ' օլ պիրինին՝ ամէլին օլուպ օլմա-
մասընա պագար , նիթէրիմ , Էտէշ Էտէշ տէնիլտիրտէ ,
թարզը տէմէք օլուպ , Էտէշ Էտէշ տէնիլտիրտէ , կիթմէմէսի
խօշ տուր տէմէք օլույօր :

Մէճհուլլարըն տախի հասըլը մաստարը կէ-
լիը , Էտէշ էշ , Էտէշ կիպի : Էտէր էտաթը մաս-
տարըն մագըպլընտա հարէքէ պուլունուր իտէ՝
պու էտաթտան էվիլէլ պիրտէ , զիյատէ գըլը-
նըր , Էտէշ էշ Էտէշ էրէշ , օգոյոյոյ կիպի . Է հար-
ֆը պուլունուրսա՝ հասըլը մաստարտա տախի
Էտէշ թէպտիլ օլունուր , Էտէշ էտէշ , Էտէշ ,
էշ էտէշ կիպի :

34 Պա'զէն տախի էշ , ըշ եէրինէ է՛ , ը՛ կէլիպ
եինէ հասըլը մաստար մա'նասընա օլուր , Էտէ՛ ,
Էտէ՛ կիպի . քի , Էտէշ վէ Էտէշ տէմէք տիր . վէ

պա՛ղէն պու ՚ իլէ օլան լաֆղլար հասըլը մաստար օլմայըս պէլքի մա՛նաի մաստարըն թաա՛լլիւք էտէճէյի շէյին իամի օլարագ իսթի՛մալ օլունուրլար, էւէ՛, շէ+է՛ կիպի :

35 Պիր տէ մաստարտան միւշթագդ օլան իամ վար քի՛ մաստարըն հուսուլա կէթիրաիյի իշ տիր, վէ պու մաստարը խաֆիֆ շէքլինտէ տիր, պասմ, էսգ՛մ կիպի քի, պասըլմըշ վէ եազըլմըշ շէյ տէմէք տիր : Ֆագամթ պունլար սէմա՛ի օլուս հէր մաստարտան կէլմէզ :

36 Սըֆաթլարտան թէրքիս օլունտուղու հալտա, մաստարիյէթ վէ քէյֆիյէթ էտաթը խաֆիֆլէրտէ լէ+, սագիլլէրտէ լէ՛ լաֆղը տըր, քի սըֆաթլարըն ախըրընա կէլաիյինտէ, մաստարիյէթ էտաթը օլուր, կէ-դէլլէ+, ս-դ-ն-լ-է կիպի :

37 Լխանը ֆարսիտէ իամի մաստար՝ ֆի՛իլին մատտէի ասլիյէսինէ էշ ՚իլավէսի իլէ օլուր, դին՝ դինէշ, սոյ՝ սոյըշ, սինոյ՝ սինոյըշ կիպի :

38 Սըֆաթտան թէրքիս օլտուղու վագթ՝ սըֆաթա է ՚իլավէսի իլէ թէշքիլ օլունուր, շոէ կիպի քի, շատըդ տէմէք օլուր :

39 Լխանը ա՛րասիտէ ճօ՛ւ վէղնի օլուր քի, պա՛ղէն էտաթը թէէննիա տախի ՚իլավէ օլունուր, ճէրէ՛ն կիպի :

40 Սըֆաթլարտան թէրքիս օլտուղու հալտէ, էտաթը մաստարիյէթ վէ քէյֆիյէթ էլ, էյէլլաֆղը սըֆաթլարըն ախըրընա կէթիրիլըր, դէ-ր-դ-էլ, մ-՛ր-է-էլ, մ՛լ-է-էլ, ճ-ս-ր-է-էլ կիպի : Պու

տախի միւհիմմէի մալիւմէ իւզրէ էլֆազի ա՛-
րապիյէ;է մախսուս օլուպ , Ֆարսի վէ թիւրքի
լաֆզլարա 'իլավէ օլունմազ . Ֆագաթ , Կերֆեի
(սիճագլըզ) զալաթի մէշհուր օլարագ իսթի՛-
մալ օլունուր :

ԻՍԹԻ ՆԻՍՊԻԹ

41 Լիսանը թիւրքիտէ պիր իամին ախրըրնա
ւի , ււ ՚իլավէսի իլէ օլուր , Էշֆուէ , Կեյլե- , Էլլե ,
ճանլե կիպի :

Պա՛զը սըֆաթի մէքեանա տախի իթթիսալ
Կըլըրըր , Գանլուլե , Գանլե-Է-Ֆուշե-բեւէ կիպի :

42 Լիսանը Ֆարսիտէ իամին ախրըրնա է 'իլա-
վէսի իլէ օլուր , Էֆեհանի կիպի :

43 Էտաթը շիրքէթ օլան հե՛ լաֆզը՝ իամլէրէ
թագաթիմ օլունարագ՝ սայր նիսպէթ պէյան է-
տէն իամլէր թէշքիլ օլունուր , հե՛շեբէ , հե՛ճնա ,
հե՛ճեղհեղ , հե՛շեհրէ կիպի :

44 Լիսանը ա՛րապիտէ շա- , շի , շալ , սահիպ , Էհլ
վէ երուպ լաֆզլարըրնըն պիրի քէլիմէնին էվ-
վէլինէ կէթիրիլվէսի իլէ օլուր : Չուլ-ճէլալ ,
շի - հայալ , շալեկ - ճէնա , Էհլե - բըլ , երուպը - Ֆանեթ
կիպի :

ԻՍՄԻ ԹՄՍՂԻՐ

45 Լիսանդր թիւրքիտէ սայր իամէ ճէ+, ճէ-+ 'իլլալէ էտէն իամ աիր, կէ-ճէ-ընէ-+, +իլլալէ, -իլլալէ կիպի: Ֆաղաթ պա'ղէն հիւսնիւ թէլէֆֆիւղ իշիւն իամին սօնկ հարֆը դաթ' օլու-նուր, +եփէ+՝ +եփէճէ+, ե+ճէ+՝ ե+ճէճէ+ կիպի:

Պիր աէ պուճա եշ, աշ 'իլլալէ օլուճապիլի իր, էլճէ+՝ էլճէեշ, -իլլալէ՝ -իլլալէ, փըլլալէ՝ փըլլալէ կիպի:

46 Լիսանը ֆարսիտէ շէ վէ ըէ+ էտաթը թասը զիր աիր, րիլլալէ, փիլլալէ (օղուլ)՝ փիլլալէ, փիլլալէ (անա)՝ փիլլալէ կիպի:

47 Լիսանը ա'րապիտէ իամի թասը զիր ֆիլլալէ վէղնինաէ աիր, իլլալէ (օղլանըրգ) կիպի:

Քէլամը թէրքիպ էտէն քէլիմէլէր -եէշ շէլ աիրլէր, եա'նի, ԻՍՄ (անուճ), ՍԸՖՍԹ (աճահան), ՔԻՆՍՅԷԹ (գերանուճ), ՖԻ'ԻԼ (բայ), ՋՍԲՖ (մակրայ), ՀՍԲՖԸ ՃԷՐԲ (նախադրու թիւն), ՀՍԲՖԸ Ա'ԹՖ (չաղկապ), վէ ՀՍԲՖԸ ՆԻՏԱ (միջարկու թիւն):

Պուճարըն հէր պիրի պիր պաստա պէյան օլուճուր:

ՊԱՊԸ ԷՎՎԷԼ

ԻՍՄ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

Մ Ո Ի Գ Ա Տ Տ Է Մ Ա

49 ԻՍՄ (անուն)՝ շախատան, եախօտ պիր շէյ-
տէն խապէր վէրէն քէլ իմէ տիր, Մ-համհար, +է-
հար, իանէ, սա, բահ, իման, հահարպէն կիպի:

Քեայինաթտա մէվճուտ, եախօտ ա'դլ վէ
խայալտա թէսավիտը օլունան հէր շէյին ատը՝
իամ գապիլ ինտէն տիր, վէ իամէր հէր լիա-
նրն էսասը օլուպ շօճուգլարըն իլք էօյրէնտիք-
լէրի քէլ իմէլէր պունլար տըր:

30 Իամ իքի նէվ տիր, պիրիտի իամի ա'մ. (հա-
տարակ անուն) քի իամի ճինս տախի տէնիր, -ի,
-ու, շէյն կիպի:

Տիկէրի՝ իամի խասս, (յատուկ անուն) քի ա'-
լէմ տախի տէնիր, Մ-ի-հար, Պ-արտար, նէլ կիպի:

31 Իամէրտէ իւշ խասիյէթ վար տըր. էվէէի-
+էնիյէն (թիւ) :

Ներհ : (բեհ՝ գաշ տեմէր տիր) . եա'նի, պիր եախօտ պիրտէն
գիյատէ շէյ պէյան էյլէմէր, քի էվէլլէրիտէ, եա'նի պիր շէյ
պէյան էտէնէ ֆ-ֆիտ (եզակի), իքինճիտէն, եա'նի պիրտէն
գիյատէ շէյ պէյան էտէնէ, Ֆ-ֆ (յոշնակի) տէնիր:

32 Իի+էնճիտէն՝ +էյֆիյէն (սեր) :

(Ներհ : ֆիյֆ՝ նիճէ տեմէր տիր) , եա'նիօ, պիր շէյին մի-
գէրքէր, եախօտ (սրահան) էրքէր, վէ մուէննէս, եախօտ (ի-

զահան) տիշի , օլոուղունու թախսիս էթմէք տիր՝ ԳԵԼ , ԳՐԵԼ , ԻՆԷԿ , ան , ԷՆԷԿԷ կիպի :

Պու խասսիյէթի սանիյէ՝ թիւրքի վէ ֆարսի քէլիմէլէրտէ ՚իթիպար օլունմայրս , ա՛րասլիտէ մի՛ւթէպէր տիր :

53 Իւլէննի-նի-նի-նի խամ թէրքիպտէ պուլուննուղու վագթտէ , քէնտիտինէ վագ՝ը օլան հիյէթլէր տիր , քի հու (հոլուլ) , եա՛նի աննուլէ Ի՛մ տէնիլր :

Պունլար պէշ գլամ օլուրքի . Բի-ճէրքեթ (ուղզահան) , Բի-շֆէն Էլէյն (սեռահան) , Բի-ճի՛-լան Էլէյն (տրահան) , Բի-ճի՛-լան պի՛ն (հայցահան) , վէ Բի-ճի՛-լան Բի՛ն (բացառահան) թէամիյէ օլունուր :

Շերհ : Պաղլարաման պիր ալթընճը հալ , (մէսէլա , ԷԷԷԷ , ԿԿԿԿ կիպի) գաղուլ օլունուր խէսէ՝ ֆիթլէրէ մախսուս միւնասիպէթի պուլունմատղընտան , պու բէսալտէ զիքր օլունմամըշ տըր :

54 Ահվալի խամտէն Բի-ճէրքեթ հիյէթի ասլիյէսի իլէ գուլլանըլան խամտիրքի , թէրքիպտէ միւսլթէտա (եա՛նի սէօղիւն իսլթիտասը) , եախստ խասպէր (եա՛նի միւսլթէտանըն հագգընտա օլան իֆատէ) օլուր , Նիթէքիմ՝ Կե՛ճ ԷԷԷԷԷԷ Կե՛ճ տէնիլտիքտէ , միւսլթէտա օլան Կե՛ճ լաֆղը , վէ շի-Կե՛ճ ԷԷԷԷ ԷԷԷԷ Կե՛ճ տէնիլտիքտէ , խասպէր վագը՝ օլան իւլիլէր լաֆղը կիպի :

55 Մի-շֆէն Էլէյն՝ թէմիլիք վէ միւնասիպէթ իֆատէ էտէն հիյէթ տիր , Աշննն ԷԷԷԷ , ԷԷԷԷ Կիպի :

Պունլարըն արասընտաքի պէնտէ՝ Էլ-ճիլ (յատկացուցիչ) տէնիլիլր : Աշննն իլէ ԷԷԷԷ լաֆղը՝

Ֆեֆե՛ն էլէն (յատկացուցիչ) , վէ էլ իլէ ասօ՛ ֆեֆե (յատկացեալ) տէնիլիր :

36 Մեֆե՛ն էլէն ֆայտէսի՛ պիր իամէ պիր ֆի՛իլ ըսպթ իլէ , ֆի՛իլէն հարէքէթի տիկէր թարաֆտանն օլ իամէ տօղրու օլտուղունու պէյանն էթմէքտէնն ՚իպարէթ տիր , էլէ կէնի , կէնէ ասօն կիպի :

37 Մեֆե՛ն էլէն ֆայտէսի՛ պիր իամէ պիր ֆի՛իլ ըսպթ իլէ ֆի՛իլին իչի օլ իամէ տօղանըպ խիթամ պուլտուղունու պէյանն էթմէքտէնն ՚իպարէթ տիր : ֆիլէնու կաղտը , էլէ կէօրտի կիպի :

38 Մեֆե՛ն էլէն ֆայտէսի՛ պիր հալ վէ հահարէքէթ , եախօտ ա՛մէլինն նէտէնն թէֆրիգ օլունուպ նէրէտէնն զուհուր վէ եախօտ նէչէթ էթտիլինի պէյանն էթմէք տիր , պանասն էյի , էլէն չըգտը , էլէն ասօն կիպի :

ՅԱՍԻԸ ԷՎՎԷԼ

ԷՍՄԱԻ ԹԻԻՐՔԻՅԷ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

39 Էամաի թիւրքիցէ՛ն քեֆէնի՛ ՚իթիպարը իլէ Էքի գըտմ տըր քի , ֆեֆե՛ն վէ ճեֆ՛ օլտր . մէսէլա , էլ , ասօն միւֆրէտ տիր :

Էտաթը ճէմի՛ն Էն վէ տէ տիր քի , հէր միւֆրէտ քէլիմէնինն ախըրընա ՚իլավէ իլէ ճէմի՛ն

օլուր, եփէր, -ելու, ստուր կիպի :

60 Էամաի թիւրքիյէտէ քէյֆիյէթ խասպէթի-
նէ 'իթիպար օլունմաղ :

61 ԱՀՎԱՅԻ ԻՍՄ : Մի-ճերեթ՝ տէնիքոկի կիպի
քէլիմէնին հիյէթի ապիյէսի տիր :

62 ՄԻԻՋԱՅԸՆ ԻԼԷՅՅ : Պունտա իզաֆէթ իքի
գըամ, եա'նի իզաֆէթի միւքէմմէլէ, վէ իզա-
ֆէթի պէյանիյէ տիրլէր :

Շերհ : Իշպու իզաֆէթ՝ ա'րապի լիսանընտա հարֆը թա'րիֆ
օլան լէ՛ էազըսը իլէ թէքքիպ օլունտուղու իլուն՝ իզաֆէթի
լամիյէ տէնիլիք իսէտէ՝ պու իամին թիւքքէ իզաֆէթի խուսա-
սունտա պիմա'նա օլտուղունտան, իզաֆէթի միւքէմմէլէ թէք-
ճիհ օլունմաղ տուր :

63 Էվլէլքիսի՝ միւճէրրէտին ախըրընըն սօնկ
հարէքէսինէ իմթիսալէն՝ ին, իան, ըն, սան 'իլա-
վէսի իլէ թէշքիլ օլունուր, վէ թէմլիք եա-
խօտ միւնասիպէթ մա'նալարընը 'իշար էտէր, է-
վին, կեօլիան, շայրըն, Գասիւան կիպի :

Էյէր ախըրը քէլիմէ հարէքէ իլէ պիթէրսէ՝
պիր ն տախի զիյատէ գըլընըր, Գերեհնին, Եօլալի-
նիան, պալիւանըն, Գոյոանուան կիպի :

Սո-լաֆղը՝ պու դա'իտէյէ միւսթէմնա օլա-
րազ, Գոյոան կէթիրիր :

64 Ի+ինճիէ՝ իզաֆէթի պէյանիյէ պու տիր քի,
միւզաֆըն իլէյհ միւզաֆըն նէվլինի պէյան է-
տէր, վէ միւճէրրէտին ախըրընա պիր շէյ 'իլապէ
օլունմայարազ՝ ապ սիւրէթինտէ իրատ օլու-
նուր, շիւթ աղաճը, Գաթլըճա Գոյո, Իֆէ+ պեօճէյի

կիպի քի , աղաճըն , սույուն , վէ պէօճէյին
նէվինի պէյան էտէր ,

Իշպու իղաֆէթի պէյանիյէ տախի միւշապէ-
հէթ պէյանը իշիւն իաթի'մալ օլունուր , նի-
թէ.քիմ" կէօնէ-լ գո-պո-նիէ ելլէմ տէնիլտի.քտէ ,
գուպպէ կիպի օլան կէօնիւլիւ երգ.մա տէմէք
օլուր :

65 Գ.՝ի.թէ : Պա'ղէն իղաֆէթի միւ.քէմմէլէնին
էտաթը օլան էն , էն գաթ' օլունուր : Խուսուսա
միւղաֆ վէ միւղաֆըն իլէյհ պիր շէյին պէյանը՝
եախօտ պիր սընըֆա իամ օլտուգտա , էն , էն
գաթ' օլունուպ իղաֆէթի պէյանիյէ սուրէ-
թինտէ գուլլանըլըր , իւր-հի' մա շայրը վէ ե-ւ-ւ-
դէ+ւէ-ն կիպի քի , ֆիլ ասըլ իպրահիմ ալ-ն-ն չա-
յըրը , վէ ե-ւ-ւ-ն պէ.քչիտի տէմէ.ք տիր : Պաշգա
եէրլէրտէ տախի իղաֆէթի միւ.քէմմէլէնին է-
տաթը՝ էյէր իպարէնին մա'նասընա պիր շիւպ-
հէ սըրըղ օլմայաճաղը աշի.քէար իսէ՝ գաթ' օ-
լունմասը ճայիղ տիր . վէ պու .քէյֆիյէթ է.քսէ-
րիյէ իամի մաստար վէ իամի ֆի'իլտէ վազը՝ օ-
լուր , նիթէ.քիմ" Պէն պ-ւ-ւ. րի-ն աստէրէ էլէ պէր-պէր
է-ւ-ւ-լ օլտու-ղու տէնիլտի.քտէ , պին պաշընըն վա-
սըլ օլտուղու տէմէ.ք տիր :

66 Մէֆո'իւո'իւն ԻւէՅՀ՝ միւճէրրէտին ախը-
րընա է , եախօտ , 'իլապէսի իլէ թէշ.քիլ օլու-
նուր , էվէ , կէօլէ , էի-ւէ , էղէ , մի- , շայր , էօլ- ,
Ք-ալ կիպի :

67 Մէֆո'իւո'իւն ՊիՀ՝ միւֆրէտին ախըրընա

ի , է- , եախօտ ւ , -- իլապէսի իլէ թէշքիլ օլու-
նուր , էլի , էշի , կեօլի- , էէ-շի- , -իւ , ապու ,
եօլ- , ը-ալ- կիպի :

Մէֆո'ւլուն իլէյն վէ մէֆո'ւլուն պիհտէ իս-
մին ախրըր հարէքէ օլուրսա՝ 15 տէ թահրիբ
օլունան գա'իտէյէ իմթիսալ օլունուր .

68 Մէֆո'իւլուն Մի՛՛ միւճէրրէտին ախրըր-
նա արն , արն 'իլապէսի իլէ թէշքիլ օլունուր ,
էլիւն , արիւնն , ալիւն , ապուրսա կիպի :

69 Անճուլէ զիւլի-բէնին զալիւն-արա արն-լէն օլու-
նէն՝ միսալէրի՛ սէր վէճհի թէրթիպ զիրտէ
եաղըլըլ արը :

Մի-Ֆրէրէրին զիւլուր

(1) Միւճէրրէտ , (2) Միւզաֆրն իլէյն , (3) Մէ-
ֆո'ւլուն իլէյն , (4) Մէֆո'ւլուն պիհ , (5) Մէ-
ֆո'ւլուն միհ :

(1) Միւճէրրէտ .	էլ	սէօղ	գար	եօլ
(2) Միւզ' իլէյն .	էլին	սէօղին	գարն	եօլուն
(3) Մէֆ' իլէյն .	էլէ	սէօլէ	գարա	եօլա
(4) Մէֆ' պիհ .	էլի	սէօլի	գարը	եօլու
(5) Մէֆ' միհ .	էլտէն	սէօլտէն	գարտան	եօլտան

Ճի-Ֆրէրին զիւլուր

(1) Մ . էլէր	սէօղէր	գարլար	եօլլար
(2) Մ . էլէրին	սէօղէրին	գարլարն	եօլլարն
(3) Մ . էլէրէ	սէօղէրէ	գարլարա	եօլլարա
(4) Մ . էլէրի	սէօղէրի	գարլարը	եօլլարը
(5) Մ . էլէրտէն	սէօղէրտէն	գարլարտան	եօլլարտան

Պու վէճհ իլէ՛ ա՛մէլ, թէ՛մէլ, տիլ, իւմիա ,
կէօղ, կէօլ, եիւղ, կիւլ, ճան, կիւնաս, գըշ,
գըղ, թօղ, թօփ, գուշ, թուղ, թասրիֆ օ-
լունա :

Ահաքք +էլիֆ հարե+է օլան իֆիլէրին ֆասլարը :
Մի-ֆրեդէրին

- (1) Մ. տէրէ էօրթիւ ատա օրաու
- (2) Մ. տէրէնին էօրթիւնին ատանրն օրաունուն
- (3) Մ. տէրէյէ էօրթիւյէ ատայա օրաույա
- (4) Մ. տէրէյի էօրթիւյիւ ատայը օրաույու
- (5) Մ. տէրէտէն էօրթիւտէն ատատան օրաուտան

Ճէմ՝լէրին միսալլարը պալատա մուհարրէր
օլանլարա իմթիսալ էտէրլէր :

Պու վէճհ իլէ՛ տէվէ, լէքէ, տէրի, տիշի,
էօլչիւ, թիւթսիւ, աղա, պաշա, սագսը, գա-
րը, գուզու, ույգու, թասրիֆ օլունա :

ՖՍՍԸ ՍՍՆԻ

ԷՍՄԱԻ ՅԱՐՍԻՅԷ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

70 Պունլար տախի քեզպլիք քէմմիյէթ ՚իթի-
պարը իլէ իքի գըամ օլարագ՝ եա միւֆրէտ վէ
եախօտ ճէմի՛ տիրլէր . վէ թիւրքի էտաթը ճէմ՝
օլան լէր, լար իլէ ճէմ՝լէնիրլէր, իւնէ՛ իւնէլէր,
դու՛ դուլար կիալի:Ուսուլի ֆարսիյէ իւզրէ տա-
խի ճէմ՝լէնիրլէր :

71 Պունտա ի.քի գա'իտէ վար տըր . պիրիսի՝
 զիրուհ օլուր իսէ՝ ախըրը .քէլիմէյէ ա՛ն 'իլա-
 վէսի իլէ ճէմի՝ գըլընըր . Ֆերո՝ Ֆերոան , շէն՝ շէ-
 նան , էսփ՝ էսփան , Ֆերո՛ Ֆերոան , շէր՝ շէրան , Ֆար՝
 Ֆարան կիպի . ախըրը է իլէ պիթէն .քէլիմէլէրտէ
 ի.քի հարէ.քէ պիր եէրէ կէլմէմէ.ք իչիւն՝ պիր
 կէ կէթիրիլիր , պէնոթէ՝ պէնոթէկեան , Ֆերոթէ՝ Ֆերոթէկեան
 կիպի . վէ ախըրը = իլէ պիթէն .քէլիմէլէրտէ
 պիր , զիյատէ գըլընըր , կեոս՝ կեոսյան կիպի :
 Պա՛ղէն զիրուհ օլմայանլարըն տախի , միւսթէննա
 օլարագ , ա՛ն իլէ ճէմ՝լէնտիլի վար տըր . շէլ՛
 շէլ՛ան կիպի :

Ներհ : Տարսի իամէր վէ ֆի'իլէր ախըրնտա , պուլու-
 նուրաա՝ պա՛ղէն պու , գաթ՝ օլունուր . բոյ՝ բո , փոյ՝ փ ,
 իոոոոյ՝ իոոո , ոյ (կէլ) = կիպի :

72 Ի.քինճիսի՝ զայրի զիրուհ օլուր իսէ՝ ա-
 խըրընա հա՝ 'իլավէսի իլէ ճէմի՝ գըլընըր , ուղ՛
 ուղնա , իանէ՛ իանէհա , սի՛նարէ՝ սի՛նարէհա կիպի :

Պու ուսուլ՝ էյէրչի մա՛լիւմաթ օլմագ իւզրէ
 պէյան օլունմուչ իսէ տէ , լիսանը 'օամանինին
 ֆէսահաթը իգթիզասընճա , էտաթը թիւր.քիյէ
 օլան լէր , լուր իլէ ճէմ՝լէնտիլմէ.ք՝ եա՛նի ուղնա
 վէ իանէհա եէրիսէ , պուլուր վէ իանէլէր տէմէ.ք
 լագըմ՝ տըր :

73 Փէյֆիյէի : Լիսանը ֆարսիտէ տախի , լիսա-
 նը թիւր.քիտէ օլտուղու կիպի՝ քէյֆիլէթ լա-
 սիլէթինէ 'իթիպար օլունմագ :

74 Անվալէ իոթէ , աարլ թիւր.քի օլան քէլիմէ-

լէրին գա'խտէսի ճարի օլարագ՝ պօղ, խանէ, կեռ, սօֆէ վէ սայիր քէլիմէլէր, պալատա մուհարրէր վէճհ իւզրէ, պօղըն, պօղա, պօղը, եւայլն, էտէրլէր:

Գա'խտէյի Փարսիյէ իւզրէ ճէմ՝ գըլընմըջ քէլիմէլէր տախի պու գա'խտէյէ իմթիսալ էտէրլէր, շէնան, շէնանըն, շէնանա, շէնանը կիպի:

75

Մի-Ֆրէրլէրին Ռուլէրէ

(1) Մ. պօղ	խանէ	կեռա	սօֆի	ահու
(2) Մ. պօղըն	խանէնին	կեռանըն	սօֆինին	ահունուն
(5) Մ. պօղա	խանէյէ	կեռոյէ	սօֆիյէ	ահույա
(4) Մ. պօղը	խանէյի	կեռոյը	սօֆիյի	ահույալ
(3) Մ. պօղտան	խանէտէն	կեռատան	սօֆիտէն	ահուտան

Գա'խտէյի Ռիւրէյէ իւզրէ ճէմ՝ Լէրին Ռուլէրէ

(1) Մ. պօղլար	խանէլէր	կեռալար	սօֆիլէր	ահուլար
(2) Մ. պօղլարըն	խանէլէրին	կեռալարըն	սօֆիլէրին	ահուլարըն
(5) Մ. պօղլարա	խանէլէրէ	կեռալարա	սօֆիլէրէ	ահուլարա
(4) Մ. պօղլարը	խանէլէրի	կեռալարը	սօֆիլէրի	ահուլարը
(3) Մ. պօղլարտան	խանէլէրտէն	կեռալարտան	սօֆիլէրտէն	ահուլարտան

Գա'խտէյի Ֆրէրէյէճէ ճէմ՝ Լէրին Ռուլէրէ

(1) Մ. զէնան	պէնտէկեան	կեռոյան	սօֆիյան	ահուան
(2) Մ. զէնանըն	պէնտէկեանըն	կեռոյանըն	սօֆիյանըն	ահուանըն
(5) Մ. զէնանա	պէնտէկեանա	կեռոյանա	սօֆիյանա	ահուանա
(4) Մ. զէնանը	պէնտէկեանը	կեռոյանը	սօֆիյանը	ահուանը
(3) Մ. զէնանտան	պէնտէկեանտան	կեռոյանտան	սօֆիյանտան	ահուանտան

76 Ահալալի իամոէն իղափէթ՝ պա՛ղէն Ֆարսի
գա՛խտէսի իւզրէ գուլլանըլըր :

Պունուն ուսուլու՝ միւզաֆ էվվէլ կէլիպ վէ
միւզաֆըն իլէյհ սոնկրա կէլէրէ,ք արասընա է
ալմագ տըր՝ րէ-ր-րէնէ ու-լ կիպի , քի պաղըն ա-
ղաճը . Սփէն Պը-ս-ս կիպի քի, Պրուսանըն Սփիսի .
վէ կէ-ր-րէ ճն-ն-ն կիպի քի , ճիհանըն կէտասը տէ-
մէ,ք տիր : Գա՛խտէի Ֆարսիսիյէ իւզրէ իղափէ-
թի միւքէմէլէ իլէ իղափէթի պէյանիյէ՛ պիպյ-
նիհի պիր սուրէթ իլէ իսթի՛մալ օլունուր , րէ-
ր-րէնէ սէրվի կիպի , քի սէրվի աղաճը տէ-
մէ,քտիր :

77 Միւշապէհէթ պէյանը իչիւն օլան իղափէ-
թի պէյանիյէ գապիլինտէն պու իղափէթ՝ լի-
սանը օ՛սմանիտէ վէ,ք չօգ իսթի՛մալ օլունուր՝
ի-ռ-է է րէ-լ , վէ ու-լ է ճն-ն-ն կիպի քի , կէօնկիւլ
էվի , վէ ճիհան պաղը , եա՛նի էվ կիպի օլան
կէօնկիւլ , վէ պաղ կիպի օլան ճիհան տէմէ,ք
օլուր :

78 Պու իղափէթ՝ լիսանը թիւրքիտէ պուլունան
իղափէթի պէյանիյէյէ պէնկղէր իսէտէ՛ պունտա
միւզաֆ , վէ գա՛խտէի թիւրքիյէ իւզրէ միւ-
զաֆըն իլէյհ թէգատտիլամ էտէր : Տը-ր-ր է ու-
ր-րէ կիպի քի , թիւրքէ ուսուլու իւզրէ ու-ր-րէ
աղաճը տըր :

ՅԱՍԻՐ ՍՍԼԻՍ

ԷՍՄԱԻ Ա՛ՐԱՊԻՅԷ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

79 Սրապի լիսանընտա +եյֆէյեթ խասիյէթինէ ՚իթիպար օլունուպ՝ պիր իամ՝ եա ֆեշէ++եթ , եախօտ ճո-է՛նէա օլուր :

80 Մուէննէս իքի նէվ՝ տիր . նէվէ՛ եվէլէն՝ մուէննէսի հադիդի տիր քի , դիրուհ օլան տիշի իամի տիր , շէյեթոյ տեշո , վէ լուլէտէ կիպի :

81 Նէվէ՛սուէ՛ մուէննէսի ՚իթիպարի օլուպ՝ պուտախի իքի գըամ՝ տըր . պիրի՛ սէմա՛ի (անկանոն) վէ տիկէրի՛ գըյասի (կանոնաւոր) տիր : Սէմա՛ի՛ պիր գա՛իտէ թահթընտա օլմայըպ՝ լիսանը ա՛րապիտէ մուէննէս ՚իթիպար օլունան քէլիմէլէր տիր : Օնլար տախի մա՛տուտ օլտուղունտան՝ լիսանը ՚օամանիտէ միւսթա՛մէլ օլանլար պուրատա դիքր օլունուր ,

շէմո ,	արշ ,	շարո ,	եհլ ,	եեֆն ,	շէմալ ,
ային ,	է-շէ ,	+եֆ ,	ֆախշ ,	եեթ ,	գասեմ ,
սոգ ,	իսպա ,	շէֆա ,	թար ,	թէլէվ ,	ճէհէմ ,
ճէհէննէմ ,	նար ,	գա՛րեպ ,	ան+եպոսթն ,	խամր ,	պէր ,
+եէա ,	ըիան ,	սեպա ,	սաս ,	ֆէրթեվա ,	ֆէլն ,
գալն ,	թերա ,	եեմպաս՛ ,	զէհէպ ,	հարպ ,	նա՛լ ,
ֆերեա :					

Լիսանը ա՛րապիտէ պա՛ղէն միւղէքքէր , վէ պա՛ղէն մուէննէս գուլլանըլան

ճշտ , հաւ , Լուսին , Երեւել , 'անգ ,
լինան , Եւս , Ելան , Բաղա , Երեւել

լաֆղլարը՝ օ՛սմանը լիսանընտա է. քսերիյէ միւզէ. ք. քէր օլարագ գուլլանըլըր . հարֆլարըն իամէրի տախի տայմա մուէէնէս աիր , լուլի ճշտ Կուրե , հայի բեմիյէ կիպի :

82 Գըյասի՝ գա՛խտէ իլէ զապթ օլունան իամլէր աիրլէր , շէօյլէ քի ախըրընտա էտաթը թէէննէս օլան քէլիմէլէր մուաննէս ա՛տա օլունուրլար , բահմելի , շուլիլի կիպի : Պու էտաթը թէէննիս՝ ապլ լիսանը ա՛րապիտէ հասուրէթինտէ եաղըլըր , լաքին՝ օսմանըլ լիսանընտա ի. քի թիւրլիլ իսթի՛մալ օլունուր , եա ելի սուրէթինտէ բահմելի կիպի , եախստ ՚ի գաթ՝ օլունուպ է սուրէթինտէ գուլլանըլըր , ՚իպուրե , հիմայի կիպի :

83 Մըապիտէ պա՛ղը ախըրլարընտա եէ օլան քէլիմէլէի վար սըր քի , - թէլէֆիֆիւզ օլունուպ էրմէնի հարֆը իլէ - եաղըլըր , վէ պու պէօյլէ էտաթէ թէէնիս օլուր : Օսմանըլ լիսանընտա գուլլանըլանըլար մա՛տուտ օլմաղըլա , պուրատա գի. քը ու պէյան օլունուր , Կուլա , Ֆելիլա , Կուլա , Եւպա , հիմմա , շուրա , շիբրա . վէ պա՛ղը սըֆաթլար , Լուլա , Եւպա , Ելլէլա կիպի :

84 Մըապիտէ ճիւմլէ ճէմ՛ի միւքէսսէր տէնիլէն իամէր՝ (91) մուէննէս ՚իթիպար օլունուր . վէ միւֆրէտի մուէննէս սըֆաթ ալըրլար , լաքին ճէմ՛ի միւզէ. ք. քէր գըլընմըլ իամ՞ ճէմ՛ի

միւզէքքէր սըֆաթ ալմասը ուսուլը ն սըր , հո-+եճի հաւըն , հո-+լլիէ է զերհո-ի , կիպի :

85 Էամա'ի ա'րապիյէ +եհիէյէն 'իթիպարը իլէ իւչ գըամ օլուպ' պուենլար ղ-ֆրէր , լե-+էյէ վէ ճեճ'ի տիր : Միւֆրէտ' հիյէթի ապիյէսի տիր :

86 Թե-+էյէ' իքի քիչի վէ եախօտ իքի շէյ պէ-յանը իչիւն տիւր . մէսէլա , իքի քիթապ պէ-յանը իչիւն +իլ-+պէյն տէնիլիր :

Պուենուեն ուսուլու պուտուր քի , ախըրը քէ-լիմէյէ ա , եախօտ էյն 'իլապէ օլուենաղլա թէս-նիյէ գըլընըր , ի-լի' ի-լի-ա , ի-լի-էյն , գո-լի' գո-լի-ան , գո-լի-էյն , րե-լի' րե-լի-ան , րե-լի-էյն , քի իքի խաթթ , իքի գութպ , իքի տէվլէթ տէմէք տիր . էյէր ախըրը քէլիմէ էտաթը մու-էննէս օլան է օլուրաա' էվվէլա լ կէթիրիլիպ սօնկրա ա , էյն 'իլապէ օլուենուր , գըուէ , գըուէ-էյն կիպի :

Պու մինվալ իւզրէ , բիճալ , քէպիր , քէպի-րէ , մէտինէ , մէզպուր , մէրգում լաֆղլարը թէսնիյէ գըլընաընլար :

87 Ճէմ' ուսուլու ա'րապիյէ իւզրէ իւչ գա'ի-տէտէն օլարապ , ճե-ի' ղ-+է++էր , ճե-ի' հո-էննէսի -լի' վէ ճե-ի' ղ-+է++էր թա'պիր օլուենուրլար :

88 Ճէմի' միւզէքքէր սիզասը ա'գըլ սահիպի օլանլարա մախսուս տուր :

Ուսուլու պու տուր քի , միւզէքքէրին շէ-քլի պօզուլմայարապ' ախըրը քէլիմէյէ ի , վէ պա-ղէն ին եէրինէ , ա , 'իլապէսի իլէ օլուր , ղ-+է-լի'

Բնական , երկուստ Բնական , Բնական , Բնական
պահպան կիրառի :

Պու միակալ իւզրէ մէրգում , մէզպուր , միւ-
տէրրիս , միւսլիմ , թալիս , միւշիւր լաֆղլարը
ճէմ" գըլընսըն :

Իշպու ճէմի' միւզէ.ք.քէրի սալիմ' սահիսլի
ա'գլա մախսուս օլմաղըլա , Բնական , Բնական
պահպան տէնիլիսլ' Բնական , Բնական տէնիլմէզ .
Ֆազաթ միւսթէսնա օլարագ' "էնէ լաֆղլընըն
ճէմ' ինտէ "էնէ , "էնէ տէնիլիւր :

89 Ճէմի' մուէննէսի սալիմ' մուէննէսլէրէ
մախսուս օլուսլ' կէրէ.ք մուէննէսի գըլյասի' վէ
կէրէ.ք մուէննէսի սէմա'իտէ ճարի տիր . ուսու-
լու պու տուր .քի մուէննէսի գըլյասինին շէ.քլի
պօղըլմայարագ , Ֆազաթ ախըրընտա օլան էն ,
երկուստ է եէրինէ , "է կէթիւրիլմէյիլէ , երկուստ
մուէննէսի սէմա'իլէրտէ' .քէլիմէնին ախըրընա
"է 'իլալէսի իլէ թէշքիլ օլունուր , "էնէ" "էնէ-
պէն , պէրէէնէ' պէրէէնէ , շէր' , շէր' "էն , իւյրէն'
իւյրէն , "էն' "էն կիրառի :

90 Պու ուսուլ իւզրէ տալի շօգ մաստարլար'
վէ Ֆի'իլէրին սայր սիղալարը' Ֆի'իլէրինին հա-
սըլաթընը պէյան էթմէ.ք իւզրէ , ճէմ" գըլը-
նըրլար , Բնական' Բնական' Բնական' Բնական'
"էն' Բնական' Բնական' Բնական' Բնական'
պէն , մախսուս' մախսուս' , մահսուս' մահսուս'
իւշ' "էն , Բնական' Բնական' Բնական' Բնական' կիրառի :

91 Ճէմի' միւ.քէսսէր' միւզէ.ք.քէրատ վէ միւ-

էննէստէ ճարի օլուր, վէ քելիմէնին շէքլի պօ-
զուլմագըլլա թէշքիլ օլունուր :

Ուսուլու պու սուր քի, ֆի'իլ լաֆղը պիր
վէզն եախօտ շէքլ եէրինէ թուլթուլուպ՝ ճնտա
ճարի օլան թէպտիլաթա թէշպիհ օլունարագ՝
սէլասի, եա'նի իւչ հարֆը հէճէսի օլանլար,
ղիրատէ պէյան օլունատուզու կիպի ճէմ'լէնիրլէր :

92 Ֆա'լ վէզնինտէ (եա'նի պիր հէճէլի վէ
հարէքէսի = եախօտէ) օլանլարըն ճէմի' ֆու'
ուլ կէլիր, շէմ' շուսուս, ֆուպը ֆուպուր, վէ էվ
մա'նասընտա օլան պէյն' պույուլ կիպի :

Պու ուսուլ իւզրէ պաթն, հագգ, ֆէնն վէ
շարթ ճէմ' գըլընարնլար, հասըլաթընը պէյան
էթմէք իւզրէ :

93 Էյէր ֆա'լ վէզնինտէ օլուպ ի.քինճի հարֆը
հէճէսի վ, եախօտ, օլուրաս՝ ճէմի' էֆա'լ վէզ-
նինտէ կէլիր, «էվ» եւվապ, վէ զիրատէ պուլունան
պէյն' եպէուլ, վէ ֆուլն' «էվ» կիպի :

Շերհ : Գուլըն ճէմի' ֆուլուս կէլմէք իճագ էտեր իստէ՝ ֆու-
ննէ կէլմիշ տիր, շինն ի սպը գալուս օլուպ՝ ուսուլու ա'րա-
պիյէ իւզրէ թէպտիլ օլունմնշ սուր :

94 Փէ'լ, ֆու'լ, ֆու'ուլ, ֆու'ուլ վէզնինտէ օլան-
լարըն ճէմի' էֆա'լ կէլիր . իսպար՝ «իսպար», «ըրը» ե-
րար, իս-ֆլ' «իս-ֆուլ», իսար-ֆ' էլիս-ֆ, ո'նէֆ՝ «նաֆ» կիպի :

Պու ուսուլ իւզրէ թուլֆլ, շէքլ, շախա, սինն
(տիշ), պէտէն, վագֆ, սէպէպ, ճինն, լէյն
ճէմ' գըլընարնլար :

95 Ֆու'լէլ վէզնինտէ օլան մուէննէս իամլէրին

ճէմի՛ ֆէ՛ւլ կէլիը , յեւրե՛ յեւսո՛ կիպի :

96 Յի՛ւլէն վէզնինտէ օլան մուէննէսլէրին ճէմի՛ ֆէ՛ւլ կէլիը , Նի՛ւլ Նի՛ւս կիպի :

97 Յի՛ւլէն վէզնինտէ օլան մուէննէսլէրին ճէմի՛ ֆի՛ւլ կէլիը , բի՛ւլ բի՛ւլ կիպի :

98 Յի՛ւլէն վէզնինտէ օլան քէլիմէլէրին ճէմի՛ ֆէ՛ւլ կէլիը , բի՛ւլ բի՛ւլ կիպի :

99 Բէպա՛րի՛ ես՛նի տէօրթ հարֆը հէճէսի օլանըր՝ զիրտէ սլէյան օլունմու շ տուրլար : Յի՛ւլ վէ ֆի՛ւլ վէզնինտէ օլանըրն ճէմի՛ — էֆի՛ւլ կէլիը , զե՛մն՝ էզնինէ , սի՛ւլ էսիլէ , էի՛ւն՝ էլէննէ :

Պա՛ղէն տախի պուկըր ֆի՛ւլ կէլիը , շա՛ւլ շա՛ւլ , շա՛ւլ շա՛ւլ կիպի :

Շեհ : Պուկըրն ա՛րապիտէ հարֆը հէճէ սոյըլան էլիֆի սլանըրա բէպա՛րի իթիպար օլունուր :

100 Յի՛ւլ վէ ֆի՛ւլ վէզնիլէրինն ճէմի՛ ֆի՛ւլ կէլիը , էի՛ւլ էի՛ւլ , էի՛ւլ էի՛ւլ , էի՛ւլ էի՛ւլ կիպի :

101 Յի՛ւլ վէզնինն ճէմի՛ ֆի՛ւլ կէլիը , էի՛ւլ էի՛ւլ կիպի :

Պու վէզնիլէրին ախըրընտա էտաթը թէէննիս պուլունտուղու վազըթ , ճէմ՛լէրի ֆի՛ւլ էի՛ւլ կէլիը , էի՛ւլ էի՛ւլ , էի՛ւլ էի՛ւլ , էի՛ւլ էի՛ւլ , էի՛ւլ էի՛ւլ , էի՛ւլ էի՛ւլ , էի՛ւլ էի՛ւլ կիպի :

102 Յի՛ւլ վէզնինտէ օլանըրն միւղէքքէր վէ մուէննիսի՛ ֆի՛ւլ վէզնի էի՛ւլ կէլիը , հա՛ւլ ճէ՛ւլ , էի՛ւլ էի՛ւլ , էի՛ւլ էի՛ւլ , էի՛ւլ էի՛ւլ , էի՛ւլ էի՛ւլ , էի՛ւլ էի՛ւլ , էի՛ւլ էի՛ւլ կիպի :

Պա՛ղէն տախի պու ֆո՛ւ՛՛ւ կէլիր , +ե-նիւ՛
+ե-նիւսոյ , +ե-մֆեր՝ +ե-ֆֆար , ւ՛լէմ՝ ո՛ւլւամ կիպի :

103 Գեգէր , հերհեմ , ղեգնեյ , ղեմնեպ , մասար , էն
պա՛ , վէ ղեպնի վէգնկերինտէ օլանկարլն ճէմ՝ լէրի՛
+եգլա+էյ , հերահհիմ , ղեգեմնիւ , ղեսամնեպ , ղեսարլըր , ասա
ղի՛ , փոպանի վէգնկերի իւզրէ կէլիր , մասրաֆ՝ ղեսա
արեֆ , ղիւղիւ՛ ղեմողիւ կիպի : Տաւա իլէ ֆէնվանըն
ճէմ՝ լէրինտէ ասալի վէ ֆէնվալի , հէմ՝ արեմա վէ
ֆէնվա տախի տէնիր :

104 Եսամխի՛ եանի պէշ հարֆլըր օլանկարտան ,
+ե-նիւսոյ վէ փոպան վէ ղեգնեյ վէգնկերինտէ օ
լանկար՝ ղեւալիս , ղեսարլիհ , ղեգեմնիւ վէգնկերի իւզ
րէ ճէմ՝ լէնիր :

105 Պասլն ճէմի՛՝ եղլապ . Թամ իլէ ճարլն ճէմ՝
լէրի՛ Նիճան վէ ճերան կէլիր . Սրղն՝ ճէմի՛՝ արաղի .
Մեղյեղիս ճէմի՛՝ ղեղապ . Գոյսեղիս ճէմի՛՝ ֆըյաւերի .
Քեարա լաֆղըրն ճէմի՛՝ եգեւերի կէլիր :

106 Պիր իամի ար՝ապի՛ գա՛խտէի ա՛րապիյէ
իւզրէ ճէմլէնտի.քտէն սօնկրա , պիր քէրրէ տա
հա ճէմի՛ մուէննէսի սալլամ սիզասի իլէ ճէմ
լէնմէ.ք՝ ուսուլու ա՛րապիյէճէ ճայիզ օլուպ ,
լիսանը թիւր.քիտէ տախի գուլլանըլըր . նի
թէ.քիմ՝ մասրաղըն ճէմ՝լինտէ.ք արեֆ տէնիլտի
յի կիպի՛ ղեսարեֆալ տախի տէնիր . պու ուսուլ
իւզրէ լէվաղիմ՝ լէվաղիմաթ տէնիր :

107 Թեմալիս : Իամի ա՛րապի՛ գա՛խտէի արապիյէ
իւզրէ ճէմլէնտի.քտէն սօնկրա , ախըրընա լէր , լըր
՛իլավէսի իլէ թէ.քրար թիւր.քճէ տախի ճէմ

լէնտիրմէք խաթա տըր . մէսէլա , Ռուսիճէր վէ
 եր-ճէր տէն/լմէք ճայիղ օլմալ :

108 Ճէ-ճէ՝ Ֆր-ճէ : Սրապի լափղլար պա՛ղէն
 գա՛խտէի Փարսիյէ իւղրէ ճէմլէն/ր , ա՛ւն , ա՛ւն
 գան , Ռուսիճէ՛ Ռուսիճէ՛ն կիպի :

Պու ուսուլ իւղրէ , միւշիր , զապիթ , Ֆէրիգ ,
 ճէմ՝ գըլընսընլար :

109 Թիւրքի : Թիւրքի վէ Փարսի խամլէր ա՛ւ
 րապճէ ճէմլէնմէղ իսէտէ՛ զալաթը մէշհուր օ-
 լարագ՝ շէֆէլէ+ե-թի հի-հայան իսթի՛մալ օլունուր ,
 վէ «էղլէ-դ» տախ/ի տէն/ր :

110 Էամայի ա՛րապիյէտէ տախ/ի «հլուր Է-հ-
 օսմանը գա՛խտէսի իւղրէ ճարի օլուպ՛ միսալ-
 լարը պէր վէճհը ա՛թի զիքը օլունուր :

Մի-Ֆրէրէրէն Ռուսիճէրէ

(1) Մ. քիթապ	սահիֆէ	գաղա	գատը	ատու
(2) Մ. քիթապըն	սահիֆէնին	գաղանըն	գատըն	ատունուն
(3) Մ. քիթապ	սահիֆէյէ	գաղյա	գատըյա	ատույա
(4) Մ. քիթապը	սահիֆէյի	գաղյը	գատըյը	ատույու
(5) Մ. քիթապ- տան	սահիֆէ- տէն	գաղա- տան	գատը- տան	ատու- տան

Թիւրքիճէ ճէմլէրէն Ռուսիճէրէ

(1) Մ. քիթապլար	սահիֆէլէր	գաղալար	գատըլար	ատուլար
(2) Մ. քիթապլա- րըն	սահիֆէլէ- րին	գաղալա- րըն	գատըլա- րըն	ատուլա- րըն
(3) Մ. քիթապլա- րա	սահիֆէլէ- լէ	գաղալա- րա	գատըլա- րա	ատուլա- րա
(4) Մ. քիթապլա- րը	սահիֆէլէ- րի	գաղալա- րը	գատըլա- րը	ատուլա- րը
(5) Մ. քիթապլար- տան	սահիֆէ- լէրտէն	գաղալար- տան	գատըլար- տան	ատու- լարտան

Թեմնիկերէն զուլար

(1) Մ. մէմլէքէթէյն	(1) Մ. թիւլթէյն
(2) Մ. մէմլէքէթէյնին	(2) Մ. թիւլթէյնին
(3) Մ. մէմլէքէթէյնէ	(3) Մ. թիւլթէյնէ
(4) Մ. մէմլէքէթէյնի	(4) Մ. թիւլթէյնի
(5) Մ. մէմլէքէթէյնտէն	(3) Մ. թիւլթէյնտէն

Ճեօ՛ զուլարէն զուլար

(1) Մ. միւալլիմին	(1) Մ. միւալլիմուն
(2) Մ. միւալլիմինին	(2) Մ. միւալլիմունուն
(3) Մ. միւալլիմինէ	(3) Մ. միւալլիմունա
(4) Մ. միւալլիմինի	(4) Մ. միւալլիմունու
(5) Մ. միւալլիմինտէն	(5) Մ. միւալլիմունտան

Ճեօ՛ զուլարէն զուլար

- (1) Մ. մահալլաթ
- (2) Մ. մահալլաթըն
- (3) Մ. մահալլաթա
- (4) Մ. մահալլաթը
- (5) Մ. մահալլաթտան

Ճեօ՛ զուլարէն զուլար

(1) Մ. քիւթիւպ	գըյասերէ	մէզայա	մէպանի
(2) Մ. քիւթիւպիւն	գըյասերէնին	մէզայանըն	մէպանինին
(3) Մ. քիւթիւպա	գըյասերէյէ	մէզայայա	մէպանիյէ
(4) Մ. քիւթիւպիւ	գըյասերէյի	մէզայայը	մէպանիյի
(5) Մ. քիւթիւպտէն	գըյասերէտէն	մէզայատէն	մէպանիտէն

111 Էսմանցի ա՛րապիյէտէ գա՛խտէի ֆարսիյէ
 իւզըրէ տախի իզաֆէթ ճարի օլարագ՝ պիր իս-
 մի ա՛րապի՛ սրա՛ղէն տիկէր իամի ա՛րապիյէ,
 գա՛խտէի մէզքիւրէ իւզըրէ, միւզաֆ օլուր . Է-
 լուդ է ֆե-ճիէ, սահիֆէ է Էլուսու, սեֆու է Բուսու, ճանա՛ն
 պէյն, Բուսու է պէլուրէ, ա՛րու է Կէլուրէ կիպի :

Պա՛ղէն իամի ա՛րապի՛ պիր իամի ֆարսիյէ
 միւզաֆ օլուր, շաֆէ է շամ, սահ է զէֆէն, սեֆու է Կէլ,
 ճանա է սուխան, Բուսու է ճիհան, ա՛րու է ճան կիպի :

Պա՛զը քէրրէ տէ պիր իամի ֆարսի՛ պիր իս-
 մի ա՛րապիյէ միւզաֆ օլուր . Սէրէֆու է զէֆէն,
 պէնպէյ է հատի՛, կէրու է շաֆէ, սուֆէ է՛ուլէմ, բուս է հա-
 պէս կիպի :

Շեհ : Պալատա օլտուղու կիպի, ա՛րու ճան տէնիլիր իսէտէ,
 ֆիլ ապ ստու լաֆզը ստուլիլ օլտուղունտան, ստուլիլ ճան
 տէմէք տախի միւզիլն տիր :

112 Պա՛ղէն, պիր լաֆզը ա՛րապի՛ տիկէր պիր
 լաֆզը ա՛րապիյէ, Բուսու է ա՛րուիյէ իւզըրէ միւ-
 զաֆ օլուր, օլ հալտէ միւզաֆըն իլէյհէ ա՛րա-
 պիտէ հարֆը թա՛րիֆ տէնիլէն եւ ՚իլավէ օլու-
 նուր, Բուսու էլ ճիհան, Բուսու էլ ֆուլլէֆէն, շէյն էլ Է-
 լու, Էլուսու էլ ֆուլ կիպի :

Պու էլ լաֆզը տախի Էլ, Էլ, Էլ եազըլմասը
 ճայիզ տիր :

113 Գա՛նի էլ Էլ-Էլ-Էլ : Օ՛սմանը լիսանը՝ թիւր-
 քի վէ ֆարսի վէ ա՛րապի քէլիմէլէր իսթի՛մալ
 էթտիլինտէ, գա՛խտէսի շու տուր :

Էլ-Էլ-Էլ . Կէրէք թիւրքի վէ ֆարսի վէ ա՛րա-
 պի լաֆզը՝ գա՛խտէի թիւրքիյէ իւզըրէ թաս-

ընթ օլունա պիլիր, ելէր, իմեկէր, յեյնէր կիպի :
 Իմեճի . Ֆարսի վէ ա'րասլի լաֆղլար՝ դա'ի-
 տէի ֆարսիյէ իւզրէ թասրիֆ օլունուր, ամմա
 թիւրքի լաֆղլար օլունմաղ : Մէսէլա, Ռըրոմ,
 ՝Նըրոմ, Էստան տէնիլիպ՝ Էնիսյան, Գարդյան տէ-
 նիլմէղ :

Իււնեճի . Սրասլի լաֆղլար՝ դա'իտէի ա'րա-
 սլիյէ իւզրէ թասրիֆ օլունուր, ամմա թիւր-
 քի վէ ֆարսի լաֆղլար օլունմաղ, նէթէ-
 քիմ՝ Էստանիմ, Լաւիպոմ, Ռըրոմ տէնիլիպ,
 Գարդոմ, Եօֆիյոմ տէնիլմէղ :

ՊԱՊԸ ՍՍՆԻ

ՍԸՅԱԹ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

114 Իմի վաճ Եախօտ «Բճ» պիր իամին հալ ու
 քէյֆիյէթի պէյանը իշխն օլ իամէ ի'լավէ օ-
 լունան լաֆղ տըր :

Օլ իամէ մէվսուֆ տա տէնիլիր, մէսէլա՝ յե-
 յե+ ել, «եր+եշ պըրիէր, յեյաւ Էստան ի'պարէլէ-
 ըինտէ պեյեի+, «եր+եշ վէ պեյաւ լաֆղլարը՝ սըֆաթ
 օլուպ ել, պըրիէր վէ Էստան իամէրինին հալլարը-
 նը թա'րիֆ էտէր, վէ պու իամէր մէվսուֆ
 (Եա'նի վասֆ օլունմուշ) տըր :

ՅԱՍԼԻ ԷՎՎԷԼ

ՍԵՅԱԹԸ ԹԻԻՐՔԻՅԷ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

115 Սըֆաթը թիւրքիյէ իքի գըամ տըր , սէ-
մա՛յի վէ գըյասի : Սէմա՛յի՝ իշիտիպ պէլլէ-
մէք իլէ զապթ օլունան քէլիմէլէր տիրլէր կե-
շէլ «-ը-ն» , գը-ն կիպի :

116 Գըյասի՝ գա՛րտէ իլէ պէլլէնիլէն քէլիմէ-
լէր տիր , շէյլէ քի կէրէք թիւրքի , վէ կէրէք
ֆարսի , վէ եախօտ ա՛րապի օլան իամլէրին ա-
խըրընա էտաթը նիսպէթ օլան լէ , լէ- վէ լ- ,
լէ ՛լլավէ գըլընտըգտա սըֆաթ օլուրլար , գը-
-ուլ , «-ը-լ» , էքիլէ , սէլլէ-լէ- , զըլ- , զի-րէ-լ-
լէլէ , ա՛ր-լէ կիպի :

117 Իամլէրին ախըրընա ճէ , շէ ՛լլավէսի իլէ
միւնասիպէթ իֆատէ էտէն սըֆաթ օլուրլար՝ ա՛-
ր-աճէ կիպի , նիթէքիմ՝ ա՛ր-աճէ լէ-ն , եա նի ա՛-
րապլարա միւնասիպէթի օլան լիսան :

Իամլէրին ախըրընա ա՛ ՛լլավէսի իլէ թէշպիհ
իֆատէ էտէն սըֆաթ օլուր՝ էֆիհանսի կիպի , նէ-
թէքիմ՝ էֆիհանսի շէյլէր :

118 Պիր թագըմ՝ սըֆաթ տախի ֆի՛լլէրտէն
միւշթագգ օլուպ՝ ֆի՛լլէն մատտէի ապլիյէյէ
լագըմ կէլէն հարէքէ իլէ + , գ ՛լլավէսի իլէ
թէշքիլ օլունուր , ա՛ր-լէ+ , «-ը-լ» , պիլի+ , գըլ-լէ , լէ-
րէ+ , «-ը-լ» կիպի :

119 Սայր պիր սընըֆ տախի +ին, շըն 'իլավէսի
իլէ օլուր, +է-+ին, ա-ւ-ւըն, էիշին, -ընըն, աի-ւ-
ին, եօրըն կիպի:

120 Պա'ղէն տախի հասըլը մաստարա (բայ ա-
նուն) և 'իլավէսի իլէ թէշքիլ օլունուր, ե-
ւըն, ե-տընըն, օգ-ն-տըն, -էլին-ւի-, -էլին-տըն
կիպի:

121 Պաշգա պիր սընըֆ տախի +ին, ին, շըն,
շըն 'իլավէսի իլէ թէշքիլ օլունուր՝ իֆրաթ մա'
նասընա շամիլ տիր. էշինին կիպի քի, զիյատէ
իշիտիճի տէմէք տիր:

122 Պիր տախի պունուն Ն եէրինէ ճ 'իլավէսի
իլէ օլուր, -էլինճ, ա-ւ-ւընճ կիպի քի զիյատէ պի-
լիճի, զիյատէ տալըճը տէմէք տիր: Յագաթ
պունլար սէմա'ի օլուր՝ հէր պիր մաստարտան
կէլմէղ:

123 Սըֆաթը թիւրքիյէտէ քէմիլիյէթ վէ քէյ-
ֆիյէթէ 'իթիպար օլունմայրա՝ ճէմ' գըլընմա-
ւը, եախօտ մուէննէս օլտուղու եօգ տուր:

ՅԱՍԸ ՍԱՆԻ

ՍԸՅԱԹԸ ՅԱՐՄԻՅԷ ՊԷՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

124 Յարսի սըֆաթլար տախի թիւրքի սը-
ֆաթլար մագամընտա գուլլանըլըր, -էյան ճաթ,
-էյան ա-ր-ու-պ, -էյան ւիպա կիպի:

125 Գա'խտէի ֆարսիյէ իւզոէ տախի կէլիպ' մէվսուֆ սըֆաթա թէգատտոււմ էտէր, վէ արա- յա էտաթը բասպթ իշխն'ն, է-, է-, է-, -- վազ' օլու- նուր, շէնն է է-ու կիպի :

126 Սըֆաթը ֆարսիյէ տախի ի.քի գըամ' եա'նի սէմա'ի վէ գըյասի տիր. սէմա'ի -էյ-ն, --րի կիպի :

127 Գըյասի գավայիտ իլէ զասպթ օլունան լաֆղար տըր, շէյլէ քի ախըրընա էտաթը նիսպէթ օլանն է, վէ եախօա Ֆէր, վէ նո+ էտաթ- լարը կիպի, 'իլավէ գըլընանն իամէր' սըֆաթ օ- լուր, շէր-ղէ, Ֆոյրէ-Ֆէր, րէր-ոնո+ քի շիրաղը, վէ ֆայտէլի, վէ տէրալի աէմէք տիր :

Պու էտաթլարտան Ֆէր' նիսպէթ պէյանը օ- լուպ' լէ եէրինէ կէլիլի. նո+ իսէ' շէքէն եա է- տէն մա'նասընա տըր : նիսպէթ պէյան էտէն է հարֆա սլա'զէն պիր տէ ն 'իլավէ օլունուր, -- թէշին կիպի :

128 Թէն-ղին : իշպու էտաթլար' ա'րասլի իամ- լէրէ տախի 'իլավէ օլունուպ' ֆարսիճէ սըֆաթ թէշքիլ օլունուր. լաքին թիւրքճէ իսիմէրէ 'ի- լավէ օլունամաղլար : Պու ճիհէթլէ Ե-թի, վէ Ֆէր-Ֆէր Ֆէր, վէ բ-ն-նո+ տէնիլիպ' օլունն վէ ե- շէր-ղէ, վէ սէվիէ-նո+ տէնիլմէզ. ֆազաթ իամի ա' լէմէր պու հէօքիւ մտէն միւսթէանա օլարազ' հէր հանկը լիսանտան ալընմըջ օլուր իսէ օլ- սուն, ախըրընա նիսպէթ պէյան էտէն է կէլէ պիրիլի, ի-թ-ն-ու-լէ, թիւ-ղի-լէ կիպի :

Ախրըը հարէքէլի օլան իամէ՞ և եէրինէ Վէ 'ի-
լայէ օլունուր, Պրոսուլէ, Էրբէնէլէ, Պրոսուլէ կիպի:

129 Իշ մա'նասընա օլան Էրբ լաֆղը՝ պիր իա-
մին ախրըընա 'իլայէ օլունարագ, վասֆի թէր-
քիպի սուրէթինտէ սըֆաթ թէշքիլ օլունուր,
շէվէԷԷր, ԷրբէնէԷր կիպի:

130 Անէ պիր Էրֆուլէն ախրըընա 'իլայէսի իլէ
ճէ մա'նասընը իֆատէ էտէն սըֆաթ հասըլ օ-
լուր, ԷրբԷրբէնէրանէ, շէվէԷԷրանէ կիպի. եախօա պիր
Էրֆուլէն ախրըընա 'իլայէ օլունտուգտա, կէպէ մա-
նասընը իֆատէ էտէն պիր սըֆաթ եափըլըր,
Էրբէրանէ (գուլ կիպի), վէ Էրբէլէշանէ կիպի:

Էյէր քէլիմէնին ախրըընտա է պուլունուրսէ,
պիր և արայա վաղ՝ օլունուր, պէնԷրբէնէնէ, վէ -
եախօա Է պուլունուրսա՝ պիր, զիյատէ գըլը-
նըր, կէրայանէ, Էրբէնէրանէ կիպի:

134 Տէյիլ մա'նասընա օլան Է՝ սըֆաթլարա
թէգատտիւմ էտիպ, վէ սըղ մա'նասընա օլան
Է իամէրէ թէգատտիւմ էթմէյիլէ, մէնֆի
սըֆաթլար եափըլըր, Էրբէշ, Էրբէրպուլ, պիմ'նա,
Էրբէլէճ կիպի:

Ս Ը Ֆ Ա Թ Լ Ա Ր

132 Ֆարսիտէ վասֆի թէրքիպի տէնիլէն
լաֆղլար տախի սըֆաթ օլուպ տէօրթ գըամ
սըրըլար:

Իւլիէնի = Գա'իտէի ֆարսիյէ իւզըէ վազը՝
 օլան իզաֆէթի պէյանիյէլէրտէ միւզաֆըն և
 հարֆը դաթ՝ օլունտուգտա , միւզաֆ իլէ միւ-
 զաֆըն իլէյհին մէճմու'ի վասֆի թէր.քիպի օ-
 լուր , մէսէլա , ա ինէ են-լ մա'նասընա օլան
 ման է բո- թէր.քիպինտէ , է գաթ՝ օլունտուգտա ,
 մանրո- պիր .քէլիմէ հիւ.քմիւնտէ օլուպ՝ ա են-լ-
 լի- տէմէ.ք օլուր . վէ .քէզա ին-լ ինէ են-լ մա'-
 նասընա օլան ին-լ է բո- թէր.քիպինտէ , ին-լո- օ-
 գունտուգտա , ին-լ են-լլի- մա'նասընա օլուր .
 վէ պու հալտա պիր իսմէ սըֆաթ օլա պիլիր-
 լէր , շէնն է մանրո- վէ շո-ի է ին-լո- 'իպարէլէ-
 ըինտէ օլտուղու կիպի :

133 Իսիւնի = Գա'իտէյի ֆարսիյէճէ իզաֆէ-
 թի միւ.քէմմէլէ սուրէթ.նտէ միւզաֆըն իլէյհ
 միւզաֆ իւզէրինէ թագատաիւմ օլունտուպ՝
 վէ է հարֆը դաթ՝ օլունարագ մէճմու'ի վաս-
 ֆի թէր.քիպի օլուր . նիթէ.քիմ՝ ֆէրթէվ է ման 'ի-
 պարէսի ալն շէյ-լ մա'նասընա օլուպ՝ ման ֆէրթէվ
 իսէ՝ ալ զիյալը տէմէ.ք օլուր . վէ պիր իսմէ սը-
 ֆաթ օլարագ՝ մէսէլա , բոյնման ֆէրթէվ տէնիլիրտէ՝
 այրն զիյասը օլան եիւզ տէմէ.ք տիր :

134 Իւլիւնի = Գա'իտէյի ֆարսիյէ իւզ-
 ըէ գուլլանըլան սըֆաթ՝ մէվսուֆ իւզէրինէ
 թագատիմ՝ օլունտուգտա , օլ սըֆաթ իլէ մէվ-
 սուֆուն մէճմու'ի՝ պիր սըֆաթ օլուր , նիթէ.քիմ՝
 ֆարթիւզ մա'նասընա օլան շէշի -ի-ն 'իպարէ-
 սինտէ -ի-ն շէշ տէնիլտիյի վազըթ , գարակէօզ-

լիւ մա՛նասընա վասֆի թէր.քիպի օլուր . վէ պու տախի պիր քէլիմէ հէօ.քմ/ւնտէ պիր իսմէ սըֆաթ օլուր, Բէֆլէ «է»ն շէշ կիպի :

135 Տեօր.դի-նճի-սի- : Փարսիտէ էմրի հաղըր (հրամայական) օլան քէլիմէլէրին մէֆու'լու թագաթիմ' օլունտուգտա, մէճմու'ի վասֆի թէր.քիպի գապիլինտէն պիր սըֆաթ օլուր, Եւնի-ս- վէ շէշ-նի-ձէշ կիպի.քի, երևզ կէօսթէրէն վէ վագա' եաղըրճը տէմէ.ք օլուր : Իշպու ֆարսի էմրի հաղըրլարըն պէլլէնմէսի՝ իշխտիպ էօյրէնմէյէ մախսուս օլտուղունտան՝ 'եսմանլը լիսանընտա միւսթա'մէլ վէ մէշհուր օլանլար պուրատա զի.քր ու պէյան օլունուր .

աղըր (ինճիթ),	նիշին (օթուր),
աղմ (իչ),	նի-սա (կէօսթէր),
աբ մէր (կէթիր),	նի-ձէս, նի-ձէշ (եաղ),
աբա (զիյնէթլէ),	շինա (անկղա),
աֆերին (եարաթ),	շի+էն (զըր),
աղ (տօղ),	պաղ (օյնաթ վէ ֆիտա էթ),
աղն (վուր),	
եֆլա, ֆէլա (արթըր),	պաիշ, պաիշա (պաղըշլա),
եֆրա-ա, ֆէրա-ա (փարլաթ),	պաբ (եաղտըր),
Բաղ (եաղմա էթ),	պաֆ (տօգու),
Բաղ (պիւք),	պէնա (պաղլա),
Բաղ (օգու),	պէր (կէօթիւր վէ թաշը),
Բաբ (եէ),	պին (կէօր),
Բաբա (թըրմալա),	պի-ր (քէս),
Բալ (սիւր),	պաղ (տիւզ, եապի, էթ),
նի (գօ) :	պա, (սիւրթ),

ս-ը (եադ),	փեշ (փիշիբ),
ս-ն (սպիլ),	փե-ն-ս (սպէյէն),
ս-բ (թութ),	փեբ (ուշ),
ս-ն (վէբ),	փեբ- (դիյնէթվէ),
ս-ը (տի.բ),	փե (դօփար),
բ-ն (թարտ էթ),	փեշ (շէ.բ),
բե- (էրիշ),	փե-շ (էօլտիւ.բ),
բե-ն-ն (էրիշտիբ),	փե-շ- (աշ),
բե-ա- (դափ),	փե-ա (վուր վէ դադ),
բ-ա- (սիւփիւ.բ),	

Իշպու վասֆի թէր.բիպի է.քսէրիյէ պիբ լաֆիդ կիպի միւթթասըլ եադըլըր, կե-ը- , սե-ը- , սե-ը- ս-բ կիպի :

136 թեւալին : Իամ պապընտա զի.բը օլունան դա'իտէի իւմիւմիյէ (113) իգթիղասը իւզրէ , կէրէ.բ վասֆի թէր.բիպիկէրտէ,վէ կէրէ.բ սուրէթի ախըրատա էլֆազըր ա'րապիյէ տախի գուլլա- նըլըր . ֆամբը- , ֆամբ լալա'ն , իօշ սեօնպէն , սոֆիֆէ շինա , ինայէնէտար , ս'ֆիլանէ , սոսայանէ կիպի . լա.բին թիւր.բի լաֆիղար սլու մէվգի'լէրտէ գուլլա- նըլմաղլար , մէսէլա՝ վասֆի թէր.բիպի օլարապ սըր- , սըրաղ- , կե-ը-լէտեօնպէն , ինօնշինա , էարաբ- փե- , ֆօլայանէ , շեվէլէյանէ տէնիլմէզ :

137 Սըֆաթը ֆարսիյէտէ .քէմիլիյէթ , եախօտ քէյֆիյէթէ 'իթիպար օլունմազ :

ՖԱՍԼԸ ՍԱԼԻՍ

ՍԸՖԱԹԸ ԱՐԱՊԻՅԷ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

138 Սըֆաթը ա՛րապիյէ տախի սըֆաթը թիւրքիյէ մագամընտա իսթի՛մալ օլունուր, շա-
-ւը՛ ե՛ւ, շաւը՛ իսնէ, շաւը՛ ղէյն կիպի: Սըֆաթը ա՛-
րապիյէ տախի սեմա՛ն վէ եախսօտ գըյասի տիր: Սէմա՛ն հասան, գասիհ կիպի:

139 Գըյասի՛ իսիմլէրին ախըրընա նիսպէթ պէ-
յանր օլանն է՛ ասըլ ա՛րապիտէ թէշտիտլի (եա-
նի իքի է) իսէտէ՛ լիսանը օ՛սմանիտէ թէշտիտ-
սիզ օգունամաղըլա, ֆարսի նիսպէթ պէյանը օ-
լանն է՛ տէն ֆարգը եօգ տուր: Պու ճիհէթլէ
Պաղտասի՛ տէնլտիտէ, պու է ֆարսի օլմագ իհթի-
մալը օլտուղու կիպի՛ ա՛րապի օլմագ իհթիմա-
լը տա վար տըր:

140 Սըֆաթը ա՛րապիյէտէ Էյֆէյէնէ ՚իթիպար
օլունուպ՝ պիր սըֆաթըն ախըրընա էտաթը
թէէննիս է ՚իլապէ օլունամաղըլա մուէննէս գը-
լընըր, ղերգոմ՝ ղերգոմէ, ղըլտոբ՝ ղըլտոբէ, ղանէ
շանբէ, ղաւլտոբիմ՝ ղաւլտոբիմէ, մալէ՛ մալյէ, իարէճի՛
իարէճիյէ կիպի:

141 Սըֆաթը ա՛րապիյէտէ քէմմիյէթէ տա-
խի ՚իթիպար օլունուպ՝ հէր հալտէ իամլէր կի-
պի ճէմ՝ գըլընըր, ղերգոմէն, Էսմէլն, ճանիլ՝ ճեհ-
հալ, ա՛գէլ՝ ա՛գէլ կիպի:

142 Թեւեւ : Պու սուրէթտէ սըֆաթլար՝ եալլընըդ պուլունսուգլարը հալտէ, իամէր կիպի թասրիֆ օլունուր իսէտէ՝ ա՛րապի սըֆաթլարըն ճէմ՛ինտէ եինէ մէվսուֆլարըն հալընա պաղըլըր . շէօյէ քի էյէր մէվսուֆ ա՛ղլ սահիպի միւղէ.ք.քէր իսէ՝ սըֆաթլար ճէմի՛ միւղէ.ք.քէրի սալիմ՝, եախօտ ճէմի՛ միւ.քէսսէր սիղասը իլէ ճէմլէնիր, «-էէն» «-էէ» կիպի քի, ա՛ղլլ ատէմլէր տէմէ.ք տիր . վէ էյէր ա՛ղլ սահիպի մուէննէս օլուրսա՝ սըֆաթլար ճէմի՛ մուէննէս սիղասը իլէ ճէմլէնիր . «-էէն» կիպի քի իթլագ օլունմուշ օլան դարըլար տէմէ.ք տիր . վէ էյէր ա՛ղլ սահիպի օլմաղ իսէ՝ քէղալի.ք ճէմի՛ մուէննէս սիղասը իլէ ճէմ՛լէնիր, «-էէն» կիպի քի, միւշ.քիւլ օլան ումուր եախօտ միւշ.քիւլ մաստէլէր տէմէ.ք օլուր . վէ եախօտ ճէմ՛ միւ.քէսսէր սիղասը իլէ ճէմ՛լէնիր, «-էէն» կիպի քի, միւհիմ իշլէր տէմէ.ք օլուր : Ճէմի՛ միւղէ.ք.քէրի սալիմ՝ սիղասը ի.քի շէյէ մէրպուլթ տուր . պիրի՛ ա՛ղլ սահիպի օլմաղ, տիկէրի ալըրը քէլիմէտէ է օլմամաղ տըր . պու ճիհէթ իլէ սըֆաթլարըն մէվսուֆլարը ա՛ղլ սահիպի օլմատըղ ճա պու սիղա իլէ ճէմ՛լէն մէղլէր :

143 Պունլարտան պաշգա պիր թագըմ՝ սըֆաթ վար քի, մաստարլարտան մէէխուղ օլմուշ, վէ պու տայմա իամի ֆա՛իլ մա՛նասընա տըր . վէ օնլար տախի սէմա՛ի օլուպ պիր դա՛խտէ

Թահթընսա տէյիլ տիր, հիւնտէն՝ հասան, Գու-
ուհտան՝ Գուլի, «Երաբեթտէն՝ «Եյր կիպի:

144 Լիսանը օ՛սմանիտէ քէսրէթ իւզրէ գուլ-
լանըլան ա՛րապի սրֆաթլարաան սլիրիտի՝ ֆա՛-
իլ վէզնի օլուպ՝ ճէմ՝ միւ.քէսսէրի ֆի՛ւլ, էֆ՛ւլ,
ֆո՛ւլ, էֆի՛ւլ, ֆի՛ւլ վէզնէրի իւզրէ կէլիր Կե-
րե՛մ՝ Կերե՛մ, շերե՛ֆ՝ Էշրե՛ֆ, նարե՛մ՝ նարե՛մ, սարըֆ՝ ս-
արըֆ, շեթեթ՝ շեթեթ կիպի:

145 Պուստան պաշպա Լիսանը օ՛սմանիտէ
քէսրէթ իւզրէ միւսթա՛մէլ օլան փէ.ք չօգ ա՛-
րապի սրֆաթլար վար սըր քի, ֆի՛իլէրտէն
միւշթապ. օլտուգլարը ճի՛հէթէ ռֆուլը Գու-
լագգէ տէնիլիր. սլունլար ֆի՛իլ պապընսա պէ-
յան օլունաճապ սըրլար:

146 Նիսպէթ պէյան էտէն է իլէ սրֆաթ օ-
լան քէլիմէլէրտէ տախի դա՛իտէյի միւթապա-
գաթա ըիյսյէթ լազըմ՝ սըր, Լիսանը ս՛րապի, Գու՛ի-
տէ սրապի, Կիթապի ֆարսի, Կիթապի ֆարսի, Կիթապի
Էճնէպի, Էլիէնէպի Էճնէպի կիպի. հաթթա պա՛ղէն
մէվսուֆ գաթ՝ օլունուպ՝ Կալնըլ սրֆաթ իս-
թի՛մալ օլունտուգտա պիլէ՝ իշպու մութապա-
գաթ լազըմ՝ սըր. Կիթապի, Կիթապի, Կիթապի կի-
պի քի, Կիթապի Կիթապի, Կիթապի Կիթապի, Կիթա-
պի Կիթապի տէմէ.ք տիր. վէ Կիթապի Կիթապի, Կիթապի
Կիթապի, Կիթապի Կիթապի կիպի քի Կիթապի Կիթապի
Կիթապի, Կիթապի Կիթապի Կիթապի, Կիթապի Կիթա-
պի տէմէ.ք օլուր, վէ Կիթապի Կիթապի կիպի քի,
Կիթապի Կիթապի Կիթապի տէմէ.ք տիր. վէ պա՛ղէն

իշպու մէվսուֆ պիւթիւն ունուտուլուպ եալըւ
նըղ սըֆաթ պիր շէյէ իամ օլուր, Մահմադէյե
կիպի քի, ասլընտա Սեֆինէյե Մահմադէյե տէ-
մէք տիր:

147 Նխապէթի ա'րապիյէ պէյան էտէն ի'
թիւրքի վէ ֆարսի լաֆղլարա ՚իլավէ օլունա-
մաղ. մէսէլա, «եհմէյե տէնիլիր, լաքին փէյե վէ
Քիւրէյե տէնիլմէղ, ֆադաթ մահմէյե վէ Ֆիւրէյե զալա-
թը մէշուր օլարաղ միւսթա'մէլ տիր:

148 ԳՍՅՏԷՅԻ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ: Պա'ղէն մէվ-
սուֆլար գաթ' օլունուպ եալընըղ սըֆաթլար
գուլլանըլըր. վէ պու հալտէ իամէրտէ ճարի
օլան դա'իտէլէր ա'լէլ ումում օլ սըֆաթլարտա
տախի ճարի տիրլէր. կեղեկ «եվէլեր' շիւրիւլեր «վէլ-
փեղ, պիւրէյե պա'մալը, պիւտառի կեօլեթիւթի,
ա'լմա'մադուր, ճիւհալէ ՚իլիպար օլաւմաղ, հեր
առվառիպէն էլէ «ապիլն օլար, ճիւմլէլէրինտէ
պուլու-
նան սըֆաթլար կիպի:

ՍԸՖՍԹ՝ ՏԷՐԹ՝ ԳԸՍՍ ՏԸԲ

149 Էվվէթի-ի: Սըֆ-լը «ւլէյե րիւր, սէպդաթ է-
տէն միսալլէր կիպի:

150 Իսիւճի-ի: Սըֆ-լը իֆր-լիյե օլուպ' մա'նախ
վասֆընըն շիտտէթ վէ գուվլէթ իւզրէ օլմա-
սընը իֆատէ էտէր: Թիւրքճէտէ պունուն է-

տաթը՝ քեհ, ջի, ղեյաթե վէ շայեմ լափղլարը տըր։
 Պու էտաթլար՝ կէրէ.ք թիւրքի վէ կէրէ.ք ա՝
 րապի վէ ֆարսի օլան սըֆաթլարա ՚իլավէ օ-
 լունուր, վէ տա՛յմա սըֆաթտան էվվէլ գօ-
 նուլուր. քեհ սեյան, ջի կեւէլ, ղեյաթե րեբրեֆեթ,
 շայեմ շաւ՝ կիպի։

151 Սայր էտաթը իֆրաթիյէ վար տըր քի,
 (եա՛նի բեհ, բեֆ), սըֆաթըն ախըրընա իլավէսի
 իլէ սըֆաթը իֆրաթիյէ թէշքիլ օլունուր, կե-
 շէլքեհ, աւաթեթ կիպի։

152 Պիր տախի պիր թագըմ պի մա՛նա հէ-
 ճէլէր՝ սըֆաթըն իւք հէճէսինէ իմթիսալ էտէ-
 րէ.ք՝ թագտիմ՝ օլունմաղըլա սըֆաթը իֆրա-
 թիյէ թէշքիլ օլունուր. սի սի, րօս րօղըրոս, քոս-ք-
 քոս, սի սեյան կիպի։

153 Իւշեւեհեւեւէ = Սըֆ-թը Ռեֆեւեւեյէ օլուպ՝ մա՛-
 նայը վասֆընըն զա՛ֆ վէ գըլլէթ իւղըէ օլմա-
 սընը իֆատէ էտէր։ Ախըրընա ճէ, ճա էտաթը
 ՚իլավէ գըլլընմաղըլա պու սըֆաթլար թէշքիլ
 օլունուր. Ի-ֆէֆե՛ վէ աւաթե՛ կիպի քի, ղեբ ա-
 Ի-ֆէֆ վէ ղեբ աւ աւաթ տէմէ.ք օլուր։

154 Տեբրեհեւեւեւեւ = Սըֆ-թը Ռեֆեւեւեյէ տիր քի,
 տիկէրէ նիսպէթ իլէ պիր շէյին ֆաղիլէթինի
 պէյան էթմէ.ք իշիւն, լիսանը թիւրքիտէ էտա-
 թը թափղիլ օլան էն, րօս լափղլարը իլէ գուլ-
 լանըլան սըֆաթլար տըրլար։

Պու էտաթլար տախի թիւրքի վէ ա՛րապի
 վէ ֆարսի քէլիմէլէրէ մանղում օլուրլար, ք-

կենդանի, որոնք կենդանի են շէֆին, որոնք շէֆին, են որեւէ
տեղում, որոնք որեւէ տեղում կրկին: Պատճառն ստախի է-
տախթը թափափելի գալթ՝ օլունուր, նիթէքթիմ՝ ու-
նորն կենդանի որեւէ տեղում, որոնք կենդանի որեւէ
տեղումք օլունուր:

155 Պարտիտէ էտախթը թափափելի օլանն ինք լափազը
տախի գուլլանըլըր, +ե՛՛ +ե՛՛նք, ուն՛ ուն՛նք կրկին:

Պու էտախթ քէլիմէնինն ախրըրնա գուլլանը-
լըր, ֆադախթ եալընըզ ասլը ֆարսի վէ ա՛րա-
պի օլանն քէլիմէյէ ՚իլապէ օլունուպ՝ ասլը թիւը-
քի օլանն քէլիմէյէ ՚իլապէ օլունամազ. մէսէլա,
ուլը ինք, լուը ինք տէնիլիպ՝ կենիլ ինք վէ կենիլ
ինք տէնիլմէզ:

Իշպու ինք էտախթը տախի էտախթը թափափելի
օլարագ՝ գուլլանըլըրը կրկին՝ սրֆախթը իֆ-
րախթիյէ մագամընտա տախի գուլլանըլըր, մէ-
սէլա, ուլընք տէնիլիթիքտէ, որոնք եի-+սէ+ մա՛նասը
իֆատէ օլունտուղու կրկին՝ փէ+ եի-+սէ+ մա՛նա-
սընտա տախի իախթի՛մալ օլունուր:

Պատճառն պու ինքէ ինք ՚իլապէ օլունարագ
գուլլանըլըր, ուլընքնն կրկին:

156 Ա՛րապիտէ -իլը է ի-ֆընէլ քէլիմէյէ պիը
շէյ զամմ օլունամասը իլէ օլմայըպ՝ քէլիմէնինն
թէպտիլախթը իլէ վագըր՝ օլունուր:

Պունուն ուսուլու պու քի, ֆ-՛նէ վէղնինտէ օ-
լանն է՛ֆ-լ կէլիթ, +եքէ՛՛ է+քէ՛՛, +եղէր՝ է+ղէր, ք-լէ՛
-ք-լէ՛ կրկին:

157 Պունըար գա՛խտէյի ա՛րապիյէ իւզըէ կէ-

լինճէ եւրե՛մ էննսս վէ սփ՛ււ եւ սփ՛ւււ վէ գա'խտէյի
Ֆարսիյէ իւզրէ կէլինճէ՛ եւրե՛մնսս վէ սփ՛ււյէ սփ՛-
ււ վէ գա'խտէյի թիւրքիյէ իւզրէ կէլինճէ ,
նսսն եւրե՛մ վէ սփ՛ւււն սփ՛ւււ տէնիր :

158 Սիղայի թափղիլիյէնին մուէննէսի ե իլէ
օլմայըպ՝ պէլքի Ֆո՛նլ սիղասը տըր ,նիթէքիմ՝
սփ՛ււն մուէննէսինտէ սփ՛ւլյ տէնիլիր . վէ սնսն՝
նիսէս : իշպու Ֆո՛նլ սիղասը՝ լիսանը 'օամա
նիտէ վիք նատիր գուլլանըլարըրնասան , թափ-
ղիլ սիղայարըրն մուէննէսի էքսէրիյէ լիսանը
'օամանիտէ գուլլանըլամաղ . մէսէլա , էնէ՛ օլն
Ֆո՛նլ վէ սփ՛ւ օլն ըիվայէն տէնիլէրէք գա'խտէյի
թիւրքիյէճէ կէլիր : Գա'խտէյի Ֆարսիյէճէ է-
նէմ՝ լափղը՝ մէվատէ , վէ ագվա լափղը՝ ըի-
վայէթէ սըֆաթ գըլընամաղ :

159 Պու սիղայի թափղիլիյէ պա'ղէն ճէմ՝
մագամընտա տախի գուլլանըլըր . միւֆրէտ
մագամընտա եւրե՛մ նսսրը տէնիլիպ՝ ճէմ՝ մա-
գամընտա եւրե՛մ նսսրն որը տախի տէնիր :

Պու սըֆաթլար ճէմի՝ միւզէքքէրի սալիմ
սիղասը իլէ ճէմ՝ լէնիպ՝ մէսէլա , եւրե՛մն . վէ ճէ-
մի՝ միւքէսսէր սիղասը իլէ ճէմ՝ լէնիպ սեւրէ՛
տէնիլիր :

Ներհ : Պու սիղա իւզրէ կէլիպ՝ քենտիտինտէ թափղիլ մա՛-
նասը օլմայան պիթ թագըմ՝ սըֆաթը ապիլիլէր վար տըր քի , օս-
լարըն տախի ախըրընա էտաթը թէէննիս (է) կէլէմէյիպ՝ մուէն-
նէպէրի - իլէ օլուր , սնէր՝ հոնէր - կիպի . լաքին օնլար սնէ-
րի վէ սնէր վէգնի իւզրէ ճէմ՝ լէնմէղլէր :

ԷՍՄԱ Ի Ա՛ՏԱՏ (Թուականն ածականն)

160 Իամի ա՛տէտլէր , եա՛նի սայրլարընն աու-
լարը՝ սըֆաթ մագամընտա տախի կէլտի.քլէրի
ճիհէթլէ, իշպու պապէ ՚իլապէ գըլընմըշ տըր :
161 Էամաի մէդ.քիււրէ տէօրթ գըամ տըր :

ԳԸՍՄԸ ԷՎՎԷԷԷ

Պու աւելէ օլուպ՝ նէֆսի ա՛տէտլէրին իամ՝
լէրի տիր , վէ պիրտէն պինէ գատէր , իւշ
մէրթէպէ ՚իթիպար օլունուպ՝ աւար , եա՛նի
պիրլէր . աւար , եա՛նի ծնար . ճիւր , եա՛նի
եիւզլէր :

Ա՛ՏԱՏԸ ԱՍԷԻՅԷ Ի ԹԻԻՐԻՅԻՅԷ

162 Աւար՝ պիրտէն տօգուզա գատար օլանն
սայրլար տըր , քի յէր , էէ , էւ , Կեօրն , Կէշ , աւար ,
եէրի , եէէշ , Կօֆուշ տուր :

Մաւար՝ ծնտանն տօգսանա գատար օլանն ա՛-
տէտլէր տիր , քի ծն , եէրի , օրուշ , Գըրթ , էւլէ ,
աւար , եէրիշ , եէտէն , Կօֆուշ տըր . անճագ պուշ-
լար րասի ա՛շրաթ օլուպ՝ հէր պիրլինինն ախը-

ըրնա ահատըն պիրինի 'իլավէ իլէ, սայըլար
 թէվէլլիւտ էտէր, օն ղէր, օն էտէ, օն է-ւ, իլա ա-
 խըրը, յհի . եերօն ղէր, եերօն էտէ, եերօն է-ւ, վէ նի-
 հայէթինէ պունըար կիպի :

Մնչ-ն՝ եիւզտէն տօգուզ եիւզէ գատար օլան
 սայըլար տըր, քի էվվէլքիսինատ եիւզ լաֆղը
 գուլլանըլըպ՝ սրագիսինին էվվէլինէ ահատտան
 պիրինի 'իլավէ իլէ իսթի՛մալ օլունուր, էտէ եէ-ւ,
 է-ւ եէ-ւ, վէ թա րօգու-ւ եէ-ւէ գատար պէօյլէ
 սայըլըր . վէ արա եէրտէ օլան սայըլար՝ միյաթ-
 տան հէր պիրինին ախըրընա ահատ վէ ա՛շ-
 րաթ 'իլավէ օլունարագ գուլլանըլըր, եէ-ւ ղէր,
 եէ-ւ էտէ, եէ-ւ է-ւ կիպի, վէ պէօյլէ նիհայէթէ
 գատար . եէ-ւ եերօն ղէր, վէ պէօյլէ նիհայէթի-
 նէ . էտէ եէ-ւ օն էտէ վէ նիհայէթինէ պէօյլէ՝ թա
 տօգուզ եիւզ տօգսան տօգուզա գատար սա-
 յըլըպ՝ ա՛տէտ ի պին տէրէճէսինէ կէլիպ՝ տօ-
 գուզ եիւզ տօգսան տօգուզուն եօգարըսընա
 -ւ-ճ տէնիլիր :

Պունտա տախի իւշ մէրթէպէյէ 'իթիպար
 օլունուր, եա՛նի՝ անարի -ւ-ճ, ա՛շը-նէ -ւ-ճ, օն-
 յ-նէ -ւ-ճ տէնիլիր . ահատի ուլուֆ՝ ղէնրէն րօ-
 գու-ւ ղէնէ գատար, ա՛շրաթի ուլուֆ՝ օն ղէնրէն
 րօգու-ւ ղէնէ գատար, միյաթի ուլուֆ՝ էէ-ւ ղէնրէն
 րօգու-ւ եէ-ւ ղէնէ գատար . վէ պու մէրթէպէլէ-
 րին հէր պիրինատ տիկէր իւշ մէրթէպէլէր 'ի-
 լապիլէ օլունուր, մէսէլա ղէն ղէր, ղէն օն ղէր, ղէն
 եէ-ւ ղէր կիպի սայըլըր . վէ ուլուֆուն ահատը՝

մերթէպէսի՝ ա՛շրաթընա , վէ աշրաթը մերթէպէսի՝ միյաթընա մանդում օլուր , ընդ զի զի՛ն , էն՝ ընդ զի՛ն կիպի :

163 Միյաթի ուլուֆտա էն՝+ թա՛պիրի տախի գուլլանըլարագ , զի՛ն էն՝+՝ եա՛նի էն՝ զի՛ն , էն էն՝+՝ եա՛նի էն էն՝ զի՛ն , թա նիհայէթինէ գատար պէօյէ սայըլա պիլիր իսէ տէ , եիւր թա՛պիրի եալընըլ մալիյէ իսթիլահը օլուպ՝ ֆէննի հիսապ վէ հէնտիսէ էսհասը պէյնինտէ գուլլանըլմալ :

164 Պու մերթէպէլէրին իլէրիսինէ +երբեմն տէնիլէրէք՝ օն քէրրէ եիւզ պինտէն պաշայըպ իլէրիսի պէօյէ քէրրէ ՚իլավէսի իլէ սայըլըր իսէ տէ , օն քէրրէ եիւզ պինէ լիսանը էֆրէն ճիտէն ալընանն զի՛ն լաֆղըր գուլլանըլըպ՝ ահատ , վէ ա՛շրաթ , վէ միյաթ ՚իլավէսի իլէ քէն՝ էն՝ զի՛ն զի՛ն զի՛ն զի՛ն գատար սայըլըր :

165 Ա՛տատը ալէյէ է ֆրեյեթն լիսանը օ՛սմաննիտէ նատիր օլարագ՝ գուլլանըլան ահատ տըր , էն , քէն , զի՛ն , զի՛ն , եախօտ զի՛ն , զի՛ն , զի՛ն , զի՛ն , զի՛ն , զի՛ն : Եիւզ մա՛նասընա օլանն ահատ՝ վէ պին մա՛նասընա օլանն զի՛ն լաֆղըլարը՝ էքսէրիյէ գուլլանըլըր , ահատ զի՛ն , զի՛ն զի՛ն կիպի :

166 Ա՛տատը ալէյէ է զի՛ն զի՛ն քէզալիք լիսանը օ՛սմանիտէ վիէք նատիր գուլլանըլըր . ահատը պուկար տըր՝ ահատ , ինան , սէլա , երդո՛ւ ինան , զի՛ն , ահատ , ինան , զի՛ն :

Ա՛շրաթի տախի պուճար տըր՝ ա՛շրա՛ , ա՛շրե՛ն ,
ա՛խլե՛ն , երպա՛ն , խա՛մն , ա՛խլե՛ն , ա՛պա՛ն , լե՛ռնն ,
լե՛ռնն : Եիւզ մա՛նասընա մա՛ վէ պին մա՛նա
սընա եւ՛ճ գուլլանըլըր :

Ահատըն ճէմի՛՝ ահա՛ , ա՛շրանըն ճէմի՛՝ ա՛շրա՛ն ,
միանըն ճէմի՛՝ միա՛ն , էլֆին ճէմի՛՝ ա՛շրա՛ն վէ
ա՛շրա՛ն կէլիր :

ԳՐՍՄԸ ՍԱՆԻ

167 Ա՛ՏՍՏԸ ՎՍՍՖԻՅԷ տիր քի սըֆաթ մա
գամընտա գուլլանըլան սայըլար տըր : Թիւրք
ճէ էամա ի ա՛տատտան հէր պիրինին ախըրը
նա ինճի ՚իլավէսի իլէ ա՛տէտի վասֆի օլուր .
ա՛խլե՛նն , ա՛խլե՛նն , ա՛շրա՛նն կիպի :

Շերհ : Ասը ա՛րապի օլան եւ՛նիտա իլէ ե՛լէլէլ քէլիմէլէրինին
ախըրընա քի լաֆըլ ՚իլավէ օլունարագ՝ ա՛խլե՛նն մագամընտա իս
թի՛մալ օլունուլ՝ եւ՛նիտա , ե՛լէլէլէլ տէնիր :

Իլ լաֆըլ տախի պիրիննի մա՛նասընտա օլարագ՝ պու գա
պիլտէն տիր . իլ ա՛պա՛ն կիպի :

168 Ֆարսի ա՛տատը վասֆիյէ՛ լիսանը օ՛ամա
նիտէ միւսթա՛մէլ տէյիլ տիր :

169 Ա՛րապէ ա՛պա՛ն Վասֆիյէ՛ն էքսէրիյէ օնա գա
տար իսթի՛մալ օլունուլ՝ ե՛լէլէլ , ա՛պա՛ն , ա՛պա՛ն , ա՛
պա՛ն , խա՛մն , ա՛պա՛ն , ա՛պա՛ն , լե՛ռնն , լե՛ռնն , ա՛շրա՛ն տէ
նիլիր . վէ պուճար լիսանը օ՛ամանիտէ իքի
սուրէթլէ գուլլանըլըր : Էլվէլէլիսի՛ ախըրըլըր

'նա = , եախսօտ են 'իլավէսի իլէ օլուր . նէթէքիմ՝
եվէկէլ , «անէյէն» , վէ նիհայէթինէ գատար , տէնի-
լիր = իսիւննէ՝ մէվաուֆու իլէ պէրապէր գուլլա-
նըլըր , պալլ եվէկէլ , պալլ «անէ կիպի :

Պու սուրէթտէ էյէր մէվաուֆ մուէննէս օ-
լուրսա՝ պու ա՛տատը վասֆիյէ տախի մուէն-
նէս գըլընըր : էվվէլ լաֆղընըն մուէննէսի «լ-
օլուպ՝ պագիսի է իլէ մուէննէս գըլընըր , «անէ-
յէ» , «լէնէ կիպի :

ԳԼՍՄԸ ՍԱԼԻՍ

170 Ա՛ՏԱՏԸ ՔԷՍԻՐԻՅԷ տիր , քի պիր ա՛-
տէտին գըամը մուա՛յէնինի պէյան էտէր , է-
ըն՝ է-լլէ դեր , րեօրլրէ դեր կիպի , վէ նիհա-
յէթի ա՛տատա գատար պէօյլէ իսթի՛մալ օ-
լունուր :

171 Պալլ-լլէ լաֆղը տախի՝ պու գապիլտէն
օլարագ՝ միւրէքքէպ ա՛տէտլէրտէ գուլլանը-
լլալ՝ վէ է-ըն՝ մա՛նասընա տըր . նիթէքիմ՝ պէլ
պալլ-լլէ , դեր վէ է-ըն՝ տէմէք տիր :

172 Ֆարսիտէն եալընըղ եարըմ՝ մա՛նասընա
օլան Նի՛ գուլլանըլըր :

173 Ա՛րապիտէն Նը՛ճ՝ եա՛նի եարըմ՝ . պա՛ղը
եէրլէրտէ Քի-Վ թէլէֆֆիլղ օլունան «ի-լ՝ եա՛-
նի իւչտէ պիր . ը-պ՝՝ եա՛նի տէօրթտէ պիր .

Ինչպէս երանի պէշտէ պիր . Ինչպէս երանի ալթըտա
 պիր . Ինչպէս երանի եկտիտէ պիր . Ինչպէս երանի
 սէքիզտէ պիր . Ինչպէս երանի տօգուզտա պիր .
 Ինչպէս երանի ծնտա պիր իսթիմալ օլունուր . վէ
 մուխթասար օլմագ իչիւն՝ էքսէրիյէ պու ա՛-
 տատը քէսրիյէ գուլլանըլըր . պա՛ղէն տախի
 պունլարա ա՛տատը թիւրքիյէ մանգում օլուր ,
 Ինչպէս Ինչպէս Ինչպէս կիպի . վէ պա՛ղէն թէսնիյէ
 գըլընըլար , Ինչպէս , Ինչպէս կիպի . վէ պա՛ղէն
 ա՛րապճէ ճէմ՝ լէնիլըլէր , Ինչպէս , Ինչպէս կիպի , վէ
 իչպու ճէմ՝ լէրէ պա՛ղէն ա՛տատը ասլիյէ ի ա՛-
 րապիյէ սըֆաթ օլարագ գուլլանըլըր , Ինչպէս
 Ինչպէս ($\frac{3}{4}$) , Ինչպէս Ինչպէս ($\frac{4}{5}$) կիպի :

ԳԸՍՄԸ ՐԱՊԻ՛

174 Ա՛ՏՍՏԸ Թէվըիթիթէ տիր , քի միւսա
 վաթ իւզրէ պիր Ֆըրդայա պիր միգտարըն
 թա՛յինինէ , երախօտ պիր Ֆըրդանըն թագըմ
 թագըմ օլմասընա տէլայէթ էտէր , նիթէ
 քիմ՝ հէր պեթնիւ Ինչպէս շարձ վէրինիզ տէնիլ
 տիքատէ , Ինչպէս լաֆզը կիպի քի , օլ քիմսէլէ
 րին հէր պիրինէ իւչ զուրուչ թա՛յինինէ տէ
 լայէթ էյլէր . վէ Ինչպէս , Ինչպէս կեւնիւ տէնիլտիք
 տէ , Ինչպէս լաֆզըլարը կիպի : Ուսուլու պու տուր
 քի՛ ա՛տէտի ասլիյէնին ախըրընաէր , երախօտ Ինչ

'իլապէսի իլէ, եախօտ ախարը քէլիմէ հարէքէ իլէ պիթերսէ՝ շէր 'իլապէսի իլէ ա'տէտ ի թէվզ զիյէ թէշքիլ օլունուր, Պէրէ, Ե'էշէր կիպի:

175 Պիր ա'տէտ՝ պիր գաչ սայրտան 'իպարէթ օլուրսա՝ իշպու էտաթը թէվզիյէ եր, ա, շէր պինլէր, եա եիւզլէր, վէ պիրլէր գաչ օլտուղու նու պէյան էտէն ա'տէտէ իթթիսալ գըլընըր. օնու Պէշէր Պէն, օնուր Պէն ԴէօրԴէր Ե'էշ - Անըշ Պէրէր կիպի:

176 Փարսիտէն եալընըզ պիրէր պիրէր մա՝ նասընա՝ Ե'էշ, Ե'էշ գուլլանըլըր:

177 Ա'րապինին ա'տատը թէվզիյիյէսի միւս թա'մէլ տէյիլ տիր:

ՊԱՊԸ ՍԱԼԻՍ

ՔԻՆԱՅԷԹ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

178 Բինայէթ՝ իամ օլմայարագ պիր շախս, եախօտ պիր շէյի իշա'ր էտէն քէլիմէլէր տիրլէր: Պունլար իւչ թագըմ օլուպ՝ Պէր (էական), Ի-Պէ Էշրէն (ցուցական), վէ Գ-Պէն-Պէն (հարցական) տըր:

179 Չ-Պէր՝ իամին եէրինի թութան լաֆղլար տըր, Պէն, Ե'էն կիպի:

180 Ի-Պէ Էշրէն՝ քէնտիլէրինտէն պիր շախսը

եախօտ պիր շէյի իշարէթ էտէն լաֆղլար տըր ,
պիւ , շի կիպի :

181 Միւսուսի միւսուսի էա'նի կիղլի օլուսու
ղու հալտա պիր շախսը , եախօտ պիր շէյի իշար
էտէն քէլիմէլէր տիրլէր , Բի , Նէ կիպի :

ՅԱՍԼԸ ԷՎՎԷԼ

ՔԻՆԱՅԵԹԻ ԹԻԻՐՔԻՅԵ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

182 Ասըլ թիւրքիտէ զամիրլէր իւչ նէվ' օ
լուպ' շիւրի շիւրի (անձնական) , շիւրի էշիւթի , շիւրի
էշիւթի (ստացական) տըր :

Պունլարըն պիրիսի' քէլիմէ շէքլինտէ օլուպ'
իքիսի էտաթ շէքլինտէ օլարադ' քէլիմէլէրին
ախըրընա 'իլալէ օլունուր , վէ պունլար էրուսի
էշիւթի , վէ էրուսի էշիւթի թա'պիր օլունա պիլիբ :

183 ՉԱՄԻՐԻ ՇԱԽՍԻ' զաթ կէօսթէրէն զամիր
լէր տիր :

Պունլարտա շիւրիէն (գէմք) խասիյէթի ճարի
օլուպ' եա սէօյլէյէն , եա տինկլէյէն , վէ եախօտ
սէօյլէնէն օլուր : Սէօյլէյէնէ' Բիւրիէլէլի (առա
ջին) , տինկլէյէնէ' Բիւրիէլի (երկրորդ) , վէ
սէօյլէնէնէ' շիւր (երրորդ) թա'պիր օլունուր :

Պու մինալալ իւզրէ զամիրի միւթէքէլլիմ'
պիւ , զամիրի մուխաթէպ' պիւ , զամիրի զայպ' օ ,

եախօտ օլ տուր . վէ ճէմ'լէր միւթէքէլլիմ' ալն, մուխաթէպ' ալն, դայպ' ծնւր օլուր :

184 Իսմիլէրտէ օլան ահվալը համն՝ զամիրլէրտէ տախի ճարի օլուպ' միւճէրրէտ օլտուղու վազըթ, պիր շէյ 'իլավէ օլունմայարադ՝ ալն, ալն, եախօտ օլ, ալն, ալն, ծնւր տէնիլիր :

185 Միւզաֆըն իլէյհտէ միւթէքէլլիմին՝ միւֆրէտ վէ ճէմ'ինտէ ախըրընա ի՛ 'իլավէ օլունուր, ալնի՛, ալնի՛ կիպի :

Ղայպին միւֆրէտինտէ ծնն, վէ ճէմ'ինտէ ծնւրն տէնիլիր :

186 Միւթէքէլլէմին մէֆո'լուն իլէյհինտէ ալն, ալն գուլլանըլըր :

187 Մէֆո'լուն պիհտէ, իսմիլէրտէ օլտուղու միսիլու, ախըրլարընա ի 'իլավէ օլունուր, ֆազաթ զամիրի զայպին միւֆրէտինտէ լաֆղ թէղայուր օլունարադ՝ պա'ղէն ալն, վէ մէֆուլուն իլէյհտէ ալն լաֆղը գուլլանըլըր :

Շեհ : Արապի հարֆլար իլէ եազըլտըղը հալտէ, իչպու շէքլտէ եազըլըպ' ծն իսթի'մալ օլունմալ :

188 Մէֆուլու միհտէ զայպտէ որն էտաթընտան էվիլէլ տախի պիր ն վաղ՝ օլունուր, ծնորն կիպի :

189 Թէնալն : Պա'ղէն շի'րտէ, զէրուրէթի վէղն սէպէպինտէն, ալն, ալն, ծն եէրինէ՝ պալն, ալն, ալն իսթի'մալ օլունուր, ֆազաթ նէսրտէ պիր վէճհ իլէ ճայիղ տէյիլ տիր :

190 Պէշ, «իչ զաթէն ճէմ՝ օլաուզլարը հալ-
տէ, թա՛ղիմ իչիւն ախրըրնա թէքրար էտաթը
ճէմ՝ օլան լէր գուլլանըլըլա՛լ՝ «իշէր, «իշէր տէ-
նիլիր:

191 Թասհիլի զապթ իչիւն՝ զամիրլէրին ահ-
վալը համն պուրատա պէր վէճհի թէրթիպ պէ-
յան օլունուր:

(1) Մ. պէն	սէն	օ, օլ	պիզ	սիզ
(2) Մ. պէնիմ	սէնին	օնուն (անրն)	պիզիմ	սիզին
(3) Մ. պանա	սանա	օնա (անա)	պիզէ	սիզէ
(4) Մ. պէնի	սէնի	օնու (անը)	պիզի	սիզի
(5) Մ. պէնտէն	սէնտէն	օնտան (անտէն)	պիզտէն	սիզտէն

օնլար, օնլարն, (անլարն), օնլարա, (անլարա), օնլարը,
(անլարը), օնլարտան, (անլարտան):

192 ԶԱՄԻՐԻ Ի ԻԶԱՅԻ՝ միւզաֆլարա՛ իլավէ գը-
լընան էտաթլար տիր քի, նիսպէթ վէ թէմիլիք
մա՛նալարըրնը իշար էտէրլէր:

Պունլար՝ շախսիյէթ խուսուսունտա իւչ գըամ՝
օլարագ՝ միւֆրէտի միւթէքէլլիմ՝ ի՛, ի-՛, ը՛,
«-՛. վէ ճէմ՛ի միւթէքէլլիմ՝ ի՛իշ, ի-՛իշ, ը՛շ,
«-՛իշ կէլիր. վէ է՛ի՛, «իշ, է՛ի՛իշ, «իշշ կիպի:

էյէր ախրըրը քէլիմէ հարէքէ օլուրսա՛ պուն-
լար՝ ՛, վէ իշ կէլիր:

193 Միւֆրէտի մուխաթէպ՝ ին, ի-ն, ըն, «-ն,
վէ ճէմ՛ի մուխաթէպ՝ ինիշ, ի-նիշ, ընշ, «-ն-ն,
եախուտ նիշ, նշ կէլիր, «իշիշիշ, «իշ-ն-ն-ն կիպի:

194 Միւֆրէտի զայալ՝ ի, ի-, ը, «-, վէ եախուտ

ախրըրը քէլիմէ հարէքէ օլուրսա՝ յի, յի, յի,
-- կէլիբ, +իւ-դը, +իւ-դը, ելի, ելի, գուլի-
ի, գուլի- կիպի :

Ֆազաթ -- լաֆղը՝ կէօյա -- եազըլմը
տըր՝ յի 'իլավէսի իլէ օլմայուպ, --, --, --,
-- կէլիբ :

195 Պեր վէ հե՛ք լաֆղարը՝ պու զամիրի իզա-
ֆիյի թէքրարլայըպ՝ դերի, հե՛քի եհրինէ պա՛ղէն
դերի, հե՛քի կէլիբը :

196 Ճէ՛քի շո՛ւ լերի, լըռ տըր, լաքին ուսուլու
թիւրքիյէ իւզրէ ճէ՛մ՝ լէնմիշ իամլէրին ախը-
րընտա իքի լեր պուլունմամասը իչիւն՝ յի, յի, գուլ-
լանըլըր. ֆազաթ ուսուլու ա՛րապիյէ իւզրէ
ճէ՛մ՝ գըլընմըշ իամլէրտէ, վէ ֆի՛իլլէրին պա՛ղը
սիզալարընտա, վէ իւմիւմէն պիր նէվ՝ շիւպհէ
օլմատըղը եհրլէրտէ, լերի, լըռ իսթի՛մալ օլու-
նուր. գուլ-լըն՝ գուլ-լըն, գուլ-լըն՝ եիւ-ֆըլըն, (եա՛-
նի) այրը այրը հէր պաղըն տէօրթ թարաֆը, վէ
իւլէլերի կիպի :

197 Պու խոսուստա իամլէր՝ զամիրի զայպ
հէօքմիւնտէ օլտուղունտան՝ միւզաֆըն իլէյհ
իւմ՝ օլտուգտա տախի միւզաֆա՛ իլավէ օլունան
զամիրի իզաֆի՛ յի օլուր, իօճանըն եախօտ իօճալըն
+իւ-դը, գուլ-լըն՝ եօլի-ի, եֆի-դի-ի գայի-ի կիպի :

198 Էյէր միւզաֆ թիւրքճէ ճէ՛մ՝ լէնմիշ օլուր-
սա՛ զամիրի իզաֆիլէր էտաթը ճէ՛մ՝ տէն սօնկրա
կէթիբիլիբ, +իւ-դը, +իւ-դը, +իւ-դը, +ի-

Բապուրընը , + ԷԲապուրընը կիպի :

199 Իշպու միւզաֆտա տախի ահվալը համս ճարի օլուպ՝ միւճէրրէտ հալի՛ զի.քր օլունան մի սալլարտա կէօս[թէրիլտիյի կիպի տիր . սայրլարը գա՛խտէ իւզրէ [թէշ.քիլ օլունուր , ֆագաթ զայպ սուրէ[թինին ախրըը հարէ.քէ օլտուղունտան՝ ի .քի հարէ.քէ պիր եերէ կէլմէմէ.ք իչիւն՝ պիր ն վազ՝ օլունուր . վէ մէֆո՛ւլուն միհտէ տախի պու ն պուլունուր , եվնին , եվնէ , պաղչեմինի , պաղչեմինոթ , + ԷԲապուրընըն , + ԷԲապուրընոան կիպի :

Պալատէ մուհարրէր գա՛խտէ իւզրէ (* 13) , քէլիմէնին ախրըընտա ք , եախսոտ + պուլուն նուրսա՝ պունլար՝ շոյա , վէ եախսոտ յէյէ [թէպ տիլ օլունուր , Բօգրոթ՝ Բօգրաղըն , Բօգրաղընը , եօրոթ + , եօրոթյինիլ կիպի :

ՉԱՄԻՐԻ ԻՉԱՖԻՆԻՆ ՄԻՍԱԼԼԱՐԸ

200 Միւճէրրէտ , Միւզաֆըն իլէյհ , Մէֆո՛ւլուն իլէյհ , Մէֆո՛ւլուն պիհ , Մէֆո՛ւլուն միհ :

	Մի-ֆրեոթի Դ-Բե+եւււի՛			
քիթապըմ	քիթապըմըն	ա	ը	տան
	Մի-ֆրեոթի Դ-Ի-Բեու			
քիթապըն	քիթապընըն	ա	ը	տան
	Մի-ֆրեոթի շոյա			
քիթապը	քիթապընըն	հա	հը	հտան

Ճե՛՛ն Դ-Նե+եւե՛՛

քիթապըմըզ	քիթապըմըզն	ա	ը	տան
-----------	------------	---	---	-----

Ճե՛՛ն Դ-խ-նեւ

քիթապընըզ	քիթապընըզն	ա	ը	տան
-----------	------------	---	---	-----

Ճե՛՛ն շոյ

քիթապլարը	քիթապլարընըն	նա	նը	նտան
-----------	--------------	----	----	------

էմրիմ	էմրիմին	է	ի	տէն
-------	---------	---	---	-----

էմրին	էմրինին	է	ի	տէն
-------	---------	---	---	-----

էմրի	էմրինին	նէ	նի	նտէն
------	---------	----	----	------

էմրիմիզ	էմրիմիզին	է	ի	տէն
---------	-----------	---	---	-----

էմրինիզ	էմրինիզին	է	ի	տէն
---------	-----------	---	---	-----

էմրլէրի	էմրլէրինին	նէ	նի	նտէն
---------	------------	----	----	------

խանէմ	խանէմին	է	ի	տէն
-------	---------	---	---	-----

խանէն	խանէնին	է	ի	տէն
-------	---------	---	---	-----

խանէսի	խանէսինին	է	ի	նտէն
--------	-----------	---	---	------

խանէմիզ	խանէմիզին	է	ի	տէն
---------	-----------	---	---	-----

խանէնիզ	խանէնիզին	է	ի	տէն
---------	-----------	---	---	-----

խանէլէրի	խանէլէրինին	նէ	նի	նտէն
----------	-------------	----	----	------

օտամ	օտամըն	ա	ը	տան
------	--------	---	---	-----

օտան	օտանըն	ա	ը	տան
------	--------	---	---	-----

օտասը	օտասընըն	ա	ը	տան
-------	----------	---	---	-----

օտալարըմ	օտալարըմըն	մա	մը	մտան
----------	------------	----	----	------

օտալարըն	օտալարընըն	նա	նը	նտան
----------	------------	----	----	------

օտալարը	օտալարընըն	ա	ը	տան
---------	------------	---	---	-----

Պու մինչալ իւզրէ +երի՛, գագո՛ւմ, սեփ՛ամ, էվն ,
աւնն , պաղլննիչ, պաղլարը , վալիտէլերնիչ թասրիֆ օ-
լունա :

201 Գա՛րիտէ : Պա՛ղէն մէֆո՛ւլուն պի՛հ էտաթը
օլանն ի՛ գաթ՛ օլունուր , նէթէքիմ՝ պեննի՛ հաւը՛
եաման , վէ եֆ+եարը՛ ֆերիշանն եմարի տէնիլտիքատէ , հաւը՛ն
վէ եֆ+եարը՛ն տէմէք օլուր . վէ Մեվա եգաւըն վէ
եօրիանն յեղիտ եմնն տէնիլիրտէ՛ իգաւընն վէ եօ-
րիանն- տէմէք օլուր . վէ ա՛լեմն շեվֆնն տերեւի՛,
վէ էյա՛նը շեվֆնն գարընն պեւեւի՛ տէնիլտիքատէ , շեվ-
ֆնն վէ գարընն տէմէք տիր :

Շերհ : Խչպու շէբլ էպի քիթապարտա չօգ գուլանըլըր ի-
սէտէ՛ շիմտի չօգճա շիրտէ միւսթա՛մէլ տիր :

202 Գա՛րիտէ : Էքսէրիյէ միւզաֆընն իլէյհ օլան
զամիրի միւթէքէլլիմ՝ վէ զամիրի միւխաթէպ՛
գաթ՛ օլունուպ՛ ֆագաթ զամիրի իզաֆիլէր ի-
լէ իգթիֆա օլունուր . նիթէքիմ՝ պեննի՛ +իմաղը՛,
սեննն +իմաղընն մագամընտա՛ +իմաղը՛, +իմաղընն տէա-
նիլիր , վէ պա՛ղէն զամիրի շախսիլէր իպգա օ-
լունարապ՛ զամիր իզաֆիլէր գաթ՛ օլունուպ՛
պեննի՛ էվ , պեղնի՛ էվն , սիլնն էվէ տէնիլիր :

203 Սայր լիսանլարտա օլտուղու կիպի՛ լիսանը
օ՛սամանիտէ տախի թա՛ղիմ իշիւնն միւֆրէա
մագամընտա ճէմ՛ի գուլլանըլըր . մէսէլա , սեն-
եէրինտէ՛ սիլ . օ եէրինտէ՛ օնլար , սայենարէ տէնիլէ-
ճէք եէրտէ՛ սայենիլարէ տէնիլիր . զայպ սուրէթի-
նին միւֆրէտի եէրինտէ՛ ճէմ՛ի գուլլանըլըպ՛ մէ-
սէլա , սայեննարէ տէնիլէճէք եէրտէ՛ սայեւերնարէ , վէ

Եմբիմէ Ռեմիս-դիբիմ տէնիլէճէք եէրատէ՝ եմբլեբիմէ տէնիլիր :

204 Հաքէզա թա՛ղիմ իշիւն միւխաթէպ մազամընտա շոյո սուրէթի գուլլանըլըր , նիթէքիմ՝ «եմին սայեմաբէ տէնիլէճէք եէրատէ՝ եֆեմաբիմ սայեմաբէ տէնիլիր , վէ եախօտ իմն տախի ճէմ՝ լէնիպ՝ եֆեմաբիմն սայեմաբէ տէնիլիր , վէ եախօտ զամիրի իզաֆի ի զայպ տախի լէր իլէ խթի՛մալ օլունուպ՝ եֆեմաբիմն սայեմաբէ տէնիլիր :

205 ՁԱՄԻՐԻ ՎԱՍՖԻ՝ սըֆաթ մա՛նսարնա շամիլ օլան + է էտաթը տըր = իշպու էտաթը՝ զամիրի միւզաֆըն իլէյհ օլան զամիրի շախաիլէրին՝ եախօտ խամլէրին ախրընա ՚իլավէ օլունուպ՝ դեմիմ + է , «եմին + է , օնոն + է , դիդիմ + է , «իմն + է , օնլըն + է , եֆեմաբիմն + է , եֆեմաբիլէրն + է տէնիլիր , վէ ախրընա լէր ՚իլավէսի իլէ ճէմ՝ տախի օլուր . դեմիմ + էլէր , «եմին + էլէր կիպի =

206 իշպու միսալլար միւճէրրէտ հալը օլուպ՝ զամիրի իզաֆէ պասընտա պէյան օլունաուղու կիպի՝ ահվալը համսը գա՛խտէ իւզրէ թասրիֆ օլունուր . դեմիմ + է , դեմիմ + էմին , դեմիմ + էնէ , դեմիմ + էնի , դեմիմ + էնաբն կիպի = Սեմին + է , օնոն + է , դիդիմ + է , «եմն + է , օնլըն + է , եֆեմաբիմն + է , եֆեմաբիլէրնն + է , պէր վէճհի մուհարրէր թասրիֆ օլունա :

207 Չամիրի շախաիլէրին եախօտ խամլէրին ախրընա աբէ կէլտիքտէ , պու զամիրի վասֆի տախի ՚իլավէ օլունա պիլիր , դեմաբէ + է , «եմաբէ + է , եմաբէ + է , դադաբէ + է կիպի :

208 Իշպու սուրէթ թասրիֆ օլունուլ՝ իամ կիպի գուլլանըլըր, եախօտ սըֆաթ կիպի իամի վասֆ էտէր, փեդերդէտի մալի-մալի, սանդըֆթատի աֆշէ, պեմդէտի իլլէլի, ելիմդէտի ֆլլէլէ կիպի :

209 Պու մինվալ իւզրէ տախի պո-նո-ն փէ, շո-նո-ն փէ, պո-նո-ն փէ, շո-նո-ն փէ, պո-ն-լարըն փէ, շո-ն-լարըն փէ, պո-ն-լարթոս փէ, շո-ն-լարթոս փէ տէնիլիըր, վէ պունըար տախի ահվալը համս 'իթիպարը իլէ թասրիֆ օլունուր :

210 ԻՍՄի ԻՇԱՐԷթ (ցուցական գերանուն)՝ սալ թիւրքիտէ պո- վէ շո- լաֆղլարը օլուլ՝ ճէմ՝ լէրինտէ պո-ն-լար վէ շո-ն-լար տէնիլիըր :

Պունըարտա տախի ահվալի համս ճարի օլուլ՝ միւճէրրէտ հալընտա զիքր օլունտուղու կիպի գուլլանըլըր, վէ ահվալը համս զամիրի իղաֆէնին զայպ սուրէթի կիպի օլարագ՝ պո-նո-ն, պո-նո-ն, պո-նո-ն, պո-նո-ն, շո-նո-ն, շո-նո-ն, շո-նո-ն, շո-նո-ն կիպի :

211 Օ, վէ եախօտ օլ լաֆղը տախի՝ իամի իշարէթ օլարագ՝ գուլլանըլըր, նիթէքիմ՝ ֆարշըթոս փթոս օ պէօյե-տ ալլաճա պո-ֆ տէնիլտիքտէ, օ՝ լաֆղը իամի իշարէթ օլուր . ուզագլըգ նիսպէթի իլէ՝ պո- վէ շո- եագըն իշիւն, վէ օ՝ ուզագ իշիւն գուլլանըլըր . լաքին պո- վէ շո- պէյնինտէ ֆարգ օլարագ, պո-՝ եագընտա, վէ շո-՝ օնա նիսպէթլէ ուզագտա իսթի՛մալ օլունտուղունտան, պո՝ եագըն, վէ շո՝ վասաթ, վէ օ՝ ուզագ իշիւն օլմուշ տուր :

212 Իշտո՞ւ լաֆղը՝ պու գապիլտէն իսէտէ՛ եաւրնորդ գուլանըլմայրայ՝ իամլէրէ սըֆաթ մագաւմինտա վէ եաւրնորդ միւճէրրէտ օլարագ՝ իսթի՛ մայ օլունուր, Իշտո՞ւ «էնէր կիպի :

Շերհ : Էտմը Բ՝ճֆ տէնիլէն եւ լաֆղը՝ լիսանը ա՛րապիտէ միւսթա՛մէլ օլարագ՝ մա՛լիւմ՝ եախօտ մէգքիւր օլմուշ իամին էվ վէլինէ կէթիբիլը, եւ Պեմ, եւ Էնթու, եւ Մագարթի կիպի : Ֆագաթ ֆարսի վէ թիւրքիտէ պունուն էմալի պուլունմայրայ ֆարսիտէ ա՛ն գուլանըլըր իսէ տէ՛ լիսանը օ՛սմանիտէ, օ՛ վէ օլ գուլանըլըր, օ՛ եվ կիպի :

Պունուն ա՛րսինէ օլարագ՝ ա՛րապիտէ պիբ Էտմը Բէնէլը մա՛լիւմ օլմայանլար իշիւն գուլանըլըր, լաքին լիսանը օ՛սմանիտէ օնուն եէրինէ Պեր լաֆղը վաղ՝ օլունուր, Պեր արե՛մ Էլըէ կիպի :

213 Իամի իշարէթ գապիլիւնտէն + օ լաֆղը վար քի, թապիֆ օլունուայ՝ + օ ծուան, + օ ծու, + օ ծու, + օ ծուան կէլիբ վէ քէպա ճէմ՛ինտէ, նիթէքիմ՝ օլ արե՛մ + օ ծուան էվէ եանդը, օլ արե՛մ + օ ծու արե՛մ վարդուան ՚իպարէլէրի կիպի . լաքին թիւրքի գա՛իտէսի իւղրէ, արե՛մ վարդուան արե՛մ տէմէք էվլա տըր, վէ իսթի՛մայլը նատէրաթտան տըր :

214 ԻՍՄԻ Թէճրիճ տէնիլէն՝ + Էնթի լաֆղը տըր քի, + Էնթու տախի եազըլըր, վէ պու գապիլտէն սայըլըպ պաշգաթը գարըլմայարագ՝ պիբ շախսըն իշարը իշիւն գուլանըլըր, վէ գամիբի իպաֆիլէր ՚իլավէ օլունարագ, + Էնթիմ, + Էնթին, + Էնթիմ վէ + Էնթուսի, վէ ճէմ՛ինտէ + Էնթիմիլ եա + Էնթուսիլ, + Էնթինիլ եա + Էնթուսիլ, + Էնթիլէր եա + Էնթուսի տէնիլեր :

ՊուՆըարտա տախի ահվալի համա ճարի օլոււպ՝
գա'իտէի մալիւմէսի իւզրէ թասարիֆ օլուՆուր :

215 Պա'ղէն թէէ.քիտ իչիւն իամի թէճրիտ
թէ.քրարլանըպ , +ենոի +ենոիօհ , +ենոի +ենոիճնէ , +ենոի
+ենոիյէ վէ +ենոի +ենոիճնէ , +ենոի +ենոիօհէ , +ենոի
+ենոիճնէ վէ +ենոի +ենոիԼերճնէ տէնիլիր :

216 իշար օլուՆան շախա հագգընտա պիր
թիւրլիւ շէ.քք ու շիւպհէ միւմ.քիւն օլմատրղը
հալտա , զամիրի իղաֆի օլմագսրղըն իսթի'մալը
ճայիղ տիր , նիթէ.քիմ՝ +ենոի կէԼերէճ , +ենոի կէճերէճ
ճիւն , +ենոի կէօրոի-+ կիպի :

217 Պա'ղէն տախի սըֆաթ մագամընտա գուլ
լանըլըր , +ենոի պասամ , +ենոի իանելերի կիպի :

218 ՄիիՊՀիՄՍԹ (հարցական)՝ պէյան օլու
նան զաթ եախօտ շէյ հագգընտա պիր միգտար
մա'լիւմաթսըղըղ օլտուղու հալտա , գուլլանը
լան լաֆղար սըր , վէ եա ինիֆհամ , եա'նի
սուալ իչիւն , եա իպհամ , եա'նի շիւպհէ ա'րղը
իչիւն գուլլանըլըր = Գիճ կէլրի , վէ Գիճ օլտուր օլ
ուճ կիպի :

219 Գիճ Լֆղը՝ իսթիֆհամ , եա'նի պիր շախար
թա'յին էթմէյերէ.ք ումումէն պէյան իչիւն
գուլլանըլըր , վէ ա'ղլ սահիպինէ մախսուս
տուր : Մէսէլա , իսթիֆհամ մագամընտա , Գիճ
Էթրի պոճուս , վէ պոճուս եթէն Գիճ Գիճ , վէ իպհամ
մագամընտա , Գիճ օլտուր իսէ օլտուն տէնիլիր : Ս
խըրընա լեր 'իլավէսի իլէ ճէմ՝ օլուպ՝ Գիճէր տէ
նիլիր վէ պուՆտա տախի ահվալի համա ճարի

օլուայ՝ միւճէրրէտ հալը զի.քր օլունան միսալ,
լարտա օլտուղու կիպի տիր , վէ սայր ահվալը՝
գա՛խտէ ի մալիւմէսի իւզրէ թասրիֆ օլու-
նուր :

220 Պա՛ղէն զամիրի իզաֆի ՚իլավէ օլունուայ՝
դէնիճ +իօիճ , «էննն +իօնն , օնոնն +իօն , դէդէճ +իօնիօն .
«էդէն +իօնիօն , օնլարնն +իօն տէնիլիլր , քի պիլր խու-
սուսուն ինքեարը մագամընտա կէլիլր . նիթէ-
քիմ՝ դէնիճ «էնոնն ուշգա +իճսեճ եօֆ ոոուր , վէ դէդէճ
«իդէնն ուշգա +իճսեօնդ եօֆ ոոուր մագամլարընտա ու-
նիճ «իդէնն ուշգա +իօնիճ Վար ուր , դէդէճ «իդէնն ուշգա
+իօնիօն Վար ուր տէնիլիլր :

221 Պա՛ղէն տախի պու զամիրի իզաֆիլէր ՚ի-
լավէ օլտուղու հալտէ , ու՛ղը մանասընա կէլիլր ,
լաքին օլ վազըթ միւքէրրէր օլարագ գուլլա-
նըլըր , վէ միւզաֆըն իլէյհին ճէմ՛ի օլմասը
լազըմ՝ օլուր , դէդէճ +իօնիօն շեօյլէ ելուի վէ +իօնիօն
դէօյլէ ելուի տէնիլտիքաէ՝ ու՛ղընն տէմէք տիր ,
վէ օնլարնն +իօնիճ կէլիլ , +իօնիճ կիլուի տէնիլիլրսէ՝ պա՛-
զըսը տէմէք տիր :

222 Նէ լաֆզը՝ ա՛գլ սահիպինին զայրիսինտէ
կէրէք իսթիֆհամ՝ կէրէք իպհամ իլիւն գուլ-
լանըլըր . իսթիֆհամ մագամընտա՝ նէ՞ օլուու , իպ-
համ մագամընտա՝ նէ օլուր իս օլուու կիպի :

Պու տախի ախրընա վե ՚իլավէսի իլէ ճէմ՝
օլուր , նէլեք կիպի . վէ կէրէք միւֆրէտինտէ
կէրէք ճէմ՛ինտէ ահվալը համս ճարի օլուր :

(1) Միւճէրրէտ, (2) Միւզաֆըն իլէյհ, (3) Մէֆո՛ւլուն իլէյհ, (4) Մէֆո՛ւլուն պիհ, (5) Մէֆո՛ւլուն միհ :

նէ	նէլէր	նէնին	նէլէրին	նէյէ
նէլէրէ	նէյի	նէլէրի	նէտէն	նէլէրտէն

Չամիրի իզաֆիլէր ՚իլայլէ օլունուպ՝ նէմ, նէն, նէսի, նէմիզ, նէնիզ, նէլէրի օլուր, վէ պէօյլէ թասարիֆ օլունուր, —

նէմ	նէմին	նէմէ	նէմի	նէմտէն
նէն	նէնին	նէնէ	նէնի	նէնտէն
նէսի	նէսինին	նէսինէ	նէսինի	նէսինտէն
նէմիզ	նէմիզին	նէմիզէ	նէմիզի	նէմիզտէն
նէնիզ	նէնիզին	նէնիզէ	նէնիզի	նէնիզտէն
նէլէրի	նէլէրինին	նէլէրինէ	նէլէրինի	նէլէրինտէն

223 Իշպու նէ լաֆղը՝ քինայէթ մագամընտա եալընըզ դուլլանըլըպ՝ սըֆաթ մագամընտա տախի դուլլանըլըր. նէ⁶ Խադեր, նէ⁶ Խադու, նէ⁶ շէ-
+էլ կիպի :

224 Մէֆո՛ւլուն իլէյհ նէյէ պա՛ղէն նիչիւն մա՛նասընա դուլլանըլըր, վէ պու նէչիւն լաֆղըր տախի՝ ֆիլ մալ նէ իչիւն օլուպ, է գաթ՝ օլունմուշ սուր :

225 Նաւըլ իշպու նէ լաֆղընըն էսի գաթ՝ օլունուպ՝ Խադըլ քէլիմէսինէ միւթթասըլ գըլընալազ թէշքիլ օլունուր, քի պիր շէյին խուսուսուսուս խաթիֆհամ, եախօտ իպհամ իչիւն դուլլ-

լանըլըր . նիթէքիմ՝ իսթիֆհամ մագամընտա՝
նաւել էլ րէր որ , վէ իպհամ մագամընտա՝ նաւել
ւընըլ յեւթի տէնիլիւր :

226 Նեւէ՝ նասըլ մա՝նասընտա իսէ տէ՝ պա՝ղէն
սըֆաթ մագամընտա գուլլանըլըպ , գա՝չ մա՝
նասընա կէլիւր , նեւէ + երբէ , նեւէյեթե+ , նեւէյե -ւըր-ըն
կիպի :

227 Իշպու նէ լաֆղը տախի՝ գաթաթ քէլիմէսիւ
նէ թագախիմ օլունարագ , նէ գաթաթ տէնիլիպ , պիւր
շէյին միգտարընը իսթիֆհամ եախօտ իպհամ
մագամընտա իսթի՝մալ օլունուր :

228 Գանըլ (հանկը) լաֆղը՝ կէրէք ա՝գլ սահլիւ
պինէ վէ կէրէք ա՝գլ սահլիպինին զայրիսինէ իս
թիֆհամ եախօտ իպհամ իշիւն գուլլանըլըր .
ֆագաթ տախիմ միւֆրէտաիւր , վէ պիւր միգտար
մալիւմաթ քէսպ օլունմուշ , իքի եա զիյատէ
շէյէրին արասընտա պիւրինի թէֆրիգ իշիւն
գուլլանըլըր . ի՛ն՝ վէ նէ լաֆղլարը իսէ՝ հիշ պիւր
մալիւմաթ օլմատըղը հալտէ իսթի՝մալ օլու
նուր . նիթէքիմ՝ գանըլ չաթի , վէ գանըլ չաթիւր տէ
նիլիւր : Պունա տախի զամիրի իղաֆինին ճէմ՝
սուրէթլէրի ՚իլավէ օլունուր , պիւր ի՛ն՝ գանըլ չաթի , պիւր
գանըլ չաթի մալիւր ի՛ն՝ գանըլ չաթի տէնիլիւր : վէ պու սու
րէթտէ ճէմ՝ լէնիպ՝ գանըլ չաթի ի՛ն՝ գանըլ չաթի ի՛ն՝
չաթի տէնիլիւր , վէ ահվալը համա գա՝խտէի
մալիւմէսի իւղրէ թասրիֆ օլունուր :

Պու լաֆղ՝ եալընըզ գուլլանըլմայըպ պիւր իս
մէ սըֆաթ մագամընտա վաղը՝ օլուր , եախօտ

զամիրի իզաֆի կէթիրիլիւր :

229 Գալ լաֆիզը՝ էտաթը իսթիֆհամ, եախօտ
իպհամ իշիւն, քէզալի.ք տայմա միւֆրէտ օլա-
լադ դուլլանըլըր . Գալ +էշէ կէտի, վէ Գալ օլա-
-է օլա-ն կիպի, վէ ախըրընա զամիրի իզաֆի
զամմ օլունարագ՝ դա'իտէի մալիւմէսի իւզրէ
թասրիֆ օլունուր, անճագ պու տախի ճէմ'սու-
րէթլէրինէ մախաուս տուր :

230 Օ Գադար, վէ պո- Գադար, վէ շո- Գադար լաֆիզ-
լարը՝ միգտար իշիւն դուլլանըլըպ, մէսէլա, օ
Գադար մալի-մալիւմ էօֆ, վէ պո- Գադար ա'գիւլ է+էն վէ շո-
Գադար հիւնէրի վար էսէ դէ տէնիլիւր :

231 Խայլէ լաֆիզը՝ քէսրէթ մագամընտա միւս-
թա'մէլ օլուպ՝ Խայլէ մալի-մալիւմ դըր տէնիլիւր :

ՖԱՍԼԸ ՍՄՆԻ

ԳԻՆՄՅԵԹԻ ՖԱՐՍԻՅԵ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

232 Ֆարսի զամիրլէր՝ լիսանը օ'ամանիտէ ապլա
դուլլանըլմազլար :

233 Իսմի իշարէթլէր՝ եագընտա՝ էն, ուզադտա՝
-ն օլուպ՝ պունլար պա'զէն իպարէի ֆարսիյէ
արասընտա կէլիւր, պարէզէն, պարէզէն կիպի քի,
պոմարան սմիլա, վէ անպէն սմիլա տէմէ.ք օլուր :

234 Միւպհէմաթը ֆարսիյէտէն, +էնդի մա'նա-

սընա խօր գուլլանըլըպ՝ բէյն խօրն տէնիլտիքտէ ,
+էնորն բէյն տէմէք տիր . վէ պա՛ղէն թէէքիտ
մագամընտա թէքրարլանըպ՝ խօր ղէ խօր տէնիլիր :

235 Զէ լաֆղը՝ Նէ մա՛նասընա օլուպ՝ պա՛ղէն
իպարէի ֆարսիյէ արասընտա գուլլանըլըր ,
հէր լէ ղորո ղորո կիպի քի , հէր Նէ օլուրսս օլուրն տէ-
մէք տիր : վէ ղէ կէծնէ՝ նասըլմա՛նասընա օլուպ՝
տա՛ղէն միւթթատըլ օլարագ ղէկէծնէ տախի եա-
ղըլըր :

236 Զէնոր լաֆղը՝ գաչ մա՛նասընա տըր , լաքին
լիսանը օ՛ամանիտէ իսթիֆհամ մագամընտա
գուլլանըլմայըպ՝ եալընըղ իպհամ մագամընտա
կէլիր , ղէնոր որէֆ կիպի , վէ պա՛ղէն հէր ղէնոր տէ-
նիլիր քի , հէր Նէ քորոր տէմէք տիր , վէ ղէնոր ան՝
օ գատար մա՛նասընտա իսթի՛մալ օլունուր :

237 Հէր լաֆղը՝ պու գապիլտէն օլարագ , տա-
խիլ օլտուղու իամին իֆրատընը պէյան էտէր ,
հէր ղէր ղորո կիպի :

ՅԱՍԼԸ ՍԱԼԻՍ

ԲԻՆԱՅԵԹԻ Ա՛ՐԱՊԻՅԵ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

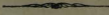
238 Ա՛րապի զամիրլէրտէն ֆագաթ զամիրի
շախսինին զայպլէրի՝ պա՛ղէն թէքքիպի ա՛րապի
էսնասընտա գուլլանըլըր . միւֆրէտի միւղէքէր-
տէ՛ն , միւֆրէտի միւէննէստէ՛ն , հո , թէսնիյէտէ՛ն

հի-մա , ճէմ'ի միւզէ.ք.քէրատէ՝ հի-մ, ճէմ'ի մուէն,
նէստէ՝ հի-ննէ :

Պուսնլար է.քսէրիյէ էշւրէն , վէ եա իմ օլուն,
մուշ մա'նասընա օլան փ-շար, վէ մ-մա .քէլիմէլէ-
րինինն ախրըրնտա էլէյ լաֆղընա մանղուամ օլա-
րագ կէլիր , նիթէ.քիմ՝ զի.քր օլունանն դամիրլէ-
րինն մէրճա'ի , եա'նի եօգարըտա զի.քր օլունանն
սլիր շախա միւզէ.ք.քէր իսէ՝ փ-շարընէլէյն , վէ մուէն-
նէս իսէ՝ փ-շարընէլէյն , վէ ի.քի շախա միւզէ.ք.քէր ,
ե ախօտ մուէննէս իսէ՝ փ-շարընէլէյնի-մա , վէ ի.քի-
տէնն զիյատէ միւզէ.ք.քէր շախալար իսէ՝ փ-շարըն-
էլէյնի-մ , վէ ի.քիտէնն զիյատէ մուէննէս շախալար
իսէ՝ փ-շարընէլէյնի-ննէ տէնիլր : Լա.քին լիսանը օ'ս-
մանիտէ հի-ննէ լաֆղը՝ միւսթա'մէլ օլմատըղըն-
տանն , վէ ճէմ'լէր՝ մուէննէս հիւ.քմիւնտէն թու-
թուլտուղունտանն , օնուն եէրինէ հա գուլլանը-
լըս , մէսէլա , սեւնին փ-շարընէլէյն տէնիլիր :

239 Ա'րուդէ է-փէ էշւրէնէլէրէն-րեն զա լաֆղը՝ օ'սման-
լը լիսանընտա միւսթա'մէլ իսէ տէ՝ սլու տախի
եալընըղ գուլլանըլմայըսլ՝ պ-ն-րան սօնկրա մա'նա-
սընա պ-րեղա , վէ շունուն կիպի մա'նասընա՝ հա+եղա ,
վէ օնուն կիպի մա'նասընա +եղալէ՝ լաֆղլարը
գուլլանըլըր :

240 Իսմի թէճրիտ օլան զա վէ նէֆ- քէլի-
մէլէրի գուլլանըլըսլ՝ Ֆիւն պ-ն-րա պեղալի , եա-
խօտ պննէֆ- ե-թ-րը տէնիլիր , քի +էն-րի ե-թ-րը րե-
ֆէ տիր :

ՊԱՊԸ ԲԱՊԻ՝

ՖԻՒԼ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

241 Ֆի՛նիլը պիր հալ հիսս , եախօտ հարէքէթ պէյան էտէն քէլիմէ տիր , օլմօթ , արոյմօթ , էլիմէ+ , էնմէ+ կիպի :

Ֆի՛նիլին իքի լաասիէթի իւմիւմիյէ վար , պիր լի՛ վասֆ օլունմուշ զաթա մանսուպ օլմադ , պէն էլիմէ , էվ էանթը կիպի :

Տիկէրի՛ զէմանա մէրպուլթ օլմադ , էմօյօր , էմօթը , էմօմօթ կիպի :

242 Պու միւնասիպէթլէ Ֆի՛նիլ մաստար (աներբեւոյթ եղանակ) , զաթը Ֆի՛նիլ , վէ Ֆէրի՛ Ֆի՛նիլ օլարադ , իւշ գըամ տըր :

243 Մաստար՝ պիր մէվսուֆ զաթ եախօտ պիր զէմանա մէրպուլթ օլմայրալ՝ պիր հալ հիսս , եախօտ հարէքէթ պէյան էտէր , օլմօթ , արոյմօթ , էմօմօթ , օլմօթ , էլիմէ+ , էնմէ+ կիպի : Պու տախի իամ գասիլիինտէն օլուպ՝ օնտա ճարի օլան թէպտիլաթ պունտա տախի ճարի տիր :

244 Ֆի՛նիլին մատտէ ի ասիլիյէսի , եա՛նի պէսիթ գըամը՝ էտաթը մաստար մէ+ , մօթ գաթ՝ օլունմադըլա մա՛լիւմ օլուր , օլմօթ՝ օլմ , էմօթ՝ էնմէ+ կիպի :

245 Զաթը Ֆի՛նիլ զաթա մանսուպ վէ զէմանա մէրպուլթ օլարադ՝ պիր իշէ , վէ եախօտ պիր

հալ ու քէյֆիյէթէ տէլալէթ էտէր , երէր , էր-
րի կիպի :

246 Յէրի' ֆի'իլ՝ օլ շէքլ տիր քի, զաթա ման-
սուպ օլուպ՝ զաթը ֆի'իլ տէրէճէսինտէ զէմանա
մէրպութ օլմատըղը հալտէ , պիր իշէ վէ եախօտ
պիր հալ ու քէյֆիյէթէ տէլալէթ էտէր , երէն ,
է-րէր , է-րէր կիպի :

ՅԱՍԼԸ ԷՎՎԷԼ

ԷՅԱ՝ԼԻ ԹԻԻՐՔԻՅԷ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

247 Պու տախի իւչ պահաս , եա'նի մաստար ,
զաթը ֆի'իլ , վէ Յէրի' ֆի'իլէ շամիլ տիր :

ՊԱՀՍԸ ԷՎՎԷԼ

ՄԱՍՏԱՐ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

248 Լիսանը թիւրքիտէ մաստար իքի գըամ'
օլուպ՝ պիրինին ախըրը՝ ճէ , վէ տիկէրինին ա-
խըրը՝ ճէ իլէ կէլիլ , թէ-թէ , թէ-թէ կիպի :

Պունտա գա'խտէ պու տուր քի , հարէքէյի
խաֆիֆէ , եախօտ մագպուղէ իլէ գուլլանըլան
մաստարլարըն ախըրը՝ ճէ օլուր , է-թէ , է-թէ ,
է-թէ , է-թէ կիպի : Պունա ճասար է-թէ տէ-
նիր :

249 Հարէքէյի սագիլէ, եա'նի մէպսութէ կլէ
դուլլանըլան մաստարըն ախըրը՝ մոփ օլուր, մե-
մոփ, օմանմոփ, օֆոմմոփ, ըսսընմոփ կիպի. պուննա մաս-
տարըն մոփէլ տէնիր: Մաստարըն իշպու իքի դըս-
մը՝ մաստարըն մեթէսմիյէ օլունուր:

250 Պու մաստարըն ասլի՝ հէր հալտա իամ դա-
պիլինտէն օլարագ՝ իւշ շէքլտէ կէլեր. պերի՝
պալատա եազըլտըղը կիպի:

251 Իքինճիսի՝ մաստարըն խաֆիֆէ՝ լէ+, վէ սա-
գիլէ՝ լէփ, իլրավէ օլունուպ՝ մաստարըն Բեեեիթէ տէ-
նիր, Էեմե+լէ+, Գըմմոփլէփ կիպի:

252 Իւշիւնճիւսիւ՝ թախֆիֆ իշիւն էտաթը
մաստարըլարըն + եախօա փ ի դաթ՝ օլունուպ՝
մաստարըն Բեեեիթէ տէնիր, Էեմե, Գըմմոփ կիպի:

253 Իշպու ալթը դըամտան հիշ պերի ճէմ՝
լէնմէզ: Պունլարա, պիայնիհա իամ կիպի, ահ-
վալը համն ճարի օլուպ՝ փ վէ + հարֆը պու-
լունտուղու հալտէ, * Անինճիյէ իմթիսալ էտէր:

254 Միւղաֆըն իլէյհտէ մաստարըն ասլիլէր
միւսթա՝մէլ օլմայըպ՝ պու հալ մաստարըն խա-
ֆիֆէ, վէ մաստարըն թէէքիտիյէ մախսուս տուր,
նիթէքիմ՝ Էեմենին, Էեմե+լէյն տէնիրլապ՝ Էեմեյն
տէնիրլմէզ:

255 Միւլլարըն դոմ ճեթէլտէ պեր վեճնի Բեեեիթէ պե-
յան օլունուր:

Միւճէրրէտ, Միւղաֆըն իլէյհ, Մէֆո՝լլունն իլէյհ,
Մէֆուլո՝լն պիհ, Մէֆո՝լլունն միհ:

քէամէք		մէյէ	մէյի	տէն
քէամէքլիք	լիյին	լիյէ	լիյի	լիքտէն
քէամէ	մէնին	մէյէ	մէյի	մէտէն
զըրմագ		մագա	մագը	մագտան
զըրմագլըզ	լըզըն	լըզա	լըզը	լըզտան
զըրմա	մանըն	մայա	մայը	մագտան

Իշպու մաստարլար՝ զամիրի իզաֆիլէրի այլայ՝
Մխապլարը պուրատա պէր վէճհի թէրթիպ
պէյան օլունուր :

բէամէքլիյիմ	քէամէմ	զըրմագլըզըմ	զըրմամ
քէամէքլիյին	քէամէն	զըրմագլըզըն	զըրման
քէամէքլիյի	քէամէոի	զըրմագլըզը	զըրմաօը
քէամէքլիյիմիզ	քէամէմիզ	զըրմագլըզըմիզ	զըրմամիզ
քէամէքլիյինիզ	քէամէնիզ	զըրմագլըզընիզ	զըրմանիզ
քէամէքլիքլէրի	քէամէլէրի	զըրմագլըզլարը	զըրմալարը

256 Իշպու ճէսովէլտէ զիքր օլունան մխապլար՝ միւճէրրէա հալը օլուպ՝ ահվալը համսը տախի գա'իտէյի մալիւմէսի իւզրէ թասրիֆ օլունուր, +եօմեմն, +եօմեմե, +եօմեմի, +եօմեմոն կիպի :

257 Նեպիլեմ ճիհեմի իւէ մաստար իտի գըստ րըր, քիււզը (չէզոք) վէ միւմեւ'որի (նէրգործական) տիր :

258 Էյէր մաստարըն մա'նասը՝ ֆա'իլին հալը օլուպ զայրիյէ տօգանմազ իտէ՝ ււզը տէնիլիը, եօմեմոն, ույոսմոն, կիլեմե+ կիպի :

Լազըմլար՝ մէֆո'ւլուն պիհ ալմայըպ՝ ֆագաթ պա'զէն մէֆո'ւլուն իլէյհ ալըրլար, միւմեւե կիլեմե+ կիպի :

259 Էյէր մաստարըն մա'նասը՝ ֆա'իլին սլիր
 իշի օլուսլ զայրիյէ տախի տօղանըր իսէ՝ Բե-
 լեւ'ոօի, (եա'նի հէօքմիւ կէչէր) տէնիլիր, +եօօէ+,
 եօլմօփ կիպի, քի պունլար քէսէն վէ եազան ա-
 տէմին իշի օլուսլ՝ քէսիլէն վէ եազըլան շէյէ
 թէ'ալլիւզ էթմէքլէ, Բե-լեւ'ոօի տիրլէր =

260 Միւթէա'տտիլէր մէֆո'ւլուն պիհ ալըսլ՝
 պա'ղէն պիր տէ մէֆո'ւլուն իլէյհ տախի 'իլավէ
 էտէր, վէ պունա Բե-լեւ'ոօիէ +եօօիւ տէնիլիր,
 Մե+լեւ'ոօի եֆէնոօիէ եօլմօփ, +լեւ'ոօլ իօճոյս Վերօե+
 կիպի =

261 Էյէր անճագ մէֆո'ւլուն պիհ ալըր-
 սա՝ Բե-լեւ'ոօիէ նօփըն տէնիլիր, +եօօէ+, փըրմօփ
 կիպի =

262 Միւթէա'տտի իքի գըսմ տըր՝ պիրի՝ սե-
 սմ'ի, վէ տիկէրի՝ փըյոսի տիր. Սեմ'ի՝ զաթընտա
 միւթէա'տտի պունունան քէլիմէլէր տիր, եօլմօփ,
 կեթիրօե+, +եօօէ+, փըրմօփ կիպի =

263 Միւթէա'տտիի փըյոսի՝ մատտէի ապի-
 յէյէ էտաթը թա'տիյէ 'իլավէսի իլէ միւթէա'տ-
 տի գըլընան մաստարլար տըր = Էտաթը թա'տ-
 տիյէ՝ ոէր, ուր լաֆղը իլէ Բ հարֆը օլուսլ, պուն-
 տա գա'իսէ՝ մատտէ ի ապիյէ պիր հէճէլի օլ-
 մայըսլ, ախըրը քէլիմէ ք, եախօտ պիր հարէքէ
 օլուրսա՝ Բ 'իլավէ էթմէք տիր. սարսըմօփ, ինթեթ-
 օե+, փընթեմօփ, երիթօե+, սոյոթմօփ կիպի. ճիւմլէ
 սայր քէյֆիյէթլէրտէ, ոէր, ուր 'իլավէ օլունուր,
 եօփորըմօփ, եթիթօե+, սոյոթմօփ, եօփընթըմօփ կիպի =

264 Պու դա'իտէյէ միւսթէսնա օլանլար պունլար տըրլար, եա'նի,

աբմաթ՝	աբընմաթ :	պամմաթ՝	պամընմաթ ,
պնմաթ՝	պնընմաթ ,	շամմաթ՝	շամընմաթ ,
աշմաթ՝	աշընմաթ ,	նամմաթ՝	նամընմաթ ,
էլմաթ՝	էլընմաթ ,	շընմաթ՝	շընմաթ ,
գամմաթ՝	գամընմաթ ,	գամմաթ՝	գամընմաթ ,
կնմաթ՝	կնընմաթ ,	պոյմաթ	պոյնմաթ ,
կնմաթ՝	կնընմաթ ,	եամմաթ՝	եամընմաթ ,
աշմաթ՝	աշնմաթ ,	պնմաթ՝	պննմաթ :

265 Լազըմլար՝ պու սուրէթտէ միւթէա'տտի գըլընտըգտա , միւթէա'տտիի նագըս օլուր , պոնմաթ՝ պոնպոնմաթ , եամմաթ՝ եամընմաթ կիպի :

266 Միւթէա'տտիի նագըս՝ կէրէք սէմա'ի օլսուն , կէրէք գըյասի՝ պու դա'իտէ իւզըրէ, պէր եախօտ ը 'իլավէսի իլէ միւթէա'տտիի քեամիլ օլուր : Գեմաթ՝ + եպիմաթ , շնմաթ՝ շննմաթ , կնմաթ՝ կնընմաթ , պոնպոնմաթ՝ պոնպոննմաթ , գընմաթ՝ գըննմաթ կիպի :

267 Միւթէա'տտիի քեամիլ՝ կէրէք զաթընտա օլսուն , կէրէք էտաթը թա'տիյէ 'իլավէսի իլէ քեամիլ օլսուն , պիր էտաթ թա'տիյէ տահա 'իլավէ էտիպ՝ իշին պիր վասըթա իլէ իճրա օլուն տուղունու իշա'ր էյլէր , զերմաթ՝ զերպերմաթ , եօլմաթ՝ եօլնմաթ , + եպիմաթ , շնմաթ՝ շննմաթ , կնընմաթ , պոնպոննմաթ , գըննմաթ , երնպերնմաթ , պոննմաթ :

դուրբեմոք, սարարեւորբեմոք կիպի :

268 Իւշիւննճիւ տէրէճէ միւթէա՛տտի գըլընն, տըզլարը վազթ, վասիթանըն թէա՛տինի իշա՛ր էտէր . Վերե՛տ՝ Վերարեւե՛տ, Եօլեմո՛ք՝ Եօլեւորբեմո՛ք, Էրարեւորբե՛տ վէ շէյեւեւորբե՛տ կիպի :

269 Գա՛խտէ իւզըէ Եափըլան ի.քի նէվ՛ մաստար վար .քի, Ֆի՛իլի ՄիիթԱ՛վԱ՛Աթ, վէ Ֆի՛իլի ՄիիՇԱ՛ՐԷՔԷթ տիր : Ֆի՛իլի միւթավա՛աթ՝ մաստարըն իշի սահիպի ա՛մէլէ ըիճո՛ւ էթմէսի նի պէյան էտէն Ֆի՛իլ տիր, նիթէ.քիմ՝ շէ՛նե՛տ տէնիլտի.քտէ, Էնե՛տ Էնարե՛ն շէ՛տ տէմէ.ք օլուր . Գա՛խտէսի՝ մատտէյի ապլիյէյէ լազըմ կէլէն հարէ.քէ իլէ շ ՛իլավէ էթմէ.ք տիր պո՛քո՛ք՝ պո՛քընո՛ք, շէ՛տ, շէ՛նե՛տ, շալթո՛ք՝ շալթանո՛ք, քո՛քո՛ք՝ քո՛քո՛ք կիպի :

270 Ֆե՛նէ Վերբե՛տե՛ն ի.քի Եախստ տահա զիյա տէ .քիշիլէր պէյնինտէ վուզու՛ունու պէյան էտէն Ֆի՛իլ տիր .նիթէ.քիմ՝ Էնե՛տ տէնիլտի.քտէ, ի.քի .քիմնէ պէյնինտէ .քէսիլմէ.ք տէմէ.ք օլուր :

Գա՛խտէսի՝ մատտէի ապլիյէյէ լազըմ կէլէն հարէ.քէ իլէ շ ՛իլավէ էթմէ.ք տիր, Վերբեմո՛ք՝ Վերբեմո՛ք, Վերբեմո՛ք, Էրարե՛տ, Էրարե՛տ, Էրարե՛տ, Էրարե՛տ, Էրարե՛տ կիպի :

Շեհ : Պա՛զը քերէ, շ նէֆսի քէլիմտէն օլմաղըլա, միւշարէքէթ մա՛նաջ պուլունմազ, Էրբեմո՛ք, Էրբեմո՛ք կիպի :

271 Իշպու ի.քի նէվ՛ մաստար տախի՛ էտաթը թա՛տիյէ ալըպ՛ միւթէա՛տտի գըլընըր, Էնե՛տ

«եզինդերե+ , «եօյե-շե+ , «եօյե-շոյե-րե+ , գօնմօք՝ գօն-
սո-րմօք , «եօյլեշե+՝ «եօյլեշոյե-րե+ կիպի :

272 Պալատէ մուհարրէր մաստարլարըն պիր
սայըր .քէյֆիյէթի՝ ՄԱ՛լիիՄ (ներգործական)
վէ ՄէճճՈիլ (կրաւորական) օլմագլըղը տըր :

Մա՛լիւմ (Ֆա՛իլի պիլինմիշ)՝ իշլէյէնէ նիս-
պէթ օլունուր , +եմե+ , գըրմօք կիպի , .քի .քէսէն վէ
գըրան առէմէ նիսպէթ օլունուր :

273 Մէճհուլ (Ֆա՛իլի պիլինմէմիշ)՝ իշլէնէնէ
նիսպէթ օլունուր , +եմե+ , գըրմօք կիպի , .քի .քէ-
սիլէն վէ գըրըլան շէյէ նիսպէթ օլունուր .

Օնուն դա՛իտէսի՝ մա՛լիւմին մաստէի ա-
լիյէսինէ իճապ էթտիյի կիպի , էլ , է-լ , ըլ , ո-լ
'իլավէ էթմէ .ք տիր , +եմե+՝ +եմե+ , գըրմօք՝ գըրմօք ,
«եօյե+՝ «եօյե-լե+ , «օյմօք՝ «օյո-լմօք կիպի :

274 Ֆադաթ , ախրըր .քէլիմէ լ , եախօտ հա-
րէքէ օլուրսա՝ ն 'իլավէ օլունուր , շէյնեմե+՝ շէյ-
նենեմե+ , սրմօք՝ սրանմօք , աճմօք՝ աճնմօք , օգոմօք՝
օգանմօք , պիլե+՝ պիլինեմե+ , պո-լմօք՝ պո-լանմօք կիպի :

275 Միւթալա՛աթտան «եզինեմե+՝ «եզինելե+ , կէ-
շինեմե+՝ կէշինելե+ , վէ միւշարէքէթտէն «եօյե-շե+՝
«եօյե-շե-լե+ , եօֆի-շե+՝ եօֆի-շե-լե+ , «եզինդերելե+ ,
«եօյե-շոյե-րե-լե+ կիպի :

Երհ : Միւթալա՛աթըն , վէ պու ն իլէ օլան մէճհուլուն սու-
րէթլէր՝ պիր պիրինէ պէնգէր օլուպ՝ դարինէ իլէ ֆարգ օլու-
նուր , շէյլէ .քի էյէր ֆ-լէլ ըսպթ օլունուր իսէ՝ միւթալա՛աթ ,
վէ էյէր ֆեֆ-լ ըսպթ օլունուր իսէ՝ մէճհուլ օլուր :

276 Միւսթէանա օլարագ՝ էյլեմե+ լաֆղընըն
մէճհուլունտա օլմօք մաստարընա ն 'իլավէսի

իլէ օլաւանմագ տէնիր = Տեօնէ, Եւնեօնէ, Գօմագ վէ օլ
գոմագ լաֆղլարընն մէճհուլունտա գա'իտէ
իւզրէ, Կենօնէ, Եւնեօնէ, Գօմագ վէ օգոմագ տէնիր
տիյի կիպի՝ պիրտէ և զիյատէ իլէ, Կենեւէ, Եւ
նեօնէ տէնիր =

Գա'իտէի մալիւմէ իւզրէ (* 15) Ե՛ Կ Ե
Թէպտիլ օլունուր, Նիթէ. քիմ՝ Էնեօնէ, Կոպու
մագ, օգոմագ, Էնեօնէ, Կենեւէ, Երեւէ տէ
նիր =

Պերենէ եւ Էնէ Կօմագ մա'նասընա օլան ենեօնէ
լաֆղընն մէճհուլուն իտէ՝ ենեօնէ կէլիր =

ՄԱՍՏԱՐԼԱՐ՝ ՄԻՒՍՊԻԹ (ստորասական) ՎԵ՛ ՄԷՆՅԻ
(բացասական) ՕԼՈՒՐԼԱՐ

277 Մեւոնէ՛ ղէնտիսինէ Էրլէ՛ մա'նասը պու
լունան մաստար տըր, զի.քր օլունան միսալլար
կիպի =

278 Մեւֆէ՛ ղէնտիսինէ Եօլու՛ մա'նասը կէլէն
մաստար տըր = Պունտա գա'իտէ՛ հէր մաստա
րըն մաստէի ապիյէսինէ յէ՛ եախօտ մա՛ իլապէ
էթմէ.ք տիր, ենօնէ՛ ենօնէնէ, Եոմագ՛ Եոմագ, Էյ
րեւէ՛ Էյրեւէնէ կիպի =

279 Մէնֆի գապիլինտէն տախի յեւֆէ Է Էֆէ
Կոմ՝ ղէնտիսինտէ իգթիտարըն եօգլուղունու պէ
յան էտէն ֆի'իլ տիր, Երեօնէ կիպի =

Գա'խտէսի՝ մաստարը մէնֆինինն էտաթը մէնֆինսինտէն էվիէլ պիր է, եախօտ = կէթիրմէք տիր, էլնօնօնէ՝ էտէնօնօնէ, էտֆամմֆէ՝ էտֆամմֆէ, օլումմֆէ, էտֆլումմֆէ կիպի :

Գա'խտէի մալիւմէ իւզրէ, էյէր մաստէի ասլիյէնինն ախըրը պիր հարէքէ օլուրսա՝ պիր, արայա վաղ՝ օլունուր, «էօյէնօնէ՝ «էօյէէյէնօնէ, ուղմմֆէ՝ ուղայմմֆէ կիպի :

280 Պէր մինվալը մուհարրէր, իշպու մաստարլար զիրտէքի ճէտվէլտէ պէյան գըլընըր :

	Գ-պի	Գնֆի	Գնֆի է էնիէր
Գ-նէն-տրէ է -էն-նէ	պագմնագ	պագմնմնագ	պագամնմնագ
ֆիէէէ Գ-նէն-լա-նէ	պագընմնագ	պագընմնմնագ	պագըննմնմնագ
ֆիէէէ Գ-ըրէտէ	պագըշմնագ	պագըշմնմնագ	պագըշմնմնագ
Գ-նէն-տրէ է Գըր-նէ	պագտըրմնագ	պագտըրմնմնագ	պագտըրրմնմնագ
	պագընտըրմնագ	պագընտըրմնմնագ	պագընտըրրմնմնագ
	պագըշտըրմնագ	պագըշտըրմնմնագ	պագըշտըրրմնմնագ
Գնֆիւլլար	պագըլմնագ	պագըլմնմնագ	պագըլմնմնագ
	պագընըլմնագ	պագընըլմնմնագ	պագընըլմնմնագ
	պագըշըլմնագ	պագըշըլմնմնագ	պագըշըլմնմնագ
	պագտըրըլմնագ	պագտըրըլմնագ	պագտըրըլմնագ
	պագընտըրըլմնագ	պագընտըրըլմնագ	պագընտըրըլմնագ
	պագըշտըրըլմնագ	պագըշտըրըլմնագ	պագըշտըրըլմնագ

281 Մա'նա ճիհէթի իլէ տախի մաստարլար իքի գըամ տըր, պիրի՝ ֆի'իլի իւ, տիկէրի՝ ֆի'իլի մ' տըր :

Ֆի'իլի խաս՝ մախսուս սլիր իշ , վէ եախսուս
մախսուս սլիր .քէյֆիյէթ պէյան էտէն լաֆղ
լար տըր , Է-սեթ , Գըւմօթ , պէյե-մեթ , ույո-մօթ կիպի :

282 Ֆի'իլի ա'մ՝ մախսուս սլիր իշ , վէ եախսուս
մախսուս սլիր .քէյֆիյէթ պէյան էթմէյիպ՝ պէլ-
քի ճէմի' իֆա'լա վէ ճէմի' ահվալա շամիլ օ-
լան մա'նայը իֆատէ էտէն լաֆղլար տըր :
Պուհլար՝ էթեթ , էյլեթ , Գըւմօթ , Է-սեթ վէ օլմօթ
լաֆղլարը օլուպ՝ օլմօթ՝ լաղըմ , վէ սայրլէրի՝ միւ-
թէա'տտի հիւքմիւնտէ տիր :

283 Լ-ֆը ճիհէթի իլէ տախի մաստարլար իքի
դըամ տըր , .քի պէ-իլ վէ Բ-բեթեղ տիր : Պե-իլ
հօդարտա կէչէն միսալլար կիպի , Բ-բեթեղ՝ պէշ
դըամ տըր :

284 Գըւմը էլլէլ իսիմլէրին ախըրընա , հարէքէ-
յի ախիրէսի խաֆիֆ օլտուղու հալտա , լէ , վէ
սագիլ օլտուղու հալտա՝ լա դամմ օլունմաղըլա
մատտէյի ապլիյէ հասըլ օլուպ՝ պատէհու է-
տաթը մաստար Բեթ , վէ եախսուս մօթ՝ իլապէսի իլէ
թէշքիլ օլունան մաստարլար տըր : Պու մաստար-
լար տախի տայմա միւթէա'տտի տիրլէր էյեթլեթեթ ,
Գըւմըլմօթ , կէճէլեթեթ , Գըւրընլմօթ , պաշլմօթ , Գը-
մօթլմօթ կիպի : Մէճհուլլարընտա՝ էյեթլեթեթ , Գը-
ւմըլմօթ , կէճէլեթեթ , Գըւրընլմօթ , պաշլմօթ , Գը-
մօթլմօթ տէնիլիր :

285 Գըւմը սանի՝ սըֆաթլարա լէն , լմն եախսուս լէի ,
լմն դամմ օլունտուգտան սօնկրա՝ մաստարը խա-
ֆիֆ եախսուս մաստարը սագիլ էտաթը իլապէ-

սի իլէ թէշքիլ օլունան մաստարլար օլունայ՝ լէն
իլէ օլանլար՝ լաղըմ, վէ լէն իլէ օլանլար՝ միւթէ-
ա՛տտի օլուրլար, ե+շէլէնօե+ վէ Ռ-Ռւլլւմնօմօ, ե+շէ-
լէնօե+ վէ Ռ-Ռւլլւմնօմօ, ինիթարլաննօմօ, շէնկէնլէնօե+
կիպի :

Պա՛ղէն շէլքինէ՛ շէ կէթիրիլիլ, ե+շէլէշօե+ վէ
Ռ-Ռւլլւմնօմօ կիպի :

286 իշպու իքի գըսմտան լէն վէ լւն իլէ օլան-
լար՝ լաղըմ, եախօտ միւթալաաթ հէօքմիւնտէ
օլարագ, րէր, րըր իլէ միւթէա՛տտի գըլընըր, Ռ-Ռ-
լլւմնօմօ, քասալէլէնթիթօե+, շէ-թիլէնթիթօե+ կիպի :
Պա՛ղըսը տախի մէճհուլ գըլընըր, րաշլանլլւմնօմօ,
քոճաթլանլլւմնօմօ կիպի : Մատտէի ասլիյէնին ախը-
րը հարէքէ օլուրսա՛ լ ՚իլավէ օլունուլ՝ միւ-
թէա՛տտի գըլմագ իշիւն՝ Ռ կէթիրիլիլ, քըւ-
մօմօ քըւմլմօմօ, րիթիլէ+ րիթիլմօե+ կիպի :

287 Գըսմն սալէն՝ ֆէ՛նէն ինիթար րըր, քի սլիր մաստա-
րըն մատտէի ասլիյէսինէ, ե, - ՚իլավէ օլուն-
տուգտան սօնկրա, րիլէ+ մաստարը իլէ թէրքիպ
օլունարագ՝ թէշքիլ օլունուր, +եօե րիլէ+, ե-րը-
րիլէ+ կիպի, քի քէսմէյէ միւգթէտիր վէ եաղմա-
ղա միւգթէտիր օլմագ տէմէք տիր : Գա՛խտէի
մալիւմէ իւղըէ (* 15), իճապ էտէն կէրէ՛, վէ ր
վա՛ղ օլունուր, «եօյլէօե+» «եօյլէյե րիլէ+, արմօմօ՝ -
րայա րիլէ+, երիօե+՝ երիյե րիլէ+, օգոմօմօ՝ օգոյա րիլ-
օե+, երե րիլէ+, երիթե րիլէ+, իշիթե րիլէ+, երե րիլ-
օե+ կիպի :

ԳԼՍՄԸ ԲԱՊԻ՝

288 Ֆի'իլի ԹՍ՝ՃԻԼ տիր քի՝ մատտէյի ապլի-
յէյէ է, ը 'իլալէ օլունտուդտան սօնկրա, վերեւ
մաստարը իլէ թէր.քիպ օլունարագ՝ թէչ.քիլ օ-
լունուր, +ե-ի վերեւ, ե-աչ վերեւ կիպի: Պունուն
մա'նասը՝ իշին ա'ճէլէթէն իճրա օլունտուդու-
նու պէյան էթմէ.ք տիր:

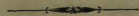
Պունտա տախի իճապ էտէն Լէրլէրէ՝, յ, վէ ր
վա'ղ օլունուր, -եօյլէյի վերեւ, -ար-յը վերեւ, օգ-յո-
վերեւ, -եօյլէրի վերեւ, երի վերեւ կիպի:

ԳԼՍՄԸ ԽԱՄԻՍ

289 Ֆի'իլի ՄՈՒԳՍՐԷՊԷ տիր քի, մատտէյի
ապլիյէյէ է, - 'իլալէ օլունտուդտան սօնկրա,
ե-աչմի մաստարը իլէ թէր.քիպ օլունարագ թէչ-
քիլ օլունուր, րի-չէ ե-աչմի կիպի, վէ մա'նա-
սը՝ ալ գալտը քի մատտէի ապլիյէնին իճրա-
սը օլա, տէմէ.ք տիր, եօլէ ե-աչաչ կիպի:

Շեհ: Պու Ֆի'իլ շիմոիքի վէ կէլէճէք վագթ իշին Խ-
թի'մալ օլունմսրպ' անճագ կէչմիշ վագթ իշին գուլանրլը,
-եւէ ե-աչաչ, -եւէ ե-աչաչ կիպի:

ԳԼՍԾԸ ՍՍՏԻՍ

290 Յի'իլի ԻՍԹԻՄՐԱՐ տիր քի, մաստտէի աս-
 լիյէյէ'է, - 'իլավէ օլունտուգտան սօնկրա, կէլ-
 զէ մաստարը իլէ թէրքիպ օլունարապ ևափը-
 լըր, երէ կէլէ+ կիպի = Պունուն մա'նատը՝ կէչմիշ
 զէմանտա Ֆի'իլին միւրիւր վէ ա'տէթ իւզրէ
 վուգու'ունա տէլայլէթ էյլէմէք տիր, երէ կէլ-
 զէլ'իմ, երէ կէլէշ "ին, երէ կէլէշ, երէ կէլէշ էշ, երէ
 կէլէշ "ինէշ, երէ կէլէշէեր տիր :

Իշպու Ֆի'իլ տախի միւզարի վէ մազը զէման-
 լարընա մախտուս օլուպ, հազըր, ևախօտ կէլէ-
 ճէք վազթա խթի'մալ օլունմալ :

Շերհ : Չէր-ֆ մաստարընըն մա'տտէի ասլիյէսինէ - 'իլավէ
 օլունտուգտան սօնկրա, կէլէ+ մաստարընըն կէչմիշ վազթընըն
 սիզար իլէ թէրքիպ օլունտուգտա անարզըն վուգու'ու իֆատէ
 օլունուր, նիթէքիմ" Նէր- կէլէ տէնիլիւր, քի ու"ըւը կէլէ տէ-
 մէք տիր :

ԳԼՍԾԸ ՍՍՊԻ

291 Խամ ևախօտ սըֆաթ իլէ պիւր մաստա-
 ըր պէսիթտէն թէրքիպ օլունան մաստար-
 լար տըր : Պունըլարըն լազըմ, ևա միւթթէա'տ-
 տի, վէ մա'լիւմ, ևա մէճհուլ օլմալարը՝ միւթէ-
 զամմին օլտուգլարը մաստարը պէսիթտէ 'ի-
 թիպար օլունուր, վէ պունըլար իքի նէվ՝ տիր :

292 Նեւէ եւ Վէլ իամ եախօտ սըֆաթ իլէ եֆմ'ւը
խաւեհն պիրխահնաէն թէրքիպ օլան մաստար
լար տըր, ուճ պուլմօ, ուճ քուլմօ, Միւշ ետօմօ,
չափէն օրնորմօ, շէյա վերօե, մահընն օրնորմօ կիպի:

293 Նեւէ' ունէ' իամ եախօտ սըֆաթ իլէ եֆմ'ւը
ուճեհն պիրխահնաէն թէրքիպ օլան մաստարլար
տըր, ետրքըմ ելմօե, ետրալլ ելմօե, Նալ էյլեօե, +ե-
րեմօ քըլմօ, Վերոր քըլմօ կիպի:

294 Էլմօե, էյլեօե, քըլմօ ֆի'իլլէրի' էքսէրիյէ
իամի մաստար եախօտ սըֆաթ իլէ թէրքիպ օ-
լունուր, ետրքըմ ելմօե, ետրալլ ելմօե, Նալ էյլեօե,
+երեմօ քըլմօ, Վերոր քըլմօ կիպի:

Շերհ: իամի մաստար պիր էլէն իամի օլարադ, լիսանը թիւր-
քիտէ վէ լիսանը ֆարսիտէ միստուս պիր էտաթը մաստար եօզ-
տուր, ետրքըմ, Նալ, Էքրամ կիպի:

Մէճճուլարը օլան ետլմօ, օլմօմօ, քըլմօմօ լաֆզարը
տախի պու վէճճ իլէ գուլանըլը:

295 Ետօմօ լաֆզը տայմա իամլէր իլէ թէրքիպ
օլունուպ իամի մաստար իլէ եախօտ սըֆաթլար
իլէ թէրքիպ օլունմազ, էվ ետօմօ, Խանէ ետօմօ,
պէյլի ետօմօ կիպի. մէճճուլունտա, էվ ետօլմօ,
կիւլանն ետօլմօ, պէյլի ետօլմօ տէնիլիր:

296 Օլմօ լաֆզը էքսէրիյէ սըֆաթլար իլէ վէ
պա'զէն իամլէր իլէ թէրքիպ օլունուպ իամի
մաստարլար իլէ թէրքիպ օլունմազ, Նիթէքիմ'
Եօլ օլմօ, Վեպեպ օլմօ, կէնիշ օլմօ, շալ օլմօ տէ-
նիլիր. լաքին ետրքըմ օլմօ, Խըրամ օլմօ, Խիֆիշն-
օլմօ տէնիլմէզ:

297 Պոպոլոսիւմի լաֆզը՝ ֆիլ ասըլ էմր էթմէք մա՛նասընա իֆա՛լը խասսէտէն իսէտէ՛ պա՛ղէն թա՛ղիմ մագամընտա եալընըղ ելե՛ն մա՛նասընա գուլլանըլըպ՝ պու սուրէթտէ իֆա՛լը ա՛մ մէտէն օլուր . վէ իամի մաստարլար եախօտ սըֆաթլարըլա թէրքիպ օլունուր . Եւլլեֆ պոպոլոսիւմի , մեմնան պոպոլոսիւմի կիպի :

298 Պուլլանմի լաֆզը տախի՛ ֆիլ ասըլ պուլլ մագ մաստարընըն մէճհուլու իսէ տէ՛ պա՛ղէն իֆա՛լը ա՛մմէտէն օլարագ , օլմի մա՛նասընա գուլլանըլըր , հաղըր պուլլանմի կիպի :

ՊԱՀՍԸ ՍԱՆԻ

ԶԱԹԸ ՅԻՒԼ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

299 Ֆի՛իլին քէմիլյէթ վէ շախսիլյէթ խասիլյէթլէրինտէն պաչգա՛ Սուրէլ (եղանակ) խասիլյէթի վարքի՛ իշին իճրասընըն թարզընա մանսուպ , վէ Ջեմն (ժամանակ) խասիլյէթի վարքի , իճրասընըն վագթընա մէրպուլթ օլուր , նիթէքիմ՝ սուրէթ խասիլյէթինտէ , ելե՛րէ , ելե՛նէ , ելե՛նէ , վէ գէման խասիլյէթինտէ , երեյօր , երե՛նէ , տէնիլիր :

ՇԵՐԿ : Պու սուրէթ վէ գէման լաֆզարը իշին՝ սարֆը ա՛րապիտէ սիզա լաֆզը իսթիմալ օլունուր իսէ տէ՛ սայր լիսան .

լարն սարգրնա ույմադ իշիւն, պունլարը թէֆրիգ էթմէք իճապ
էթաիյինտէն՝ պու եւրտէ սուրէթ մէ զէման գուլանրայ սիզա
լաֆգը (* 58:) տէ զէրը օլունան շէքլէ թախսիս օլունամուշտուր:

Ս Ո Ւ Ր Լ Թ

300 Ալթը գըսմ տըր • Մարտը (աներեւոյթ) ,
Սուրէլիէ ե՛րէյէ (հրամայական) , Սուրէլիէ էեւուրէյէ
(սահմանական) , Սուրէլիէ շուրէյէ (ստորագասա-
կան) , Սուրէլիէ էլլաւիյէ , Սուրէլիէ շուսուպիյէ (պար-
տաւորական) :

301 Մարտը՝ պալատա թարիֆ օլունան հիյէթ-
լէր օլուպ՝ իամ գապիլիինտէն տիր :

302 Սուրէլիէ ե՛րէյէ՝ մա՛նաի մաստարընըն իճրա-
սընը միւթէքէլլիմին սայր պիր քիմէսնէյէ
թէքլիֆ , եախօտ թէնպիհ էթմէսինէ տէլալէթ
էտէն սուրէթ տիր , կիւ , կէլ , էլիւն , ետիւն կիպի :

303 Սուրէլիէ էեւուրէյէ՝ մա՛նաի մաստարընըն վու-
գու՛ունու խապէր էտէն սուրէթ տիր , էլիւ , է-
տեր , էլիւն , ետիւն կիպի :

304 Սուրէլիէ շուրէյէ՝ ֆի՛իլին մէզմունունու տի-
կէր պիր ճիւմիէնին մէզմունունա շարթ գըլ-
մադտան ՚իպարէթ օլան սուրէթ տիր , կիտերէ ,
ուլուր կիպի :

Շեբհ : Շարթ՝ պիր քէլամա տիկեր պեր քէլամը բապթ էթ-
մէքտէն ՚իպարէթ օլուպ՝ էվիլէլիսինէ՝ ֆիւնէյէ շուրէյէ տէնիլիւր
քի , շարթ սուրէթլէրինին պիրիսի օլուպ՝ իքլինճիսինէ՝ ֆիւնէյէ
ֆիւնէյէ տէնիլիւր , մէսէլա , Պրուսիա կիտեր էտէն , շիֆ պուլուր

սակնի տիրապետեալ, երբեք չենք ճիւղակի շարժիլէ, վէ պարտաւորեալ ճիւղակի ճեղատիլէ օլուր :

305 Սորեկն էլ զարեյե՛ մա՛նախ մատտարընըն վուր
դու՛ուու միւթէքէլլիմին իլթիզամ վէ իլթի
մաս էթտիլինէ տէլալէթ էտէն սուրէթ տիր ,
եպէյե՛, եփտըն , ետեւ՛ կիպի :

306 Սորեկն զարեյե՛ պիր իշի իշլէմէք իշիւն
Ֆիա՛իլէ լուզում կէօսթէրէն սուրէթ տիր , երեւէ
կիպի :

2 Է Մ Ա Ն

307 Օն գըամ տըր , Մեղաբէ , Հեեայեէ Գե
շրէ , Հալ , (ներկայ) , Հեեայեէ հալ (անկատար) ,
Մաղը է շահաբէ (կատարեալ) , Հեեայե է հաղը է շա
հաբէ , Մաղը է շաբէ (յարակատար) , Հեեայե է հաղը է
շաբէ (գերակատար) , Մեախաբէ (սպառնի) , Հե
եայե է Գեախաբէ (անցեալ սպառնի) :

308 Մեղաբէ՛ շխմաթի վաղթ իլէ կէլէճէք
ղամանա շամիլ օլան զէմանը ումումիլէ տէլա
լէթ էտէն զէման տըր , եպէր , եփտը կիպի :

Պու սէպէպտէն , հիքեայէտէ վէ բիվայէթտէ
փէք չօգ իսթի՛մալ օլունուր :

Պա՛ղէն տէվամ վէ իսթիմար մա՛նասընը իւ
շա՛ր էտէր :

Իշպու միւղարիտէ միւպթիտանըն մէրամ վէ
մաղսէտ մա՛նասը պուլունտուղունտան՝ վա՛տ

մազամընտա տախի գուլլանըլըր, կեօերե՛ կիպի ,
միւսթագպիլ իսէ՛ եալընըզ օլաճագ շէյի իշա՛ր
էտիպլ՝ վա՛տ մէրամը իլէ գուլլանըլմագ :

309 Հիեայե է փշաբէ՛ միւզարինին մէզմուճու
նուն կէշմիշ վագթտա վուգու՛լ պուլտուղունու
պէյան էտէն զէման տըր , երբե էրէ , եփուր ըրը
կիպի :

340 Հու՛ շիմտիքի վագթա տէլպէթ էտէն զէ
ման տըր , եփուր , երբեյը կիպի :

341 Հիեայե է հու՛ հալ զէմանընըն մէզմունու
նուն կէշմիշ վագթտա վուգու՛լ պուլմագտա օլ
տուղունու պէյան էտէն զէման տըր , երբեյը
բու՛ , եփուր բու՛ կիպի :

342 Մուլ՛ ա՛րասպէ կեփշ մա՛նասընա՛ օլուպ ,
մազը զէմանըլըր վուգու՛լ թէքմիլ օլմուշ
քէյֆիյէթի իշա՛ր էտէր՝ երբե , երբեշ , եփուր ,
եփուր կիպի :

343 Մուլ՛ է ըհուրե՛ միւթէքէլլիմին բէյ էլ
ա՛յն կէօրտիլինիլ , վէ ետիստ կէօրմիւշ կիպի
պիլտիյինի խապէր վէրէն զէման տըր , երբե ,
եփուր կիպի :

344 Հիեայե է մուլ՛ է ըհուրե՛ մազը ի շուհուտի
նին մէզմունունուն օնտան էվվէլ կէշմիշ պիր
վագթտա վուգու՛լ պուլմագտա պէյան էտէն զէման
տըր , երբե էրէ , եփուր ըրը կիպի :

345 Մուլ՛ է նուր՛ միւթէքէլլիմին սէմա՛ իլէ
պիլտիյինի պէյան էտէն զէման տըր , երբեշ ,
եփուր կիպի :

Շէրհ : Իշպու շէբլ՝ սրժաթի Ֆի'իլիյէ տախի օլարադ՝ Տէր վէճճ իլէ պու սէմա՝ իլէ պիլինմէք մա՛նասընա շամիլ օլմազ , մէսէլա , էափօր կէլէլ տէնիլտիքտէ , բէյ էլ ա՛յն օլմասորը տէր-քեար իսէտէ՛ կ'եղէլ րէր տէնիլտիյի վազթ , կէլմիշ սրժաթ կիպի վափօր լաժգընա խասկեր օլմուշ օլուր , վէ սէմա՝ իլէ օլուպ օլմա-սորը մէճճուլ տուր :

316 Հի+եայե է մազը է նափլէ՛ մազը ի նազլինին մէզմունունուն կէչմիշ վազթտա վուզու՛ունու պէյան էտէն զէման տըր , էրե՛ն էրէ , էափճըլ ըրը կիպի :

317 Մի--նափլէլ կէլէճէք վազթա տէլալէթ էտէն զէման տըր . էրեճէ+ , էափճափ կիպի :

318 Հի+եայե է մի--նափլէլ միւսթազպիլ զէմանը-նըն մէզմունունուն կէչմիշ պիր վազթտան սօնկ-րա վուզու՛ պուլաճաղընը պէյան էտէն զէման տըր , էրեճէ+ էրէ , էափճափ ըրը կիպի :

Ֆի'իլի 'իՍ.Նէ

319 Խապէրէրէ իլապէ օլունան Ֆի'իլ օ-լուպ՝ խապէրի միւպթիտայա րապթ էտէ-րէք ի.քիսինի պիր ճիւմլէ էտէր : Պէն +ե-նիպ է՛ , սէն +ե-նիպ սէն , օ +ե-նիպ րէր , պիշ +ե-նիպ էշ , սէշ +ե-նիպ սէնիշ , եախսուտ +ե-նիպ սէշ , օնւր +ե-նիպ րէրէր , վէ էճէնրէ --ճիլ րէր , էճէնրէր --ճիլ րէրէր կիպի :

Պունուն թասրիֆաթը՝ Ֆի'իլէրին է.քսէրիսի-նէ տախի իլապէ օլունուպ՝ ֆա'իլէրին շախսի-

յէթինի վէ քէմմիյէթինի պէյան էտէրլէր , նիթէքիմ՝ ֆի՛իլ պէյանընտա անկլաշըլաճագ տըր :

320 Գըյասի ֆի՛իլլէրին թասրիֆաթընա պաշլամատան՝ իշպու զայրի գըյաս ֆի՛իլին թասրիֆաթը պէյան օլունուպ զիրտէ կազըլմըշ տըր :

321 Ֆի՛իլի ի՛անէնին մաստարը օլմայըպ՝ կալընըզ սուրէթի իխպարիյէտէն՝ հալ, մազըլլէրի , վէ հիքեայէյի մազը զէմանլարը իլէ՝ սուրէթի շարթիյէտէն՝ հալ, վէ հիքեայէի հալ, վէ ֆէրի՛ ֆի՛իլտէն՝ սիղաի իսթիմրարը վէ սիղաի սըլա կախօտ ճիւմլէիյէ իսթի՛մալ օլունուր :

322

ՍՈՒՐԷԹԻ ԻՍՊԱՐԻՅԷ

Հ-Լ

իմ , սին , տիր , իզ , սինիզ , տիրլէր ,

Մ-ը է շ-հ-տ

իտիմ, իտին, իտի, իտիք, իտինիզ, իտիլէր ,

Մ-ը է շ-գ-լ

իմիշիմ, իմիշսին, իմիշ, իմիշիզ, իմիշսինիզ, իմիշլէր ,

Հիւեայեի հաղը է նաբւ

խմիչ խտիմ,
խմիչ խտիք,

խմիչ խտին,
խմիչ խտինիզ,

խմիչ խտի
խմիչ խտիւեր,

ՍՈՒՐԷԹԻ Ի ՇԱՐԹԻՅԷ

Հաւ

խէմ, խէն, խէ, խէք, խէնիզ, խէլեր,

Հիւեայեի է հաւ

խէյխտիմ,
խէյխտիք,

խէյխտին,
խէյխտինիզ,

խէյխտի,
խէյխտիւեր:

Սեղ է եմնեբար

Իքէն

Սեղ է սըւ (եախօտ ճիւմլէիյէ)

Խտիք

323 Ֆի'իլի թիւրքինին ուսուլու թասրիֆաթը
զիրատ պէյան օրոնուր:

324 Մարտար՝ մատտէի ապիյէյէ՝ օնուն հարէ-
քէսի խաֆիֆ եախօտ սագիլ օրոուղունա կէօ-
րէ՝ հէ+, հաբ՝ յլապէսի իլէ օրուր, եմն հէ+, եմն հաբ՝
կիպի:

325 Մարեմնէ եմնէյէ՝ շախտիյէթ խուսուսունտա
իքի նէվ՝ տիր քի, եմն հաղը, վէ եմն զայտ աէ-
նիլիք:

326 Էրե հաւը՝ մուխաթէպէ թէքլիֆ էթմէսի-
 նէ տէլալէթ էտէն սուրէթ սիր : Պունսուն
 գա'խտէսի՝ մատտէի ասլիյէ էմրի հազըրըն մուֆ-
 րէտի օլուպ՝ Էնէ, Էնէ 'իլապէսի իլէ ճէմ՝ լէնիր ,
 Էրենէ, Է-ֆէնէ կիպի : վէ պա'զէն Էն , Էն 'իլա-
 վէսի իլէ ճէմ՝ օլուր , Է-ֆէն , Է-հըն կիպի : Անճագ-
 ախըրը հարէքէ օլան մատտէլէրտէ , էտաթը
 ճէմ՝ տէն էվիլէլ , զիյատէ գըլընըր : Է-օլէյնէնէ,
 Էրենէ, Էրեյնէնէ , օր-յո-ն-ն-ը վէ էյլէնէ , Էր-յոն ,
 օր-յո-ն կիպի : Ճէմ՝ի մէնֆիլէր տախի պու-
 գապիլտէն տիր , Էր-ֆէ , Է-ֆէմ , Էր-ֆէյնէնէ , Է-ֆէ-յոնէնէ
 կիպի :

327 Էրե շոյո՝ մա'նաի մատտարընըն իճրասընը
 միւթէքէլլիմին զայպտէ օլանա թէքլիֆ էթմէ-
 սինէ տէլալէթ էտէն գըսմ արը : Ուտուլու թաս-
 րիֆի՝ մատտէի ասլիյէյէ Էն , Էն 'իլապէ օլուն-
 տուգտա՝ միւֆրէտ , վէ Էր , Էր իլէ՝ ճէմ՝ օ-
 լուր , Էր-ֆէն , Է-ֆէն , Էր-ֆէնէր , Է-ֆէ-նէլուր կիպի :

328 Ս-րէնի Էր-ֆէյնէնէ գա'խտէսի պու տուր քի ,
 մատտէի ասլիյէյէ պիր թէպտիլաթ վագը՝ օլ-
 մայարագ՝ զէման սլէյան էտէն էտաթլար օնա
 'իլապէ օլունուր , Էր , Էր-ֆէ , Էր-ֆէ , Էր-ֆէէ կիպի :

329 Ս-րէնի Էր-ֆէյնէնէ գա'խտէսի պու տուր քի ,
 մատտէի ասլիյէյէ՝ Է , Է , Էախստ սուրէթի
 իխապրիյէնին զէմանլարընա ֆի'իլի ի'անէնին
 սուրէթի շարթիյէսի 'իլապէ օլունուր , Էր-ֆէ , Է-ֆէ-
 Է , Էր-ֆէ Էն , Է-ֆէն Էն կիպի :

330 Ս-րէնի Էր-ֆէյնէնէ գա'խտէսի պու տուր քի ,

մատտէի ասլիյէյէ՝ է եախօտ - 'իլավէսի իլէ
 եէնի պիր մատտէ ի ասլիյէ թէշքիլ օլունոււլ՝
 զէմանլարը ֆի'իլի ի'անէնին զէմանլարը իլէ օ-
 լուր, երեյե՛, երեյե՛րէ , ե-՛տ-յըրը կիպի . վէ գա'իտէ
 իւզրէ (* 15) «եշլեյե , «ր-յա , օբ-յա կիպի : Չօգ
 քէրրէ պու զէման՝ տուա մէվգի'ինտէ գուլլա-
 նրլըր , Ալլահ Բ-՛ւ-՛ճըբ էշլեյե կիպի .քի , էշլե-ն տէ-
 մէք օլուր :

331 Ս-բե՛նէ շ-՛ն-պէյե՛ն գա'իտէսի՝ էտաթը
 մաստարըն + , եախօտ գ ի գաթ՝ օլունոււլ՝ վ , և
 'իլավէսի իլէ եէնի մատտէի ասլիյէ թէշքիլ օ-
 լունոււլ՝ զէմանլարը ֆի'իլի ի'անէնին զէմանլա-
 րը իլէ օլուր , ե՛ն-եւէյե՛ , ե-՛տ-լըրըր կիպի :

332 Պու տախի կերե+ լաֆղընըն 'իլավէսի իլէ
 էտա օլունա պիլիլր , նիթէքիմ՝ ե՛ն-եւէյե կերե+ տէ-
 նիլտիքտէ , ե՛ն-եւէյե տէմէք տիր :

333 Սայր պիր շէքլ իլէ տախի պու մա'նա
 իֆատէ օլունոււլ , սուրէթի շարթիյէնին հալ
 զէմանընըն թասրիֆաթընա կերե+ լաֆղընըն ի-
 լավէսի իլէ թէշքիլ օլունուր , ե՛ն-եւէյե կերե+ , ե՛ն-եւէյե
 կերե+ , ե՛ն-եւէյե կիպի .

334 Հէր զէմանըն շէքլի ասլիսի՝ միւֆրէտի
 զայպի օլոււլ՝ սայր թասրիֆաթը , (մաղը ի շու-
 հուտի զէմանընտան պաշգա) ֆի'իլի ի'անէնին
 հալ զէմանը իլէ , հէքեայէ զէմանլարը իսէ՝ մա-
 զը ի շուհուտի զէմանը 'իլավէսի իլէ օլուր :
 Պու սէպէպտէն , զիրտէ հէր զէմանըն միւֆ-
 րէտի զայպինին հասըլ օլտուղու թա'րիֆ օ-

լուսնասը իքթիֆա էտէր :

335 Սուրէթի իսպարիյէնին զէմանլարընըն ուսուլու թասրիֆաթը : Մի-շարինն գա'իտէսի՝ միւսպիթէրտէ մատտէ ի ասլիյէյէ՝ Ե իլէ մա-գըսլընա իմթիսալ էտէն հարէքէ 'իլավէսի իլէ զայսէն միւֆրէտի օլուր, «էվէր, ե-գ-ր կիպի :

336 Պու իմթիսալըն գա'իտէսի շու տուրքի, (1) մատտէի ասլիյէ պիր հէճէլի օլան քէլիմէլէրտէ, Ե տէն էվիլէլ խաֆիֆիլէրտէ է, վէ սա-գիլլէրտէ « թէգատտիւմ էտէր, «էվէր, կի-րէր, «օր-ր, «ըգ-ր կիպի : Պու գա'իտէյէ միւսթէսնա օլարագ, պիլէտ, կէլէտ, էօլլէտ, կէօրօլէտ, րէնօլէտ, էէն-օլէտ, վէրօլէտ, էէրօլէտ, օլմօգ, պո-լմօգ, պրօգմօգ, ֆալ-մօգ, սանմօգ, վարմօգ, վո-րմօգ, րո-րմօգ՝ իքի հէճէլի ֆի'իլլէրէ իմթիսալ էտէր :

(2) Մատտէի ասլիյէ՝ պիր հէճէտէն զիյատէ օլուրսա՝ խաֆիֆիլէրտէ՝ է, է-, վէ սա-գիլլէրտէ՝ ը, «-՝ Ե տէն էվիլէլ թէգատտիւմ էտէր, էրէրէր, էօգի-լէ-ր, ե-գ-րըրըր, վ-ր-ը-ը-ը կիպի :

(3) Ախըրը հարէքէ օլուրսա՝ անճագ Ե 'իլա-վէ օլունուր, էրէր, «ր-ր, օգ-ր կիպի :

337 Մատտարը մէնֆիհինն մատտէ ի ասլիյէսի-նէ, պիլա իսթիսնա շ 'իլավէսի իլէ՝ միւֆրէտի զայսպ, վէ վէր իլէ՝ ճէմի՝ զայսպ օլուր :

Սայր թասրիֆաթը միւզարիի միւսպիթ կի-պի տիր, «էվէ-ը-լէտ, «էվէ-ը-լէն, «էվէ-ը-լ, «էվէ-ը-լէ, «է-լ-օլ-ը-լէն-ը, «էվէ-ը-լէր կիպի :

Իշթէ միւզարի մէնֆիհինն ասըլ գա'իտէսի

պու տուր , լաքին էքսերիյէ սուրէթի թաս-
 րիֆտէ եազըլարը իւզրէ , միւթէքէլլիմին
 միւֆրէա վէ ճէմ'ինտէ միւզարիի մէնֆի է-
 տաթը օլան շ գաթ' օլունուլ' միւֆրէտի ի՛ճ
 եէրինէ անճագ ճ կէլիսլ' վէ ճէմ'տէ շ եէրինէ
 , 'իլավէ օլունուր' նիթէքիմ' «եժեղ իճ եէրինէ»
 «եժեհ' , էքսերիյէ «եժեղեղ եէրինէ» «եժեղեղ» :

338 Հիւեայե զա'խտէսի' միւզարինին
 միւֆրէտի զայս կէյէթինէ ֆի'իլի ի'անէնին
 մազը ի շուհուտիսի թասրիֆաթը 'իլավէ օլու-
 նարագ' թէշքիլ օլունուր . երեք իրի , եփայր ըրը
 կիպի :

339 Հաւն ուսուլու գա'խտէսի' թասրիֆի մատ-
 տէի ապիյէնին ախըրընա իմթիսալ էտէն պիր
 հարէքէ կէօթիւրիւլիւքտէն սօնկրա , յօր 'իլա-
 վէսի իլէ միւֆրէտի զայս օլուր , երեյօր , եփա-
 յօր , երեյօրլար , եփայօրլար կիպի :

Գա'խտէի իմթիսալ' միւզարի պէնտինտէ պէ-
 յան օլունտուղու կիպի տիր , «եժե» «եժեյօր , «օ-
 բր» «օբայօր , պուլ» «պուլայօր , կէլե» «կէլեյօր , կե-
 ըե» «կերիայօր , սարար» «սարարայօր կիպի :

Մատտէի ապիյէնին ախըրը հարէքէլլի օլան
 եէրլէրտէ , 'իլավէ օլունան հարէքէտէն էվլէլ
 պիր տէ , զիյատէ գըլընըր , ալայայօր կիպի ,
 լաքին էքսերիէ պու է , եախօտ « գաթ' օլու-
 նուր , ալայօր , «եժեյօր կիպի :

340 Հիւեայե ի հաւն ուսուլու թասրիֆի հալ
 գէմանընա ֆի'իլի ի'անէնին մազը ի շուհուտի-

նին թասրիֆաթը 'իլավէսի տիր, երէյօր սարս, ետօյօրսարս կիլպի :

341 Մաղլ է շահոօրնին դա'տէսի՝ մատտէի ասլը կէնինն ասրըրնա, որ, որ իլավէ օլունտուդտա, միւֆրէտի զայս շէքլ հասըլ օլուր, երէ, ետօր կիլպի :

342 Հիեայե է մաղլ է շահոօրնին դա'տէսի՝ մաղրի շուհուտինինն թասրիֆաթըրնա ֆի'իլի ի'անէնինն մաղրի շուհուտինինն միւֆրէտի զայս 'իլավէսի կէ օլուր, երէի' երէ, երէն' երէ, երէ երէ, ետօրը բրէ, ետօրըբրէ, ետօրըբրէ կիլպի :

343 Հիեայե է մաղլ է շահոօրնին տախի՝ սայրլարը կիլպի, ասըլ ֆի'իլինն միւֆրէտի զայս կէ ֆի'իլի ի'անէնինն թասրիֆաթը թէքքիս օլունմագ ճայիզ օլուս՝ սու հալտէ տախի ֆի'իլի ի'անէ ասըլ ֆի'իլինն հարաքէթլէրինէ իմթիսալ էտէր : Սուրէթի թասրիֆի տախի սու տուր, «եժրէ երէ», «եժրէ երէ», «եժրէ երէ», «եժրէ երէննը», «եժրէ երէնէր», ետօրը բրէ, ետօրը բրէ, ետօրը բրէ : Անճագ սու սուրէթ էքքիսի կէ թէքքիլիմտէ գուլլանըլըս՝ քիթապտէ գուլլանըլմաղ :

344 Մաղլ է շահլիննին դա'տէսի՝ մատտէի ասլըրնէյէ, զէ, զէ 'իլավէ օլունտուդտա միւֆրէտի զայս օլուր, երէն, ետօրն :

345 Հիեայե է մաղլ է շահլիննին դա'տէսի՝ մաղրի նագլինինն միւֆրէտի զայս կէ ֆի'իլի ի'անէնինն մաղրի շուհուտինինն թասրիֆաթը 'իլավէսի կէ օլուր, երէն երէ, երէն երէ, երէն երէ, երէն ե

որի, երևի էրեւել, երևի էրեւել կրակի :

346 Մեւթապոլիսէն դա'իտէսի՝ մատտէի ապի-
յէնին ախրըրնա ե, եախօտ ա՝ իլավէ օլունտուգ-
տան սօնկրա, խաֆիֆլէրտէ ճե+, վէ սագիլլէրտէ
ճագ կէթիրիլէրէք՝ միւֆրէտի զայպ օլուր, երե-
ճե+, եւթագ կրակի : վէ (* 15) տէ օլան դա'ի-
տէ միւճէպինճէ, եյլէյեճե+, աբայաճագ, երիյեճե+,
օգոյաճագ կրակի : Մէնֆիլէրին ճէմի՝ պու դա-
պիլտէն տիր :

347 Հիեայեյի մեւթապոլիսէն դա'իտէսի՝ միւս-
թագպիլին միւֆրէտի զայպինէ ֆի'իլի ի'անէ-
նին մագըր ի շուհուտինին թասրիֆաթը իլավէսի
իլէ օլուր՝ երեճե+ իրի՛. (.քի թախֆիֆ օլունուպ
էտէճէյիաթ օլուր) երեճե+ իրին, երեճե+ իրի, ե-
րեճե+ իրի+, երեճե+ իրինիլ, երեճե+ իրելեր կրակի :

Ներհ : Հիքեսայեի միւզարի վէ հալ վէ միւսթագպիլտէ, ֆի'ի-
լի ի'անէնին է եախօտ ը դաթ՝ օլունարադ՝ թախֆիֆ ճայիզ օ-
լուպ, մէսէլա՝ եւզարբ, եւզարբ, եւզարբ, եւզայօրոո-
, եւզաճագ, երեյօրոո- , երեճե+րէ տէնիլիլ . ֆագաթ փէք
միւսթա'մէլ տէյիլ տիր :

ՍՈՒՐԷԹԻ ՇԱՐԹԻՑԵՆԻՆ ՁԷՄԱՆԼԱՐԸ
ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

348 Մեւթապոլիսէն դէմանընըն ի.քի շէ.քլի օլարագ՝
Շե+լէ էվլէլէն դա'իտէսի՝ միւզարի ի խապարիյէյէ
ֆի'իլի ի'անէնին հալը շարթի դէմանընըն թաս-
րիֆաթը իլավէսի իլէ օլուր, երեք իսե՛, (եւթար

ըստ,) երբեր իսեն, երբեր իսե, երբեր իսե+, երբեր իսենիչ,
երբեր իսելեր կիպի :

349 Շեռլէ սանինին դա'իտէսի՝ մատտէի ապլիյէ
ախըրընա ֆի'իլի ի'անէնին հալ զէմանը, թախ
ֆիֆ օլարադ, թասրիֆաթը 'իլավէսի իլէ օլուր,
էլսեհ, (ե-փստ,) էլսեն, էլսե, էլսե+, էլսենիչ, էլս-
եներ կիպի :

Շերհ : Պունչարըն մա'նատա ֆարգը վար ըսա՝ էվվէլքիսի
ա'տէթ իւզրէ, եսխօտ իսթիմրար մա'նասընա շամիլ օլուր, ի-
քինճիսի՝ պիր տէֆա օլան իշէ պադար, ֆարգաթ իսթի'մալտա
հեր վազթ պունա բիա'յէթ օլունմազ :

350 Հիեայէի փ-ղարինին դա'իտէսի՝ շէքլի էվվէլ-
տէ միւզարի ի իխպարիյէյէ, վէ շէքլի սանիտէ
մատտէ ի ապլիյէյէ, ֆի'իլի ի'անէնին մազի ի
շարթի զէմանընըն թասրիֆաթը 'իլավէսի իլէ
օլուր, երբերոյիթի, երբերսեյիթին • էլսեյիթի, էլսեյիթին,
էլսեյիթի կիպի :

Շերհ : Իշպու էտերսէլիտի շէքլի՝ ֆիլ զազի' իսթի'մալ օլուն-
մազ իսէ տէ՝ շէքլի մէնֆիսի միւսթա'մէլ տիր, էլսեղսեյիթի
կիպի :

351 Հալ զէմանընըն դա'իտէսի՝ հալը իխպարի
ախըրընա ֆի'իլի ի'անէնին հալը շարթինին
թասրիֆաթընը 'իլավէ էթմէք տիր, երբեյօրոստ,
ե-փայօր ոստ, երբեյօր ոստ, երբեյօր ոստ կիպի :

352 Հիեայէ ի հալըն դա'իտէսի՝ հալը իխպարի
ախըրընա ֆի'իլի ի'անէնին մազը ի շուհուտի ի
շարթինին թասրիֆաթընը 'իլավէ էթմէք տիր,
երբեյօրոսյըր, երբեյօրոսյըր, երբեյօրոսյըր կիպի :

353 Մալըն է շահասթինին դա'իտէսի՝ մազը ի շու-

հուլիսի ի իսպարինին թասրիֆաթընա ֆի'իլի
ի'անէնին հալը շարթինին միւֆրէտի զայս 'ի-
լլավէ էթմէք տիր , եմբէ' իսէ , եմբըն ըսս , եմբն
իսէ , եմբէ իսէ , եմբի+ իսէ , եմբննիչ իսէ , եմբիւեր իսէ
կիպի :

Հիւեայէի մազը է շահուրիսի՝ պու շէքլտէ եօզ
տու ո :

Եւ ըհ : Պիր շէքլ հիքեայէի մազը ի շուհուտի հիքեայէի
մազը ի շուհուտինին թասրիֆաթընա՝ ֆի'իլի ի'անէնին հալի
շարթինին միւֆրէտի զայսինի 'իլլավէ էթմէսի իլէ թէշքիլ օ-
լուտուր , եմբէ' իսէ իսէ կիպի :

354 Մազը է շահուրիսի՝ մազը ի նադլի
ի իսպարինին ախրընա ֆի'իլի ի'անէնին հալը
շարթինին թասրիֆաթընը 'իլլավէ էթմէք տիր ,
եմբիչ իսէ , եմբիչ իսէ , եմբիչ իսէ . եմբըն ըսս , եմբ-
նն ըսս կիպի :

355 Հիւեայէի մազը է շահուրիսի՝ մազը ի
նադլի ի իսպարի ախրընա ֆի'իլի ի'անէնին
մազը ի շուհուտի ի շարթինին 'իլլավէ էթմէք
տիր , եմբիչ իսէյիսէ , եմբիչ իսէյիսէ , եմբիչ իսէյիսէ
կիպի :

356 Միւսթագալիլի զա'իտէսի՝ միւսթագալիլի
իսպարի ախրընա ֆի'իլի ի'անէնին հալը շար-
թինին թասրիֆաթը 'իլլավէ էթմէք տիր , երե-
ճէ+ իսէ , եմբմմմ ըսս , երեճէ+ իսէ , երեճէ+ իսէ
կիպի :

357 Հիւեայէի փմթուրիսի՝ միւսթագա-
լիլի իսպարիյէ ֆի'իլի ի'անէնին մազը ի շու-

հուտի ի շարթիսինի 'իլալէ էթմէք տիր երե-
ճե+ էսէյեթե՛ կիպի :

ՍՈՒՐԵԹԻ ԻԼՁԱՄԻՅԵՆԻՆ ՁԵՄԱՆԼԱՐԸ
ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

358 Հուլի Գա'իտէսի՝ մատտէի ասլիյէյէ է
եախօտ - 'իլալէսի իլէ միւֆրէտի թէշքիլ օ-
լունուայ՝ զայս տախի՝ սայր թասրիֆաթ ֆի'իլի
ի'անէնին հալ զէմանընըն թասրիֆաթը իլէ հա-
սըլ օլուր , երե , եփփ , երէյե՛ , երեփն , երէյիշ , երեփնիշ
կիպի : Անճագ ճէմի՝ միւ թէքէլլիմինտէ էքսէրիյէ ,
էշ , ըշ եէրինէ լ՛ս , լ՛ս կէլիւր , կերեւլ՛ս , եփփլ՛ս կի-
պի , վէ ֆի'իլի մէնֆինին հալ զէմանը թախ-
ֆիֆ օլունուայ՝ պա'ղէն թէքէլլիմաճէ թախֆիֆ
օլունարագ , երեյեյե՛ եէրինէ՛ երեյե՛ օլուր , եւ՛-
յեյե՛ , եփփայլ՛ կիպի :

359 Հե+եայեէ հուլի Գա'իտէսի՝ մատտէի ասլի-
յէյէ է , - 'իլալէ օլտուգտան սօնկրա , ֆի'իլի
ի'անէնին մաղը ի շուհուտի կէթիրմէք տիր ,
երե իրե՛ , եփփայլը՛ , երէյեթն , երէյեթն , երէյեթն+ ,
երէյեթնիշ , երէյեթնէր կիպի :

ՍՈՒՐԵԹԻ ՎՈՒՃՈՒՊԻՅԵՆԻՆ ՁԵՄԱՆԼԱՐԸ
ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

360 Պու սուրէթտէ հալ , վէ հիքեայէ ի հալ , վէ
ֆի'իլի վուճուպի շարթի պուլունուայ՝ օնուն

մախառու մատտէի ապլիյէսինէ ֆի'իլի ի'անէ-
 նին հալ վէ մազը ի շուհուտի, վէ հալը շարթի,
 վէ հի.քեայէյի հալ զէմանլարընըն թասրիֆաթը
 'իլավէսի իլէ օլուր, ելեօեւէյեմ, ելեօեւէ-ին, ելեօեւէ
 րե, ելեօեւէ իրեմ, ելեօեւէ իրեմ, ելեօեւէ իրե, ելեօեւէ ի-
 ւեմ, ելեօեւէ իսեմ, ելեօեւէ իսե կիպի:

361 Մ Ո Ւ Հ ի Մ Մ է: Ճիւմլէ հի.քեայէ զէմանլարընըն
 եէրինէ՝ պիր տէ ըիվայէթ զէմանլարը թէր.քիպ
 օլունուր.քի, պէսիթին մէզմունունու նազլ թա-
 րիզի իլէ պէյան էթմէքտէն իպարէթ տիր:

Զէմանլարը՝ բեժայեմնի օր-զարի, բեժայեմնի հալ, բե-
 ժայեմնի հալ է նաօլէ, բեժայեմնի օր-նաօլէ, բեժայեմնի
 օր-նաօլէ շուհուտի, բեժայեմնի օր-նաօլէ իլավէսի տիր:

Ուսուլու թասրիֆի՝ հի.քեայէ զէմանլարընըն
 ֆի'իլի ի'անէնին մազը ի շուհուտինին եէրինէ՝
 մազը ի նազլինին 'իլավէսի տիր, երեք իօնէմ,
 երեք օր օր-նաօլէ, ելեօեւէ իօնէմ, երեքեք իօնէմ, ելեօեւէ
 իօնէմ, երեքիօնէմ:

362 ՄԱՍՏԱՐԸ ԽԱՖԻՖԻՆ ՄԻԻՍՊԻԹ ՎԷ ՄԵՆՖԻՍԻ
 ՊԻՐ ԵԷՐՏԷ ՕԼԱՐԱԳ ՍՈՒՐԷԹԻ ԹԱՍՐԻՖԻ ՏԻՐ:

Էրէ հալը

սէվ

սէվմէ

սէվինիզ

սէվմէյինիզ

Էջերի շարք

սէվսին
սէվմէսին

սէվսիններ
սէվմէսիններ

363 ՍՈՒՐԵԹԻ ԻՅՊԱՐԻՑԻՆԻՆ ՁԷՄԱՆԼԱՐԸՆԸՆ
ԹԱՍՐԻՖԱԹԸ

Մի-շարի

սէվերիմ
սէվերիզ

սէվերսին
սէվերսինիզ

սէվեր
սէվերներ

սէվմէմ
սէվմէյիզ

սէվմէզսին
սէվմէզսինիզ

սէվմէզ
սէվմէզներ

Հիւսիսային զարկ

սէվեր իտիմ
սէվեր իտիք

սէվեր իտին
սէվեր իտինիզ

սէվեր իտի
սէվեր իտիներ

սէվմէզ իտիմ
սէվմէզ իտիք

սէվմէզ իտին
սէվմէզ իտինիզ

սէվմէզ իտի
սէվմէզ իտիներ

Հալ

սէվէյօրում
սէվէյօրուզ

սէվէյօրսուն
սէվէյօրսունուզ

սէվէյօր
սէվէյօրլար

սէվմէյօրում
սէվմէյօրուզ

սէվմէյօրսուն
սէվմէյօրսունուզ

սէվմէյօր
սէվմէյօրլար

Հիւսիսայն է հաւ

սէվէյօրուտում	սէվէյօրուտուն	սէվէյօրուտու-
սէվէյօրուտուզ	սէվէյօրուտունուզ	սէվէյօրուտու-
		[լար
սէվմէյօրուտում	սէվ մէյօրուտուն	սէվմէյօրուտու-
սէվմէյօրուտուզ	սէվմէյօրուտունուզ	սէվմէյօրու-
		[տուլար

Մաղլէ է շահադէ

սէվտիմ	սէվտին	սէվտի
սէվտիք	սէվտինիզ	սէվտիլէր
սէվմէտիմ	սէվմէտին	սէվմէտի
սէվմէտիք	սէվմէտինիզ	սէվմէտիլէր

Հիւսիսայն է մաղլէ է շահադէ

սէվտիմ իտի	սէվտին իտի	սէվտի իտի
սէվտիք իտի	սէվտինիզ իտի	սէվտիլէր իտի
սէվմէտիմ իտի	սէվմէտին իտի	սէվմէտի իտի
սէվմէտիք իտի	սէվմէտինիզ իտի	սէվմէտիլէր իտի

Մաղլէ է շահլէ

սէվմիշիմ	սէվմիշսին	սէվմիշ
սէվմիշիզ	սէվմիշսինիզ	սէվմիշլէր
սէվմէմիշիմ	սէվմէմիշսին	սէվմէմիշ տիր
սէվմէմիշիզ	սէվմէմիշսինիզ	սէվմէմիշլէր

Հիւսիսային Եւրոպայի Դասեր

սէվմիշխախմ	սէվմիշխախն	սէվմիշխախի
սէվմիշխախք	սէվմիշխախնիդ	սէվմիշխախիւէր
սէվմէմիշխախմ	սէվմէմիշխախն	սէվմէմիշխախի
սէվմէմիշխախք	սէվմէմիշխախնիդ	սէվմէմիշխախիւէր

Միւս Դասեր

սէվէճէյիմ	սէվէճէյիմն	սէվէճէյիմի
սէվէճէյիդ	սէվէճէյիմնիդ	սէվէճէյիմիւէր
սէվմէյէճէյիմ	սէվմէյէճէյիմն	սէվմէյէճէյիմի
սէվմէյէճէյիդ	սէվմէյէճէյիմնիդ	սէվմէյէճէյիմիւէր

Հիւսիսային Եւրոպայի Դասեր

սէվէճէյիմ	սէվէճէյիմն	սէվէճէյիմի
սէվէճէյիք	սէվէճէյիմնիդ	սէվէճէյիմիւէր
սէվմէյէճէյիմ	սէվմէյէճէյիմն	սէվմէյէճէյիմի
սէվմէյէճէյիք	սէվմէյէճէյիմնիդ	սէվմէյէճէյիմիւէր

364 ՍՈՒՐԵԹԻ ՇԱՐԹԻՅԵՆԻՆ ՋԵՄԱՆԼԱՐԸՆԸՆ
ԹԱՍՐԻՑԱԹԸ

Միւս Դասեր, շեղանկեր

սէվէրիսէմ	սէվէրիսէն	սէվէրիսէ
սէվէրիսէք	սէվէրիսէնիդ	սէվէրիսէիւէր

սէվմէզ իսէմ	սէվմէզ իսէն	սէվմէզ իսէ
սէվմէզ իսէք	սէվմէզ իսէնիզ	սէվմէզ իսէլէր

Մի-շարի , շե+ւն ասնի

սէվսէմ	սէվսէն	սէվսէ
սէվսէք	սէվսէնիզ	սէվսէլէր
սէվմէզսէմ	սէվմէզսէն	սէվմէզսէ
սէվմէզսէք	սէվմէզսէնիզ	սէվմէզսէլէր

Հի+եայե է Ռ-շարի , շե+ւն եվմէւ

սէվէրսէյիտիմ	սէվէրսէյիտին	սէվէրսէյիտի
սէվէրսէյիտիք	սէվէրսէյիտինիզ	սէվէրսէյիտիլէր
սէվմէզիսէյիտիմ	սէվմէզիսէյիտին	սէվմէզիսէյիտի
սէվմէզիսէյիտիք	սէվմէզիսէյիտինիզ	սէվմէզիսէյիտիլէր

[նիզ

Ծե+ւն ասնի

սէվսէյիտիմ	սէվսէյիտին	սէվսէյիտի
սէվսէյիտիք	սէվսէյիտինիզ	սէվսէյիտիլէր
սէվմէզսէյիտիմ	սէվմէզսէյիտին	սէվմէզսէյիտի
սէվմէզսէյիտիք	սէվմէզսէյիտինիզ	սէվմէզսէյիտիլէր

Հ-ւ

սէվէյօր իսէմ	սէվէյօր իսէն	սէվէյօր իսէ
սէվէյօր իսէք	սէվէյօր իսէնիզ	սէվէյօր իսէլէր
սէվմէյօր իսէմ	սէվմէյօր իսէն	սէվմէյօր իսէ
սէվմէյօր իսէք	սէվմէյօր իսէնիզ	սէվմէյօր իսէլէր

Հիւսիսային է հաւ

սէ վէյօր սայըտըմ	սէ վէյօր սայըտըն	սէ վէյօր սայըտը
սէ վէյօր սայըտըզ	սէ վէյօր սայըտընըզ	սէ վէյօր սայըտը-
		[լար

սէ վմէյօր սայըտըմ	սէ վմէյօր սայըտըն	սէ վմէյօր սայըտը
սէ վմէյօր սայըտըզ	սէ վմէյօր սայըտը-	սէ վմէյօր սայը-
	[նըզ	[տըլար

Մաւր է շահահայ

սէ վտիւմ իսէ	սէ վտին իսէ	սէ վտի իսէ
սէ վտիք իսէ	սէ վտինիզ իսէ	սէ վտիլէր իսէ
սէ վմէտիւմ իսէ	սէ վմէտին իսէ	սէ վմէտի իսէ
սէ վմէտիք իսէ	սէ վմէտինիզ իսէ	սէ վմէտիլէր իսէ

Հիւսիսային է հաւ է շահահայ

սէ վտիւմ իտի իսէ	սէ վտին իտի իսէ	սէ վտի իտի իսէ
------------------	-----------------	----------------

Մաւր է շահայ

սէ վմիչ իսէմ	սէ վմիչ իսէն	սէ վմիչ իսէ
սէ վմիչ իսէք	սէ վմիչ իսէնիզ	սէ վմիչ իսէլէր
սէ վմէմիչ իսէմ	սէ վմէմիչ իսէն	սէ վմէմիչ իսէ
սէ վմէմիչ իսէք	սէ վմէմիչ իսէնիզ	սէ վմէմիչ իսէլէր

Հիւսիսային է հաւ է շահայ

սէ վմիչ իսէյիտիւմ	սէ վմիչ իսէյիտին	սէ վմիչ իսէյիտի
սէ վմիչ իսէյիտիք	սէ վմիչ իսէյիտի-	սէ վմիչ իսէյիտի-
	[նիզ	[լէր

սէ վմէ միշխսէյիտիւմ	սէ վմէ միշխսէյի-	սէ մէ միշխսէյիտի
	[տին	
սէ վմէ միշխսէյիտիք	սէ վմէ միշխսէյի-	սէ վմէ միշխսէյի-
	[տինսիղ	[տիլէր

ՄԻՆԻՄԻՆԻԼ

սէ վէճէք իսէմ	սէ վէճէք իսէն	սէ վէճէք իսէ
սէ վէճէք իսէք	սէ վէճէք իսէնսիղ	սէ վէճէք իսէլէր
սէ վմէյէճէք իսէմ	սէ վմէյէճէք իսէն	սէ վմէյէճիք իսէ
սէ վմէյէճէք իսէք	սէ վմէյէճէք իսէնսիղ	սէ վմէյէճէք ի-
		[սէլէր

ՀԻԵՅԵՒ ԳԻՆԻՄԻՆԻԼ

սէ վէճէք իսէյի-	սէ վէճէք իսէյի-	սէ վէճէք իսէյիտի
[տիւմ	[տին	
սէ վէճէք իսէյի-	սէ վէճէք իսէյի-	սէ վէճէք իսէյիտի-
[տիք	[տինսիղ	[լէր
սէ վմէյէճէք իսէ-	սէ վմէյէճէք իսէ-	սէ վմէյէճէք իսէ-
[յիտիւմ	[յիտին	[յիտի
սէ վմէյէճէք իսէ-	սէ վմէյէճէք իսէ-	սէ վմէյէճէք իսէ-
[յիտիք	[յիտինսիղ	[յիտիլէր

365 ՍՈՒՐԷԹԻ ԻԼԶԱՄԻՏԵՆԻՆ ԶԵՄԱՆԼԱՐՆՆԸՆ ԹԱՍՐԻՅԱԹԸ

Հ-Լ

սէ վէյիւմ	սէ վէսին	սէ վէ
սէ վէլիւմ	սէ վէսինսիղ	սէ վէլէր
սէ վմէյէյիւմ	սէ վմէյէսին	սէ վմէյէ
սէ վմէյէլիւմ	սէ վմէյէսինսիղ	սէ վմէյէլէր

Հիւսիսային հաւ

սէվէյիտիմ	սէվէյիտին	սէվէյիտի
սէվէյիտիք	սէվէյիտինիզ	սէվէյիտիլէր
սէվմէյէյիտիմ	սէվմէյէյիտին	սէվմէյէյիտի
սէվմէյէյիտիք	սէվմէյէյիտինիզ	սէվմէյէյիտիլէր

366 ՍՈՒՐԻԹԻ ՎՈՒՃՈՒՊԻՑԵՆԻՆ ԶԻՄԱՆԼԱՐԸՆԸՆ ԹԱՍՐԻՑԱԹԸ

Հաւ

սէվմէլիյիմ	սէվմէլիտին	սէվմէլի
սէվմէլիյիզ	սէվմէլիտինիզ	սէվմէլիտիլէր
սէվմէմէլիյիմ	սէվմէմէլիտին	սէվմէմէլիտի
սէվմէմէլիյիզ	սէվմէմէլիտինիզ	սէվմէմէլիտիլէր

Հիւսիսային հաւ

սէվմէլիիտիմ	սէվմէլիիտին	սէվմէլիիտի
սէվմէլիիտիք	սէվմէլիիտինիզ	սէվմէլիիտիլէր
սէվմէմէլիիտիմ	սէվմէմէլիիտին	սէվմէմէլիիտի
սէվմէմէլիիտիք	սէվմէմէլիիտինիզ	սէվմէմէլիիտիլէր

Փն'նէ Լաճառայն շաբնէ

Հաւ

սէվմէլիիսէմ	սէվմէլիիսէն	սէվմէլիիսէ
սէվմէլիիսէք	սէվմէլիիսէնիզ	սէվմէլիիսէլէր

սէվմէմէլի իսէմ սէվմէմէլի իսէն սէվմէմէլի իսէ
սէվմէմէլի իսէք սէվմէմէլի իսէնիղ սէվմէմէլի իսէլէր

Հիւեայե ի հաւ

սէվմէլի իսէյի-	սէվմէլի իսէյիտին	սէվմէլի իսէյիտի
[տիմ		
սէվմէլի իսէյի-	սէվմէլի իսէյիտի-	սէվմէլի իսէյիտի-
[տիք	[նիղ	[լէր
սէվմէմէլի իսէ-	սէվմէմէլի իսէ-	սէվմէմէլի իսէ-
[յիտիմ	[յիտին	[յիտի
սէվմէմէլի իսէ-	սէվմէմէլի իսէ-	սէվմէմէլի իսէյի-
[յիտիք	[յիտինիղ	[տիլէր

367 ՄԱՍՏԱՐԸ ՍԱԳԻԼԻՆ ՄԻԻՍՊԻԹ ՎԷ ՄԷՆՖԻՍԻ ,
ՊԻՐ ԵՒՐՏԷ ՕԼԱՐԱԳ, ՍՈՒՐԷԹԻ ԹԱՍՐԻՖԻ

Էյրէ հաւըր

հաղ	հաղընըղ
հաղմա	հաղմայընըղ

Ըյրէ շայ

հաղսըն	հաղսընլար
հաղմասըն	հաղմասընլար

368 ՍՈՒՐԵԹԻ ԻՍՊԱՐԻՑԷՆԻՆ ՁԷՄԱՆԼԱՐՆԵՐՆ
ԹԱՍՐԻՖԱԹԸ

ՄԷ-ՆԵՐԷ

հազարում	հազարսուն	հազար
հազարը	հազարսնը	հազարլար
հազմամ	հազմազսն	հազմազ
հազմայը	հազմազսնը	հազմազլար

ՀԻԷՅԷ Է Դ-ՆԵՐԷ

հազար ըտրմ	հազար ըտրն	հազար ըտր
հազար ըտրգ	հազար ըտրնը	հազար ըտրլար
հազմազ ըտրմ	հազմազ ըտրն	հազմազ ըտր
հազմազ ըտրգ	հազմազ ըտրնը	հազմազ ըտրլար

ՀՄԼ

հազայորում	հազայորսուն	հազայոր
հազայորուդ	հազայորսունուդ	հազայորլար
հազմայորում	հազմայորսուն	հազմայոր
հազմայորուդ	հազմայորսու- [նուդ	հազմայորլար

ՀԻԷՅԷ Է ԿՄԼ

հազայորուտում	հազայորուտուն	հազայորուտու
հազայորուտուդ	հազայորուտու- [նուդ	հազայորուտու- [լար

եազմայօրու
[տում

եազմայօրուտուն եազմայօրուտու

եազմայօրու
[տուգ

եազմայօրուտու
[նուգ

եազմայօրուտու
[լար

Մ-ը է շահոտի

եազտում

եազտուն

եազտը

եազտըգ

եազտընըգ

եազտըլար

եազմատում

եազմատուն

եազմատը

եազմատըգ

եազմատընըգ

եազմատըլար

Հիւսյե է մ-ը է շահոտի

եազտումըտը

եազտունըտը

եազտըըտը

եազտըգըտը

եազտընըգըտը

եազտըլարըտը

եազմատումըտը

եազմատունըտը

եազմատըըտը

եազմատըգըտը

եազմատընըգըտը

եազմատըլարըտը

Մ-ը է ն-իւ

եազմընում

եազմընուն

եազմընտը

եազմընըգ

եազմընընըգ

եազմընտըլար

եազմամընում

եազմամընուն

եազմամըն

եազմամընըգ

եազմամընընըգ

եազմամընտըլար

Հիւսյե է մ-ը է ն-իւ

եազմընըտում

եազմընըտուն

եազմընըտը

եազմընըտըգ

եազմընըտընըգ

եազմընըտըլար

եազմամընըտում

եազմամընըտուն

եազմամընըտը

եազմամընըտըգ

եազմամընըտընըգ

եազմամընըտըլար

Մե-ն-գ-ոյ-ն

եազանաղըմ	եազանագսըն	եազանագ
եազանաղըզ	եազանագսընըզ	եազանագլար
եազմայանաղըմ	եազմայանագսըն	եազմայանագ
եազմայանաղըզ	եազմայանագսընըզ	եազմայանագլար

Հի-ե-յե ի մե-ն-գ-ոյ-ն

եազանաղըտըմ	եազանաղըտըն	եազանաղըտը
եազանաղըտըզ	եազանաղըտընըզ	եազանաղըտըլար
եազմայանագ- [ըտըմ	եազմայանագ- [ըտըն	եազմայանագըտը
եազմայանագ- [ըտըզ	եազմայանագ- [ըտընըզ	եազմայանագ- [ըտըլար

369 ՍՈՒՐԷԹԻ ՇԱՐԹԻՅԷՆԻՆ ՁԷՄԱՆԼԱՐՆՆԸՆ
ԹԱՍՐԻՖԱԹԸ

Մե-լարի, շե-լի ելլել

եազար իսէմ	եազար իսէն	եազար իսէ
եազար իսէք	եազար իսէնիզ	եազար իսէլէր
եազմազ իսէմ	եազմազ իսէն	եազմազ իսէ
եազմազ իսէք	եազմազ իսէնիզ	եազմազ իսէլէր

Շէ+ւն --նի

հազսամ	հազսան	հազսա
հազսագ	հազսանըղ	հազսալար
հազմազսամ	հազմազսան	հազմազսա
հազմազսագ	հազմազսանըղ	հազմազսալար

Հի+ե-յէ է Գ-ւրի , շէ+ւն էվէւ

հազարսայրտըմ	հազարսայրտըն	հազարսայրտը
հազարսայրտըգ	հազարսայրտընըղ	հազարսայրտըլար
հազմազսայրտըմ	հազմազսայրտըն	հազմազսայրտը
հազմազսայրտըգ	հազմազսայրտը- [նըղ	հազմազսայրտը- [լար

Շէ+ւն --նի

հազսայրտըմ	հազսայրտըն	հազսայրտը
հազսայրտըգ	հազսայրտընըղ	հազսայրտըլար
հազմազսայրտըմ	հազմազսայրտըն	հազմազսայրտը
հազմազսայրտըգ	հազմազսայրտը- [նըղ	հազմազսայրտը- [լար

Հ-ւ

հազայօր իսէմ	հազայօր իսէն	հազայօր իսէ
հազայօր իսէք	հազայօր իսէնիղ	հազայօր իսէլէր
հազմայօր իսէմ	հազմայօր իսէն	հազմայօր իսէ
հազմայօր իսէք	հազմայօր իսէնիղ	հազմայօր իսէլէր

Հի+ե-յէ է հւլ

հաղայօրսայը- [տըմ	հաղայօրսայըտըն	հաղայօրսայըտը
հաղայօրսայը- [տըդ	հաղայօրսայըտը- [նըդ	հաղայօր սայըտը- [լար
հաղմայօրսայը- [տըմ	հաղմայօրսայը- [տըն	հաղմայօրսայըտը
հաղմայօրսայը- [տըդ	հաղմայօրսայը- [տընըդ	հաղմայօրսայը- [տըլար

Մ-ը է շ-հո-դէ

հաղտըմ իսէ	հաղտըն իսէ	հաղտը իսէ
հաղտըդ իսէ	հաղտընըդ իսէ	հաղտըլար իսէ
հաղմատըմ իսէ	հաղմատըն իսէ	հաղմատը իսէ
հաղմատըդ իսէ	հաղմատընըդ իսէ	հաղմատըլար իսէ

Մ-ը է շ-գւէ

հաղմըն իսէմ	հաղմըն իսէն	հաղմըն իսէ
հաղմըն իսէք	հաղմըն իսէնիդ	հաղմըն իսէլէր
հաղմամըն իսէմ	հաղմամըն իսէն	հաղմամըն իսէ
հաղմամըն իսէք	հաղմամըն իսէնիդ	հաղմամըն իսէլէր

Հի+ե-յէ է հւլ է շ-գւէ

հաղմըն ըսայը- [տըմ	հաղմըն ըսայըտըն	հաղմըն ըսայըտը
հաղմըն ըսայը- [տըդ	հաղմըն ըսայըտը- [տընըդ	հաղմըն ըսայըտը- տըլար

եազմամըշ ըսա- [յըտըմ	եազմամըշ ըսայը- [տըն	եազմամըշ ըսա- [յըտը
եազմամըշ ըսա- [յըտըգ	եազմամըշ ըսա- [յըտընըգ	եազմամըշ ըսայը- [տըլար

ՄԻՆԻՔԻԼ

եազանագ իսէմ	եազանագ իսէն	եազանագ իսէ
եազանաք իսէք	եազանագ իսէնիգ	եազանագ իսէլէր
եազմայանագ ի- [սէմ	եազմայանագ ի- [սէն	եազմայանագ իսէ
եազմայանագ ի- [սէք	եազմայանագ ի- [սէնիգ	եազմայանագ ի- [սէլէր

ՀԻԷՅԵԻ ՊԻՆԻՔԻԼ

եազանագ ըսա- [յըտըմ	եազանագ ըսա- [յըտըն	եազանագ ըսայը- [տը
եազանագ ըսա- [յըտըգ	եազանագ ըսա- [յըտընըգ	եազանագ ըսայը- տըլար
եազմայանագ ը- [սայըտըմ	եազմայանագ ը- [սայըտըն	եազմայանագ ը- [սայըտը
եազմայանագ ը- [սայըտըգ	եազմայանագ ը- [սայըտընըգ	եազմայանագ ը- [սայըտըլար

370 ՍՈՒՐԻԹԻ ԻԼՋԱՄԻՅԻՆԻՆ ՋԷՄԱՆԼԱՐԸՆԸՆ
ԹԱՍՐԻՖԱԹԸ

ՀԼ

եազայըմ	եազասըն	եազա
եազայըգ	եազասընըգ	եազալար

եազմայայրմ	եազմայասըն	եազմայա
եազմայայրմ	եազմայասընըզ	եազմայալար

Հի+ե-յեյե հաւ

եազայրտըմ	եազայրտըն	եազայրտը
եազայրտըզ	եազայրտընըզ	եազայրտըլար
եազմայայրտըմ	եազմայայրտըն	եազմայայրտը
եազմայայրտըզ	եազմայայրտընըզ	եազմայայրտըլար

374 սոհրեթի վոհձոհոհեթննն ՁԻՄԱՆԼԱՐԸՆԸՆ ԹԱՍՐԻՖԱԹԸ

Հաւ

եազմալըյըմ	եազմալըսըն	եազմալը
եազմալըյըզ	եազմալըսընըզ	եազմալըտըրլար
եազմամալըյըմ	եազմամալըսըն	եազմամալը
եազմամալըյըզ	եազմամալըսընըզ	եազմամալըտըրլար

Հի+ե-յեյե հաւ

եազմալը ըտըմ	եազմալը ըտըն	եազմալը ըտը
եազմալը ըտըզ	եազմալը ըտընըզ	եազմալը ըտըլար
եազմամալըյըմ [տըմ	եազմամալըյըտըն	եազմամալըյըտը
եազմամալըյըզ [տըզ	եազմամալըյըտընըզ	եազմամալըյըտըլար

Ֆե'նէ Գ-ճ-դէ Է Լ-րէ

Հ-Լ

Կազմալը իսէմ Կազմալը իսէն Կազմալը իսէ
 Կազմալը իսէք Կազմալը իսէնիզ Կազմալը իսէլէր
 Կազմամալը իսէմ Կազմամալը իսէն Կազմամալը իսէ
 Կազմամալը ի- Կազմամալը իսէ- Կազմամալը իսէ-
 [սէք [նիզ Լէր

Հի+եայէի Գ-Լ

Կազմալը իսէյի- Կազմալը իսէյի- Կազմալը իսէյի-
 [տիմ [տին [տի
 Կազմալը իսէյի- Կազմալը իսէյի- Կազմալը իսէյի-
 [տիք [տինիզ [տիլէր
 Կազմամալը ի- Կազմամալը իսէ- Կազմամալը իսէ-
 [սէյիտիմ [յիտին [յիտի
 Կազմամալը ի- Կազմամալը իսէ- Կազմամալը իսէ-
 [սէյիտիք [յիտինիզ [յիտիլէր

372 ՄԱՍՏԱՐ ԽԱՖԻՖԻՆ ՄԻԻՍՊԻԹԻՆՏԷՆ ՄԷԼԻՈՒԹ
 ՕԼԱՆ ՐԻՎԱՑԷԹ ՖԻՒԼԼԷՐԻՆՆԻՆ ՍՈՒՐԷԹԻ
 ԹԱՍՐԻՖԻ

Րիվայէի Գ-Լ

սէվէր իմիլիմ սէվէր իմիլսին սէվէր իմիլ
 սէվէր իմիլիզ սէվէր իմիլսինիզ սէվէր իմիլլէր

Րնկայեմի հաւ

սէվէյօր ումու- սէվէյօր ումուշ- սէվէյօր ումուշ
 [շում [սուն
 սէվէյօր ումու- սէվէյօր ումուշ- սէվէյօր ումուշ-
 [շուղ [սունուղ [լար

Րնկայեմի հաւ է նաբէ

սէվմիշ իմիշիմ սէվմիշ իմիշսին սէվմիշիմիշ

Րնկայեմի փ-ս-բ-գ-դ-է

սէվէճէյիմիշիմ սէվէճէյիմիշսին սէվէճէյիմիշ

Րնկայեմի ս-բ-է-նի էւշ-օ-յէ

սէվէյիմիշիմ սէվէյիմիշսին սէվէյիմիշ

Րնկայեմի ս-բ-է-նի վ-ճ-ս-դ-է

սէվմէլիյիմիշիմ սէվմէլիյիմիշսին սէվմէլիյիմիշ

373 Իշպու ըրվայեթ ֆի'իլլէրինն սագիլլէրի տախի' հիշ ֆարգսըղ պու սուրէթլէ թասրիֆ օլունմաղըլա , ծնլարըն այրըճա սուրէթի թասրիֆի պէյանն օլունմամըշ տըր :

374 Իշպու սուրէթլէրին վէ դէմանլարըն է.բ. սէրիսի' ֆի'իլի մա'լիւմտէ կէլտիյի կիպի , ֆի'իլի մէճհուլտա տախի կէլիը , ե-փէլլե , ե-փէլլե կիպի . վէ մէնֆիտէն պաշղա պիը տէ մէնֆի իգթիտար ետիըլըր , ե-փէմեթ , ե-փամաղ կիպի . լա.քին թասրիֆաթը հէր վէճհ իլէ ֆարգսըղ օլտուղունտան այրը վէրիլմէմիշ տիը :

375 Գ-ի-թէ : Ֆի'իլլէրին ճիւմլէ միւրէ.բ.քէպ

գէմանկարընտա , Ֆի'իլի ի'անէ այբը եազըլըպ' ի'ոն , ի'ոն , ի'ն կէլիր իսէ տէ , միւթթասըլ եազըլըպ' պիր .քէլիմէ հէօ.քմիւնտէ կէլմէսի տախի ճայիզ աիր : 0 հալտա , հարէ.քէլէրին մութա պագաթընա ըիա'յէթ էթմէ.ք կէրէ.ք , նիթէ.քիմ' եազը ի'նէմ' եազըըսամ , եազմազ ի'նէմ' եազմազըսամ , եազայօր ի'նէմ' եազայօրըսամ , եազըմ ի'նէմ' եազըմըսամ , եազմըլ ի'նէմ' եազմըլըսամ , կէօրի'յի'սէ , վէ (* 15) տէ օլան դա'խտէ միւճէպինճէ , «եվէճէյիմ , եափմճազըմ , «եվէճէյի'նէմ , եափմճազըսամ , կէօրէյիմ , եափայըմ կիպի :

376 Գա'ի'ոն : Մազը ի նագլի , միւզարի , հալ վէ միւսթագպիլին՝ կէրէ.ք հի.քեայէ , վէ կէրէ.ք ըիվայէթ , վէ կէրէ.ք շարթ սուրէթլէրինին էմրի զայպլէրինտէ , էտաթը ճէմ' օլան լէր՝ սարլ Ֆի'իլէ 'իլավէսի տախի ճայիզ օլուպ' մէսէլա , «եվ-նէլէր ի'ոն , «եվէրլէր ի'ոն , «եվէյօրլէր ըրը , «եվէճէ+լէր ի'ոն .վէ .քէզա , «եվնէլէր ի'ոն , «եվէրլէր ի'ոն , «եվէյօրլէր ըրը , «եվէճէ+լէր ի'ոն . վէ .քէզա , «եվնէլէր ի'նէ , «եվէրլէր ի'նէ , «եվէյօրլէր ըս , «եվէճէ+լէր ի'նէ տէնիլմէ.ք ճայիզ օլուր :

377 Պունկար տախի պա'զէն թախֆիֆ օլունուր . մէսէլա , «եվնէլէրոն , «եվէրլէրոն , «եվէյօրլէրոն , «եվէճէ+լէրոն , «եվնէլէրոն , «եվէրլէրոն , «եվէյօրլէրոն , «եվէճէ+լէրոն , «եվնէլէրոն , «եվէրլէրոն , «եվէյօրլէրոն , «եվէճէ+լէրոն տէնիլիր :

378 Ֆի'իլի իլզամընըն հի.քեայէ վէ ըիվայէթ գէմանկարը պա'զէն շարթ մագամընտա իսթի'մալ օլունուրլար , նիթէ.քիմ' էյեր Պրոսայո կի'ոն

էրին՝ ըստ Գննֆառնի կեօրե-րե-րե-ան, վէ՛ եյեր Գաղաթաւար-
 րե-վա՛մ երեյե-թե-նէ՛մ ըստ ֆայիտե կեօրեճեյե-թե-նէ՛մ տէնիլ-
 տի.քտէ, կեօրեյե-թե-նէ՛մ վէ՛ երեյե-թե-նէ՛մ զէմանկարը կիպի-
 Պունկար պա՛ղէն արզու պէյանը իշխան տախի
 գուլլանըլըր . +ե-ւշե զաֆնի իւէ օֆո-մաղա շաւաշաւ-
 րա՛մ, վէ՛ +ե-ւշե Լաանիւրե պո-ււնաւ իթեշիլ թէր.քիպ-
 էրինտէ օլան շաւաշաւրա՛մ վէ՛ պո-ււնաւ իթեշիլ զէ-
 մանկարը կիպի :

379 Սուրէթի շարթիյէնին միւղարինին շէ.ք-
 լի սանիսի տախի՛ թէմէննա երախօտ արզու մա՛-
 նասընտա գուլլանըլըր , ա՛ն պո- սէնե Պրո-սայ-
 կէնե՛մ թէր.քիպինտէ օլան կէնե՛մ լաֆզը կիպի :

380 Պա՛ղէն թա՛ղիմ իշխան՝ էմր մագամընտա
 գուլլանըլըր , նիթէ.քիմ՝ շա- մեթո-պո- ե-աղընը-
 մագամընտա՛ ե-աղընը, վէ՛ եֆէնթեթիլ շա- մեթօվէթեթե
 Լաանիլն պո-յո-րո-նա մագամընտա պո-յո-րո-նա տէնիլ-
 տիյի կիպի :

384 ՕԼՄԱԳԻ Ֆի՛իլի : Ֆի՛իլի ի՛անէ մագա-
 մընտա օլարագ՝ մե-ղըթե, հա-լ, մաղը ի նաֆլե վէ՛
 մե-թաֆլե զէմանկարընտա ֆի՛իլի ի՛անէնին թա-
 րիֆաթը եէրինէ օլա՛մ ֆի՛իլինին թասրիֆաթը
 կէլմէսի ճայիզ տիր : Ֆագաթ մա՛նա ճիհէթի
 իլէ ֆարգլը օլարագ՝ ֆի՛իլի ի՛անէ պիր թէպ-
 տիլաթ, եա՛նի պիր հալտան զայրի հալա կէշ-
 մէսինի իշա՛ր էտէր, նիթէ.քիմ՝ +ե-ւթիպ ի՛մ տէնիլ-
 տի.քտէ հալ իֆատէ օլունուպ՝ +ե-ւթիպ օլա-մա տէ-
 նիլտիյի հալտա , տէյիլիտիմ՝ վէ՛ թէպտիլաթ
 վագը՛ օլուպ՝ շիմտի .քեաթիպ իմ տէմէ.ք տիր :

հարար օլմագ	հարգմըջ օլմագ,	հարգածագ օլմագ	հարգածագ օլմագ
հարար օլ ֆէ հարար օլուն, հարգմըջ օլ ֆէ հարգմըջ օլուն,	հարգմըջ օլ ֆէ հարգմըջ օլուն,	հարգածագ օլ ֆէ	հարգածագ [օլուն
հարար օլուն	հարգմըջ օլուն	հարգածագ օլուն	
հարար օլունցօր	հարգմըջ օլունցօր	հարգածագ օլունցօր	
հարար օլուն	հարգմըջ օլուն	հարգածագ օլուն	
հարար օլմուշ	հարգմըջ օլմուշ	հարգածագ օլմուշ	
հարար օլածագ	հարգմըջ օլածագ	հարգածագ օլածագ	
հարար օլունբաս	հարգմըջ օլունբաս	հարգածագ օլունբաս	
հարար օլսա	հարգմըջ օլսա	հարգածագ օլսա	
հարար օլաջըտը	հարգմըջ օլաջըտը	հարգածագ օլաջըտը	
հարար օլմա	հարգմըջ օլմա	հարգածագ օլմա	
հարար օլմագըմա	հարգմըջ օլմագըմա	հարգածագ օլմագըմա	

Իշպու Ֆի'իլի միւրէքքէպին հիքեայէ վէ ըւ
վայէթ զէմանլարը տախի, վէ միւսպիթ վէ մէն
ֆիսի վար քի՝ օլմադ ֆի'իլինին թասրիֆատը
նա մէրպութ տուր :

ՊԱՀՄԸ ՍԱԼԻՍ

ՖԵՐԻ՝ ՖԻ՛ԻԼ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԵՐ

383 Ֆերի՝ ֆի'իլէր՝ է-Ֆի Ֆի'եւ, «եւնէ բարեկէ վէ
բիւնէ Ֆի'եւնէտէն՝ իպարէթ օլուպ՝ պուկլարտան—

ԻՍՄԻ Ֆի'իլի՝ մաստէի ապլիյէյէ՝ կէչմիշ իւ
չիւն արեւ, արեւ, վէ միւսթագպիլ իշիւն՝ էճեւ, —
ճեւ՝ իլպվէսի իլէ օլուր, «եվարեւ, է-պարեւ, «եվէճեւ,
է-պարեւ՝ կիպի :

Իշպու սիզա մաստար մա՛նասընա տըր, «եվ
ճեւ, է-պարեւ կիպի, անճագ ա՛յնի իլէ մաստար մա՛-
նասընա օլմայըպ՝ պէլքի պա՛յիտ օլարագ, օլ ֆի'ի-
լին թասգիդ վուգու՛ունու իֆատէ էտէր, վէ
էվվէլքիսինտէ իսէ՝ ատէթ Եախօտ իսթիմրար
իւղրէ օլմանըն մա՛նասը վար, «եվարեւ ճեւ՛լիս-
արեւ, է-պարեւ ճեւճու-ր արեւ կիպի, քի «եվմիշ օլուր-ը, վէ
է-պարեւ օլուր-ը տէմէք օլուր : Իշպու իսմի ֆի'ի-
լի մաստարըն իճրասընըն վուգու՛ունա պագըպ՝
թարղընը իֆատէ էթտիյի Եօդ տուր, նիթէ-
քիս՝ օլուր-ը ճեւ ճեւ տէնիլտիքտէ՝ վուգու՛ու ի-

շա՛ր, վէ օրո՞ւնուր րո՞ւմի որք տէնիլտիքտէ՛ թար-
գը իշա՛ր օլունուր :

384 Իամլէր կիպի ահվալը համատա թասրիֆ
օլունուրլար , ֆադաթ ճէմ՝ գըլընմասը եօգ
տուր : Ախըրլարընա տախի զամիրի իզաֆի ՚ի-
լավէ օլունուր, վէ ծնլար տախի գա՛լտէյի մա՛-
լիւմէսի իւզըէ ահվալը համատէ թասրիֆ օլու-
նուալ՝ ճէմի՛ զայս զամիրինտէն պաշգա , զամիրի
իզաֆիլէրտէն էվվէլ +՝ յէ, վէ ֆ՝ ղա թէպտիլ օ-
լունուր , սեւրէյէ , եւլլըլը , եմրէյէօն , եւտըլընը
կիպի : Պու , պէր վէճհի մուհարրէր , մաստարը
պէսիթլէրտէ ճարի օլտուղու կիպի՝ մաստարը
միւրէքքէպլէրտէ տախի ճարի օլուր , խախախ-
ալը , ֆալըլընալը , եւլլադէլէյէ , եւլլըլէրտէլէրէ ,
ֆեմուսն օլտուղու , եւլլըլ օլտուղուր կիպի :

385 ԲԱՊԹ ՍԻՂԱՆՍԻՐԸ՝ մէզմունլարը տիկէր
ճիւմլէնին մէզմունունա մէրպութ օլարագ , գուլ-
լանըլան սիլալար տըր :

Պունլար սէքիզ նէվ՛ տիր :

386 Նեվէ՛ եվէլ՝ սեւ է ս՛իֆէյէ տիր քի , մատտէի
ասլիլէյէ էւ , էւլ , ըւ , սու , ՚իլավէսի իլէ հասըլ օ-
լունուալ՝ զէմանլարըն էտաթլարընը թէքրար էթ-
մէյէրէք իքի ֆի՛լիլի պիր պիրինէ բասթ իլէ ,
քէլամա հիւսիւն վէրմէք իշիւն՝ իսթի՛մալ օ-
լունուր , վէ պու սիղա ի ա՛թֆիլէնին ախըրըն-
տա պուլունան զէմանն եախստ իամի ֆի՛լիլի՛
հանկը վագթա տէլալէթ էտէրսէ՛ օնտա տախի
օլ վագթ ի՛թիպար օլունուր . Մէսէլա , կեւլ

կենդանի տէնիլտիքէ՝ կէտի վէ կենդանի տէմէք օլուպ՝
 պուրատա կէլիպ՝ մազը ի շուհուտի նէվի՝ նտէն
 օլուր . վէ կէլեպ կէտեր տէնիլտիքտէ՝ կէլեք վէ կէտեր
 մա՝ նասընա օլուպ , կէլիպ՝ միւզարի օլուր . վէ
 կէլեպ կէտէ՛ճէ+ տէնիլտիքտէ՝ կէլէ՛ճէ+ վէ կէտէ՛ճէ+ տէ-
 մէք օլարագ , կէլիպ՝ միւսթագպիլ օլուր :

Զաթը ֆի՛իլէ մէրպուլթ օլտուղու վագթ
 օլ ֆի՛լին գէմանը իլէ պիր տէ հարֆը ա՛թֆ
 վէ մա՝ նասը շամիլ տիր , եււււ պէնեքտէ կի-
 պի , քի եազտը վէ պիթիրտի տէմէք տիր . լա-
 քին միւսթիտանըն թէպտիլ օլունտուղու , վէ
 պա՛գէն ախըրընա սայր հարֆը ա՛թֆ վա՛ղ օ-
 լունուր , լեւէլ օլունտու՝ ֆոթոթ հեր ֆէ՛նտէն կէլեք
 տէնիլտիլի կիպի :

Երէ : Տէմէք ֆի՛իլինն սիղաի ա՛թֆիլէսի՛ տէյեպ օլարագ ,
 թախֆիֆ իլէ տէյե- օլուր , վէ պու հալտէ մէրամ՝ վէ մագսեա ի-
 շարը իլին՝ պիր ճիւմլէնին ախըրընա վա՛ղ օլունուր . ք-
 քալունտու՛ տէյե- կէլէ՛ տէնիլտիլի կիպի :

387 Նէվէ սանէ՛ սիլե է վա՛ճիլէ տէր քի , իճրա ի ֆի՛իլ
 վագթընտա , ֆա՛իլին պուլունտուղու հալը վասֆ
 էտէն սիղա տըր : Մատտէի ապլիլէյէ՛ խաֆիֆ-
 լէրտէ՛ երէ+ , վէ սագիլլէրտէ՛ տէր իլավէսի իլէ
 օլուր , «եյլէյերէ+ կէլեպ , օթոյարտէ կէտի կիպի քի՛
 կիթմէք վէ կէլմէք էսնասընտա , կիտէն վէ կէ-
 լէնին հալընը վասֆ էտէր :

Իչպու սիղա՛ պիր ա՛մէլին պէրապէրինտէ
 վա՛գը օլան զայրի պիր ա՛մէլի պէյան էտէր՝ , վէ
 հեր նէ գատար պա՛գէն պէյլէ գուլլանըլըր

խսէտէ՝ պէյան էթտոյի ֆիլ ասըլ օլ պիրէ վէսիլէ
օլմագ : Նիթէ.քիմ՝ կեղնէրէ+ «եօհէն եմտիլէր կիպի :

Իշպու սիղա ի վասֆիյէ տախի՝ սիղա ի ա՛թ-
ֆիյէ մագամընտա , օնուն մու.քէրրէր օլմայըպ՝
լիտանըն հիւսնիւ իչիւն խթի՛մալը ճայիղ տիր ,
կեռեպ էշնի կեօրէրէ+ կեւրի կիպի :

388 Նէվէ՝ սուլէ՝ սըղա է իւ՛հիւնիյէ տիր .քի , մատտէի
ասլիյէյէ , խաֆիֆլէրտէ՝ իճէ+ , վէ սագիլլէրտէ՝ ըճ-
՛իլավէսի իլէ հասըլ օլունարագ՝ շարթ վա՛գը
օլուր , վէ ճէղա օլաճագ ֆի՛իլ ա՛գըպէթէն վա՛գը
օլաճարղընա տէլպլէթ էտէր :

Անճագ պու սիղա տայմա զայպ մագամընտա
գուլլանըլըր , կէլէճէ+ , օլւ-ճագ կիպի : Նիթէ.քիմ՝
ֆէրմանըլըլ զուլ օլւ-ճագ մա՛լէմ օլա էի կիպի , .քի զասըլ
օլւ-ճա տէմէ.ք տիր , վէ ե-ղմար էսիլէճէ+ ըթ-րըլ
կիպի .քի , քէսիլտոյի անտէ տէմէ.ք տիր :

Շերհ : Իշպու սիղանըն խթի՛մալը նատիր օլուպ՝ պունուն
մա՛նատընա սիղաի ինթիհայէ էքսէրիյէ գուլլանըլըր :

389 Նէվէ՝ բողէ՝՝ սիղա է ինիհիւնիյէ տիր .քի , մատտէի
ասլիյէյէ ինճէ էտաթը ի՛լավէսի իլէ օլուպ՝ պիր
խուսուսուն նիհայէթ պուլմասընա տէլպլէթ
էտէր , «եվնճէ , ե-ղընճա կիպի : Պու հալտա էքսէ-
րիյէ պունա էտաթը ինթիհա օլան , յեռէ+ , յե
գարար լաֆղլարը ՛իլավէ օլունուր , «եվնճէյէրէ+ , վէ
«եվնճէյէ գարար կիպի : Ֆագաթ պիր ՛իպարէտէ
պու սիղա մու.քէրրէր օլուրսա՝ պէյնլէրինտէ վէ
լաֆղը պուլունուպ , յեռէ+ , եախօտ յե գարար սօնկ-
րա.քինէ վա՛գ օլունուր , հեւտ օլւ-ճա վէ է-սիլ-

եօրնի-լէն-նճէյէ քարար, ի-զերինէ լաւ արարւար կիպի =

390 Պու սիղա ի ինթիհաիյէ՝ սիղա ի թա՛գիւ պիյէ մագամընտա տախի գուլլանըլըր, նիթէքիմ՝ եֆէնոյի սեօղէ պաշտոյննա՝ հեր + ես արարարյը + եսոյի տէնիլտիյի կիպի . վէ պէօյլէ թա՛գիպիյէ մա՛նասընա օլտուղու հալտէ, միւթէքիլիմ՝ վէ միւխաթէպ մագամընտա տախի գուլլանըլըր, նիթէքիմ՝ պէն օրարարաննա՝ օ քարար կիլիպի, վէ սեօն-սեօյլէյինճէ՝ պիղէ դարի սեօղ քարար տէնիլտիյի կիպի =

391 Նե՛վէ՛ Խաթի՛ սեղա է ինիսթար տիր քի, միւղաքի սըֆաթըր Ֆի՛իլիյէյէ (* 398) Ֆի՛իլի ի՛ա նէնին ի+էն սիղասընըն ՚իլավէսի իլէ օլուր, վէ օլ Ֆի՛իլին տէվամ իւղըէ իճրասընա տէլալէթէտէր, սե՛վէր ի+էն, երէր ի+էն, ետար ի+էն կիպի = Նիթէքիմ՝ պէն սեօն սե՛վէր ի+էն՝ սեօն պէնի Ֆէնա պիւրարին, քի սէվտիյիմ հալտէ տէմէք տիր =

392 Նե՛վէ՛ սարի՛ սեղա է ինիսթիյէ տիր քի, մասա տէի ասլիյէյէ ելէ, ալ ՚իլավէսի իլէ օլուպ՝ օլ Ֆի՛իլին իպթիտաի վուգու՛ունտան թէքիլիմ՝ զէմանընա տէք, տիկէր սիր Ֆի՛իլին ալէտ տէվամ վագը՛ օլտուղունու իֆատէ էտէր, վէ էք սէրիյէ պունուն ախըրընա՝ արան պերա արարըր ՚իլավէ օլունուր, նիթէքիմ՝ արեռէ պաշտոյնըրան պէրա պեր կէն զա՛յ ելիսթի՛ տէնիլտիյի կիպի =

393 Նե՛վէ՛ սարի՛ սեղա է ինիսթիյէ տիր քի, սիղա ի սըլայա (* 403) ճէ, ճա ՚իլավէսի իլէ օլուպ՝ շարթ վագը՛ օլուր . վէ մէզմունու հէր նէ վագթ վագը՛ օլա՝ մէզմունի ճէզանըն տախի պէ հէր

հալ վազը՝ օլաճազընը պէյան էտէր , պէն սան-
 նասինպն ելնուի՛ճէ , սէն կե՛ճէնիչըսոսն , վէ սէն որեքսէ շա-
 ւււշուքճո , սէնի հեր +էս սե՛ճէր ճիւմլէլէրինտէ օլան
 ելնուի՛ճէ , վէ շաւււշուքճո սիզալարը կիպի :

394 Պու գապիլտէն տախի մաստաէի ասլիյէյէ
 է , ս ՚իլավէ օլունուպ՝ վէ թէչքիլ օլունան սիզա
 միւքէրրէր օլարադ՝ պու մա՛նա իֆատէ օլու-
 նուր , կիպէ կիպէ եօրուլտոս . պափս պափս օսանալ կիպի :

395 Նե՛ճէ՛ լւասին՝ էտաթը մաստարըն ախրըրնա ,
 ին , ըն ՚իլավէսի իլէ օլուր , վէ պիլը շէյին սէպէ-
 պի եախօտ վէսիլէնին պէյանը իչիւն՝ իսթի՛-
 մալ օլունուր , սե՛ճէնին , եսղմաղըն կիպի , նիթէքիմ՝
 պապա՛ կելնային՝ փաթապաշը՛ կիպի տէնիլիլ , քի կէլ-
 տիյի սէպէպաէն տէմէք տիր :

Սըֆուլ Ֆե՛նէնէ (Ընդունելութիւն)

396 Պունլար՝ ֆի՛իլլէրտէն միւշթազդ եախօտ
 թէրքիպ օլունուպ , ֆի՛իլին հէօքմիւ վար իսէ
 տէ՛ սըֆաթ մադամլնտա պիլը իս՝ վասֆ էտէր-
 լէր՝ եախօտ իսմ՝ կիպի իսթի՛մալ օլունուպ՝ ա-
 խըրլարընա վեր ՚իլավէսի իլէ ճէմլէնիլլէր . օլան
 օլանլար , սե՛ճէն՝ սե՛ճէնլէր , սե՛ճէնէն՝ սե՛ճէնլէնլէր կիպի ,
 վէ ահվալը համն իլէ թասրիֆ օլունուր , սե՛ճէ-
 նին , սե՛ճէնէ կիպի :

397 Պունլար ալթը նէվ՝ տիր , Մե-ղաբէ , Հ-ւ ,
 Մ-ղը է շահո-տէ , Մ-ղը է շափլէ , Մե-սի-սի-ղիւ , վէ
 Սըֆուլ Ֆե՛նէնէ :

398 Մեղարե՛ մատտէի ասլիյէյէ , միւղարի պէն-
տինտէ թա՛րիֆ օլունտուղու կիպի (* 336) , ի-
ճապ էտէն հարէքէ իլէ՛ ը ՚իլավէսի իլէ օլուր ,
վէ վազթը իւմիւմիյէ շամիլ օլուսլ՝ սահիպի ա-
մէլ , եախօտ մէճհուլտա՛ մազհէրի ա՛մէլ պէյան
էտէր , եփօր , եվէր , եղլլլլլ , եվէլէ կիպի :

Պունտա իսթիմրար , տէվամ եախօտ ա՛տէթ
էքսէրիյէ իշա՛ր օլունուր , լաքին պա՛ղէն հալ
կիպի գուլլանըլըր :

399 Հա՛ն մատտէի ասլիյէյէ էն , ա՛ն ՚իլավէսի
իլէ օլուր , վէ շիմտիքի վազթա շամիլ օլուսլ՝
մա՛լիւմտա՛ սահիպի ա՛մէլ , վէ մէճհուլտա՛ մազհէր
է ա՛մէլ պէյան էտէր , եվէն , եղլլլլ , եվէլէլէն , եղլլ-
լլն կիպի :

Հա՛ն շիմտիքի վազթա շամիլ օլուր իսէ տէ՛
պա՛ղէն վազթը իւմիւմիյէ տէլալէթ էտէր , եր-
բան , եփօն կիպի :

Մա՛լիւմտէն կէթիրիլմիշ օլանա՛ իփօ ֆա՛նէ ,
մէճհուլտան կէթիրիլմիշ օլանա՛ իփօ ֆա՛նէ տէ-
նիլիր , եղլլլ , եղլլլլ կիպի , վէ (* 15 տէ) օլան
գաի՛տէյէ իմթիսալէն , եօյլէյէն , բրայան , երէյէն ,
օբոյան , եվէլէյէն , եվէլէլէյէն , օբոնոյան կիպի :

400 Մաղլ է շահոտի՛ սիղա ի սըլանըն շէքլին-
տէ (* 403) օլարագ , բի+ , բէ՛ ՚իլավէսի իլէ
թէշքիլ օլունուր , վէ մա՛նասը՛ մէճհուլտա մազը
ի նազլիտէն ֆարգլը օլմայըսլ՝ նատիրէն գուլ-
լանըլըր : Սիղա ի սըլատան , վէ սըֆաթը ճիւմ-
լէիյէտէն տախմա սըֆաթ կիպի վաղ՝ օլունուսլ՝

զամիրի իզաֆի արմատղընտան թէֆրիգ օլու-
նուր, էշեթեթեթեթ րէր շէ կիպի: իշպու սիզանըն
մա'լիւմտէ պիր զայրի գըյաս իսթի'մալը օ-
լուպ' պու հալտէ մէճհուլ մա'նասընա շամիլ
տիր, րէտեթ շէթեթ, (կէօյա պիլինմիշ) կիպի:

401 Մալը է նաթլէ մատտէի սալիյէյէ Ֆշ, յեշ
'իլապէսի իլէ օլուպ' կէշմիշ զէմանա շամիլ օլա-
րադ' իշին թէ.քմիլինի պէյան էտէր, նիթէ.քիս'
իէլէշ արթ զար յե, քի պուրատա սըֆաթ վազի'
օլուր, պոնոն Եալըշ զար յե տէնիլիր, քի պուրատա
իսմ' կիպի կէլիր: Չամիրի իզաֆիլէր տախի
պունա իթթիսալ գըլընըր, +եթեթեթ, Բեթեթեթ,
Բեթեթեթեթ Կեթի կիպի:

402 Մեթեթեթեթ մատտէի սալիյէյէ էճեթ, արթ,
'իլապէսի իլէ օլուպ' կէլէճէ.ք զէմանա շամիլ օ-
լարադ' իշին օլաճաղընը պէյան էտէր, նիթէ.քիս'
իէլէճեթ + Եթեթ, իլէ' պոնոն Եալըճարթ +ի' րէր տէնիլիր,
քի պունտա իսմ' կիպի կէլիր:

Պունուն տախի' մազը ի շուհուտիտէ օլտու-
ղու կիպի' զայրի գըյաս պիր իսթի'մալը օլուպ'
մէճհուլ մա'նասընա շամիլ տիր, իշէճեթ արթ, րէ-
շեթեթեթ շէ կիպի:

Շերհ: Սեւ' պիթիլըթ, ուլաշմազ մա'նասընա օլուպ' պու
սիզա ֆա'իլէ բիճու' էտիպ' մէֆուլա մէրպութ օլտուղունտան, պու
իսմ' մինասիպէթտէն օլուպ' իշպու սիզատա պիւթիւն պիր ճիւմիլ
մէվճիւա պուլունտուղունտան. սիզա ի ճիւմիլէյէ տախի տէմէք
ճայիզ տիր:

403 իսմի ֆի'իլինին շէ.քլինտէ, Եթեթ է արլաթա'
պիր օլունան պիր արթեթեթ ճիւմիլէյէ տախի վար.քի,

մատտէի ասլիյէյէ , Կէ+ , Կըք 'իլավէսի իլէ օլուր , Կե-Կե+ , Ե-Կըք կիպի = Պու- սըֆաթ մագամընտա գուլլանըլըպ , պիր ճիւմլէ պիր մէվսուֆա սըֆաթ վազըր' օլմուշ օլսա՝ հէր նէ մա՝ նայը իֆատէ էտէր իսէ , պու տախի օլ թէր.քիպին իճմալընը իֆատէ էտէր , կիմ-Կեյե՛ Եեբէ կեօր-Կեան ֆե տէնիլտի.քտէ , օլ Եեբէ կեօր-Կեան ֆե- Կե պէն օլուր- կիմ-Կե իտի՛ տէմէ.ք օլուր . վէ օնլարըն Գալեֆե- Կըք Կըք ֆե-Կեվլե-Կեյե ֆե-Կըք-Կըք Եեբէ ֆե տէնիլտի.քտէ , օ ֆե-Կեվլե-Կեյե ֆե-Կըք-Կըք Եեբէ ֆե-Կե , օնլար Գալեֆե- Կըք Կըք Կըք տէմէ.ք օլուր . վէ Կեյե կիմ-Կեյե Եեբէ Կե+ Կըք Կըք , վէ Ե-Կըք Կըք Կըք Ե-Կըք Կըք Կըք Կըք Կըք տէնիլտի.քտէ , օ Եեբէ Կե պէն օլուր- կիմ-Կե Կեյե , վէ օ Ե-Կըք Կե պէն օնլար Ե-Կըք Կըք տէմէ.ք օլուր :

404 Իշպու սըֆաթը ճիւմլէյէ՛ հէր վէճհ իլէ սըֆաթ կիպի պիր իամի վասֆի էտէր իսէ տէ՛ հէր հալտա պիր մէրճա՛յա պաղար , Եա՛նի ֆա՛իլի օլուպ մա՛նասը օլ ֆա՛իլէ ըէճու՛ էտէր , վէ օլ սէպէպտէն ախըրընա զամիրի իզաֆիլէրտէն պիրիսինին իլավէսի լազըմ կէլիր , Ե-Կըք Կըք Եվ , Կըք Կըք Կըք , Կե-Կեյե Կե+Կե+ կիպի = Պունլարտա Ե-Կըք Կըք , Կըք Կըք , Կե-Կեյե լաֆղլարը՛ Եվ , Կըք վէ Կե+Կե+ լաֆղլարընը վասֆի էթտի.քտէն պաշղա՛ պիր տէ Ե-Կըք , Կըք , Կեպէն ատէմի իշա՛ր էտէրլէր :

405 Պա՛ղէն տախի , մէֆու՛լուն պիհ պէրապէր կէթիրիլէրէ.ք , ալէթի վասֆի էթմէ.ք իշիւն գուլլանըլըր , Կե+Կե+ Կե-Կեյե Կըք Կըք , Կըք Կե+Կըք-Կըք Ե-Կըք Կըք Կըք Կըք կիպի :

406 Պա՛ղէն տախի մէվսուֆ՝ իհմալ օլունուպ՝
 իամ կիպի իսթի՛մալ օլունուր , ե-տրըւււմ եվ եյն ,
 -էնին ե-տրըւււմ եյն յեյն , վէ ճի-մէ ե-տրըւււմ կեօրտե-
 կիպի , քի եափտըղըն էվ վէ եափտըղըն շէյլէրի
 տէմէք տիր :

407 Պու սըֆաթ՝ մա՛լիւմտէն վէ մէճհուլտէն
 տախի օլուր , լային օլունուր-ըււմ -նէն , ֆէլին օլունուր-
 ըււմ -մէն կիպի :

408 Իշպու սըֆաթը ճիւմլէիյէնին միւսթադ -
 պիլ զէմանը տախի վար տըր , վէ մազի ի շու-
 հուտի գուլլանըլտըղը կիպի իսթի՛մալ օլու-
 նուր , կիտեճէյի եեր , եաղաճաղւմ մեթուր-դ կիպի :

ՖԱՍԼԸ ՍԱՆԻ

ԷՖԱ՛ԱԼԸ ՖԱՐՍԻՅԷ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԵՐ

409 Ֆարսինին ասըլ մաստարլարը՝ լիսանը օ՛ս-
 մանիտէ միւսթա՛մէլ օլմայըպ՝ անճագ հասըլը
 մաստարլարը գուլլանըլըր , քի ֆարսի էմրի հա-
 գըրլարըն ախըրընտա , եա՛նի մաստէի ասլիյէյի
 պիր շ իլէ , լազըմ կէլէն հարէքէ ՚իլավէսի իլէ
 օլուր , յաւըլ (պիլկի) , բեմը (կիտիշ) , յեմըլ (կէօ-
 րիւշ) կիպի :

440 Իամի մաստարլարը տախի գուլլանըլըր ,
 եւււմ , վէ բեֆիւր կիպի քի , կիտըլ կեմըլ վէ ե-

բեռնաւոր տէմէք տիր : Պուճարըն իքիսի տախի
ահվալը համատէ սայիր իամլէր կիպի թասարիֆ
օլունուրլար, բեւեւէն, ասուլը, բեֆլուրուլը կիպի :

411 Ձուք ֆե'ելէբե'տէն տախի, եալընըզ էմրի հա-
ղըրլարը՝ վասֆի թէրքիպինին թէշքիլի իշիւն՝
գուլանըլըր . նիթէքիմ, սըֆաթ պապընտա
պէյան օլունտու :

412 Փերե' ֆե'ելէբե'տէն նատիրէն իամի ֆա'իլլէ-
րի իսթի'մալ օլունուր :

Պուճար՝ մատտէ ի ասլիյէյէ ան եախօտ էնրե'
'իլավէսի իլէ օլուր, աս' աս' (կէլէն), բեվ' բե-
վան (կիտէն), ի-ֆլ' ի-ֆլ'ան (տիւղէն), իեր' իեր-
(գօրգան), վէ ասբէնրե (թութան), բեվանրե (կի-
տէն), իանէնրե (օգուլուճու), ասուլըն (չալըճը)
կիպի :

413 Պա'ղէն իամի մէֆո'ւլլարը տախի իսթի'մ-
ալ օլունուր . պու տա մաստարըն ախըրընտա
օլան և գաթ' օլունուպ' է 'իլավէսի իլէ օլուր,
բե'ե'տէն' բե'ե'տէն (կէլմիշ), ի-ս'ի'ն' ի-ս'ի'ն (եարալան-
միշ), ֆե'ե'ն'րե'րե (պէյէնիլէն), աս-ի'ն (պաղլան-
միշ), շե'ե'ն' (գըրըգ) կիպի :

414 Պա'ղէն ֆարսի իամի մէֆո'ւլլարը իլէ տա-
խի, վասֆի թէրքիպի թէշքիլ օլունուր, ասուլ-
ե'ն' կիպի, քի Բ-տէ Բ-տէ տէմէք տիր :

415 իամի մէֆո'ւլլարը իլէ մաղը ի նագլիլէրի
պէյնինտէ ֆարգ եօգ տուր, վէ լիսանը օ'սմա-
նիտէ մաղը ի նագլի մա'նասընա տախի իսթի'մ-
ալ օլունուպ' պա'ղէն օնլար իլէ վասֆի թէր-

քիպի թէշքիլ օլունուր , նիթէքիմ՝ ըստնորտ
տէնիլեր քի, էէ-շ սի-րէ-շ վէ էէ-շ սի-րէն տէմէք
օլուր :

ՅՍՍԸ ՍՍԼԻՍ

ԷՅԱ՛ԱԼԸ Ա՛ՐԱՊԻՅԷ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

416 Ս՛րապի մաստարլար՝ լիսանը օ՛սմանիտէ
վէք շօգ իսթի՛մալ օլունուր , շէօյլէ քի իսմի մաս-
տար մագամընտա թութուլուպ՝ էլնօէ+ , էյլէօէ+ ,
էլլօմէ ֆի՛իլլէրի իլէ թէրքիպ օլունարագ՝ գուլ-
լանըլըրլար , էէրէ՛ էլնօէ+ , էնայէն էլնօէ+ , գապուլ էլլ-
օմէ կիպի , վէ թա՛ղիմ մագամընտա պոյոսրօմէ
ֆի՛իլի իլէ թէրքիպ օլունուրլար , էհսան պոյոսրօմէ
կիպի :

417 Պու միւրէքքէպ մաստարլար տախի՛ սայիր
մէսատըրի թիւրքիյէ կիպի թասրիֆ օլունարագ՝
ուսուլու սապըգա իւզըէ , թիւրքի զաթը ֆի՛իլ-
լէր թէշքիլ օլունուր :

418 Հասըլը մաստար տախի իսթի՛մալ օլու-
նուրլար , նիթէքիմ՝ խօճանըն ըստնորտնէ պօմէ , թէր-
քիպինտէ օլան էֆօրէ լաֆըլը կիպի :

419 Պու սուրէթտէ սայր էսմաի ա՛րապիյէ
կիպի՛ ահվալը համնտէ թասրիֆ օլունուրլար :
վէ պա՛ղէն մաստարը ասըլը մագամընտա պիր
սայր ֆի՛իլ իլէ թէրքիպ օլունմայարագ գուլլա-
նըլըր , նիթէքիմ՝ պոսնու էֆօրէ օմօմէն տէյիլ տէր ի՛-

պարէսինտէ օլան իճարէ լաֆղը կիպի, քի իֆատտէ
էթմէք միւսթիւն տէյիլ տէմէք տիր :

Շեհհ : Պու պապտա իզաֆէթ տախի միւսթիւն օլուպ՝ էքսէրիյ
օ միւսթա՛մէլ տիր , պանան իճարէն կիպի :

420 Հասըլը մաստարլարըն պաղըլարը՝ իամի
ֆա՛իլ մա՛նասընա օլուր , ինճա՛ օլուր կիպի , քի
ինճ օլուր տէմէք տիր . վէ նախօտ իամի մէֆու՛լ
մա՛նասընա օլուր , ինճա՛ օլուր կիպի , քի ինճա՛ն
օլուր տէմէք տիր : Անճագ իամի ֆա՛իլ եախօտ
իամի մէֆու՛լ մանասընա կէլմէլէրի՛ սէմա՛ի օ
լուպ հէր մաստար շէյլէ իսթի՛մալ օլունամալ :

421 Լիսանը օ՛սմանիտէ միւսթա՛մէլ վէ մէշ
հուր օլան մաստարլար՝ զիրտէ եազլան վէզն
լէր վէ էմալի տիր .

իւնէլ ,	Ֆիլի ,	շէլ ,	ինլապ ,
աղար ,	աէլա՛ ,	իւլա՛ ,	առալ ,
սոնիսուլ ,	գապուլ ,	սա՛վա ,	շոսա ,
հըրման ,	իւրբան ,	լա՛ման ,	բահմէլ ,
բիֆա՛մէլ ,	նոսրէլ ,	պղմէլ ,	առ՛ապէլ ,
պէ բոյէլ ,	սոհուլէլ =	մերհոմէլ ,	մահմէպէլ =

422 Պունլար՝ մէսասարը ա՛սլիյէ օլուպ՝ պա՛ղը
լարընըն ախըրլարընտա օլան իլար՝ էտաթը թէ
էննիս տիր . վէ ճիւմէսինին մաստէի ասլիյէսի՛
իւշ հարֆտան ՚իպարէթ տիր , (Պագ *23 , Շեհհ) :

423 Ա՛րապի մաստարլարտան պաշգա , ֆէրի՛
ֆի՛իլէր՝ լիսանը օ՛սմանիտէ գուլլանըլըպ՝ զաթը
ֆի՛իլէր գուլլանըլմալ : Պու էճիլտէն մաստար

լար իլէ պէրապէր Ֆէրի' Ֆի'իլլէրի պէյան էթ-
մէք միւնասիպ կէօրիւլմիւշ տիւր :

424 Սիֆաթը Ֆի'իլլիյէլէրի' մա'լիւմ վէ մէճհուլ
օլուպ' է-մէ Ֆ-իլ վէ է-մէ Ֆէ-լ-տուր, վէ պուճլար
փէք չօգ իսթի'մալ օլունուր :

425 Մէսատըր ասլիյէնին իամի Ֆա'իլլէրի' էք-
սէրիյէ Ֆա'իլ վէզնինտէ կէլիը, +իւ-մէլիլ իլէ' +ե-մէլիլ,
չ-մէլիլ, չ-մէլիլ, +ի-մէլիլ +ե-մէլիլ, չ-հուր՝ չ-հէլիլ, է-ուր-մ
կիպի : էյէր իքիննի հարֆը ճ, եախօտ է օլուր-
սա՝ գաթ' օլունուր, գ-մէլ իլէ՝ գ-մէլ, մէլ իլէ՝ մ-մէլ
կիպի . վէ էյէր հարֆը ախըրը ճ օլուրսա՝ էյէ
թէպտիլ օլունուր, չ-մէլ իլէ՝ չ-մէլ կիպի, վէ էյէր
իքիննի վէ իւչիւննի հարֆլարը պիր ճինաստէն
օլուրսա՝ թէչտիտ օլունուրլար, րէլ-մէլիլ իլէ՝ ր-մէլ
կիպի :

426 Պուճլարըն մուէննէս կէլմէլէրի տախի՝ ճա-
յիզ տիը, չ-մէլիլ, +ե-մէլիլ, +ե-մէլիլ կիպի :

427 Ի-մէլ Ֆէ-լ-լարը՝ մէֆու'լ վէզնի իւզրէ կէլիը,
մէլ-մէլիլ, մէլ-լար, մէլ-մէլիլ, մալլու-մէլ . վէ մուէննէսի՝
մէլ-մէլիլ, մէլ-լար-մէլ կիպի : էյէր իքիննի հարֆը
ճ օլուրսա՝ գաթ' օլունուր, գ-մէլ իլէ՝ մ-մէլ-կիպի,
վէ էյէր է օլուրսա, պա'զէն - գաթ' օլունուր,
րէլ իլէ՝ մ-մէլ կիպի . վէ պա'զէն գալըր, րէլ՝ մ-
մէլիլ, մ'յո՝ մ'յո-մէլ կիպի . վէ էյէր ախըրը ճ
օլուրսա՝ իքի ճ եազըլըր, մէլ-մէլիլ կիպի . վէ է՝
մ-մէլ, օլուրսա՝ - գաթ' օլունուպ' է գալըր,
հիպիլ-մէլիլ մէլ-մէլ կիպի :

ՄԻԻՇԹԱԳԳ ՄԱՍՏԱՐԼԱՐ

428 Պու մաստարլարըն մատտէի ապիյէսինէ պա՛ղը հարֆլար ՚իլավէսի իլէ, տահա տօգուզ տիւրլիւ միւշթագդ մաստարլար թէշքիլ օլու- նուր :

429 Էլէլէլէնէ՛ն էֆ-՛ը վէզնի տիր քի, մատտէի ապիյէնին էվվէլքի հարֆընտան ագտէմ պիր է, վէ ախըրընտան ագտէմ պիր - ՚իլավէսի իլէ օ- լուր :

Պու վէզնին ֆայտէսի՛ էքսէրիյէ լաղըմը միւ- թէա՛տտի գըլմագ իչիւն տիր . կըրօ՛տ մա՛նա- սընա րօիւ իլէ՛ կըրօ՛տ մա՛նասընա իրօիւ, ար- օ՛տ էրօ՛տ, բե՛ն էրօ՛տ կիպի :

Էյէր մատտէի ապիյէնին էվվէլի շ եախօտ է օլուրսա՛ն էյէ թէպտիլ օլունուր, շահապտան՛ էհապ, էհընէնտէն՛ էհապ կիպի : վէ էյէր իքինճի հարֆը շ եախօտ , օլուրսա՛ ճնլար գաթ՛ օլունա- լագ՛ ախըրը քէլիմէյէ էտաթը թէէննիս է, եա- խօտ էն կէթիրիլիր , -՛ շահէնտէն՛ էհապ, ճըլտէն՛ է- ճըլէ կիպի :

430 Պունուն իամի ֆա՛իլի՛ն ֆեֆէ՛ն կէլիր , ֆահէլ, ֆահէն, ֆահէն կիպի . վէ իամի մէֆո՛ւլու՛ն ֆեֆէ՛ն կէլիր , ֆահէլ, ֆահէմ, ֆահէն կիպի :

431 Իսիշէնէ՛ն էֆէֆէ՛ն վէզնի տիր քի մատտէի ապ- իյէնին էվվէլինէն էն, եախօտ էն , վէ իքինճի

հարֆընտան սօնկրա է 'իլավէսի իլէ օլուպ' Բաֆ-
-ի, Բեպոէլ, Բահին, Բաբոն, Բեֆնիս կիպի :

Պու տախի է, քսէրիյէ լազըմլարը միւթէա'տ-
տի գըլար, ֆեհս էթմէք՝ անկլամֆ, Բեֆնիս էթ-
մէք՝ անկլամֆ կիպի : Պա'ղէն ախըրընա է-
աաթը թէէննիա է եախօտ եւ 'իլավէ օլունուր,
Բե+թէլէ, Բերպէյէ կիպի : Վէ իւչիւնծիւ հարֆը Վ,
եա - , եախօտ - օլան մատտէլէր տայմա պու-
նու կէթիրիպ արայա պիր , տախի վազ՝ օլու-
նուր , սֆլէնտէն՝ Բահիյէ , ըղտան՝ Բերպէյէ , պե-
րտան՝ Բեպոնյէ , իսլէտէն՝ Բիւլէյէ կիպի :

Մատտէի ապիէնին ի.քինծի վէ իւչիւնծիւ
հարֆլարը պիր ճինատէն օլուրսա՝ պու հիյէթտէ
ի.քինծի հարֆըն հարէքէսի պիրինծի հարֆա
վէրիլիպ՝ ի.քինծի վէ իւչիւնծիւ հարֆլար իթ-
թիսալ գըլընըր՝ նիթէքիմ՝ Բահտան Բեթնիս օլուպ՝
է 'իլավէ օլունտուգտա , է՝ Բյա վէրիլիր , վէ
Քւլէր պէրապէր եազըլըր՝ Բեթնիս կիպի :

432 Պու վէզնին իամի ֆա'լիլի՝ Բե-Ֆե''էլ կէլիր ,
(եա'նի ի.քինծի հարֆը թէքըրարլանըր) , Բե-
ֆեաիեր , Բե-թեպոնյէ , Բե-րեթնիկ . վէ մուէննէս Բե-
+եքէ , հաֆաթիս կիպի :

Իամի մէֆուլու՝ Բե-Ֆե''էլ կէլիր , Բե-պեթոնյէ , Բե-
րե+եպ , Բե-րեթնիկ կիպի :

433 Իւլաննիս՝ Բե-Ֆե''ալէ վէզնի տիր քի , մատտէի
ապիլիէնին էվվէլքի հարֆընտան էվվէլ Բե , վէ
սօնկրա - , վէ ախըրընա էտաթը թէէննիա 'իլա-
վէսի իլէ օլուպ՝ +ելա՝ Բե+եպլէսէ , պահս՝ Բեպոնիս ,

ձեռնը՝ Բեճարեւելէ, Ինքնա՛յ՝ Բեճարեւելէ կիպի :

Պուստոնն Փա՛յտէսի՛ միւշարէքէթ մա՛նասընը
իֆատէ էթմէք օլուպ՝ թիւրքճէ լեշէր վէ լաշմօ
վէզնինտէ օլանլար իլէ պիր տիր, Գեւաշմօ մա՛-
նասընա Գեւաշմէլէ կիպի : Եյէր մատտէի ապի-
յէնին ախըրը լ, Եախօտ = օլուրսա՛ միւֆա՛պէ
վէզնինտէ = կէլիր, ճեղատան՝ Բեճարեւել, Եֆատան՝ Բե-
ճարեւել կիպի քի, ապընտան Բեճարեւել տիր . վէ էյէր
իքիննի վէ իւշիւննիւ հարֆլարը պիր ճինս-
տէն օլուրսա՛ իթթիսալ գըլընըրլար, Բեճարեւել
կիպի :

434 Պա՛ղէն Ֆի՛իլի միւշարէքէթ օլարագ
ֆե՛ւլ վէզնի գուլլանըլըր, Գեւաշմէլէ մա՛նասընա
Գեւաշմէլէ Բեճարեւել Եէրինէ ճե՛րալ կիպի :

435 Պու վէզնին իամի Փա՛իլի՛ Բեճարեւել կէլիր,
Բեճարեւել, Բեճարեւել, Բեճարեւել, Գեւաշմէլէ կիպի :

Իամի մէֆո՛ւլու միւսթա՛մէլ տէյիլ տիր :

436 Տե՛րրի՛նն ինֆե՛ւլ վէզնի տիր քի, մատտէի
ապիյէնին էվվէլինէ Ե, վէ իքիննի հարֆըն-
տան սօնկրա = զիյատէսի իլէ օլուպ՝ տայիմա
միւթալա՛աթ, Եախօտ մէճհուլ մա՛նասընա օլա-
րագ՝ գուլլանըլըր, Գեւաշմօ մա՛նասընա Եւր իլէ՛
Գեւաշմօ մա՛նասընա Եւրեւր, վէ ճեղատէն՝ Ենճեղալ,
Գեւաշմօ Ենճեղալ կիպի :

437 Պու վէզնին իամի Փա՛իլի՛ Բեճարեւել կէլիր,
Բեճարեւել, Բեճարեւել, Բեճարեւել կիպի : Իքիննի վէ
իւշիւննիւ հարֆլարը պիր օլուրսա՛ իամի Փա՛իլ-
տա սնլար իթթիսալ գըլընըր, Եւրեւրտան՝ Բեճարեւել

«եար, Բնդեմաման՝ Բնդեմ կիպի :

438 Պեշնեճն՝ Իճնն՝ մ վէզնի տիր քի, մատտէի աս լիյէնին էվվէլինէ և, վէ էվվէլքի հարֆընտան սօնկրա և, վէ իքիննի հարֆընտան սօնկրա = Իլ լավէսի իլէ օլուր, Ե՛օլը՝ Ե՛նեղար, լաղը՝ Ելնեղար, ֆտիր՝ Եճննեար, շարո՝ Ելնեար, հեմմեթն՝ Ելնեմամ, նա շար՝ Ելնեղար, հմեթն՝ Ելնեյամ, Կեմֆն՝ Ելնեֆ կիպի :

Պու տախի էքսէրիյէ միլթավաաթ Եախօտ լաղըմ մա՛նասընա տըր . Եօֆլամմօ մա՛նասընա ճե՛ իլէ՛ Եօֆլամմօ մա՛նասընա Իճննեմ՝ կիպի . սպ՛ զէն սլու մատտէլէրտէ և՝ Կեմէ թէպտիլ օլու նուր, զեֆճ՝ Ելնեֆամ, շարո՝ Ելնեար կիպի : վէ էյէր մատտէի ասլիյէնին էվվէլի Վ՝ Եախօտ = օլուրսա՛ Եօյէ թէպտիլ օլունուր, Վեմտէն՝ Ելնեմամ, Վալտան՝ Ելնեմալ կիպի :

439 Պու վէզնին իամի ֆա՛իլի՛ Բեֆլեմ՝ Ել կէլիր, Բերնեէար, Բեթնեթ՛, Բեւլնեղար, Բեֆնեթիլ, Բեհնեարի, Եօֆլեար, Բեմնեար կիպի :

Իամի մէֆու՛լ՝ Բեֆլեմ՝ Ել կէլիր, Բեւլնեղար, Բեւլնե Եմ, Բեհնեար, Բերնեղա կիպի :

Իքիննի վէ իւչիւննիւ հարֆըլար պիր ճինս աէն օլուրսա՛ ճնլար իթթաալ գըլընըր . մատտէի ասլիյէնին իքիննի հարֆը Վ Եախօտ և օլտուգտա, իամի ֆա՛իլ իլէ իամի մէֆու՛լ սիղալարը պիր տիր, Բեհնեամ, Բեշլեմ, վէ Ելնեարտան՝ Եօֆլար կիպի, քի սլու տախի հէմ իամի ֆա՛իլ վէ հէմտէ իամի մէֆու՛լ օլուր, Ելնեարտան՝ Բեշլեար կիպի :

440 Ալնեճն՝ Եֆն՝ մ վէզնի տիր քի՛ էվվէլինէ

Եւ զիյատէ գըլընարագ, վէ ի.քինճի հարֆը միւ.քէրբէր եազըլըպ՝ - եախօտ է- հարէ.քէսի վէրիէրէ.ք՝ օլուր, Եեհէշիւ-Լ, Եե-ԼԼԵ-Ե, Եե+եդիւ-բ, Եեժե+է-Լ, Եեճեճի-բ, Եեշեժժե-ճ, Եե-ԼԼԼ-բ կիպի :

Պունուն Ֆայ՝տէսի՝ Թէֆի՝Լ վէզնինի միւթա- վա՛ւթ, եախօտ լազըմ գըլմագ տըր, նիթէ.քիմ՝ եօրեմե+ մա՛նասընա Ե-՛ԼԵ՝ իլէ՛ եօրեմե+ մա՛նաս- սընա Եե-՛ԼԼԵ-ճ, ժեգայետէն՝ Եեժեգը կիպի :

441 Պունուն իամի ֆա՛իլի՝ Բ-Եեֆ-՛ԵԼ կէլիւր, Բ-Եե+եդիւ, Բ-Եե-ԼԼԵԵԵ, Բ-Եեհէշիւ, Բ-Եե-ԼԼԵԵԵ, Բ-Եեշե+էր : իամի մէֆու՛լու՝ միւսթա՛մէլ տէյիլ :

442 Եեդիւնէն՝ Եեֆ-՛Լ վէզնի տիր .քի, մատտէի ապիլիէնին էվիլէլքի հարֆընտան էվիլէլ Եե, վէ սօնկրա - զիյատէսի իլէ, - եախօտ է- ի.քինճի հարֆտան սօնկրա կէթէրմէսի իլէ օլուր : Թեճ- Էի-Լ, Ե-՛աշի-ճ, Եեղայի-բ, Ե-՛աժի-ճ, Եեբ-աշի, ԵեԼգի կիպի :

Պունուն Ֆայ՝տէսի՝ Բ-Էրե+էԵ պէյանը օլմագ սըր, շըր-Էմգ մա՛նասընա Եեղըր-ա կիպի, լա- քին պա՛ղէն միւթալա՛ւթ եախօտ լազըմ՝ օ- լուր :

Սխրըրնտա շ եախօտ է օլանկար՝ պիա՛յնիհի Թէֆա՛ուԼ (եա՛նի ալթընճը վէզն) կիպի գուԼ- լանըլըրլար, Եեբ-աշի վէ Եե-ԼԼԵ կիպի : Էյեր ի.քինճի վէ իւշիւնճիւ հարֆլար պիր ճինատէն օլուրսա՛ Թէշտիտ օլունուր, ղըրտան՝ Եեղըր կիպի :

443 Պունուն իամի ֆա՛իլի՝ Բ-Եեֆ-՛ԵԼ կէլիւր, Բ-Եեճեհիւ, Բ-Եե-՛աշի, Բ-Եեղայի, Բ-Եեդիւ, Բ-Եե-

նահի, Բեմելերաշի, Վենելեզարտան՝ Բեմելեզարտ կիպի :
Խամի մէֆու'լու՝ Բեմելեֆա՝լ կէլիբ , Բեմելեմարէ
կիպի :

444 Սեւեղնեհի՝ Էֆե'լու վէզնի տիր քի , Էվվէլինէ
Ք՝ վէ ակարրընա ա , վէ հարֆը ակարր ճինսինատէն
տիկէր հարֆ 'իլավէսի իլէ օլուր , «եզր՝ Էվէրաար ,
«նեթր՝ Էնեթրար , Էֆեր՝ Էֆերար կիպի :

Պունլար տայմա լազըմ օլարագ դուլլանըլքը .
Էյբելէր մա՛նասընա Էվնատան օլան Էվնան կիպի :

445 Պունուն խամի մէֆու'լու՝ Բեմե'լու կէլիբ ,
Տոզուերը , Բեմալէրար , Բեմեթերը կիպի :

446 Տօթոզլաննանսսսս՝ Էմելեֆա՝լ վէզնի տիր քի , Էվ
վէլինէ Էմել , վէ Իքինճի հարֆընտան սօնկրա ա
'իլավէսի իլէ օլուր , Էմելեֆալ , Էմելնեմաթ , Էմելեհեմաթ ,
Էմելհասն , Էմելեթար , Էմել'մալ , Էմելեմարէ , Էմել'արա , Էմ
լեհնա կիպի :

Պունուն Փայտէսի՝ Էքսէրիլէ սուալ վէ Թա
լապ մա՛նասընը Իֆատէ Էթմէք իլիւն տիւր ,
Էրար Էմելեհէր մա՛նասընա՝ Էմելեթար կիպի : Պա՛ղէն
սուալ Եախօտ Թալապ մա՛նասը օլմայըպ՝ պիլ
իլ Եախօտ հալ ու քէյֆիլիլէթ միլթալլաթ մա՛ն
նասը իլէ Իֆատէ Էտէր , Էմել'մալ , Էմելեթլալ , Էմելե
մարէ կիպի :

Էյէր մատտէի ասլիլէնին Էվվէլի Վ օլուրսա՝
Էյէ Թէպտիլ օլունուրլար : Վնանսսսսսս՝ Էմելեմալ
կիպի . վէ Իքինճի հարֆը Վ Եախօտ Է օլուրսա՝
Իֆա՛լ վէզնի կիպի պունտա տախի Վ , Եա Է
Գա՛թ օլունուպ՝ ակարրի քէլիմէյէ Էտաթըլ

Թէէննիս կէթիրիլի՛ր՝ Եւնիֆաթ կիպի :

447 Պունուն իամի ֆա'իլի՛ր՝ Բիւնիֆի՛լ կէլիլի՛ր ,
 Բիւնիֆաթիլ , Բիւնիֆաթիլն , Բիւնիֆաթիլն , Բիւնիֆաթի՛ր կիպի :

Իամի մէֆու՛լու՝ Բիւնիֆի՛լ կէլիլի՛ր , Բիւնիֆաթի՛ն ,
 Բիւնիֆաթի՛ն , Բիւնիֆաթի՛ն , Բիւնիֆաթի՛ն կիպի :

Շերհ : Իֆ-՛լ , Իֆ-՛մ-լ , Իֆի՛ն-՛լ , վէ Եւնիֆ-՛լ վէզնիլերինտէ
 Նարֆը արբըր -- , Է , Եախտ է օլունդտա , գա'իտէի ա'րապիլե
 Իւզրէ այա Թէպտիլ օլունուր , Իֆ-՛լ , Իֆի՛ն-՛լ , Եւնիֆ-՛ն , վէ
 Գեր-տան՛ Եւն- կիպի :

448 Ձիբըր օլունան սլու տօգուղ վէզնի միւշ-
 Թաղղ սլուլունուր իսէ տէ՛ հէր մատտէ իսթէ-
 նիլէն վէզն իւզրէ գուլլանըլմաղ , մէսէլա , ա՛լ-
 Բիւնիֆաթի՛ն Եւնիֆաթի՛ն միւշթաղղ օլունալ՝ Եւնիֆ-՛ն գուլլանըլ-
 մաղ , վէ ըէլ-՛նտան Եւնիֆի՛ն կէլիլի՛ր՝ Եւնիֆ-՛ն կէլմէղ :

449 Իշպու վէզնիլեր սուհուլէթ իլէ դապթ օլուն-
 սուն տէյիլ՝ զիրտէքի ճէտվէլտէ պէյան օլուն-
 մուշ տուր :

	Տարտար	Եւնիֆ-՛լ	Եւնիֆ-՛ն
ասլի	զապթ	զապիթ	մաղպուլթ
1) Իֆա՛լ	Իրալ	միւրսիլ	միւրսէլ
2) Թէֆի՛լ	Թաղտիլ	մուգատտիլ	մուգատտէր
3) միւֆա՛ալէ	միւճատէլէ	միւճատիլ	
4) Ինֆի՛ալ	Ինքիսար	միւնքէսիլ	
5) Իֆթի՛ալ	Իզթիլապ	միւզլթարիպ	միւզլթարեղ
6) Թէֆա՛ուլ	Թէսալվուր	միւթէսալվիլ	
7) Թէֆա՛ուլ	Թա՛աղիմ	միւթա՛աղիմ	միւթա՛աղամ
8) Իֆիլալ	Իսվիտատ		միւսվէտտ
9) Իսթիֆա՛լ	Իսթիմալ	միւսթա՛միլ	միւսթա՛մէլ

450 Լիսանը օ՛մանիտէ՛ կէրէք մաստարը ասլի՛
 կէրէք պու վէզնիլերին ճիւմլէսի՛ թիւրքի Եւնիֆ-՛ն ,

էյլեօեւ, Բըլժաֆ, պոյոյոսբժաֆ, վէ օլժաֆ ֆի'իլլէրի իլէ
միւրէ.ք.քէսլ օլուսլ՝ սայր ֆի'իլլէրին սուրէթ վէ
ղէմանլարը իլէ թասրիֆ օլունասլիլիլըլէր, շահաւ
եթեօեւ, իրիաւ եթեօեւ, լեպարիլ Բըլժաֆ, լահանի պոյոյոսբժաֆ,
ֆիճասթեւէ էյլեօեւ, իֆլիեիար եթեօեւ, ինլիեղար եթեօեւ, լեֆֆաւ
իեւր էյլեօեւ, լեճահեւիլ եթեօեւ, իսվիթասթ եթեօեւ, իսլիթասթ
էյլեօեւ կիսլի :

431 Պու սօգուղ վէղնին պա'ղըրարընտա Վ իլէ
ի, վէ եսլսօտ = պուլունմագ հասէսլի իլէ, թէսլ
սիլ օլունասուղլարընտա, իսմի ֆա'իլ իլէ իսմի
մէֆո'լլարընըն տախի հլյէթլէրի թէղսայուր օ
լունմագըլա, ծնլար իչիւն իչպու ճէսլլէլ վա'ղ
օլունմուշ տուր :

ճասթար	իսթ ֆա'իլ	իսթ մէֆո'լ
իճասլ	մուճիսլ	մուճէսլ
իֆաստէ	միւֆիտ	միւֆատ
իֆթա	միւֆթի	միւֆթէ
իման	միւմին	միւմէն
ինչա	միւնչի	միւնչա
թէանիլէ	միւսէննի	միւսէննա
միւ.քեաֆաթ	միւ.քեաֆի	միւ.քեաֆէ
իղթիլա	միւղթագի	միւղթագէ
թէմէննա	միւթէմէննի	միւթէմէննա
թէմատի	միւթէմատի	միւթէմատէ
իսթիֆատէ	միւսթէֆիտ	միւսթէֆատ
իսթիսնա	միւսթէսնի	միւսթէսնա

432 իչպու իսմի ֆա'իլ իլէ իսմի մէֆու'լլարըն
տախըրլարընա էտաթըր թէէննիս իլավէսի իլէ մու

էննէս օլուրլար , շ'երէ , յի-Ֆիդի , յի-Միսիւն
կիպի :

453 Պուսնլար տախի՝ ճէմի՝ միւզէ.բ.բէր սալիմ՝
վէ ճէմի՝ մուէննէսի սալիմ սըղասը իլէ ճէմիլէ-
նիրլէր . վէ Ֆ'ալէ վէզնինատ օլան իամի ֆա'իլ-
լէր՝ ֆո-՝ալ , ֆո-՝ալ , վէ ֆո-՝ալէ վէզնլէրի իւզրէ
տախի ճէմ՝լէնիրլէր , +ե-՝ալ իլէ +ե-՝ալ , վէ հո-՝ալ
իլէ հի-՝ալ , վէ Մալէալ իլէ Մալալա կիպի . վէ է.բ-
սէրիլէ մուէննէսի ֆէլ-՝ալ իւզրէ ճէմ՝լէնիր , հո-
ալէ՝ հալալալ , կիպի :

454 իամի ֆա'իլլէր վէ իամի մէֆու՝լլար տախի՝
սայըր սըֆաթլար կիպի , ելի-՝ալ , էլի-՝ալ , ֆլլալ ,
պո-՝ալ վէ օլմալ ֆի'իլլէրի իլէ միւրէ.բ.բէսլ օ-
լապիլիլլէր , նոյնէլ ելի-՝ալ , յի-՝ալ էլի-՝ալ , յի-՝ալ
ֆի'ն ֆլլալ , յի-՝ալ պո-՝ալ , յի-՝ալ ֆի'ն օլմալ ,
կիպի :

ՊԱՊԸ ԽՍՄԻՍ

ԷՏԵՎԱԹ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

455 Էտէվաթ (Բասնիկ) , քէլիմէլէրի՝ վէ եախսոս
ճիւմիլէլէրի՝ պիրի պիրիննէ բապլթ էտէն , վէ եա-
խսոս մա'նալարընա մախսուսիլէթ վէրէն լաֆը-
լար սըր :

Պուսնլար տէօրլթ դըսմա թաղսիմ օլուսուսլ
ՉԱՐՅ (Բալիս) , ՀԱՐՅԸ ՃԷՐՐ (Նախադրո-՝ալ) ,

ՀԱՐՅԸ Ա՛ԹՅ (շաշիւո), վէ ՀԱՐՅԸ ՆԻՏԱ (յոյնար-
իւրիւն) թէսմիյէ օլունուր :

ՅԱՍԸ ԷՎՎԷԼ

ՋԱՐՅ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

456 Ձարճ՝ Փի՛իլ, սըփաթ, սայըր զարփըն վադթ,
մէքեան, վէ սայր խուսուսաթը պէյան էտէն
քէլիմէ տիր, էիւէ կիթտի, հիււո-ը կէլտի, էվէւ
կէլտի, կիպի :

ԼԻՍԱՆԸ ԹԻԻՐՔԻՏԷՆ ՕԼԱՆԼԱՐ

457 Պունլարըն պիր թագըմը գըյասի օլարագ՝
եհոյ՛ն օլանլարըն էքսէրիտի զիրտէ պէյան օլու-
նուր :

- շիմփի զէմանը հալ պէյանը,
- պիւն կէչմիշ կիւն,
- էարըն կէլէճէք կիւն,
- պիմիւն պու կէչմիշ ան,
- ուսըն կէչէն սէնէ,
- կիւնպիւն-ը կիւն օլտուղու վադթա, վէ
- էրէն կիւնիւն իլք սասաթլարընա տէլպէթ
էտիպ,
- էարն զէմանը սուալ իչիւն գուլլանըլըր :

Եննե՛ ետխօտ Կննե՛ իշխն միւքերրէր օլունտու
զունու իֆատէ էտիպ՝

Բանտե
Բանի, Կանի } մահալը սուալ իշխն՝

Եօլե
Դեօլե } [Թարղ պէյանը իշխն գուլլանըլըր :

Ղեօլե
Ժե+ վէ } միգտար քէսրէթինի պէյան ,

Ջե
Բու } միգտարը սուալ էթմէք իշխն ,
Դերուդե } միւշարէքէթ պէյանը իշխն գուլլա-
նըլըր , վէ

Զուլ
Նիօե } [Թարղը սուալ էտէր :

Էլլէն՝ էտաթը [Թասարգ , նիթէքիմ՝ պարսպ-
Կննե՛ն զ սուալըն ճէվապընտա , էլլէն տէնիլտիք-
տէ , կիթաիմ տէմէք օլուր :

Եօն՝ էտաթը նէֆի օլարագ՝ նէֆի վէ բէտտ է-
տէր :

Նն՝ էտաթը նէֆի օլուպ՝ միւքերրէր օլա-
րագ՝ իքի քէյֆիյէթլէրին հէր պիլիսինի նէֆի
էտէր , նէ Կեւի , նէ Կննե՛ կիպի :

Հնն՝ նէֆիլէրի [Թէէքիտ իշխն գուլլանըլըր :
Տէնէլ՝ էտաթը նէֆի տիր :

Իշնե՛ էտաթը [Թէնալին տիր քի , միւթէքէլի-
մին իֆատէ էտէճէյի շէյէ միւլսաթիպին տիգ-
գաթ էյլէմէսի իշխն՝ [Թէնալին վէ իսթար էտէր ,
Էշնե՛ պագ , Էշնե՛ դեօլե տիր կիպի :

Մէ լաֆղը՝ Երուլ Էննե՛ն տըր քի սիւալ մա-
գամընտա գուլլանըլըր , շ- Կեօրե՛նն Բու ճե պը

կիպի . Ֆի'իլլէրէ 'իլամէ օլունսուգտա , էկէր
Ֆի'իլի ի'անէ իլէ թէր.քիպ օլան զէման օլուրսա'
պու Ֆ' Ֆի'իլի ի'անէյէ թէգատտիւմ էտէր , եօղ
իսէ Ֆի'իլին ա'գապընա կէլիւր , եւաւր'ընն վէ եւաւ
րըն ճը կիպի :

Եւ լաֆղը՝ էտաթը թէէ.քիտ աիր .քի, ճիւմլէ
լէրին ախըրընա կէլիպ մազմունլարընը թէէ.քիտ
էտէր , կէլէճէե+ին եւ կիպի , քի մուհազգազ կէ
լէճէ.քսին տէմէ.ք օլուր :

Իսթի'ճալ մազամընստա պա'զէն էմրի հազըր
լարըն ախըրընա Բարի 'իլամէ օլունուր , կէլնի
կիպի .քի , շիմոի կէլ տէմէ.ք աիր :

438 Սըֆ-Եւրըն ե+ուրե+ի՝ պիր թէպտիլլաթ օլմա
յարազ՝ զարֆ մազամընստա իսթի'մալ օլունուր ,
էյէ կէլի+ , կէ-ըէլ օլուր կիպի : Նիթէ.քիմ՝

ի-սի -լի ե-վ-ը Բե-ը -րիւր կէճ
պէօյլէ գուլլանըլըր :

439 Պա'ղը իամլէր տախի պու մազուլէ իսթի'
մալ օլունուր , -իւր կէլաի՝ կիպի : Նիթէ.քիմ՝

պ-ս	կէ-ն	պ-ր	(.քի պու արա)
եվվեւէ	կէ-ն	շ-ր	(.քի շու արա)
օլ	պիւր կէ-ն	օր	(.քի օ արա տէմէ.ք աիր.)
երնէ		եօլէ	
ապու		արի	
աիւր		էլերի	
կէճէ		աիւր-ն	
եօթարը		աիւրը	
աւաղը	հախստ	աիւր	
ներէ	(.քի նէ եէր)	կէրի պէօյլէ գուլլանըլըր :	

Եւերհ : Իշպու իսմէրին էքսէրիսի տախի՝ մէֆուլուն իլէյճ ,
եախօտ մէֆուլուն միճ հաղնա վա՛ղ օլունուպ՝ զարֆ մագամընտա
գուլանըլըր , եօգրըլա Կէ՛ն , աւըրա՛ն Կէլտէ կիպի :

460 Զարֆըր մէքեան մագամընտա պիր իսմիլէ
հարֆըր ճէրըր օլան րէ վէ րէն լաֆղլարընտան՝ պիր
թէր.քիպ եափըլըր , եերրէ , մեթիւպրէ , գօնագրա ,
եվրէն կիպի :

Հաքէզա , զարֆըր ղէման պու մինվալ իւզրէ
եափըլըր , Կէնրէ , այրա , ելըրա . վէ պու հարֆըր
ճէրըր պրագըլարագ տախի՝ տէնիլտիյի կիպի ,
իսմ եալընըղ գուլանըլըր , աիւսմ Կէլ , պրա Կէն
Կէրրէ կիպի :

461 Գըլապը օլանւր իւչ տիւր :

Էվլէլէտի՛ն իսմէրէ ճէ ՚իլավէսի իլէ օլուր .քի ,
ճիհէթ պէյան էտէր , նիթէ.քիմ՝ պու՝ մալե-մալե՛ն
Է-սիլե-ն րէ-ր , եա՛նի մալիւմաթ ճիհէթի իլէ տէ-
մէ.ք տիր :

Ի.քի իսմ պիրի պիրինէ իղաֆէթ էթտի.քտէ ,
իշպու ճէ էտաթըր սօնկրա.քինէ իթթիսալ գըլըն-
տըղտա , (պիր տէն արայա վա՛ղ օլունարագ՝)
զարֆ մագամընտա իսթի՛մալ օլունան պիր
թէր.քիպ թէչ.քիլ օլունուր՝ աւըֆ գաեթե-սինճէ , Մարի-
աւա լա-հիլի Կի-ճէպի-ճէ , Ֆի՛նէն ա՛գալի-ճէ կիպի :

Պու ճէ էտաթըր տախի՝ պա՛ղէն միւզարի սը-
ֆաթըր ֆի՛րիլիյէնին ախըրընա ՚իլավէ օլունուպ՝
անտէն սօնկրա պիր տէն Կէն լաֆղըր կէթիլիլ-
տի.քտէ , թէչպիհ մա՛նասընը իֆատէ էտէն զարֆ
եափըլըր , նիթէ.քիմ՝ էրերճէ-նէն տէնիլիլր .քի , է-
տէր կիպի տէմէ.ք օլուր :

462 Ճեւեյն լափզը՝ իամէրէ վէ քինայէթլէրէ
'իլավէ օլունտուգտա, թէշպիհ վէ նիսպէթ մա՝
նասընը իֆատէ էտէն զարֆ եափըլըր, շէնճեւեյն,
տաճեւեյն, «ըրըճըլաըն» կիպի:

463 Իտեճեյն իամի զէմանէ էն, էն եա լեյն, լաին
'իլավէսի իլէ օլուր, կէնտէնէն, էշլեյն, «տաճըլ
աըն», կէճեւեյն կիպի:

464 Իշէնճեյն իամի մաստարըն ախըրընա տախի
տէն, «ըրըն» 'իլավէսի իլէ օլան թէրքիպ՝ զարֆ
մագամընտա դուլլանըլըր, էթեփտէն, էփտափաըլըն
կիպի:

ԼԻՍԱՆԸ ՖԱՐՍԻՏԷՆ ՕԼԱՆԼԱՐ

- 465 Պեւէ՛ իմքեան եախօտ իհթիմալ պէյանը
 բե+ եալընըզ
 հեման եալընըզ, պէօյլէ, տախմա մա՝նասընա
 հեման Ֆի'իլի միսպիթ իլէ եազըն վագթտա
 վուգու՝ունա տէլալէթ էտիպ տայմա
 մա՝նասընա. ֆի'իլի մէնֆի իլէ օլ վագ
 թա տէք վուգու՝ունուն զայրիսինի
 պէյան էտէր:
- հեփշէ տա՛խմա
 կէն պա՛ղէն
 զարէ պիր տէֆա, վէ
 հեքտէն Ֆի'իլի մէնֆի իլէ աօլա մա՝նասընա տըր:

ԼԻՍԱՆԸ Ա՛ՐԱՊԻՏԷՆ ՕԼԱՆԼԱՐ

466 Պէւէ՛ էվիվէթ մա՛նասընա գուլլանըլըպ՛
 Իսյը եօգ եէրինէ սուալըն նէֆի վէ բէտա
 էթմէսի իչիւն ,
 ասլը հիչ եէրինէ էտաթը թէէքիտ ,
 հուլա , էլան շիմտի մա՛նասընա ,
 էլ եօմ պու կիւն մա՛նասընա օլուպ՛
 էլպէն , էլպէնֆօե էտաթը թաստըգ տըր :

467 Գըյասի օլարագ՛ պիր չօգ ա՛րասլի զարֆ-
 լար վար քի , ախըրը քէլիմէյէ , եախօտ ան ՚ի-
 լավէսի իլէ օլուր , հագֆան , լահգիգան , էվէլէլ ,
 էվէլէլան , սանխա , հուէլա , ֆարաղա , սանխան ,
 ֆիլլէնան , ֆուլֆան , օրչանէնան , օրա՛խմա ,
 մաֆաօրօրէմա , մասախիլըն կիպի :

ՅԱՍԼԸ ՍՍՆԻ

ՀԱՐՅԸ ՃԻՐՐ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

468 ՀԱՐՅԸ ՃԻՐՐ՝ ֆի՛լին վուգու՛ու հալ , մէ-
 քեան , վադըթ , սէպէպ վէ սայը քէյֆիլէթ-
 լէրինի պէյան էտէն քէլիմէ տիր :

ԼԻՍԱՆԸ ԹԻՒՐՔԻՏԷՆ ՕԼԱՆԼԱՐ

469 Իւղբէ, Եւղբէնէ, Էտաթը խաթի'լա տըր
քի, պիր շէյին իւսթիւ տէմէք մա'նասընը իշա'ր
էտէրլէր :

Իւլն՝ Էտա'թը թա'լիլ տիր քի, պիր հէօք
միւն 'իլլէթի (եա'նի սէպէպի) օլան շէյին ա
խըրընա 'իլալէ օլունուր, նիթէքիմ՝ Ֆէլան մասլ
հալը բեճա Եւլն կէլաթ տէնիլտիքտէ, միւթէքէլ
լիմին կէլմէսինին սէպէպի՝ բիճա օլաուղունու
իֆատէ էտէր :

Իւլն՝ միւսահէպէթ վէ խաթի'անէ Էտաթը
տըր քի, 'իլալէ օլունտուղու խամ իլէ պիր շէյին
պէրապէր օլաուղունու իֆատէ էթտիքտէ, միւ
սահէպէթ մա'նասընա օլուր, Խօճա Եւլ շէլաթ
կիպի՝ քի խօճա իլէ պէրապէր օլաուղունու
իֆատէ էտէր :

Պու սուրէթտէ, պա'ղէն թէէքիտ իշիւն՝ Պէլէ
լաֆղը կէթիրիլիր, Խօճա Եւլ Պէլէ կիպի քի, խօճա
իլէ պէրապէր տէմէք օլուր :

Վասիթա վէ ալէթ մա'նասընը իֆատէ էթ
տիքտէ, խաթի'անէ մա'նասընա օլուպ՝ մէսէլա,
Պալաթ Եւլ Կաթիճ տէնիլտիքտէ, պրչադ վասիթասը
իլէ քէստիմ տէմէք օլուպ՝ խաթի'անէ իշիւն օլ
մուշ օլուր . վէ պա'ղէն իպթիտասընտա օլան Է
գաթ՝ օլունուր, նիթէքիմ՝ Գալէճ Եւլ Եէրինտէ՝
Գալէճ տէնիլիր :

Լիսանը օ՛սմանիտէ դուլլանըլանն ա՛րապի հարֆը ա՛թֆի զէ եհերինէ՝ Լիսանը թիւրքի եւէ լաֆղընը իսթի՛մալ էտէր, ալ եւէ գուլար պէ՛նն թէ կիպի :

Մաստարլարա ՚իլապէ օլունտուգտա , պա՛ղէն + վէ գ՛ , յէ վէ ղ ա թէպտիլ օլունուր , «ե՛վէյեւէ , ետղուղլա կիպի :

Պա՛ղէն պու եւէ լաֆղը՝ իամէ իթթի՛սալ էթտիքտէ , մագըպլը սագիլ օլտուղու հալտէ , դա՛խտէի մա՛լիւմէ իւզրէ սագիլէ թէպտիլ օլունուր , պալաթլա կիպի . վէ էյեր թէգատտիւմ էտէն լաֆղընն ախըրը հարէքէ օլուրսա՛ պիր տէ , ՚իլապէ օլունուր , «ե՛վէյեւէ , պալաթլա կիպի :

Պերէ՛ պու տախի էտաթը միւսահիպէթ տիր = Ամմա էքսերիյէ սէպէպիյէթ մա՛նասընա գուլլանըլըր , եթե + պերէ , ետթեթ պերէ կիպի :

Չո՛ք էտաթը զայէթ տիր քի , պիր հէօքմիւն նիհայէթ պուլտուղու շէյին էվիլէլինէ կէթիրիլիր , վէ օլ հալտէ ախըրընա է եախօտ - ՚իլապէ օլունտուգտանն սօնկրա , (թե+) վէ եախօտ (թեկն) լաֆղլարը կէլիր , շո՛ պաղրաթթեթ , եախօտ պաղրաթթ թեկն տէնիլտիյի կիպի . վէ էքսերիյէ շո՛ք լաֆղը կէթիրիլմէյերէք՝ պունլար իլէ իթթիֆա օլունուպ , մէսէլա պաղրաթթեթ , վէ պաղրաթթ թեկն տէնիլիր . պա՛ղէն տախի պունլարընն եհերինէ՛ գուլար լաֆղը կէթիրիլիր , Պաղրաթթ թաթար կիպի :

Տէն՝ էտաթը պէյանն օլուպ՝ ախըր քէլիլ

մէյէ 'իլավէ օլունուր . Պրոսպան կէտի :

Տէ՛ էտաթը զարֆ օլուպ , պու տախի քէ-
լիմէնին ախըրընա կէլիր , Պրոսպան էյէնրի
կիպի :

Սի՛ն էտաթը նէֆի օլուպ՝ անճագ իամէր վէ
մաստարլարա 'իլավէ օլունուր , վէ մաստարլարա
'իլավէ օլունտուգտա , ախըրընա է՛ կէլիր , է՛-
ճէնրի , է՛մէնրի կիպի :

Կէտէ՛ էտաթը թէշպիհ օլարագ՝ պիր շէյին
քէնտինին 'իլավէ օլունտուղու շէյէ պէնդէր օլ-
տուղունու իֆատէ էտէր , նիթէքիմ՝ րէշէրի էնճո-
կէտէ րէնիլրի , ինճույա պէնդէր տէմէք տիր .
վէ պա՛ղէն վագըթ մա՛նասընա օլուպ՝ իամի
ֆի'իլիյէ ի'լավէ օլունուր . նիթէքիմ՝ օ՛ կէտէն
կէտէ պէն կէնրի տէնիլիր . քի օնուն կէրոյի վա-
գըթտա տէր հալ պէն կիթաիմ տէմէք օ-
լուր :

Էօնի-րի- վէ կէօրէ՛ միւնասիպէթ պէյանը տըր :

Լէյն , լայն՝ միւթթասըլ եազըլըպ՝ գէման
եախօտ թարղ պէյան էտէր , է՛տըլէլայն (եազ-
տըղը վագթ) կիպի :

Պաշէ՛ լաֆղը՝ պա՛ղէն իսթիսնա մագամընտա
կէլէրէք , պիր հէօքիւմտէն միւսթէսնա օլան
շէյէ 'իլավէ օլունուր , ճէնրի պէն պաշէ պէր
կիթմէ կիպի . քի հիշ պիր եէրէ կիթմէ , իլլա
մէքթէպէ կիթ տէմէք օլուր . վէ պա՛ղէն պաշ-
գա եէրինտէ , լայն վէ եախօտ օ՛րա վէ ասըլ
թիւրքիտէն օլան էօնի տախի գուլլանըլըր .

դէնդէն զայրի, սէնդէն ճա'րս կիպի :

ՏՕՂԲՈՒ

ԳՐԵԸ

ԵՕՔԵ

ԴԵՐԻ

ԷՆՆՈՒ

ԴԻՆԲԸ

ԻՆԵՐԻ

ԻԼԵՐԻ

ԿԵՐԻ

ԵՄԳԸՆ

ՈՒՂԸԳ

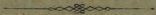
ԻՐՄԳ

ԻՄՔԵ

ՈՒՂԸ ԵՄԳՐՈՒ ՈՒՂԸՆ՝ մահալիյէթ պէյանը Ի-
չիւն օլուր :

ԵՎՉԵԼ, ՊԳՔԵՎ, ՏՈՒՄՊՊԵՎ,

ՍԵՆԿԵ, ՏՈՒՄԻԻԵԵ, ՂԵՄԱՆ ՎԷ մահալիյէթ պէյանը,
ՎԷ ՈՒ, ՂԵՅՊԵՎ, միգտար պէյանը Իչիւն օլուր-
լար : ՊՈՒՆԿԱՐՈՒՄՆ ՊԳՔԵՎ, ՏՈՒՄՊՊԵՎ ՎԷ ՏՈՒՄԻ-
ԻԵՐ լափզլարը՝ լիսանը ա'րապիտէն տիր :

ԼԻՍԱՆԸ ՖԱՐՄԻՏԷՆ ՕԼԱՆԼԱՐ

470 ՊԵՐ՝ ԻՆԵՎ մա'նասընա տըր . դԵՐ ՏՈՒՄԻՆԵՂԵՅԻ
ՏՈՒ կիպի . թի մուգթէզայի հալ իւզըէ տէմէթ
օլուր :

Պերայ՝ իշխան մա'նասընա տըր , դերայի Խմբար
կիպի :

Պա՝ իլէ մա'նասընա տըր , պա՝ Բնէր կիպի :

Պե՝ մէֆո'ւլըն իլէյճ էտաթըր , նիթէ.քիմ՝ պե-
կէն , քի պաղա տէմէ.ք տիր . վէ պա՝ղէն էլէն մա'
նասընա , պէնասի է Խեարա , քի պիսամիլլահ տէմէ.ք
տիր : Պա՝ղէն ըս՝ էտաթըր ինթիհա օլարագ՝ զամմ
օլունուր , ըս պէ սապահ տէնիլիր , քի սապահատէ.ք
տէմէ.ք օլուր :

Էն՝ Բնէ մա'նասընա տըր , էն Բնէ սա՝ ճան կիպի :

Տեր՝ Բնէ մա'նասընա տըր , Բերհալ կիպի :

Ասա՝ վէ Վէն էտաթըր թէշպիհ տիր , Բեշասա ,
վէ ճանվէշ կիպի :

Նեղա՝ մահալիյէթ պէյանը իշխան տիւր :

ԼԻՍԱՆԸ Ա՛ՐԱՊԻՏԷՆ ՕԼԱՆԼԱՐ

471 Ա՛լա (Իւզրէ)՝ ա՛լէլ ա՛ճէլէ (Եա՛նի ա՛լա էլ
ա՛ճէլէ) , վէ լէ էճլ (Իշխան) լէէճլ էլ ճա՝հատէօէ :

Իլա՝ էտաթըր ինթիհա , էլէլա՛ն (Եա՛նի իլա էլան) :

Մի՛ն՝ Բնէ , Բնէ էլ գաթի :

Յի՛ն՝ Բնէ , Ֆիլ Վաթի՛ , Եա՛նի Ֆիլ էլ վագի՛ :

Պե՛ն՝ էլէ մա'նասընա տըր , պէ հաթիլէն կիպի :

Ա՛ն՝ Բնէ , ա՛ն աղայի Բեճլէն :

Պե՛լա՝ աղա մա'նասընա , պե՛լա Խմբարնա :

Մի՛նալի՛ն՝ աղա , Բնալի՛ն Խմբարնա կիպի :

Քե՛ կտաթը թէշպիհ տիր , +եշէհ կիպի .քի ,
կեշէշ կեշէ տէմէ.ք օլուր , վէ ասլը՝ .քէ էլ շէմս
կիպի տիր :

ՅԱՍԼԸ ՍԱԼԻՍ

ՀԱՐՅԸ Ա՛ԹՅ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

472 Հարֆը ա՛թֆ՝ ի.քի .քէլիմէ եախօտ ի.քի
ճիւմէ պիրի պիրինէ բասլթ էտէն լաֆղ տըր :

ԼԻՍԱՆԸ ԹԻԻՐՔԻՏԷՆ ՕԼԱՆԼԱՐ

473 Իհո՛ կտաթը թաֆսիլ տիր .քի , մապա
տընտա.քի ճիւմէնին մագըպլընտա.քի ճիւմէյի
թաֆսիլ էտէճէյինի իֆատէ էտէր :

Քե՛ կտաթը բասլթ տըր .քի , պիր ճիւմէնին
մագմունունու պիր շէյէ բասլթ էտէր , նիթէ.քիս՝
օ +է րեհն կեւիշ էրի կեղէլ արեհ րեշ տէնիլտի.քատէ ,
+է լաֆղը՝ կէլիշ իտի ճիւմէսինի զամիրի զա
յիպէ սըֆաթ օլմագ իւզրէ , բասլթ էտէր : Պա՛
ղէն +է՛ պունուն եէրինէ գուլլանըլըր :

Շեշէ +է՛ պունտան թէր.քիպ օլունուպ՝ պիր
ճիւմէնին ճէզասընա տէլալէթ էտէր . շեշէ +է
դոհ արեի կեւիշ օլրոհ տէնիլտիյի կիպի :

Տոհէ լաֆղը՝ ի.քի շէյի պիր հէօ.քիւմտէ թէշ

ընք էտէր, պէն կէլորի՛, օ րաբի կէլորի կիպի . վէ
էքսէրիյէ թախֆիֆ օլունարագ՝ օ րա կէլորի տէ-
նիլիր :

Ենիէ լաֆզը՝ ճիւմլէյի ճէզայիյէնին էվվէլինէ
էքսէրիյէ ՚իլավէ օլունուր, նիթէքիմ՝ լէ քոսուր
էրաբի իսէ, ենիէ արժընըն իսօր էրերի՛ տէնիլիր :

Պիլէ լաֆզը՝ պա՛ղէն րաբի վէ րէ եէրինէ
կէթիրիլիր, լէ քոսուրոս՝ օլուն պիլէ՛ տիլ արժը
էրերաբիլ կիպի :

Երաբո՛ թէրէտտիւա մէզամընտա գուլլանը-
լըր, եաղըր էրաբո օքոսը կիպի . վէ պա՛ղէն միւ-
խաֆֆիֆ օլարագ՝ եաղըր էր օքոսը տէնիլիր . վէ
պա՛ղէն պէօլէ մուխաֆֆիֆ օլտուղու հալտէ,
միւքէրրէր օլարագ գուլլանըլըր, էր շէօլէ էր
պէօլէ կիպի . անճագ պու սուրէթտէ էքսէրիյէ
էվվէլքիսի միւխաֆֆիֆ, իքինճիսի հալի իւզըրէ
գուլլանըլըր, էր արժընըն իսօլէ՛ էյլէ, էրաբո ար-
շէնիլէ վէր կիպի :

Անճագ լաֆզը՝ էտաթը հասր տըր քի, պիր
հէօքմիւն պիր շէյէ մահսուր օլտուղունու ի-
ֆատէ էտէր, նիթէքիմ՝ անճագ պէն կէլորի՛ տէնիլ-
տիքտէ, ֆիլան կէլմէտի՛ անճագ պէն մա՛նա-
սընա օլուպ՝ ՚իպարէի պէն լաֆզընա ինհիսար
էտէր . վէ անճագ Սիսայօլա կիլորի՛ տէնիլտիքտէ,
սայր եէրէ կիթմէտիք, անճագ Սթամպօլա կիթ-
տիք մա՛նասընտա օլուպ՝ Սթամպօլ լաֆզընա
միւնհասըր տըր . վէ լէ պէօլէրի, անճագ պիր շէյ անիլ-
լընարէ տէնիլտիքտէ՛ չօգ շէյ անկլաշըլմալըր րար՝

անճագ պիր շէյ անկկաշըլմատը տէմէք օլուպ՝
ունճագ լաֆղընտան պիր շէյին անկկաշըլմատը
գընա միւնհատըր օլուր :

Եօիւն՝ Եօի Եսէ տէն մուխաֆֆիֆ պիր լաֆղ
օլուպ՝ մագըլլընըն մասպատընտան միւսթէսնա
օլտուղունու իշա՛ր էտէր, նիթէքիմ՝ պու սէօղիւ՝
«Էն դէյէնօյօրսուն Եօիսս սոյրէ Նահին էտէր, տէնի-
լիր քի, պու սէօղիւ հէր քէս թահսին էտէր,
իլլա սէն պէյէնմէյօրսուն տէմէք օլուր : Պա՛-
զէն իսթիտրաք մագամընտա կէլիր, լաքին ան-
ճագ լաֆղընըն ա՛քսինէ օլարագ՝ պունուն
մասպատը օնուն մագըլլը վէ օնուն մասպատը
պունուն մագըլլը հէօքմիւնտէ օլուր, նիթէ-
քիմ՝ «Էն Էվլէլճէ Կէլտին Եօիսս պէն սան կիտէճէք
իտիմ, տէնիլիպ՝ Եա՛նի սէն կէլմէյէ իտին պէն
սանա կիտէճէք իտիմ՝ տէմէք օլարագ՝ պէն սան
կիտէճէք իտիմ, անճագ սէն էվվէլճէ կէլտին
մա՛նասընա օլուր . վէ պա՛ղէն իսթիֆհամ մա-
գամընտա Էախօտ մա՛նասընա կէլիր, Կէլտի ֆ
Եօիսս Կէլէօրտի ֆ կիպի :

Նէնէտէ՛ լաֆղը տախի՝ թէշպին վէ թէմսիլ
էտաթը տրր . անճագ ճիւմէլէրին էվվէլինէ
տախիլ օլուր :

Սան՛ի լաֆղը տախի՝ պէօյլէ էտաթը թէշպին՝
օլարագ կէլիր :

Կերէ՛ էտաթը թէֆրիդ օլարագ՝ էքսէրիյէ
միւքէրրէր գուլլանըլըր . Կերէ՛ պէն Կերէ՛ «Էն կիպի :
Իլէ լաֆղը հէր նէ գատար հարֆը ճէրր սա-

յըլըր իսէ տէ՝ ասըլ լիսանը թիւրքիտէ ա՛րա-
 պիտէն ալընան ՛է եէրինի թու՛թուպ՝ մա՛նասը
 պու հալտա ՛է լաֆզընըն մա՛նասընտան պիր
 վէճհ իլէ ֆարգըլը տէյիլ տիր, նիթէքիմ՝ պէյա-
 իւէ սէյա, ֆեթերի՛ս իւէ ի՛ի գորընդու՛մ ՛է սֆի զարե՛ս
 կէտիւէր կիպի :

ԼԻՍԱՆԸ ՖԱՐՍԻՏԷՆ ՕԼԱՆԼԱՐ

474 վէ եախօտ ՛է՝ էտաթը ա՛թֆ օլարագ՝
 ճիւմէլէրի վէ քէլիմէլէրի պէնտ էտիպ՝ թիւրքի
 ֆարսի եախօտ ա՛րապի քէլիմէլէրի ըապթ է-
 տէր, նիթէքիմ՝ +եալըր ՛է գուլէ՛, +եալըր ՛է- գու-
 ՛լէ, իսանէ ՛է կի-լան, իսանէ ՛է- կի-լան, որու ՛է
 ֆէրու, որու ՛է- ֆէրու տէնիլիր :

Ո- էտաթը ա՛թֆ՝ անճագ ֆարսի վէ ա՛րապի
 քէլիմէլէր մապէյնինտէ գուլլանըլըպ՝ պիրի պի-
 ըինէ միւշապիհ, եախօտ պիր սընըֆտան օլան-
 լարը ըապթ էտէր, իսանէ -- կի-լան, պայ -- կեդ, -
 ւ-թի -- ինայիւ, -րշ -- ֆերշ, ֆեհ՝ -- իորտ կիպի :

Մեկեր՝ էտաթը իսթիսնա օլարագ՝ գուլլա-
 նըլըր :

Կեյա լաֆզը սանքի մա՛նասընտա իսթի՛մալ
 օլու՛նուր :

Էկեր լաֆզը՝ հարֆը շարթ օլարագ գուլլանը-
 լըպ՝ ճիւմէլի շարթիյէլէրին իւզէրինէ վաղ՝
 տախիլ օլու՛նուր, էկեր Պրոսայէ կեդեր իւէն, շէֆ-

պաշտօնը կրպի . Փաղաթ պիր ճիւմլէնին ա՛տմի վուգո՛ւու տէրքեար օլտուղու հալտա , պիր տէ շէ ՚իլավէ օլունուպ էկերը տէնիլիր , էկերը Պրո- սայա կէնիտի տէ , շէֆա պրոլտար կրպի . վէ սլա՛ղէն պունուն եէրինէ հէր շէ Գորո լաֆղը գուլլա- նըլըր :

կերը տախի պու գապիլտէն տիր :

Մեդարտի օլմայա քի մա՛նասընտա օլուպ՝ պիր խաֆի վէ իճթինապ պէյանը իչիւն գուլլանըլըր , Գորոտի Գեֆեհի օլտար կրպի :

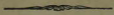
Թոտի՝ էտաթը ինթիհա տըր :

Փե՛ն իմտի մա՛նասընա տըր :

Հե՛՛՛՛ պու տախի իքի շէյի պիր հէօքիւմտէ թէշըրիգ էտէր , անճադ միւքէրէր օլունարադ գուլլանըլըր , հե՛՛՛՛ Եղարը հե՛՛՛՛ օգորոտ կրպի . վէ սլա՛ղէն իքինճիտինին ախըրընա րէ կէթիրիլիր , հե՛՛՛՛ Եղարը հե՛՛՛՛ օգուտու կրպի . կէրէք րոտի , վէ կէրէք րէ սլա՛ղէն զէմանը շարթիլէրէ ՚իլա- վէ օլունուպ՝ մազմունի շարթըն վուգու՛ու թադ- տիրինտէ պիլէ՛՛՛ ճէզանըն ա՛տմի վուգու՛ու օլ- տուղունու իֆատէ էտէր , սանա Գեֆեհի Գորոտի տէն րոտիլտի էկերըն կրպի :

Ձեր վէ ղերտի } էտաթը թա՛լիլ օլարադ՝ պիր
Ձե՛ն վէ ղե՛նի } սէպէպ իրատ էթմէք իչիւն

գուլլանըլըր :

ԼԻՍԱՆԸ ԱՐՐԱՊԻՏԷՆ ՕԼԱՆԼԱՐ

475 Վէ՛ հտաթը ա՛թֆ օլարագ գուլլանըլըր՝
եէմէք Վէ իչմէք կիպի:

Իււ՛ հտաթը իսթիանա,

Ֆ-գ-ը՛ հտաթը հասըր,

Ա-ն-՛ հտաթը իսթիտրաք,

Լ-ւ-ի՛ հտաթը իսթիտրաք,

Մ-ր-ա-ի՛ հտաթը շարթ օլարագ՝ ֆիլ առըլ ի-
պարէի ա՛րապիյէ շուպ՝ լիսանի օ՛սմանիտէ՝
ճիւմլէյի շարթիյէ իւզըէ տախիլ օլուր:

Հ-ը-ն-՛ հտաթը ինթիհա տըր:

Պի-ն-դերն՛ դեօյլէ շուր-ը-ն-ը-ն-ը-ն մա՛նասընա օլա-
րագ՝ հտաթը ինթիհա օլուր:

Վէ եււ՛ եօի-ն մադամընտա գուլլանըլըր՝
դեր-ե տւււ Վէ եււ իե-դեր ել-դեր-ն՛ կիպի:

Ե-ն-ի՛ հտաթը թէֆսիր օլարագ գուլլանըլըր:

ՅԱՍԼԻ ՐԱՊԻ՛

ՀՈՒՐՈՒՑՈՒ ՆԻՏԱ ՀԱԳԳԸՆՏԱ ՏԸՐ

476 Հուրուֆու նիտա՛ պիր խիթապ, Վէ եախուս
դալպին հարէքէթինի պէյան հտէն լաֆզլար
տըր:

ԼԻՍԱՆԸ ԹԻԻՐՔԻՏԷՆ ՕԼԱՆԼԱՐ

477 Ա՝ քելիմէնին էվվէլինէ տախիլ օլուր , -
- - - - - Եւնը կիպի . վէ էկէր քելիմէնին էվվէլի հա-
րէքէ օլուր իսէ՛ սլիր տէ , զիյատէ գըլընըր ,
էյ էֆէնիս կիպի :

Հ՝ սյու տախի էտաթը թէնպին տիր քի ,
հա օրուընը պէն սանս անլարայը կիպի :

Հայրէ՛ էտաթը նիտա օլուպ՝ իսթի՛մալ մագա-
մընտա իսթի՛մալ օլունուր , հայրէ՛ կէրէլէ՛ կիպի :

Ա՛ էտաթը թէհասսիւր :

Վ՛ն , էյվն՛ էտաթը թէէսսիւֆ . եւընէ՛ տախի
էտաթը թէէսսիւֆ մագամընտա գուլլանըլըր :

Օ՛ն էտաթը թէլէզզիւզ .

Օֆ՛ էտաթը իզթիրապ տըր :

Է՛ն էէթիշիր մագամընտա թէլէֆֆիւզ օլու-
հուր :

ԼԻՍԱՆԸ ՖԱՐՍԻՏԷՆ ՕԼԱՆԼԱՐ

478 Նիտա մագամընտա , քելիմէնին ախըրընա՛
- կէթիրիլիր - - - - - , կիպի քի , էյ - - - - - տէմէք տիր :
Աֆէրէն՛ էտաթը թահսին տիր :

ԼԻՍԱՆԸ Ա՛ՐԱՊԻՏԷՆ ՕԼԱՆԼԱՐ

479 Հ-ը՛ հարֆը իսթիսնա վէ նէֆի տիր :

ԳԸՍՄԸ ՍԱԼԻՍ

ՆԱՀՎ. (համաձայնութիւն) ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

480 Պիր ճիւմէ՛ք .քէլիմէլէրտէն ՚իպարէթ օլուպ՝ մուխսաթէպէ թէ.քմիլ մա՛նա վէրէն սէօղ տիւր = էն ագալլի պիր իամ իլէ պիր ֆի՛իլտէն թէր .քիպ օլունուր , ե՛վ եմնորը կիպի = Սըֆաթ իսթի՛ մալ օլունտուգտա , իամ վէ սըֆաթ իլէ պէրապէր պիր ֆի՛իլ պուլունուպ՝ թէշ.քիլ օլունան ճիւմէ իւշ .քէլիմէտէն ՚իպարէթ օլուր , ե՛վ էսսըճագ րը կիպի :

481 Ճիւմէլէլի պաշլայան լաֆղա՛ ֆիւլնէրա , վէ օլ միւպթէտա հագգընտա իֆատէ օլունանա՛ էսպէր տէնիլիր :

Պու սէօղլէրտէ .քէլամ՝ ե՛վ լաֆղընտան պաշլայըպ էվ՝ ֆիւլնէրա օլուր , վէ եմնորը վէ էսսըճագ րը էսպէր օլուր :

482 Ճիւմէլէրէ միւպթէտայը վասֆէտէն , եախօտխասպէրի վասֆէտէն , վէ սայը .քէյֆիլյէթլէրի պէյան էտէն լաֆղլար ՚իլավէ օլունուր , կիւլէ ե՛վ եմնորը , ե՛վ ֆէր էսսըճագ րը , ե՛վ րէն եմնորը կիպի :

483 Պունտան պաշղա , է.քի եա զիյատէ պէսիթ ճիւմէլէր , պիրիպիրինէ նիսպէթ էտիպ՝ պիր միւրէ.քէպ ճիւմէ թէրթիպ էտէր , ֆաշ կէլիւրէ՛ պէն կիտրէ՛ կիպի :

Իշպու .քէլիմէլէրին վէ ճիւմէլէրին պիրիպի-

ըինէ օլան միւնասիպէթինի թա՛րիֆ էտէն գըսմա՛ն
 նահլ տէնիլիր :

ՊԱՊԸ ԷՎՎԷԼ

ԻՍՄԼԷՐԻՆ ՊԻՐԻ ՊԻՐԻՆԷ ՕԼԱՆ ՄԻԻՆԱՍԻՊԷԹԻ

(1) ՄԻԻԹԱՊԱԳԱԹ

ԳԱ՛ԻՏԷՅԻ ԹԻԻՐՔԻՅԷ

484 Իքի իամ՞ պիր շախա եախօտ պիր շէյ պէ-
 յան էթտիքէրի հալտա, Իքինճիսի՛ ահվալըն
 հանկըսընտա օլուրսա օլուն, էվվէլքիսի՛ ֆե-
 ռեո հալընտա տըր, փշա եֆէնթեֆեյե կեօրթե-
 փե եֆէնթեյե որթե կիպի :

485 Իամի խաս ախըրընա էքսէրիյէ նա՛ լաֆղը
 գուլլանըլըպ՛ պիր իամի ճինս ՚իլավէ օլունուր,
 Հասան նա՛ Իմսե, Իպրահիմ նա՛ շախ, Պեշ նա՛ շեհր
 կիպի :

486 Պիր շէյին միգտարընը, եախօտ եափըլտըղը
 մատտէյի պէյան էտէն իամ՞ միւճէրրէտ հալընտա
 թագտիմ՛ օլունուր, պեր օֆթա Լուշ, Էթե սաս՛Լուսե
 եօլ, պեր լօֆթա ետեթ, պեր Էթե պուղղոյ, պեր ենթալե
 լօնա, կիթեշ Էեասե, որթեր ֆեֆոս, ալաճ ֆապ կիպի :

487 Սայը պէյան էթմէք պապընտա, էքսէրիյէ
 շեֆեր, բոս, ֆըլա՛, ֆարե, տորո, որանե լաֆղլարընըն

պիրի՝ սայլտան սօնկրա ՚իլալէ օլունուր, էէ
նէֆէր եօլնու, էէնու բու ֆօյնու, ըն ֆարէ լեօֆ, դէշ -՝ րէր
էտէ կիպի:

488 Պու մինվալ իւզրէ տախի, վազթըն միւ
րիւրիւնիւ պէյան էթմէք իչիւն՝ իամլէր միւ
ճէրրէա հալընտա վա՛ղ օլունուր, դէշ կէն րէր,
ըն ֆէնէ, էէրֆէ կէն էվվէ (քի պունտան էվվէլ տէ
մէք տիր), դէր ֆէնէ ֆօյնու կիպի:

ԳԱ՛ԻՏԵՅԻ ՖԱՐՍԻՅԷ

489 Պիր շախս պէյան էտէն իամլէրէ, թա՛ղիմ
իչիւն՝ թէնու, հուրէն, լաֆղլարը թաղտիմ օլու
նուպ՝ արայա է վաղ՝ օլունուր, հուրէնի Աւսն
թէնուդէ հաֆֆ, հուրէնի Մուս կիպի:

490 Պիրի պիրինէ միւշապէհէթի օլան, վէ եա
խօտ պիր սընըֆը պէյան էտէն իքի իամ (վէ
մաստար տախի), էտաթը բապթ - իլէ պիրի
պիրինէ պաղլանըր, էէշն - կէնուր, հաֆր - ֆօյնու,
դէյան - լեֆֆիֆ, լեֆֆ - էնույէն, լեֆֆ - րէշ կի
պի: Պու գաի՛տէ ֆարսի վէ ա՛րապի լաֆղ
լարա մախսուս օլուպ՝ թիւրքի լաֆղլարա միւս
թա՛մէլ տէյիլ տիր. հէմ տախի միւշապէհէթի
օլմատըղը հալտա, պիր վէճհ իլէ միւնասիպ տէ
յիլ տիր:

491 Մուհիմէ: Լխանը օ՛ամանինին թէրքի
պինտէ, գա՛իտէի թիւրքիլէ իւզրէ, կէրէք

Թիւրքի, կէրէք, Ֆարսի կէրէք ա՛րապի լաֆզ-
լար վազը՝ օլմասը՝ վէ գա՛խտէի Ֆարսիյէ իւզրէ՝
Ֆարսի վէ ա՛րապի լաֆզլար՝ վէ գա՛խտէ ի ա՛-
րապիյէ իւզրէ՝ անճագ ա՛րապի լաֆզլար վա՛զը
օլմասը՝ իւմիւմի գա՛խտէ տիր :

(2) ԻԶԱՅԵԹ

ԳՍ՝ ԻՏԵՅԻ ԹԻԻՐՔԻՅԷ

492 Իզաֆէթ՝ պէյան օլունտուղու կիպի (*62),
իքի ճինս տիր. Իզաֆէթի միւքէմմէլէ, վէ ի-
զաֆէթի պէյանիյէ :

493 Իւլֆէլի Ֆեհեմէլէ : Միւզաֆըն իլէյհ՝ օլա-
ճագ իամ թէմլիք երախօտ նիսպէթ էտէնին ասոր
օլուպ՝ մա՛լիւմ օլմուշ տախի օլտուղունտա, միւ-
քէմմէլէ օլմասը լազըմ կէլիր, էվէն րասը, քի մա՛-
լիւմ պիր էվ տէմէք, պուշէնին պեհեմէլէ, քի մա՛-
լիւմ պիր պաղչէ տէմէք տիր :

494 Պու իզաֆէթտէ, իւշ եա զիյատէ իամ պի-
րիպիրինէ թէ՛ալլուգ էտէր իտէ՝ պիրիսինին Էն
էտաթը գաթ՝ օլունմասը ճայիզ տիր, փաշանըն
օլլաննոն րասիւն եէրինէ՝ փաշ օլլաննոն րասիւն, վէ
փաշանըն էնէլիէտի օլլա՝ կիպի :

495 Պա՛զէն տա՛խի միւզաֆըն իլէյհ եէրինէ՝
մէֆո՛ւլուն միհին ճէմի՛ վազ՝ օլունտապ՝ միւզաֆ
օլ հալտա պիր գաշ զաթլարըն արտսընտան

Թէֆրիզ ու Թէվղի՝ օլունուր , շու եվէրոն տերի ,
ճեմէն աղասնորան Ֆիւան եֆենոյէլերի կիպի :

496 Իշաֆէրի տէյանէյէ : Միւղաֆըն իլէյհ միւղ
ղաֆըն նէվ'ինի Թէֆրիզ էտէրսէ՝ իղաֆէթի
պէյանիյէ օլմասը լաղըմ՝ կէլիր , պուշէ պեճե՛նի
կիպի ըրի , պու նէվ՝ պէքճի տէմէք . ուղ նէլե՛նի ,
Եսպան եօրոյէյէ , փարիշան Ֆերմանը կիպի :

497 Իշպու իղաֆէթ՝ սըֆաթ կիպի վասֆ է
տէր , վէ պա՛ղէն ծնուն եէրինէ սըֆաթ կէթի
րիլիր , նիթէքիմ՝ փարիշան Ֆերմանը , փատի
շահանի ֆերման , վէ Աւլան Տերհոմէրի , մէրհամէ
թի իլահիյէ տէմէք տիր :

498 Շէհրլէր , ըրմագլար , տէնիղլէր վէ սայր
մահալլարըն իամլէրի՝ պու իղաֆէթ իլէ պէյան
օլունուր , Ինիլիբերո Տեմէեթի , Փարիշ շէհրի , Նեւ
ըրմաղը , Աճեճ՝ Եօրֆէղի կիպի :

499 Պիր միւղաֆա իքի եա զիյատէ միւղա
ֆըն իլէյհ՝ եախօտ պիր միւղաֆըն իլէյհէ իքի
եա զիյատէ միւղաֆ թէ՛ալլուզ էթմէք միւմ
քին տիր , վէ օլ հալտա իղաֆէթ ալամէթի՝ ա
խըրընա վէրիլիր , Եօր ու շէվէթ պոքասը , Լուղ է
լէ պէպերն ուրը , վէ սանրանըն Լուղ ու սըղը , Լուղան
ոսոս էլէ բէնի կիպի :

500 Միւղաֆ միւֆրէտ օլաուղու կիպի , ճէմի՛
տախի օլապիլիր , Պեյլէր տէյի , Պուղար ուղը կիպի :

ԳԱ՛ԻՏԻՅԻ ՅԱՐՄԻՅԷ

501 Պու՛նտա իզաֆէթ պիր գըամ՝ օլուպ միւզաֆ թէգատտիւմ էտէր, վէ արայա է վազ՝ օլունուր, քապէշահ է զէֆն, քայ է լեֆն, պէնպէ է խեփա կիպի.քի, պեֆնեֆնն քապէշահը, լեֆնն այսը, Ալլահն քալա տէմէք, վէ զապէն է Պէշ, նեֆն է թոֆն, էսֆա է սէյֆ կիպի.քի, Պէշ շէֆն, թոֆն ըրսֆա, քալա՞ սահպէրէ տէմէք տիր:

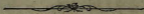
502 Իչպու իզաֆէթ՝ ֆարսի վէ ա՛րապի լաֆզլարա մախսուս օլուպ՝ թիւրքի լաֆզլար՝ պու իզաֆէթտէ միւզաֆ եա միւզաֆըն իլէյ՛ճ օլմասը ճայիզ տէյիլ տիր, մէսէլա, քա՞ է է՛վ, զէֆնէ՛ է՛ է՛ զապէն, զէֆնէ՛ է՛վ տէնիլմէզ:

505 Շերհ: Մ՝նա վէ ֆեֆնա՝ ա՛սըլ ա՛րապիտէ օլուղու կիպի, իլէ թէլէֆիլզ օլունուր իսէ տէ՛ ֆարսի գախտէսի իւզրէ միւզաֆ վազը՝ օլուղտա, ֆարսի ուսուլու իւզրէ տախի թէլէֆիլզ օլունա պիլիպ մէսէլա, ի՛նա է պէյն վէ ֆեֆնա է զէֆն տէնիլտիլի կիպի՝ ի՛նայն պէյն վէ ֆեֆնէյն զէֆն տախի տէնիլէ պիլիլ:

ԳԱ՛ԻՏԻՅԻ Ա՛ՐՍՊԻՅԷ

504 Պու իզաֆէթ՝ օ՛սմանը լիսանընտա նա տիրէն գուլլանըլըր իսէ տէ՛ ա՛րապի լաֆզլար պէյնիտէ ճայիզ օլուպ՝ միւզաֆ թէգատտիւմ էտէր, վէ արայա էլ լաֆզը վազ՝ օլունուր, քալա՞

դէ՞ն եւ ե՞ր, սահե՞ղ եւ աս' գլ, դէ՞ն եւ աս կիպի քի, մատ-
տէնին սօնու, աս' գլ սահիպի, վէ սուլարըն էվի
տէմէք տիր:

ՊԱՊԸ ՍԱՆԻ

ԻՍՄԼԷՐԻՆ ՍԸՖԱԹԼԱՐԱ ՕԼԱՆ ՄԻՆԱՍԻՊԷԹԻ

(1) ՄԻՆԹԱՊԱԳԱԹ

ԳԱ՛ԻՏԷՅԻ ԹԻԻՐԲԻՅԷ

305 Սըֆաթ՝ մէվսուֆա թէգատտիւմ՝ էտէր,
վէ մէվսուֆուն հալընա միւթապաղաթ էթ-
մէյիպ՝ հէր հալտա հիյէթի ասլիյէսինտէ գա-
լըր, կե-շէլ էվ, կե-շէլ էվէր, կե-շէլ էվէ, կե-շէլ
էպիւթ, կե-շէլ շէնան կիպի:

306 կէրէք սըֆաթ կէրէք մէվսուֆ՝ պու գաի՝
տէ իւղրէ լիսանը թիւրքի, եախօտ ֆարսի, եա-
խօտ աս'րապիտէն օլմասը ճայիղ տիր, կե-շէլ
շէթլէն, կե-շէլ կե-լէն, կե-շէլ քաւր, աս'շէն քօն-ք,
աս'շէն րեվէն, աս'շէն շահ կիպի:

307 Սըֆաթ՝ խապէր տախի վաղի՝ օլա պիլիբ,
վէ օլ հալտա տախի կէրէք թիւրքի, կէրէք
աս'րապի օլսուն, պիբ նէվ՝ միւթապաղաթա բիա-
յէթ օլունմաղ, նիթէքիմ՝ աս' րեվէն աս'շէն րեբ
տէնիլիպ՝ աս'շէն րեբ տէնիլմէղ:

508 Պիր դաչ սըֆաթ պիր մէվսուֆա թէ'ալը
լուգ էթտիյի հարոա , քիթապէթտէ էքսէրիյէ
օլ սըֆաթլարըն արասընտա հարֆը ա'թֆ ձե
վազ' օլունուր , ֆագաթ թէքէլլիւմտէ , վէ պա'
զէն քիթապէթտէ պու գա'իտէյէ ըխայէթ օլուն
մագ , կէ-զէլ ձէ երեղէ ձէ մահճո-պ չճո-գ , կախօտ
կէ-զէլ , երեղէ , մահճո-պ չճո-գ տէնիլիր :

ԳԱ'ԻՏԷ Ի ՖԱՐՍԻՅԷ

509 Մէվսուֆ' սըֆաթա թէգատտիւմ էտիպ'
սըֆաթտա գա'իտէի թիւրքիյէ կիպի քէյֆիյէթէ
պիր միւթապագաթ լազըմ կէլմէյիպ' արայա է
վազ' օլունուր , պու տախի ֆարսի վէ ա'րապի
լաֆզլարա մախսուս տուր , խանէի որիւքի-շա , վաւի
շա-լէ-ե-ր , հաֆիսի զ-պարէ , զիլէի շիւրի , զէնի խո-պ
կիպի :

510 Մէվսուֆլար' գա'իտէ ի ֆարսիյէ իւզըէ
ճէմ' լէնտիքտէ , սըֆաթլարըն ճէմ' լէնմէսի տա
խի լազըմ կէլիր , զերորիման է որիւվերան , պէնորիկէան է
զերհա-զէն ճէյան կիպի :

511 Պիր դաչ սըֆաթ պիր մէվսուֆա թէա'լը
լուգ էթտիքտէ' պիր հարֆը ա'թֆ արայա վազ'
օլունուր , շէնն է երեղ վէ որիւլ +ի-շա կիպի :

ԳԱ՛ԻՏԷ Ի Ա՛ՐԱՊԻՅԷ

512 Գա՛իտէ ի Ֆարսիյէ իւզրէ մէվսուֆ՝ սըֆաթա թէգատտիւմ՝ էտէր, վէ գա՛իտէ ի ա՛րապիյէ իւզրէ, կէրէ.ք +եֆֆէնէ, կէրէ.ք +եֆֆէնէ խուսուսունտա, միւթապազաթ լազըմ կէլիր. եա՛նի մէվսուֆ միւզէ.քքէր իտէ՝ սըֆաթըն տախի միւզէ.քքէր օլմասը, վէ էկէր մուէննէս իտէ՝ սըֆաթըն տախի մուէննէս գըլընմասը, վէ քէզա մէվսուֆ թէսնիյէ իտէ՝ սըֆաթըն տախի թէսնիյէ, վէ ճէմի՛ իտէ՝ ճէմի՛ կէթիրիլմէսի լազըմ տըր, էւլէ է հասան, էւլէֆաէ է հասանէ, ֆ՛աւլէֆէնէ Ֆըֆաֆէնէ վէ ֆ՛աւլէֆէնէ է Ֆըֆաֆէնէ կիպի :

ՃԷՄ՛ԼԷՐԻՆ ՀԱԳԳԸՆՏԱ

513 Իշպու միւթապազաթըն գա՛իտէսի պուտուր քի՛ (1) մէվսուֆ՝ ճէմի՛ միւզէ.քքէրի սալիմ օլտուգտա՝ սըֆաթ ճէմի՛ միւզէ.քքէրի սալիմ, ֆ՛աւլէֆէնէ է Ֆըֆաֆէնէ, եախստ ճէմի՛ միւզէսսէր, ֆ՛աւլէրրէսէն է Ֆիլմ, օլուր :

(2) Էկէր ճէֆ՛ մուէննէսի սալիմ օլուր իտէ՝ սըֆաթ ճէմի՛ մուէննէսի սալիմ, Էւլէֆէնէ շաֆաէ, եախստ միւֆրէտի մուէննէս օլուր, Էւլէֆէնէ շաֆէ կիպի :

(3) Էկէր ճէֆ՛ ֆաֆաէր օլուր իտէ՝ (ա) ա՛գէ

սահիպինին իամի օլտուդ տա , սըֆաթ՝ ճէմի՝ միւ-
ղէքքերի սալիմ, ո՛ւլէմ է ո՛գէլէն , եախօտ ճէմի՝
միւքէսսէր , վե-դէլ է Ֆէեմ , եախօտ միւֆրէտի
մուէննէս , ելու-՝ Վեշե-րե , օլուր :

(բ) Ա՛գլ սահիպինին իամի օլմատըղը հալտա ,
սըֆաթ՝ էքսէրիյէ միւֆրէտի մուէննէս օլուր ,
սո-սո-սո-սո-սո-սո-սո-սո , Վեշե-րե Վեշե-րե , Վեշե-րե Վեշե-րե
կիպի :

Յ14 Իշպու գաի՛տէ ի ա՛րապիյէ՝ ա՛րապի լաֆղ-
լարա մախսուս օլուպ՝ թիւրքի գա՛իտէսինճէ
սըֆաթ թէգատտիւմ էթտիյի հալտա , միւթա-
պազաթ ճայիզ տէյիլ , նիթէքիմ՝ եր-րէյի ճե-ղէյի
տէնիլիպ՝ ճե-ղէյի եր-րէ տէնիլմէզ , վէ Վե-շե-րե
էֆե-ր վէ Վե-շե-ր Վե-շե-ր տէնիլիպ՝ միւսթազիմէ
էֆքեար , միւշքիւլէ մէսայիլ տէնիլմէզ :

Յ15 Սըֆաթ իամ եէրինէ եալընըզ վազ՝ օլու-
նուրսա՝ մուէննէս կէթիրիլմէսի ճայիզտիր , նի-
թէքիմ՝ Վեշե-րե , Վեշե-րե զիքր օլունմուշ խա-
թուն իշիւն :

Յ16 Պու գա՛իտէյէ խիլաֆէն՝ տէվլէթէ ման-
սուպ օլան մահալլէրին խիմլէրինտէ դալաթը
մէշհուր օլարազ , Լոֆիանէ է ո՛ւրե , ֆօմի-տանէ է ո՛-
ւրե , վէ էմալի գուլլանըլըր :

Յ17 Պա՛զէն տախի Վեֆլէտ է Վեշե-ր , Վե-րեւէտ է
Վեշե-ր եազըլըր իսէտէ՝ ասըլ ֆէսահաթը թիւր-
քիյէ պունա մանի՛ օլտուղունտան , Վեշե-ր Վեֆլ-
ւտ վէ Վեշե-ր Վե-րեւէտ տէնմէք էվլա տըր :

518 Էկէր մէվսուֆ օլան քէլիմէնին ախրըրն տա էտէվաթը թիւրքիյէտէն սլիր շէյ պուլու նուր իսէ՝ օլ զէման լաֆզը թիւրքի մագամըն տա սայըլըպ՝ միւթապագաթա ըիայէթ օլուն մազ, մէսէլա, Վեւուլ՝առը Վեւուսթի՛, Էֆեարը սաթի՛ առէմ տէնիլիպ՝ Վեւուլ՝առը Վեւսիտի՛, Էֆեարը սա թի՛ տէնիլմէզ. ֆագաթ սա.ք.ք ուսուլունճա (գա տընըն ՚իլամընտա) պու միսիլլիլ Էէրլէրատ տախի միւթապագաթա ըիայէթ օլունուպ՝ Կու շուր Վեւս՝ա Վէ բուսի՛ սադի՛ն Կիւր տէնիլիլը :

519 Պա՛ղէն սըֆաթը ա՛րապիյէ՛ գա՛խտէյի ա՛րապիյէ իւզրէ վազ՝ օլունարազ՝ մէվսուֆ թէգատտիւմ էտէր, վէ արայա հարֆը թա՛րիֆ տէնիլէն Էլ լաֆզը վազ՝ օլունուր, վէ օլ հալտա միւթապագաթ լազըմ կէլիլը . Էիւսու Էլ մագաթ Կեւ, Էէրի՛ Էլ հասանէ կիպի :

Պու Էլ լաֆզը տախի՛ սօնկրա կէլէն քէլիմէնին իլք հարֆը շ, ն, ի, ր, ը, ս, շ, օլուրսա՛ ծնա իմթիսալ էտէր, Էէրի՛ Էլ շէյէ՛, Վէլէ Էն նի՛մ կիպի :

(2) ՍԸՅԱԹԸՆ ՃԵՐՐ ԷԹՄԵՍԻ

520 Սըֆաթլարըն իամլէրէ օլան ի.քինճի միւ նասիպէթի վար քի, պա՛ղը սըֆաթլար՝ իամի մէֆո՛ւլուն իլէյհ հալընա ճէրը էտէր, Գաթիլահա լալէ, Ժա Գաթիլ կիպի. մէսէլա, լուլու, լալու,

է-աֆի, հո-վաֆլէ, Գ-ալի, Վանասի, վաֆլէ, ա'ճի, հա-
լլը, հո-նիւհ, շաֆի, ֆայի, զալի, նալի, վա-
նայի, հաֆի, բալի, Գայի, Գաֆի, լալի, միլի, հո-
լայի, հո-գայի, մալի, Գանի, հո-ճի :

521 Մո-լիւ- հալ ու քէյֆէթ վասֆ էտէն սը-
ֆաթ օլարագ, նէ լաֆղը իլէ թէր, քիպ օլտուգ-
տան սօնկրա օլ հալա մալի, ք օլան շախսը մէ-
ֆու'լուն իլէյէ ճէրը էտէր, նէ հո-լիւ- Վերհո-
Վիլիէ կիպի :

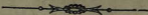
522 Սըֆաթը թաֆղիլիլէլէր տախի' մէֆու'-
լուն միհ ճէրը էտէր, պո- սինդին Գահ- էյէ Գի, Գ-
հանիլին Գահ- սղո- Գո- կիպի. վէ էտաթը
թաֆղիլ պրագըլըպ' սինդին էյէ, պո-սըրհո- ա'-
լի, Գիլիլին Գիլի-+, ա'ճի օլտան Գիլիլին Գիլի-
կիպի :

Պա'ղէն մաստար պու մագամտա կէթիլիլէ-
րէ, մէնֆի ի իգթիտար մա'նասընտա օլըր,
Գո-լիւ- Գո- Գո- կիպի :

523 Պա'ղէն սըֆաթ' պիլ ճիւմլէ վասիթասը
իլէ մէֆու'լուն միհտէն այրըլըր, վէ օլ հալտա
մէֆու'լուն միհ ագապիհնճէ իսէ լաֆղը վազ' օ-
լունուր, օնան լաֆղըրընը իլիլիլին իսէ' Գիլիլիլի
Գիլիլիլին Գահ- ալ Գո- տէնլտիլի կիպի :

524 Հարէ, քէթ վէ գալպ էֆ, քէարը մա'նասընա
շամիլ օլան սըֆաթլար' օլ հարէ, քէթ վէ էֆ-
քէարըն նէ' շաթ էթտիլի մահալը պէյան էտէն
լաֆղը' մէֆու'լուն միհ հալընա ճէրը էտէր,
պո-սըրհո- նա' շի, օնո-սըն Վիսո-սըն, Գիլիլիլին բալի կիպի :

525 Պա՛ղէն տախի՛ պու սըֆաթլար օլ էֆքեա-
րըն նէթիճէ պուլաճաղը մահալին իամինի մէ-
ֆու՛լուն իլէյհէ ճէրը էտէր, ծա լալէ, պան-
գեճուն կիպի :

ՅԱՍԸ ՍԱՆԻ

ԻՍՄԻ Ա՛ՏԷՏԼԷՐԻՆ ՄԻԻՆԱՍԻՊԵԹԼԷՐԻ

ԳԱ՛ԻՏԷՅԻ ԹԻԻՐՔԻՅԷ

526 իամի ա՛տէտ՝ թէա՛լլուդ էթտիյի իամէ
թէգատտիւմ էտիպ՝ օլ իամ տախմա միւֆրէտ
գալըր, էի էճի, էի-ը շը-րու-ը կիպի : էկէր պիր-
լէր, եիւզլէր, պինլէր գուլլանըլըր իսէ՛ պին-
լէրտէն պաշլայըպ արայա հարֆը ա՛թֆ վազ՝
օլունմայարագ՝ պիրի պիրինէ իթթիսալ օլու-
նուր, ծա պին պէշ էի-ը էլլէ պեր շը-րու-ը կիպի :

527 էկէր իամի վասֆ էտէն սըֆաթլար պու-
լունուր իսէ՛ իամի ա՛տէտ օնլարա թէգատտիւմ
էտէր, պէշ պէյու-ը լէ սեճիշ քօյու-ն կիպի :

528 Պա՛ղէն իամի ա՛տէտ՝ իամ մագամընտա
թութուլուպ՝ իզաֆէթտէ գուլլանըլըր. միւզա-
ֆըն իլէյհ տախի միւֆրէտ եախօտ ճէմի՛ օլա
պիրի, վէ օլ զէմանն թէվղիյիէ մա՛նասընտա

տըր , օրանըն եւ օրաւարըն իտեան , ապեմին եւ ապեմլե-
րն ուրե կիպի :

529 Ա՛տատը ասլիյէ վէ ա՛տատը .քէսրէյէ-
տէն ի՛պարէթ պիր սայը օլուրսա՛ ա՛տատը աս-
լիյէյէ Վէ եախօտ եւէ ՚իլավէ օլունուր , իտէ Վէ
ուր րո՛ւո՛ , եւլ եւէ իտէ սիւլ կիպի . վէ ա՛տատը
.քէսրի թիւր.քճէ օլուրսա՛ ուր լաֆղընըն միւղա-
ֆըն իլէյհի ՚իլավէ օլունուր , ուրլ եւէ ուրեմն սետիւ-
ոն եւլե կիպի :

530 Թարիխ պէյանը իշիւն ա՛տատը թէվղի՛-
յիյէ գուլլանըլմնյըպ ա՛տատը ասլիյէ իսթի՛-
մալ օլունուր , 1868 սէնէ կիպի :

534 Հա.քէղա , կիւնիւն սա՛աթընը պէյան էթ-
մէ.ք իշիւն՝ ա՛տատը ասլիյէ գուլլանըլըր , ֆա-
ղաթ սա՛աթ լաֆղընա թէախսիւր էտէր , մէ-
սէլա՛ սա՛աթ ուրլ օլուրսա՛ , սա՛աթ ուրլ կիպի :

ԳԱ՛ԻՏԻՅԻ ՖԱՐՍԻՅԻ

532 Պու՛ հէր վէճհ իլէ գա՛խտէյի թիւր.քիյէ-
յէ իսթիսալ էտէր : Ֆաղաթ իսմի ա՛տէտ պիր
գաչ ճինստէն ՚իպարէթ օլուրսա՛ արայա հար-
ֆըր ա՛թֆ վաղ՛ օլունուր , հեղուր Վէ- սաթ Վէ- եե-
կիպի :

ԳՍ՝ԻՏԷՅԻ Ա՛ՐԱՊԻՅԷ

533 Մէվտուֆ օլան իամ թէգատտիւմ էտիպ՝
իամի ա՛տէտ իքիտէն զիյատէ օլուրսա՝ ճէմ՝
գըլընըր, վէ իամի ա՛տէտտէ միւթասպագաթա
րիայէթ օլունուր, եղւա ի սեւսէ, ճեվանիդէ երդս՝, ,
անվալը համա կիպի :

534 Իքի շէյ պէյան էթմէք իչիւն՝ իան, իանան
գուլլանըլմայրպ՝ իամ թէանիյէ գըլընըր, գուլու
դէյէն, ճեպինէիէյն կիպի :

535 Էկէր իամի վասֆ էտէն սըֆաթլար օլուր
սա՝ իամի ա՛տէտ օնլարա թէգատտիւմ էտէր .
անվալը համա ճեդէիարէ, սեւսէ՛ ի սեպս՛է ի մա՛լիսէ կիպի :

536 իամի ա՛տէտ պիր գաշ ճինստէն ՚իպարէթ
օլուրսա՝ պիրլէր թէգատտիւմ էտիպ, արայա վէ
վազ՝ օլունուր, ինս վէ իամսէն վէ ճիլէյն վէ էլֆ
կիպի :

ՊԱՊԸ ՍԱԼԻՍ

ԻՍՄԼԷՐԻՆ ՔԻՆԱՅԷԹԷ ՕԼԱՆ ՄԻՒՆԱՍԻՊԷԹԼԷՐԻ

(1) ՋԱՄԻՐԻ ԻՋԱՅԻ

537 Իշպու էտաթլար՝ կէրէք միւֆրէտ վէ կէ

բէք ճէմ՝ գըլընմըշ խամէրէ՛ ՚իլալէ օլունուր ,
ե՛վէ՛, ե՛վէրե՛, ե՛վէրե՛նէ կիլալի :

538 Միւֆասաալ եաղըլարգլարը հալտա , պիլը
տէ միւզաֆըն իլէյ՛ն կէթիրիլըր . զամիրի իզաֆի
միւթէ.քէլլիմ իսէ՛ միւզաֆըն իլէյ՛ն՝ միւթէ.քէլլ-
լիմ , մուխաթէպ իսէ՛ միւզաֆըն իլէյ՛ն , մուխա-
թէպ վէ զայպ իսէ՛ զամիրի զայպ , վէ եախօա
պիլը իամ կէթիրիլըր , պէնէ՛ ե՛վէ՛, «էնէն ե՛վէն» , շուշ
եախօա եֆէնպէնէն ե՛վէ : Ֆազաթ պու զամիրի
շախաիլէր պա՛ղէն իհմալ օլունուր , ե՛վէ՛, ե՛վէն ,
ե՛վէ , ե՛վէնէն կիլալի :

539 Պու զամիրի իզաֆիլէրին իթթիսալ օլուն-
տուգլարը խամէր տախի՛ միւզաֆըն իլէյ՛ն գը-
լընմասը ճայիզ տիր , պէնէ՛ ե՛վէ՛նէն ասմը կիլալի , քի
ե՛վէ՛նէն միւզաֆըն իլէյ՛ն օլուպ՝ ճնա նիսպէթէն
ասմը միւզաֆ օլուր . վէ թէ.քրար միւզաֆըն ի-
լէյ՛ն օլմասը տախի միւմ.քիւն տիր , ե՛վէ՛նէն ասմըն
ե՛նարը կիլալի :

540 ՚իպարէ ի թիւր.քիլէտէ զամիրի իզաֆի՛ եա-
լընըզ իամէ իթթիսալ էատը իսէ տէ՛ ՚իպարէի
ֆարսիլէտէ պիլը .քէլլիմէ հէօ.քմիւնտէ օլտու-
զունտան , զամիրի իզաֆի .քէլլիմէի ախըրէյէ իթ-
թիսալ էատը , իսթիլէ շէրեֆլէրէ , «աս՛րեթի եւ-
թիլէտի Ֆերհոմաս , իւշանըն եւրեթի Ֆիլի-
թիսալ իսթիլէ , եօ՛ր « իգուլը կիլալի :

541 Չամիրի զայպիլէրին պիլը մէրճա՛ի օլմազ ,
եա՛նի օլ զամիրին իշա՛ր էթաիլի շախաըն , եա-
խօա շէյի՛ն մուգատտէմա զի.քրի սէպգաթ էթ-

մէսի լազրմ' արբ . Ֆիագաթ սպ'զը ,քէրրէ մէր-
 ճա'սըզ իսթի'մալ օլունուպ' զաթրի ֆիագաթ տէ-
 նիկիր , նիթէ.քիմ' ինսանիյէն օ րոոր քի նի'թէ ք-
 րըրընը պէլէսին , վէ մասլահաթ օլ րոոր քի հի-նէր վէ
 մարիֆէթէ սայ երէսին , վէ ընլարըն քի վէֆասը եօք րոոր ,
 պիւր էշէ եարամազլար , ճիւմլէլէրինտէ վա'զը օլան
 օ վէ օլ վէ ընլար զամիրլէրի կիպի :

Շեքհ : Իշպու իսթիլահ թէքէլ իւմտէ միւսթա'մէլ իսէտէ ,
 էքսէրիյէ քիթասպէթտէ գուլանըլմազ :

542 Ա'րապի զամիրի շախսիլէր' իամլէրէ թէ'ալ-
 լուգ էթտի.քլէրինտէ , իամլէր' եա ա'րապի ու-
 սուլ իւզրէ ճէմ'լէնիր , եա միւֆրէտի միւճէր-
 րէտ գալարագ' զամիրի շախսինին միւֆրէտ վէ
 թէսնիյէ վէ ճէմ' օլտուզունա նազարէն , պիր
 եախօտ զիյատէ շախս պէյան օլունուր , շէվ-նը
 ֆի-շարըն էլէյհ , էֆէնդի է ֆի-շարըն էլէյհի-մ , էֆէնդի է
 ֆի-շարըն էլէյհի-մ , քի-շ է ֆի-շարըն էլէյհի-մ կիպի :

(2) ԻՍՄԻ ԻՇԱՐԻԹ

543 Իամի իշարէթ' սըֆաթ մագամընտա գուլ-
 լանըլտըզը հալտա , տախմա միւֆրէտի միւճէր-
 րէտ օլունպ' սայր սըֆաթլար վէ իամի ա'-
 տէտլէրէ թէգատտիւմ էտէր , պու- էվ , պու- էվ-
 լէրէ , պու- կի-շէլ ֆըլ , օլ էի-տի-տ էվ , պու- պէշ էլ-
 կիպի :

544 Գինացեթ մագամընտա գուլլանըլարըլարը
 հարտա , էֆե իշարեմէլէրն տայմա մուգատտէմա
 դիքը օլունմուշ, եախօտ մա'լիւմ պիր միւշարըն
 իլէյհի օլուր , անճագ պա'ղը քէրրէ զամիրի
 միւպհէմ մագամընտա միւշարըն իլէյհսիղ գուլ-
 լանըլըր , նիթէքիմ՝ Խոստոսի մեղէրբե մ'րեմ պո-
 րոսը + Է սանս «եօյլէֆշ էրեմ , վէ շոնոս + Է «եօյլէրեմ
 րեմիլէ ճիւմլէլէրինտէ օլան պո վէ շո լաֆղլարը
 կիպի :

545 (3) Իֆե լեհճրեֆ սըֆաթ մագամընտա գուլ-
 լանըլարըլը հարտա , խամի իշարէթ կիպի պիր թէպ-
 տիլաթ վագըլ՝ օլմայըպ՝ միւֆրէտ ի միւճէրրէտ
 օլուպ՝ սայր վասֆ էտէն քէլիմէլէրէ թէգատ-
 տիւմ էտէր , +էնրի էվէ , +էնրի էվլէրի , +էնրի պոպոմ ,
 +էնրի պեօյեմ + պոլլէնիէն կիպի :

546 Պիր տախի խամ մագամընտա կէլիպ՝ զա-
 միրի իղաֆի ալըր , վէ միւզաֆըն իլէյհ օլուպ՝
 միւզաֆ զայպ սուրէթլինտէ կէլմէսի տախի ճա-
 յիղ տիր , +էնրիէն մուլը օլմայան շէյ սլմա կիպի :

ՊԱՊԸ ԲԱՊԻ՝

ՔԻՆԱՅԷԹԻՆ ՄԻԻՆԱՍԻՊԷԹԼԷՐԻ

547 Զամիրի շախսիլէրտէն , միւթէքէլլիմ վէ
 միւխաթէպ վէ զայպ սուրէթլէրի միւպթէտա

օլուուդու հայտա , էքսէրիյէ գաթ՝ օլունուր ,
կէլտի՛ , կէլտին՛ , կէլտի կիպի : Պուլունտուգլարը
հայտա , թէէքիա վէ թէֆրիգ մա՛նասընա շամիլ
տիր , սեն կէլտին՛ , օ կէլտի կիպի :

548 Պունլարըն եէրինէ՛ քիթապէթտէ էքսէրիյէ
Վեդիւր , Վեդուր , Վերու՛ գուլլանըլըպ՝ թա՛ղիմ
մագամընտա , ֆեմանլէյն , ֆեշարըն էլէյն իսթի՛մալ օ
լունուր , շեմե Վեդուր , ալա է ֆեմանլէյն , ֆաշա է ֆե
շարըն էլէյն կիպի :

549 Միւթէքէլլիմ՝ եէրինէ՛ պենպենիլ եախօա
պենպէլէրի , րա՛նլէրի , ֆեիլիլէլէրի գուլլանըլըպ՝ միւ
լսաթէպէ շալա ալեյլէրի , շալա րեվլէլէրի իսթի՛մալ
օլունուր :

550 Իամի թէճրիա , ֆենպի : Իամի թէճրիա՛ էք
սէրիյէ ճիւմլէնին միւպթէտասընա միւրէճա՛աթ
էտէր , եֆենպի ֆարըրաշըն ալա ֆենպի եվիե կէլտի
կիպի քի , էֆէնաթինին էվլինէ կիթաի տէմէք
տիր :

ՊԱՊԸ ԽԱՄԻՍ

ՖԻՒԼԻՆ ՄԻՒՆԱՍԻՊԵԹԼԵՐԻ

(1) ՄԻՒՊԵՏՍՅԱՍՅԱ ՕԼԱՆ ՄԻՒՆԱՍԻՊԵԹԼԵՐԻ

551 Ֆի՛իլ՝ քէնաի միւպթէտասընա Էմպիլե՛ վէ
շեմեյիլ խուսուսունտա միւթապագաթ էտէր ,

դէն կետրի, «եւ կետրինի, Ժուր կետրելեր կրպի :

552 Յագագած միւսկթէտա զիքր օլունմուչ օլունս ճէմի՝ զայս օլուրսա՝ ֆի՛իլ միւֆրէտի զայս օլմասը ճաիղ վէ միւսթմա՛մէլ տիր , կե՛ելեր կետրի , Ժուր ԴԻԻԻ կե՛տրի կրպի :

Միւսկթէտա ճէմի՝ օլունս զիքր օլունմասը զը հալտա , ֆի՛իլ ճէմի՝ օլմալը , կե՛ելեր կետրի օ՛ ճէվասէն կետրելեր կրպի :

553 Պիր ֆի՛իլէ սիր գաչ միւսկթէտա վազը՝ օլուրսա՝ ֆի՛իլին միւֆրէտ գալմասը տախի ճայիղ տիր , Փուլ վէ եֆէնրելեր շե՛տի կետրի կրպի :

554 Պիր ֆի՛իլէ շախաիյէթի ֆարգլը օլան միւսկթէտալար օլուրսա՝ միւթէքէլլիմ՝ պուլունտուղու հալտա , ֆի՛իլ ճէմի՝ միւթէքէլլիմ՝ օլուր , վէ եախօտ միւթէքէլլիմ՝ պուլունմայրս , մուխաթէպ պուլունտուղու հալտա , ֆի՛իլ ճէմի՝ միւխաթէպ օլուր , դէն վէ «եւ վէ Գուրնուրուր կե՛տրի , «եւ վէ Գուրնուրուր վէ «Գուր կե՛տրինի կրպի :

555 Թա՛ղ՛ մագամընու ճէմի՝ մուխաթէպ՝ միւֆրէտի մուխաթէպ եէրինէ խթի՛մալ օլունուր , կետրին եէրինէ՝ կետրինի , յէ եօփայօրուան եէրինէ՝ յէ եօփայօրուանու կրպի :

556 Պա՛ղէն տախի պուլունն եէրինէ՝ իֆրաթ տէրէճէ թա՛ղիմ իչիւն ճէմի՝ զայս գուլանըլըր , ինկլեբրայ կե՛տրելեր օ՛ , Փաթիլան հուրեկելերի դեղէ ղօ ինսան եկրելեր կրպի :

557 ՄՈՒՀԻՄՄԷ : Հէր ճիւմլէնին միւսլթէտասը՝
 պիր նէվ՝ շիւսկէ օլմամագ տէրէճէսինտէ պէ-
 յան օլունմագ կէրէք տիր, տրէճ օգոտը, քիւսայ օ-
 քունտը կիպի :

558 Պա՛ղէն ճիւմլէնին էվվէլինտէ խապէր
 վաղը՝ օլան իամ՝ միւքէրրէր օլմայարագ՝ սօնկ-
 րատան միւսլթէտա կէթիրիլիր, նիթէքիմ՝ հե-
 քի՛ շահադարէյէ ճերհէ՛ քիւղէ-այ ՚իւճ էլիտիտէ շէֆա վե-
 սահհալի պոլտոտ տէնիլտիքտէ, շահղատէ շիֆա
 պոլտոտը տէրքեար տըր :

559 Միւսլթէտա զամիրի շախսի օլտուղու հալ-
 տա, ֆի՛րիլտէ մա՛լիւմ օլտուղունտան՝ էքսէրիյէ
 ֆի՛րիլ եալընըզ վազ՝ օլունուր, կէլտի՛, եալըն՝,
 կէլէրտի ետի, լաքին թէէքիտ իշիւն վազ՝ օլուն-
 մասը ճայիզ տիր, պէն՝ կէլտի՛, օ եալմարը կիպի քի,
 պէն՝ վէ տէյիլ պաշգասը, վէ օ՝ տէյիլ օլ պիրի
 էթտի տէմէք տիր :

(2) ԽԱՊԵՐԷ ՕԼԱՆ ՄԻԻՆԱՍԻՊԷԹԼԷՐ

560 (ա) ԼԱԶԼՄ ՖԻ՛ԻԼԼԷՐ : Խապէր մաղա-
 մընտա էքսէրիյէ քէնտիլէրէ մէֆո՛ւլ ալմայըպ
 հարէքէթ մա՛նասընա շամիլ օլտուղլարը հալ-
 տա, մէֆո՛ւլուն իլէյհ ճէրը էտէրլէր, ճեթիտէ կէլ-
 քի, ճնա շալար էյլէրի կիպի :

վարմազ

դազմազ

հաղար էթմէք

հիկէրանն օլմազ

դաշլամազ

դբ յմազ

պէհկղէմէք

տէյմէք

տօղանմազ

եաղբլբլմազ

դաշլմմազ

արդրմմազ

իլթիճա էթմէք

միւրամա' աթ էթմէք

թա' աճիււղ էթմէք

հէրանն օլմազ

միւթէճաթիւր օլմազ

օթ ուրմազ

դիմմէք

կիթմէք

հէթմէք

հէթիլմէք

հրմէք

հրիլմէք

ուլաշմազ

եաղրանմազ

դալիւղ օլմազ

'իթիւղար էթմէք

գաղբլմազ

աաթաշմազ

րաթի կէլմէք

տիւշ օլմազ

մուրաղիլ օլմազ

իւթիւղար էթմէք

հատն էթմէք

սաղբ էթմէք

թէհամիւր էթմէք

վուրմազ

գաղբլմազ

թաղաթ կէթիւրմէք

սայ էթմէք

սայ ու տիւղաթ էթմէք

քիւշիլ էթմէք

հէհա էթմէք

շաղբլմազ

շօղլ էթմէք

իշթիւղալ էթմէք

մէշղուլ օլմազ

թէգալիււ էթմէք

մուրաղիւ օլմազ

իճաղէթ վէրմէք

տէօնմէք

տիւշմէք

վաղբ' օլմազ

միււղթէլա օլմազ

հիճաղ էթմէք

իքրամ էթմէք

իլթիւֆաթ էթմէք

362 Հարեքէթ մա'նասրնա շամիլ օլան ֆի'կլ
 ւէր՝ վէ սլա'ղը գալսլ էֆ.քեարը մա'նասրնաս
 օլանլար՝ հարեքէթ վէ էֆ.քեարըն նէշէթ էթ
 տիլէ եէրին իամինի մէֆու'լուն միհ հալընա
 ճէրը էտէրլէր, էֆ.քէն էլէրէ, ծիպան բալըր, փալապ
 փէփոս, օլ սալէփէն էփէն էլիպէ կիպի:

363 Պու գալիլուհն օլանլարըն էքէրիտ գիլուհ կաղըլ-
 մը 2 տըր:

Կէշմէք	հարըր էթմէք	Գօյզմադ
ո'ւսուր էթմէք	ի՛նթիլադ էթմէք	խաֆզ էթմէք
վազ՝ կէշմէք	տաղընմադ	օսանմադ
Ֆէրադաթ էթմէք	'իլգարէթ օլմադ	սիլգար օլմադ
Ֆարիլ օլմադ	խալա էթմէք	սէլզմէք
գաշմադ	միւրիւր էթմէք	սըզմադ
ի՛նթիլադ էթմէք	թէ՛նճարուդ էթմէք	իլրէնմէք
էնքիլմէք	չըզմադ	Էքրան էթմէք
շէքիմմէք	ի՛նթիլաթ էթմէք	հի՛ճադ էթմէք
սկեան օլմադ	սիլբի օլմադ	ու՛թանմադ
ալմադ	աճիլ գալմադ	հարզ էթմէք
Գօփմադ	միւ'շթադդ օլմադ	գադֆիլ օլմադ
ալմադ		սիւ'նթան էթմէք
		էօլիւնմէք
		Փախըր ըլանմադ
		իֆթիլար էթմէք
		մաղրուրլանմադ

ՄԵՐԵՔԵԹԻ ԿԱՐԵՆԻ ՄԱՐԻՆՈՒՆ ԿԱՐԵՆԻ ԳԱՐԻ ԷՖՔԵԱՐԷ ՄԱՆԱՍՐՆԱՍ ԵՄԵՆԻՆԻ ՄԱՐԻՆՈՒՆ

364 Պա՛ղը դալպ էֆքեարը մա՛նասընտա օլան
ֆի՛րլլէր՝ էֆքեարըն նէշէթ էթտիլի եէրէ նա
զարէն մէֆու՛լուն միհ ալըպ՝ օլ էֆքեարըն վար
տըղը եէրէ նազար օլունտուղու հալտա , մէֆու՛
լուն իլէյհի ճէրը էտէր , նիթէքիմ՝ ծոթան ըտի
օլտու՛ տէնիլտիքտէ , ըտիլէնի՛ ծնա տօղրու օլ
տուղու անկլաշըլըր :

365 պունլարըն էքսէրիսի զիրտէ եազըլմըշ
տըր :

ակեան՝ օլմազ	զօրզմազ
բազի օլմազ	զաշմազ
մէմնուն օլմազ	հիճապ էթմէք
թա՛ճճիւպ էթմէք	ութանմազ
հէյրան օլմազ	նիթէքիմ՝ ծոթան հիճապ էթտի՛ ,
խաֆզ էթմէք	վէ րե՛շէ հիճապ էթտի՛ , տէնիլիը :

366 Միւթալաաթ վէ սայր լազըմ ֆի՛րլլէր՝
քէնտի իշլէրինին իճրասընա գուլլանըլան շէյին
իամինի մէֆու՛լուն պիհ հալընա ճէրը էտէրլլէր ,
բոշաբ բոշանճաբ , եմապ կէյնեթ , եմթոթ լուրոթ ,
եւէ շրթը , րեյնեթ շալը , դաշըն րեթա լուրոթ
կիպի :

Շերհ : վուրմազ , էօլտիւրմէք , թէլէֆ էթմէք մա՛նասընա
կէլինճէ , մէֆու՛լուն պիհ հալընը ճէրը էտէր , ծոթան լուրոթ , թու
լու ետինի լուրոթ կիպի :

367 Ֆի՛րլլի միւշարէքէթ՝ էքսէրիյէ մէֆու՛
լունա պիր տէ էլէ լաֆզընը կէթիրիը , էֆէրիլէ
կէրիլլուրի կիպի :

368 (բ) ՄիթէՍՏՏի Ի ՆԱԳԸՄ՝ մէֆու՛լուն պիհ

ճէրը էտիպ՝ պու մէֆու'լուն պիճ տախի ի.քի նէվ'տէն տիր:

(1) Մէֆու'լ՝ մա'լիւմ վէ թախսիս օլունմուշ պիր շէյ օլուրսա՝ մէֆո'լուն պիճ հալընտա վազ՝ օլունուր, +եխալը օբո-տո-մ, պանս-կեօբեդեմ, պենե իշեխեմե, պապա՛ն սեվերեմ, կիպի:

(2) Էկէր մէֆու'լ մա'լիւմ վէ թախսիս օլունմուշ պիր շէյ օլմազսա՝ միւճէրրէտ շէ.քլինտե վազ՝ օլունուր, պեր եվ ե-տրըմ, պեր տրեմ կեօբեմ, պեր +եխալ օբո-տո-մ կիպի:

569 Ի.քի եա զիյատե իամէր պէյնլէրինտե վե լաֆզը պուլունուպ՝ պիր ֆի'իլէ մէֆու'լ օլուրսա՝ է.քսէրիյէ սօնկրա.քի մէֆո'լուն պիճ հալընա վազ՝ օլունուր, եվ վե Ռ-գըմընե եե-շ Լերայա սախալ կիպի:

570 (Գ) Միիթէ.Ա.ՏՏի ի ԳեԱ.Միլ՝ մէֆու'լուն պիճ իլէ պիր տե մէֆու'լուն իլէյճ ճէրը էտէր, +եխալը եֆենդիյե վերդեմ, իօճայա պեր եվ սախալ կիպի:

571 Միւթէա'տաի ի քեամիլ օլանլարըն չօղու՝ կէթիրաիյի շէյին իամինի մէֆու'լուն պիճ հալընա ճէր էտէր, նիթէ.քիմ՝ դեմե, սօրմե, սե-ալ եխեմ, եյրեխեմ, Ռ-լի՛մ եխեմ, ին+եաբ եխեմ, իբրար եխեմ, ի'նիբֆ եխեմ, Ռասալբ եխեմ, իսպեր վերմե, պեւարիբեմ, ս'ֆվ եխեմ կիպի:

572 Սախալ վէ սախան սլմե պահա պէյանը իշիւն պիր մէֆու'լուն իլէյճ զիյատե ճէրը էտէր.լէր. եվէ իօճայա եե-շ Լերայա սախալ կիպի:

573 Էմրի հազըրտան սօնկրա պա'զէն թէէ.քիտ

իշիւն պիր սնն լափղը 'իլապէ օլունուպ' իշպու
լափղ էմրի հաղըրտան ճէրր օլունամայրպ' պէլքի
սայր զիքր օլունամարչ ֆի'իլտէն ճէրր օլունուր,
կէ սնն կիպի քի, սանա տէյօրում տէմէք օլուր:

374 Միւթէ'ատտի ի քեամիլ օլանլարըն պա' -
զըսը՝ իամի մէֆու'լուն միհ հալընա տախի ճէրր
էտէր, ճոտան օլ ճոտտէի սօրտոմ կիպի:

375 Պունլարըն պա'զըսը զիրտէ եազըլմըշ տըր.

սուալ էթմէք
ալմագ
սօրմագ
րիճա էթմէք
տիրիզ էթմէք

մէէմուլ էթմէք
զուրթարմագ
խէլաս էթմէք
խասպէր ալմագ

376 Պիր ֆի'լ՝ մէֆու'լուն իլէյհ եախօտ մէ -
ֆու'լուն միհ ճէրր էտէրսէ՝ մէճհուլու հէման
օլ հալը ճէրր էտէր, Ֆ+իեդէ կէիտէլեր, տո-լալ
ի-ի-լո-լո-լո-լո, զընտան էլէտ օլանտոտ, իճճտան սի-ալ
օլանտոտ կիպի:

377 Միւթէա'տտի ֆի'իլլէր՝ պա'զէն իքիսի պիր
զաթ, եախօտ պիր շէյէ մանսուպ իքի մէֆո'լլ
ալըպ' պիրի մախսուս օլարագ՝ մէֆու'լուն պիհ՝
օլ պիրի միւճէրրէտ հալընտա վագ՝ օլունուր,
ֆոտիշահ պատմը Ֆ-շէր էյէտի, ճոտ ֆուլ տիտէլեր
կիպի:

378 Խամ վէրմէք պապընտա վէրիլէն իամ միւ -
ճէրրէտ օլուպ' ալան զաթ՝ մէֆու'լուն իլէյհ
հալընտա վագ՝ օլունուր. ֆորընտալըմ իպրտիճի՝ իե -
Ֆէի էիտէլեր, դո- շէրիէ Հալէպ տերլերօ պոմանտ սոլը-

և Ապրիլ-լուսն արեւելեք կիպի :

579 Պա'զը Ֆի'ղի միւրէ.բ.քէպին ճէրը էթ-
տիյի մէֆու'լ՝ Ա'րապի մաստարըն ա'գապինճէ
կէլիպ' եէնի պիր Ֆի'ղի միւրէ.բ.քէպ նէվ'ինտէ
օլուր , պո- մարտեյե Ռահ-եւէ Վո-գո-Փ երտի , քի վու-
գուֆ թահսիլ էթտի , վէ Ռահ-եւէ Ղապի երտե+ քի ,
զապթը թահսիլ էթմէ.ք տէմէ.ք տիր . վէ սարֆը-
նաղար երտե+ կիպի :

580 Պա'զէն տախի թէր.քիպ օլունան մաստարը
թիւր.քի գաթ' օլունուպ՝ Ա'րապի մաստար եա-
լընըզ գալըր . պո-նո- Ռեֆհի' գօլայ արեւլ կիպի .քի
թէֆհի'մ էթմէ.ք տէմէ.ք տիր :

581 Պալտաա (* 322) զի.քը օլունան ի' , սին ,
րեք , զայրի գըյաա Ֆի'ղի ի.քի նէվ' իսթի'մալ օ-
լունուպ՝ պիրի էտաթըր ըապթ օլմադ՝ վէ օլ պի-
րի մէվճուտիյէթ պէյանը օլան վար լաֆղը իլէ
թէր.քիպ էթմէ.ք տիր :

(1) էտաթըր ըապթ օլտուղու հալտա , միւպ-
թէտայը խապէրէ ըապթ էտէր , իանե վա-ի' րեք ,
սրեւէր կի-նահ+եար րըր , պոպոս եվտե րեք կիպի :

582 Պունուն մէնֆիխինտէ արեւլ լաֆղը գուլ-
լանըլըր , պոպոս եվտե արեւլ րեք , իանե վա-ի' արեւլ
րեք , պո- շէյ եյե արեւլ րեք կիպի :

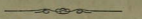
583 (2) վար լաֆղը գուլլանըլարղը հալտա , սիր
շէյին մէվճուտիյէթինի իխպար էթմէ.ք իշխն
իսթի'մալ օլունուր , եվտե պիւ սրեւ' վար րըր , եաղ-
մար վար րըր , պին եվ վար րըր կիպի :

584 Պիր տէ միւզաֆըն իլէյն վէ զամիրի իզա-

Ֆիլէրատէն պիրի թէգատտիւմ էթտիյի հարտա ,
թէմիլիք մա'նասընը իշա'ր էթմէք իշիւն իս-
թի'մալ օլունուր , պէնի՛մ Վար րըր , եֆէն-րէնին իի էվէ
Վար րըր , ե+ճէյի՛մ Վար րըր , կե-դէլ արւարը՛մ Վար րըր
կիպի :

585 Պունուն մէնֆիաինատէ եօգ լաֆղը դուլլա-
նըլըր , եվրե պիւ արեմ եօգ րոր , եաղմար եօգ րոր ,
պէնի՛մ եօգ րոր , ե+ճէյի եօգ րոր կիպի : Վէ իշպու
եօգ լաֆղը դա'իտէի մա'լիւմէ իւղըէ եօղ օլուպ'
եօղ րոր տէնիլիր . վէ սուրէթի շարթիյէտէ՛ եօղ
ի-ե , պա'ղէն տախի՛ եօգսս վէ եօրսս տէնիլիր :

586 իշպու թէմիլիք մա'նասը տախի հարֆը
ճէրը օլան րե լաֆղը իլէ իֆատէ օլունուր ,
պէնրէ Վար , պէնրէ Վար ճը , ծնրա եօգ րոր , ծնլարրա եօգ
ճա- կիպի , քի պէնիմ վար մա'նասընա տըր :

ՅԵՐԻ՛ ՅԻ՛ԻԼԼԵՐԻՆ ՄԻՒՆԱՍԻՊԵԹԼԵՐԻ

587 (1) Սեֆ-լէ ֆէ'լէյէ՛ ուֆ-լէ կիպի իամ եէրինի
թութարազ՝ ճիւմլէնին ֆի'իլինէ թէպիյէթ է-
տէր , կէլէնէ Վեր , կէյրէյի՛ն պա՛մա , եա՛գմաղը՛ն սօրմա ,
հեր ե-գրըլընէ կեօրտի- կիպի :

588 Ֆի'իլ մագամընտա տախի՛ ֆի'իլլէրին ճէրը
էթտիլըլէրի ահվալը ճէրը էտէրլէր , գա՛գոյո-
ւան , էվէ պա՛մա , Սլլահրան ֆօրֆան , պոմոս եպեր ո-
րե՛մ րէյիլ րիւ , պանա կի-ճէնիշ արեմ , պանա պա՛գմա՛գ

առեմ վար մը, ե+մե+ +ե+տե+լերն պըլաք, գոգոյո ալ
որբէլարը անտիմար կիպի:

Շերհ: Աըֆաթը ֆի'իլիյէ իամ մագամընտա գուլլանըլըրսա,
ճիւմլէյէ պէյան օլմուշ, եաթօտ սայր եօլ իլէ մա'իւմ օլմուշ
պիր զաթա միւրաճա'աթ էթմէք կէրէք արը, գոգոյո ալ
(եա'նի առեմ,) ե+մե+ +ե+տե+լերն (եա'նի պըլաք) որո որո
կիպի:

389 Ա'րապի վէ Ֆարսի սըֆաթը ֆի'իլիյէ'
պա'զէն սըֆաթը թիւրքիյէ կիպի իամի ճէրը
էաէր, +եյֆէյննի մեղլուրէյնի միւլէյն, իլէ իալիպ, +եդերն
մաճիպ կիպի:

390 Լաքին էքսէրիյէ իզաֆէթ հալընտա պու
լունուպ' իամլէր կիպի վազ' օլունուր, իալիքի որո
ճեհան, պո ճեհանըն իալիքի. մալլաթո եեդի գոգորէննի,
եեդի գոգորէննի մալլաթո. ին ու ան մֆերիննիպէսի,
մֆերիննիպէի ին ու ան կիպի:

394 (2) ՄիՂԱՅԸ ԲԱՊԹԻՅԷ: Պունլարըն ճիւմ
լէսի' ֆի'իլ մագամընտա իամի ճէրը էաէր, +ե
իալը օգոյոպ, էվէ կիպերէ+, պոմոս կեօրէմնճէ, ֆերման
միլէ վալը օլմաթ կիպի:

392 Սիզաի րապթիյէլէրին շախսիյէթի օլմատը
ղընտան' օնլարըն միւլպթէտասընըն աչըգ պէ
յան օլունմասը լազըմ կէլիր, պէն օգոյոպ, սեն
լաճո կեօրերէ+, էֆէնդի կէլնճէ կիպի:

ՄԱՍՏԱՐ ՎԷ ԻՍՄԻ ՅԻ'ԻԼԻՆԻՆ ՄԻԻՆԱՍԻՊԵԹԼԵՐԻ

393 Պունլար տախի ֆի'իլ մագամընտա իամի
ճէրը էաէրլէր, օլ էլէ էլիէ+, օնո եալմաթլաթ, օն

պագմագ, եզլեթիշէ կէլեճեյն , Ֆիլան մահալարան կէլեյն ,
ճոռ կեօրմեմ կիպի :

394 Իամ մագամընտա իղաֆէթտէ վագը՝ օլուպ՝ զամիրի իղաֆիլէր ՚իլավէսի իլէ միւզաֆ օլուրլար , Ահմեթն կէլեթն , Փաշանն կէլեյն , Էֆենդիեյն կէլեճեյն , «եռն կէլեթն , ճալարն կէլեթլերէ կիպի :

395 Իամլէր կիպի Ֆի՚իլլէրտէն ճէրր օլունուպ՝ ահվալը համատա վագը՝ օլուրլար , պագմագառն եօրուլուս , օգոմագալ պաշարը , օգոմաշանն պիլիերպի , կիլեթիյնի պիլեթմ , կէլեճեյնի իշիլիթմ , կիլիթիթ , կիլեթիթ իշլիթ կիպի :

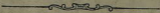
396 Մաստար վէ իամի Ֆի՚իլլէր՝ եպլընըզ եախօտ ճէրր էթտիլի քէլլիմէլէր իլէ պերապէր , կէրէք միւպլթէտա կէրէք խապէր վագը՝ օլուր , օգոմագ էյն պիլ , կէլեթն լաշը՝ ուլը , ՚իլ Ռահմէլ էլիթիթ Ֆարշ ուլը , Էմիլն միլլուպոն Ալլահառան օգոմագ ուլը , Իշլերէ կիլեթիյն վար ճը կիպի :

397 Ա՛րապի մաստարլար պա՛ղէն իամի ճէրր էտէր , մագոոուրոն սարֆ , Ֆիլանի ճօղրաֆիյալը Ռահմէլէ Վեթար ուլը կիպի , քի պունտա էլիթիթ լաֆղը կէթիլիլիպ՝ սարֆ էլիթիթ , Ռահմէլ էլիթիթ տէմէք տիր :

398 Պա՛ղէն տախի իղաֆէթտէ վագը՝ օլուր . սարֆը մագոոուր , եա մագոոուրսան սարֆը , Ֆիլանի ճօղրաֆիյանն Ռահմէլէ , եա Ռահմէլէ Ֆիլանի ճօղրաֆիյա կիպի :

399 Ա՛րապի մաստարլար իամ մագամընտա իղաֆէթտէ վագը՝ օլուպ՝ զամիրի իղաֆիլէր ՚իլավէսի իլէ միւզաֆ օլուրլար , պիլիթ Վերոոոոմ ,

«Էնն ըստիւն, օնան ըստրէի, պիշէ՛մ ինճիսուլընը, ըստ
որիւն ուլան, իորտէի զէնն կիպի =

ՊԱՊԸ ՍԱՏԻ

ԶԱՐՅԸՆ ՄԻՒՆԱՍԻՊԷԹԼԵՐԻ

600 Զարճ՝ ֆի'իլ, եախօտ սըֆաթ, եախօտ զայրի
զարֆ վասֆ էտիպ՝ օնա թէգատտիւմ՝ էտէր,
շէֆէ կէլտէ, ջօֆ կեղեկ որէր, շէտ շէտ էիւրը կիպի =

601 Էտաթը իսթիֆհամ՝ տայիմա սուալ օլու
նան շէյինն ա'դապլինճէ կէթիրիլիւր, նիթէ
քիմ՝ «էն Պրոսայա կիւրէնն զ տէնիլտիքտէ, կիթ
մէք ֆի'իլինն վագի' օլուպ օլմատըղը սուալ օ
լունուր = վէ «էն Պրոսայա ղը կիւրէնն տէնիլտիք
տէ, կիթտիյի եէր Պրուսա մը տըր տէյու
սուալ օլունմուշ օլուր . վէ «էն Պրոսայա վա
ժօրա ղը կիւրէնն տէնիլտիքտէ, Պրուսայա կիթ
տիյի մա'լիւմ, անճաղ նէ իլէ կիթտիյի մէճ
հուլ օլտուղունտան՝ վափօր իլէ մի եօգ իսէ
տիկէր սուրէթ իլէ մի տիր տէյու սուալ օլու
նուր . վէ «էն զ Պրոսայա կիթտինն տէնիլտիքտէ,
պիր կիտէն օլտուղու մա'լիւմ, ամմա քիմինն օլ
տուղու սուալ օլունուր =

602 Էտաթը իսթիֆհամ, շէ, շէ, հանլը վէ սայ
րիհում՝ ի'պարէտէ պուլունուրսա՝ զ լաֆղը ի

ճապ էթմէզ , նիթէքիմ՝ շէ «եջլէյօր թ տէյիլ՝
անճագ շէ «եջլէյօր տէնիլիր :

603 Էտաթը թաստըդ իլէ էտաթը նէֆի սուա-
լըն ճէվապընա կէլինճէ՝ էքսէրիյէ եալընըդ
գուլլանըլմայըպ՝ սուալ օլունան խուսուս միւ-
քէրքէր գըլընըր , Ֆեթեղէ կիթիին թ — էվէլէ-
կիթիին . Ֆեթեղէ թ կիթիին — էվէլէլէ Ֆեթեղէ կիպի :

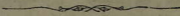
Պա՛ղէն տախի էտաթը թաստըդ գաթ՝ օլու-
նուպ՝ եալընըդ ֆի՛իլ իսթի՛մալ օլունուր , կիթ-
իին , կիթեթիին կիպի :

604 Ֆի՛իլի մէնֆինին էտաթը օլան , Ֆ , Ֆա պիր
ճիւմլէտէ պուլունան զաթը ֆի՛իլէ , եախօտ իս-
մի ֆի՛իլէյէ ՚իլալէ օլունտուղու հալտա , մա՛-
նասը օնա մէրպութ օլան սիղա ի րապթիյէլէ-
րինէ ըիւճո՛ւ էտիպ՝ օնլարը մէնֆի գըլար , կէլէ-
կիթիին կիպի , քի կէլմէտի վէ կիթմէտի տէմէք
տիր թ Ռա՛ալէ կիթիին էվէ կիթեթէ խապէր վերեթի կիպի ,
քի իթա՛աթ էթմէտի , վէ էվէ կիթմէտի , վէ խա-
պէր վէրմէտի տէմէք տիր , վէ «լու օգո՛մապըլը
Ֆա՛լէ-Ֆա՛լէ կիպի :

Շերհ : Լիսանը օսմանին ուսուլունտան պու գաիտէ լա-
ղըմ կէլըտէ տէ , ֆիլ վաղի՛ իսթիմալտա պու գաիտէյի խիլաֆ
էթմէք նատիրաթտան տէյիլ տիր :

Ֆաղաթ զաթը ֆի՛իլ , եախօտ իսմի ֆի՛իլ , վէ
սիղա ի րապթիյէ պիր մաստարտան օլուրսա՛
մէնֆի մա՛նասը ըիւճո՛ւ էթմէզ , օլու- օլու- օլու-
Ֆա՛լէ-Ֆա՛լէ կիպի քի , օլտուղու վէ օլմատըղը
տէմէք տիր :

605 Հել էտաթը թէէքիտ օլարագ՝ եալընըգ մէնֆիլէրէ 'իլավէ օլունուր , հել եօգ որո , հել տեյէլ էտէ , հել կեւետէ կիպի :

ՊԱՊԸ ՍԱՊԻ՝

ՀԱՐՅԸ ՃԵՐՐԻՆ ՄԻԻՆԱՍԻՊԵԹԼԵՐԻ

606 Հարֆը ճէրրի թիւրքի՝ ճէրր էթտիյի քէլիմէնին ա'գապինճէ կէլիւր , էլիւր էլէ , տեյէլ էլէն կիպի :

ՄԻԻՃԵՐՐԷՏ ՎԷ ՄԻԻԶԱՅԸՆ ԻԼԷՏՆԻ ՃԵՐ ԷՏԷՆԼԵՐ

607 Իւղէ , էւղէրէնէ . իւղրէ՝ միւճէրրէտ , վէ իւղէրինէ՝ միւղաֆըն իլէյհէ 'իլավէ օլունուր , հալ էւղէ , հալն էւղէրէնէ կիպի : Անճագ զամիր իլէ իամի իշարէթլէրին միւֆրէտի՝ տայիմա միւղաֆըն իլէյհ հալընտա իրատ օլունարագ՝ էւղէրէնէ լաֆղը իլէ գուլլանըլըր , ընտն էւղէրէնէ , պոտոտն էւղէրէնէ տէնիլիւր . վէ օ էւղէ , պո էւղէ տէնիլմէգ :

608 Իւղրէ լաֆղը մաստարլարա 'իլավէ օլունտուգտա՝ շարթ մա'նասընը իֆատէ էտէր , նիթէքիմ՝ օգոտաէ էւղէ ղէ'տոտ օլտո , քի շրմէ էլէ տէմէք տիր :

609 Պա'ղէն տալի կէլէճէք զէմանը շիմոիքի

դէմանա թագրիս էտէր , կեւեւ եւ շէշէն՝ կիպի , քի շխմտի կէլէճէյիմ տէմէք տիր :

640 Իւեւն , եւե , կեպե՛ խամէրէ ՚իլամէ օլուն տուգտա , միւճէրրէտ հալընը ճէրր էտիպ՝ զամիր վէ իամի իշարէթլէրին միւֆրէտինէ ՚իլամէ օլուն տուգտա՝ միւզաֆրն իլէյհ ճէրր էտէրլէր , մէ տէլա , յեւթեղ իւեւն , ծնւր էլէ , ծնան իւեւն , պէնի՛ էլէ , ծնան կեպե , սեւին կեպե , տեֆն էլէ :

641 Տէ՛ տախմա միւթթասըլ եազըլըպ՝ միւ ճէրրէտ ճէրր էտէր , եվրե . ելտե , պէնրե . իամի իշարէթին միւֆրէտինէ ՚իլամէ օլունտուգտա , պիր տէ շ կէթիրիլիր , ծնրա , պոնրա կիպի :

642 Մաստարա ՚իլամէ օլունուպ՝ զէմանը հալը իշար էտէր , եւզմֆրայլ՝ կիպի , քի եազայօրում տէմէք տիր :

643 Իամի ֆի՛իլէ տախի ՚իլամէ օլունուպ՝ պա՛ զէն տախի զամիրի իզաֆիլէր կէթիրիլտիքտէն սօնկրա կէլիր , կելտետե , կելտէնիտե , եւզըլընրա կիպի :

644 Սե՛ն տախմա միւթթասըլ եազըլըպ՝ միւ ճէրրէտ հալընը ճէրր էտիպ՝ լեբ , տր իլէ ճէմ՝ լէնիր , սֆլետեւ , մանսըլ , եվտեւ , կիպի : Իամի իշարէթլէր պունտա տախի պիր շ ՚իլամէ էտէր , ծնսըլ , պոնսըլ կիպի :

645 Մաստար իլէ տախի գուլլանըլըր . ֆազաթ պու հալտա էքսէրիլէ Բն , ըն ՚իլամէ օլունուր , պոն շէյլե օլմֆըլըն , պոն եւլերե ելտետեւէն կիպի :

ՄԷՅՈ՛ՒՆԻՆ ԻԼԻՅՅԻ ՃԵՐՐ ԷՏԵՆԼԵՐ

616 Տօղբոս, Գարշը, Եսֆըն, Կեօրէ, պէնայեն, նազարեն,
(չադ) րեւ, մէֆուլուն իլէյհ ճէրը էտէրլէր,
էվէ րօղբոս, պոսնո Գարշը, Եէրէ Եսֆըն, ընա Կեօրէ, (չադ)
Պաղարոս րեւ կիպի :

1 ՄԷՖՈ՛ՒՆՆ ՔԻՆԻ ՃԵՐՐ ԵՊԵՆԼԵՐ

617 ՊուՆլար տըր

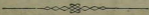
Եա'նի	սօնկրա	ուզադ
էօթիւրիւ	մուախսարէն	կէրի
պաշգա	ադ	պէրի
մա'տա	դիյատէ	իլէրի
դայրի	իւսթ	էօթէ
էվլէլ	Եանա	տիչարը
մուգատտէմ	աշաղը	իլէրի
ադտէմ	իրագ	

Օնորան էօնիւրիւ, ընլարոսն պաշգա, պէնորեն շէյարե
կիպի :

618 Էվլէլ, արթեմ մէ ճոգատարեմ լաֆղլարը իլէ
պէրապէր մաստար կէթիլիլիրսէ՝ Եա մաստարը
խաֆիֆ, Եախօտ միւզարը մէնֆիինին սըֆաթը
ֆի'իլիյէսի կէթիլիլմէք լաղըմ տըր, Կեւթեռեն
էվլէլ, «են Կեւթեղորեն արթեմ պեն Կեթերեմ կիպի :

619 Փարսի մէ Ա'րապի հուրուֆու ճէրը՝ Եա
լընըդ Փարսի Եախօտ Ա'րապի խամէրէ ՚իլամէ
օլունարագ՝ էքսէրիլիյէ ընլարա թէգատտիւմ
էտէր :

620 Պուսկար միւճէրրէա ճէրր էտէրլէր, ուեր
 մնւալը մահարրեր, այս մաղարմնեա, ուեր հաւ, էլէլ ան,
 մն շայրէ սեպեպ, պէլ էմնէֆոֆ, պէլ մահադէմէ կիպի-
 ֆազաթ ֆարսիտէն օլան սաւ իլէ վէշ թէզատ-
 տիւմ էթմէյիպ՝ քէլիմէյէ ՚իլալէ օլունուր, միւշ-
 սաւ, մահ վէշ կիպի :

ՊԱՊԸ ԹՄՄԻՆ

(1) ՀԱՐՅԸ Ա՛ԹՅ

621 Իֆի ֆէլիմէ ԲԱՊԹ ԷՏԷՆ պուսկար տըր,
 եա՛նի վէ, վէ-, - ,

վէ, վէ- իքի քէլիմէյի պիր պիրինէ բապթ է-
 տիպ՝ պիր հէօքիւմտէ թէշըիք էտէր, քաւ վէ
 օլււ-, +եաղար վէ- քաւէմ, եպրո- վէ- շէշ կիպի :

622 Ո՛- ֆարսի վէ ա՛րապի լաֆզլարա մախ-
 սուս օլուպ՝ պէյնինտէ միւշապէհէթլէրի օլան,
 եախստ պիր սընրֆտան օլանլարըն արասընտա
 վաղ՝ օլունուպ՝ էվիլէլքիսինէ իթթիսալ օլունուր,
 ւ-մֆ - ինայէն, ուէվէն - իքաւ, քավէ - ինայէ-
 ըն-մէ կիպի :

Շերհ : Լիսանի օ՛ամանիտէ թէշըիք իչիւն օլան հարֆի ա՛թֆ-
 լէր՝ էքսէրիյէ իհմալ օլունուր, նիթէքիմ՝ +եաղար քաւէմ ինիւր,
 տէնիլիւր, քի քեաղար վէ գալէմ տէմէք տիր . վէ ինտէ ինտէ,
 տէնիլիւր, քի կէլտի վէ կիթտի տէմէք տիր :

623 ՃԻԻՄԼԷԼԷՐԻ ԲԱՊԹ ԷՏԷՆ հուրուֆու

ա'թֆ՝ ի.քիննծի ճիւմէնին իպթիտասընտա կէլիր ,
դէն կէլրե՛մ Վե օ կէլրե՛ն կիպի . ֆադաթ րախե՛ն , րա
լաֆզը՝ օլ ճիւմէնին թէէ.քիտ օլունաճագ լաֆ-
զըն ա՛գապիննճէ կէլիր , օ րախե՛ն կէլրե՛ն , Ըսթաճօլա
րա՛ն րախե՛ն լօժ կէլրե՛ն , Ըսթաճօլա՛ն լօժ րախե՛ն կէլրե՛ն
կիպի :

624 Իշպու րախե՛ն լաֆզը՝ չօգ տէֆա՛ շարթը
թէէ.ք.քիտ էթմէ.ք իշխն՝ սուրէթի շարթիյէյի
թէախիսիւր էտէր , կէլե՛ն րախե՛ն , կէլե՛ն է՛ն րախե՛ն ,
էսթաճօլա՛ն րախե՛ն կիպի :

625 Էկեր՝ վէ էկէր մա՛նասընա կէլէն է՛նէր , է-
կերն , կերն՝ քէնտիլէրինէ սուրէթի շարթիյէյի
ճէրր էտէրլէր , էկեր կէլեր է՛ն , էկերն կէլե՛ն է՛ն
կիպի :

626 Իշպու էկէր լաֆզը՝ չօգ տէֆա՛ զաթ՝ օ-
լունարագ՝ սուրէթի շարթիյէ շարթըն իֆատէ-
սի իշխն եալընըզ կէթիրիլիր , կէլերէ՛ն , էթեղէն ,
կէլեղէնիտէ՛ն կիպի :

626 (ա) Հի.քեայէի մազը ի շարթի ի.քիննէվ՝ օլա-
րագ , էթի է՛ն , վէ էթեյիտէ՛ն կէլիր : Պունլարըն
խտէ մա՛նատա ֆարզը օլուպ՝ էթտի իտէ տէ-
նիլտիյի հալտա՝ էթտիյինէ տէլալէթ , վէ էթ-
սէյիտի տէնիլտի.քտէ՝ էթմէտիյինէ տէլալէթ օ-
լունուր , մէսէլա , պո՛նոն էթիտէ՛ն է՛ն լօ՛յա օլունաճագ
շէ րէյե՛լ րիւ տէնիլիրտէ՛ն էթիտէ՛ն աճա տէմէ.ք տիր .
պո՛նոն էթեյիտէ՛ն լօ՛յա լայըթ օլայըմ՝ տէմէ.ք տիր :
627 Ճիւմէ ի ճէզայիյէ ճիւմէ ի շարթիյէնին

ա՛գապընճա վազը՝ օլուպ՝ ճիւմէն ի շարթիյէ
Ֆի՛իլինին զէմանը միւզարի օլուրսա՛ ճէզա
ճիւմէսինին Ֆի՛իլի տախի միւզարի եախօտ
միւսթագպիլ զէմանընտա օլուր, կեւն՝ կեռերե՛,
էյէ օլուրսա՛ն «եւէլէճե+ն» կիպի :

628 Էկէր հի.քեայէ ի միւզարի օլուրսա՛ ճէզա
ճիւմէսինին զէմանը՝ հի.քեայէ ի միւսթագպիլ
օլուր, կեւնէյեռն՝ կեւերեռն, էյէ օլուրսա՛ն «եւէլէճէյե-
ռն» կիպի :

629 Հաւն, նէ շեմն, նէ վաթն լաֆղլարը տախի՛
միւպհէմաթ իչիւն կէլտի.քաէ՛ սուրէթի շար-
թիյէյի ճէրը էտէր. նէ շեմն իմեռսն կեւ կիպի :

630 Հեր նէ, հեր +ի՛ վէ հեր Գանլը լաֆղլար՝ սու-
րէթի շարթիյէյի ճէրը էտէրլէր, հեր +ի՛ կեւերե՛,
հեր նէ կեռերե՛ս իսէ, հեր հանլը մահալտե օլուր իսէ
կիպի :

634 Ֆի՛իլի ի՛անէնին միւզարի զէմանը իսէ՛
պա՛ղէն պիր շէյէ րապթ օլունմամը շ կիպի պը-
րագըլըպ՝ ապլ րապթ օլունտուղու իհմալ օ-
լունմու շ սայըլմալը տըր, նիթէ.քիմ՝ իս+նարե
իսէ, Հինրե կեւրե տէնիլաիյի կիպի .քի՛ սօրո-լուր
իսէ, եախօտ որոլրոսոսոս որե՛նէր իսէ, իս.քէնտէր
կիթտի տէմէ.ք տիր :

632 Մէյեր, Վէյեր +ի, շայեր +ի, Լու+ի, մարամ +ի,
Բոլար +ի, Եւալէ լաֆղլարը՝ սուրէթի իլզամիյէյի
ճէրը էտէր, Վէյեր կեւըլ օլու, շայեր +ի օլ ուրեյէ
օլու, Լու+ի Բեհամի-լե-Գալմայ, մարամ +ի հայաթրա օ-
լուր կիպի. Ֆագաթ մատամ.քի պա՛ղէն պիր

հըփզ ու խտարէ էտէն տէմէք օլուր :

638 Տե՛հէ՛ վէ՛ «եյլէ՛հէ՛ մա՛նասընտա օլանն ֆի՛րիլ-
լէրտէն սօնկրա՛ քի՛ գուլլանըլըլըլ՝ տէնիլէն շէյ
սլիր թէսլտիլաթ՝ օլմայարագ թէքրարլանըր ,
տե՛տէլէր քի՛ ետընն կիտէրէշ , «օրտտ» քի՛ տո՛նէ՛ տի՛ր կիլալի :

Պա՛ղէն սախի սլու քի՛ գաթ՝ օլունուր , տե՛տէ
եա շահը՛ կիլալի :

639 Իշսլու մա՛նա տախի , քի՛ լափզը գուլլա-
նըլմայարագ տէնիլէն շէյ ֆի՛րիլէ թէգատտիւմ
էթմէյիլէ , իֆատէ օլունուր , կէլէրի՛ տե՛տէ , կէօրտե-
տի՛ տե՛յօր կիլալի :

640 Ֆագաթ կէթիրիլէն ֆի՛րիլ՝ տե՛հէտէն զայրի
օլուրսա՛ արայա տէյէրէք մա՛նասըննա օլանն տե՛յի-
լափզը վազ՝ էթմէք կէրէք տիր , քի՛ ֆիլիշէն էյն տե՛
տե՛յի «օրտտ» , տիլէյօրտտա՛ տե՛յի ինտե՛տ էյլէտէ :

641 Սայր հուրուֆու ա՛թֆ սուրէթի իխսլա-
րիյէյի ճէրր էտէրլէր :

(2) ՀՈՒՐՈՒՑՈՒ ՆԻՏԱ

642 Եալընըզ գուլլանըլըր , եախօտ խիթապ օ-
լունանն քէլիմէյէ թէգատտիւմ էտէր , եա փտտե-
շահը՛ , էյ էֆէնտի՛ կիլալի : Պա՛ղըսը տախի մէֆու-
լունն իլէյհ հալընը ճէրր էտէր , եաղըֆ սանն , էյ-
վան տիլէ կիլալի :

ՊԱՊԸ ԹԱՍԻ

ՔԵԼԻՄԵԼԵՐԻՆ ՍԸՐԱՍԸ

643 Ֆիլի՛ ճիւմիէնին ախրըընտա կէլիը , վէ
էկէր սուրէթի շարթիցէլէրի օլուպ՝ ճիւմիէ ի
միւրէ.ք.քէպ օլուրսա՝ ճիւմիէ ի ճէղակիցէ թէախ-
խիւր էախպ՝ Ֆիլիլի իխպարի ճիւմիէնին ախր-
ըընտա կէլիը , պապա՝ որին Սիւմայօլտան կէլտի ,
Պրոսպա կէտերսէն շիֆա պուրսան կիպի :

644 Միւպթէտա՝ վէ օնու վասֆ էտէն քէլի-
մէլէր՝ ճիւմիէտէ սայր լաֆղարա թէղատտիւմ
էտէր , Մահամօթ փաշա կէլտի , փաշանն օղու- Սայթ
դէ կէլտի կիպի :

645 Միւպթէտա՝ վէ օնու վասֆ էտէն քէլի-
մէլէրտէն սօնկրա Ֆիլիլի վասֆ էտէն քէլիմէ-
լէր կէլիը , փաշա որին Սիւմայօլտան կէլտի կիպի :

646 Յագաթ թէէ.քիտ իշիւն միւպթէտանըն
Ֆիլիլիցէ թէղարրիւպ էթմէսի ճայիղ տիր , վէ իւ-
միւմէն մախսուս թէէ.քիտ օլունսաճագ լաֆղ
Ֆիլիլիցէ թէղատտիւմ էտէր , որին Սիւմայօլտան փա-
շա կէլտի , փաշա որին կէլտի , փաշա որին դէշ դին սուր
իւէ Սիւմայօլտան Հուլիցէ կէլտի կիպի :

647 Պիր տէ սլա՛ղէն թէ.քէլլիւմտէ թէէ.քիտ
իշիւն օլարագ՝ խիլաֆը դա՛խտէ միւպթէտա
Ֆիլիլիցէ թէախխիւր էտէր , նիթէ.քիւմ՝ նալ էշ

դեր պո- տէնիլեր , քի պո- լաֆզը փոպնէրոս , վէ
նասը եւ՝ Խողեր կէլեր :

648 Միւպթէտա՝ իամ եախօտ դամիր⁷ օլտուղու
կիպի , (եալընըզ եախօտ ճէրը էթտիյի քէլիմէ-
լէր իլէ պէրապէր) , մաստար վէ իամի ֆի՛իլ
տախի օլուր , օֆոյոպ եալմֆ էյի դեր , Ըմմապու
կիդի պո- շէյերի սմման մմմ ւալմ րը կիպի :

649 Մէֆո՛ւլլարտան է.քսէրիյէ մէֆո՛ւլուն պիհ
թէգատտիւմ էտէր , շ- րեֆնէրի պոն կեմեր կիպի :

650 Թէէ.քիտ իշիւն մէֆու՛լուն պիհ մէֆու՛լուն
իլէյհէ թէախիսիւր էտէրէ.ք՝ ֆի՛իլէ եանաշըր ,
պոն պի քուէմ վեր , պոն շ- րեմալէ կեմեր կիպի :

651 Վասֆ էտէն քէլիմէլէր՝ վասֆ օլունան
քէլիմէյէ եագըն օլուպ՝ թէգատտիւմ էթմէ.ք
կերէ.ք տիր , էրի եեմիյար սրեմ էլէ դեր րեւէ քոնը
ըֆոպ , հեր բաթ կեւն մալը մմ կիպի :

652 Պեր լաֆզը՝ իամի ա՛տէտ պուլունտուղու
հալտէ , սըֆաթլարա թէգատտիւմ էտէր , դեր է-
յի սիֆը քոյոն կիպի . լա.քին հարֆը թէն.քիր
(* 212 շէրհ) օլտուղու հալտէ , վասֆ էթտիյի
քէլիմէյէ թէգատտիւմ էտէր , դեր ալ Բալէ է-
պ , կեւնը դեր սրեմ կիպի :

ՃԻՒՄԼԷԼԷՐԻՆ ՀԱԼԼ ՕԼՈՒՆՄԱՍԸ ՀԱԳԳԸՆՏԱ

653 Հէր ճիւմէտէ պիր շէյին հագգընտա պիր
քէյֆիյէթ իսնատ օլունուր : իսնատ օլունան

քէյֆիլյէթէ՝ Գեորգի, վէ իսնատ օլունատուղու շէյ
 յէ՝ Գեորգիին էլէյն տէնիլիը, նիթէքիմ՝ պո- խանէ
 կեղէլ րիւ տէնիլտիքտէ, խանէ՝ միւսնէտին իլէյն,
 վէ կիւզէլ տիր՝ միւսնէտ վազը՝ օլուր :

654 Միւսնէտին իլէյն՝ միւսլթէտա, վէ միւս
 նէտ՝ խապէր տախի տէնիլիը : Ճիւմլէնին հէր
 դըսմը՝ պունլարըն պիրինէ մէրպուլթ տուր, նի
 թէքիմ՝ շո- կեղէլ էվ րիւն սաա՛թ պէշտէ Եանար տէ
 նիլտիքտէ, էվ միւսնէտին իլէյն, վէ Եանարը՝ միւս
 նէտ օլարադ՝ շու կիւզէլ լաֆղլարը՝ էվ լաֆ
 զընա, վէ տիւն սաա՛թ պէշտէ լաֆղլարը՝ Եանար
 լաֆղընա մէրպուլթ օլուր : Տահա զիյատէ հալ
 էթմէքտէ, շո- կեղէլ էվէ մէրպուլթ սըֆաթ օ
 լուր, վէ պունտան շո- խաի իշարէթ, վէ կեղէլ
 սըֆաթ տըր . վէ րիւն սաա՛թ պէշտէ՝ զարֆ մազա
 մընտա Եանարը լաֆղընա մէրպուլթ տուր , վէ
 պունլարտան րիւն՝ զարֆ , վէ սաա՛թ պէշ իմ օ
 լարադ , հարֆը ճէրը րէ իլէ գա՛խտէ իւզըէ զարֆ
 դըլընըր :

655 Գիլիսայ օգոստոս էն ա՛լա էյլէնճէ րիւ ճիւմլէսինտէ,
 Կիլիսայ օգոստոս՝ միւսնէտին իլէյն տիր . չիւն օնուն
 հազգընտա պիր քէյֆիլյէթ զիքը օլունուր , վէ
 էն ա՛լա էյլէնճէ րիւ միւսնէտ տիր : Տահա զիյատէ
 հալ էթմէքտէ, Կիլիսայ իմ տիր, վէ պուլունան
 ֆի՛իլ սէպէպինտէն մէֆու՛լուն պիհ հալընտա
 տըր . օգոստոս՝ մաստար տըր, վէ միւճէրրէտ հա
 լընտա րիւ ֆի՛իլէ միւսլթէտա օլուր . էն ա՛լա՝
 սըֆաթը թաֆղիլիլյէ օլուսլ՝ էյլէնճէ լաֆղընը

վասֆ էտէր, վէ էյէնճէն՝ իսմ՝ օլարագ միւճէրրէտ հայրնտա խասպէր վագը՝ օլուպ՝ աբէ՝ ֆի՛իլ օլարագ միւսնէտին իլէյհի միւսնէտէ րասպթ էտէր :

656 էյէնճէն՝ն - 'լուս էնտա օբոմօգ աբ թէրքիւ պինտէ , էյէնճէն՝ն - 'լուս՝ միւսնէտին իլէյհ տիր . շիւնքի օնուն հագգընտա պիր քէյֆիյէթ զիքր օլունուր , վէ էնտա օբոմօգ՝ միւսնէտ տիր :

657 Շո- եղլուս եղան զէ+ էնտիլ աբ թէրքիւ պինտէ , շո- եղլուս եողան՝ միւսնէտին իլէյհ , վէ զէ+ էնտիլ աբէ՝ միւսնէտ տիր . շո- իսմի իշարէթ՝ սըֆաթ մագամընտա եազանը վասֆ էտէր . եղլուս՝ իսմ՝ օլուպ եազան լաֆգընտան մէֆու՛լուն պիհ հայրնա ճէրր օլունմուշ . եողան՝ սըֆաթը ֆի՛իլիյէ օլարագ , ատէմ լաֆգը եազըլմատըղընտան , իսմ՝ մագամընտա , աբէ ֆի՛իլէ միւսպթէտա գըլընմըշ տըր . զէ+ լաֆգը զարֆ օլարագ՝ էնտիլ լաֆգընը վասֆ էտէր , վէ էնտիլ՝ սըֆաթ օլուպ եազանը վասֆ էտէրէք խասպէր վագը՝ օլմուշ տուր :

658 Հէր նէ վերերեն՝ ելն՝ էլէ վեր թէրքիպինտէ , միւսպթէտա՝ վեր ֆի՛իլինտէ մէվճուս օլուպ՝ նէ լաֆգը տըր . հեր նէ վերերեն՝ վէրտիյին շէյ մա՛նասընա օլարագ՝ վեր լաֆգընըն մէֆու՛լուն պիհի տիր . ելն՝ էլէ՝ զարֆ մագամընտա վեր ֆի՛իլինի վասֆ էտէր : Տահա գիյատէ հայլ էտիպ , հեր՝ քինայէթտէն պիրի օլուպ՝ նէ լաֆգընը սըֆաթ կիւ պի վասֆ էտէր , նէ՝ քինայէթտէն օլուպ՝ իսմ՝ մագամընտա վերերեն՝ ֆի՛իլինէ մէֆու՛լուն պիհ կէլիր . վերերեն՝ սուրէթի շարթիյէտէ օլուպ՝ միւսպթէ

տասը «էն լաֆղըր անկլաշըրըր . եւն լաֆղըր իսէ՝
միւճէրրէտ հալընտա պիր իսմ՝ օլարագ՝ էնէ լաֆղ-
ղընա մէրպուլթ տուր վէ էնէ հարֆըր ճէրըր տիր :

659 Պէնիմ շեռքէնիմ ելա «էնքէն քէր թէրքիպինատէ ,
պէնիմ շեռքէնիմ ելա միւսնէտին իլէյհ՝ վէ «էնքէն
քէր՝ միւսնէտ օլուր . պէնիմ՝ զամիրի իզաֆինին մու-
զաֆըն իլէյհի շեռքէնիմ սըֆաթըր ֆի՛լիլիյէյէ մէր-
պուլթ օլարագ՝ օ տախի ելա լաֆղըրը վասֆ էթ-
տիքատէն պաշղա , մէրճա՛սը՝ պէնիմ լաֆղըր տըր :

660 Պոսնոս սալթըղըմ էյի օլմարը թէրքիպինատէ ,
պոսնոս սալթըղըմ՝ միւսնէտին իլէյհ՝ , վէ էյի օլ-
մարը՝ միւսնէտ օլուր . պոսնոս՝ իսմի իշարէթ օ-
լուպ՝ սալթըղըմ լաֆղըրն ճէրրինտէն մէֆու՛լուն
միհ հալընտա տըր . սալթըղըմ՝ իսմի ֆի՛լիլի օլա-
րագ՝ ֆի՛լի մագամընտա պոսնոս ճէրըր էտէր . իսմ՝
մագամընտա զամիրի իզաֆիլի շ՛ ալմըշ օլարագ՝
միւճէրրէտ հալընտա օլմարը ֆի՛լիլինին միւպթէ-
տասը տըր :

661 Պանա իբրամ եթիկէյի էլէնն պէն օնա իբրամ էյլէ-
քիմ թէրքիպինատէ , միւսնէտին իլէյհ՝ պէն լաֆղըր ,
վէ պագխի միւսնէտ տիր . պանա իբրամ եթիկէյի է-
լէնն՝ զարֆ թէրքիպի օլարագ՝ էյլէքիմ ֆի՛լիլինի
վասֆ էտէր . իբրամ եթիկէյի՝ իսմի ֆի՛լիլի օլուպ՝ է-
լէնն լաֆղըրնա մէրպուլթ տուր :

662 Պէնիմ իսթիկէյիմ պոս քոսըր քէ «էն էարըն կէլէսին
թէրքիպինատէ , միւսնէտին իլէյհ՝ պէնիմ իսթիկէյիմ
լաֆղըրըր օլուպ՝ պագխի միւսնէտ տիր . ֆա-
ղաթ պուրատա իքի ճիւմլէ պուլունուպ՝ հար-

Ֆր ա'թֆ 4 է իլէ ըսալթ օլունուրլար : իսթէրէնէ՛ս
սըֆաթը ֆի'իլիյէ օլուսլ' իշ կիսլի գի.քը օլմամըշ
սլիւր իսմի վասֆ էտէր . կէէ-ն' սուրէթի իլղա-
միյէ տիւր , վէ միւթէ.քէլլ իմին արզուսունու սլէ-
յան էտէր :

ԽԱԹԱ ՎԷ ԻՍԼԱՀ ՃԷՏՎԷԼԻ

ՅԱՀԻՅԷ	ՍԱԹՐ	ԽԱԹԱ	ԻՍԼԱՀ
15	44	տիվանչը	տիվանչէ
24	20	գա՛րէպ	ա՛գրէպ
25	9	[թէէննիս	[թէէննէսի
25	48	քէլիմէլէի	քէլիմէլէր
25	20	էտաթէ	էտաթը
27	40	սէնտէն	սէնուն
28	6	սէլասի	սիւլասի
28	45	Հասարլաթընը պէյան էթմէք իւզըն	մահզվ օլունսուն
28	17	զիրտէ	շիրտէ
29	17	է-է-է-է-է	է-է-է-է-է
29	25	է-է-է-է-է	է-է-է-է-է
44	17	ախըրատա	ախէրէտէ
50	5	ախըրընչի	ախըրընչի
50	20	մէրթէպէյէ	մէրթէպէ
51	27	էլ-	էլ-
55	4	նէթէքիմ	նիթէքիմ
55	44	Քիլիմիլի	Քիլիմիլի
57	24	մէֆուլու	մէֆուլուն
58	21	վէ մահզվ օլունսուն	
60	4	սայըլարը	սայըլարը
60	45	ը յա , յէ յէ	ը ա , յ յէ
61	43	է , ի	նէ , նի
61	21	ա , ը , տան	նա , նը , նտան
61	22	մա , մը , մտան	ա , ը , տան
61	25	նա , նը , նտան	ա , ը , տան
61	24	ա , ը , տան	նա , նը , նտան
62	5	նէթէքիմ	նիթէքիմ
65	41, 42	էտաթըն՝ զամիրի	էտաթըն զամիրի
65	49	իզաֆէ	իզաֆի
64	46	,,	,,
66	44	Միհրաբի	Միհրաբի

ՍՍՆԻՅԷ	ՍՍԹՐ	ԽԱԽԱ	ԽՍՆԱՀ
69	4	նէչէ	նիչէ
75	5	հալ	հալ
75	45	հալ	հալ
77	45	ժ-իւ-տ' արիյէ	ժ-իւ-տ' արի է
78	22	էտաթ	էտաթը
78	26	եբիտիբիւտ	եբիտիբիւտ
79	25	էւ-բ-ւ-լ-իւ-ւ-իւ-իւ-իւ-իւ-իւ	էւ-բ-ւ-լ-իւ-ւ-իւ-իւ-իւ-իւ-իւ
81	44	քէնտիսինէ	քէնտիսինտէ
91	4	մէզմուսու	մէզմունու
97	6	ղայպէն	ղայպին
98	8	հիւտիւիւ	հիւտիւ է
98	45	ուսուլու , [Թասրիֆի	մահճվ օլունսուն
99	5	շէբլ	շէբլի
99	9	շուհուտիին	շուհուտիին
99	22	գա'տէսի	գա'տէսի
100	24	իխպարիյէյէ	իխպարիյէ
101	45	իխպարիյէյէ	իխպարիյէ
102	9	շուհուտիին	շուհուտի ի իխպարիին
105	12, 15	[Թախիֆիֆ օլունուպ	մահճվ օլունսուն
105	48	շուհուտի	շուհուտիսի
109	44	իտի իսէ 'իլավէ օլուն- սուն	էե էլ-տեւ
111	9	սէվմէլի	սէվմէլի տիր
111	48	վուճուպի	վուճուպի ի
112	47	Լիւի	Լիւի
117	44	հիւտիւիւիւ 'ու-հ-տ' սէճվ	օլունմուշտուր
119	41	եազմալը	եազմալը արբ
119	45	եազմամալը	եազմամալը արբ
121	21	մէնֆի	մէնֆի ի
125	25	ի'անէ (տէն սօնրա 'ի- լավէ օլունսուն)	պիր քէյֆիյէթին նէ հալ- տա պուլունտուղունու իշա'ր էտիպ , օլմագ ֆի'իլի զայիտ
125	45	պա'իտ	զայիտ
127	9	մահասր	մահասրնա

ԱՆԻՑԷ	ԱՆԹՐ	ԽԱԹԱ	ԽԱՄՀ
127	11	միւսյթիտա	միւսյթէտա
128	9, 10	վա'գը	վադը'
128	28	վա'զ	վազ'
152	25 տէ	օլուն Շեհհ * 405ին	ախըրընա կէթիբիւին
154	4	եափաղըն	եափաղը
154	14	ԷՖԱ՝ԱԼԸ	ԷՖ՝ԱԼԸ
154	25	Էե՛հ՛ի՛	Էե՛հ՛ի՛
155	17	ն գաթ՝ օլունուս	ն, ա եերինէ է կէ-
		է 'իւսյէսի	թիբիւին
156	5	ԷՖԱ՝ԱԼԸ	ԷՖ՝ԱԼԸ
158	8	Է-Է-Է ասն սօնկրա	Է-Է-Է (եազըլըն)
140	22	միւսէքքէրէ	միւսէքքիբէ
144	1	էեհի՛	վէ Էեհի՛
146	12	վա'զ	վազ'
147	8	թալէս	թալիս
149	25	միւթէքէլիմ	միւթէքէլիմ
149	26	միւխաթիսին	միւխաթիսին
155	15	միւսաճիսիթ	միւսաճիսիթ
155	28	ախըր	ախըրը
158	6	ն-ի է	ն-ի
161	1	օլուս ասն սօնկրա	իսարէ (եազըլըն)
162	25	տախիլ մահվ օլունասն	
165	14	օլունարազ	օլարազ
164	10	իւզրէ տախիլ օլուր	իւզրինէ վազ՝ օլունուր
167	8	իբինճիսի	իբինճիսի
170	19	էթմէք	էթմէսի
171	15	մէվքի՛	մէվքի՛
172	12	էսլիսթ	էսլիսթ
176	10	վէ Է-Է-Է	վէ Է-Է-Է
177	14	ն-ի օլունա շիլի՛	18 սաթր Է-Է-Է ասն սօնկրա եազըլըն :
160	9	գութուսէյն	գութուսէյն
188	4	ճազըր էթմէք	ճազըր էթմէք
189	6	'տէնիլաիբուէ ախըրընա	բազըլիլիմ սօնասն նէշէթ էթաի տէմէք օլարազ Է-Է-Է օլունա տէսիլ տիբուէ (եազըլըն)

ՊԱՆԻՑԷ	ՍԱԹՐ	ԽԱԹԱ	ԻԱԼԱՀ
190	21	“Հայրնա” արբրրնա	զէ շախսըն իսմինի մէ- Ֆո՛ւլուն իլէյ՛հ Հայրնա (եաղըլսին)
191	46	կիթարիլէր	կիտիլիբ
192	6	Բահեյէ	Բահեյէ
194	15, 14	դո, դո	դո, դո
194	20	օլաճադ	օլուճադ
196	5	ՍԱՏԻ	ՍԱՏԻՍ
197	45	Ֆի'իլէյէ	Ֆի'իլէյէ
199	21	ճէմ'լէնիբ	ճէմ'լէնիլ իսմէ 'իլափէ օլունմադ,
200	8	եա'նի մահլ օլունսուն :	
204	5	կէթիբիլմէլի	կէթիբիլմէյիպ

